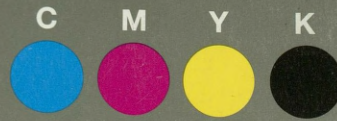

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

ASC wewn. 8494/79

~~JAWNE~~
~~sztabowego~~

Egz. nr 1

Ppik dr inż. Ireneusz NOWAK

DZIAŁANIE BRYGADY CHEMICZNEJ

Podręcznik

45978

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1979

30

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

JAWNE
~~Slużbowego~~

ASC wewn. 8494/79

Egz. nr 1

Pplk dr inż. Ireneusz NOWAK

DZIAŁANIE BRYGADY CHEMICZNEJ

Podręcznik

■ 45978

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1979

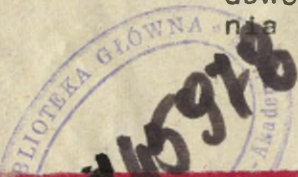
M

30

Opis załączników.

1. Szkic na papierze nr pf-2752/WW
na 1 ark. Mapa robocza
dowódcy brygady chemicznej.
2. Szkic na papierze nr pf-2753/WW
na 1 ark. Mapa robocza
dowódcy batalionu zabiegów
specjalnych.
3. Szkic na papierze nr pf-2754/WW
na 1 ark. Mapa robocza
dowódcy kompanii rozpoznania skażeń.

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK CHEMICZNYCH

Ustawa z dnia 22 stycznia 1999 roku
tut. EG ust. 2

(Dz. U. RP Nr 11 poz. 96)

Kopis

JAWNE

ASG wewn. 3494/79

Egz.nr 1

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12857

Ppłk dr inż. Ireneusz NOWAK

DZIAŁANIE BRYGADY CHEMICZNEJ

Podręcznik

45978

Opracowano pod kierownictwem
naukowym płk. doc. dr. inż.
Kazimierza NAWROCKIEGO
szefa Katedry TWChem.

Zatwierdzam i zalecam do użytku w Akademii Sztabu Generalnego
WP podręcznik: " Działanie brygady chemicznej "

KOMENDANT
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
im. gen. broni Karola Świerczewskiego

gen. broni Józef KAMINSKI

SPIS TREŚCI

	Str.
Rozdział 1. PRZEZNACZENIE, ZADANIA, ORGANIZACJA, WYPOSA- ŻENIE I MOŻLIWOŚCI BRYGADY CHEMICZNEJ	9
1.1. Przeznaczenie i zadania brygady chemicznej	9
1.2. Organizacja i wyposażenie brygady chemicznej	9
1.3. Możliwości bojowe brygady chemicznej	10
Rozdział 2. MARSZ BRYGADY CHEMICZNEJ	13
2.1. <u>Ogólne zasady wykonywania marszu przez brygadę chemiczną.....</u>	13
2.2. Ugrupowanie marszowe brygady chemicznej	18
2.3. Organizacja marszu brygady chemicznej	19
2.4. Zabezpieczenie marszu brygady chemicznej	20
2.5. Przebieg marszu brygady chemicznej	20
2.6. Zajmowanie rejonu wyjściowego do działań	22
Rozdział 3. DZIAŁANIE BRYGADY CHEMICZNEJ W OPERACJI ZA- CZEPNEJ I OBRONNEJ	24
3.1. <u>Ogólne zasady działania brygady chemicznej w ope- racji zaczepnej i obronnej .....</u>	24
3.1.1. Działanie brygady chemicznej w toku przy- gotowania i prowadzenia operacji zaczepnej	24
3.1.2. Działanie brygady chemicznej w toku przy- gotowania i prowadzenia operacji obronnej.	26
3.1.3. Działanie brygady chemicznej w warunkach stosowania konwencjonalnych środków walki.	26
3.2. Działanie batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń	27
3.2.1. <u>Ogólne zasady wykorzystania batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń .....</u>	27
3.2.2. Organizacja wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń	31
3.3. <u>Działanie batalionu zabiegów specjalnych .....</u>	35
3.3.1. <u>Ogólne zasady wykorzystania batalionów zabiegów specjalnych.....</u>	35
3.3.2. Organizacja zabiegów specjalnych i sani- tarnych	36

3.3.3. Organizacja odkażania terenu	40
3.4. Działanie batalionu /kompanii/ odkażania umundurowania	42
3.4.1. Ogólne zasady wykorzystania batalionu /kompanii/ odkażania umundurowania	42
3.4.2. Organizacja odkażania umundurowania	43
Rozdział 4. ZABEZPIECZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH BRYGADY CHEMICZNEJ	46
4.1. Cel i zakres zabezpieczenia działań bojowych brygady chemicznej	46
4.2. Rozpoznanie	46
4.3. Ubezpieczenie	48
4.4. Obrona przed bronią masowego rażenia	49
4.5. Powszeczna obrona przeciwlotnicza	54
4.6. Zabezpieczenie inżynieryjne	55
4.7. Maskowanie	57
4.8. Zabezpieczenie chemiczne	60
4.9. Zabezpieczenie materiałowe	62
4.10. Zabezpieczenie techniczne	64
4.11. Zabezpieczenie medyczne	73
Rozdział 5. DOWODZENIE BRYGADĄ CHEMICZNĄ	76
5.1. Ogólne zasady dowodzenia brygadą chemiczną	76
5.2. System dowodzenia brygadą chemiczną	76
5.2.1. Zadania dowódcy i sztabu brygady chemicznej /pododdziału chemicznego/	76
5.2.2. Siły i środki dowodzenia	81
5.2.3. Organizacja, przeznaczenie i rozmieszczenie stanowisk dowodzenia brygady chemicznej ...	83
5.3. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w poszczególnych etapach działań	90
5.3.1. Rola sztabu i szefostwa wojsk chemicznych armii /frontu/ w procesie dowodzenia brygadą	90
5.3.2. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w okresie operacyjnego rozwijania wojsk armii /frontu/.....	91

5.3.3. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w okresie jej przegrupowania na dużą odległość	92
5.3.4. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w operacji zaczepnej i obronnej	93
5.3.5. Organizacja łączności dla zabezpieczenia procesu dowodzenia brygadą chemiczną	94
5.4. Metodologia pracy dowódcy i sztabu brygady w procesie dowodzenia	96
5.4.1. Metody pracy dowódcy i sztabu brygady chemicznej /dowódcy i sztabu pododdziału chemicznego/	96
5.4.2. Kolejność i treść pracy dowódcy i sztabu brygady chemicznej /pododdziału chemicznego/	98
5.4.3. Sposoby przekazywania zadań i meldunków .	111
5.5. Dokumentacja bojowa brygady chemicznej	112
5.5.1. Ogólne zasady opracowywania i przekazywania dokumentów bojowych brygady chemicznej	112
5.5.2. Treść i forma dokumentów opracowywanych przez sztab brygady chemicznej	114
5.5.3. Treść i forma dokumentów opracowywanych przez pododdziały brygady chemicznej	128

ZAŁĄCZNIKI

1. Struktura organizacyjna brygady chemicznej	131
2. Możliwości bojowe pododdziałów rozpoznania skażeń brygady chemicznej	132
3. Możliwości bojowe pododdziałów zabiegów specjalnych brygady chemicznej	133
4. Możliwości bojowe pododdziałów brygady chemicznej w zakresie odkażania umundurowania /w ciągu 10 godzin/	137
5. Podstawowe normy taktyczno-operacyjne dotyczące brygady chemicznej	139

6. Ugrupowanie marszowe brygady chemicznej	140
7. Struktura organizacyjna batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń	141
8. Ugrupowanie bojowe kompanii rozpoznania skażeń po rozwinięciu w rejonie obserwacji i wykrywania /ROW/..	142
9. Struktura organizacyjna batalionu zabiegów specjalnych	143
10. Schemat brygadowego rejonu zabiegów specjalnych - wklejka po str.	144
11. Schemat PZS-u rozwiniętego siłami kompanii zabiegów specjalnych -wklejka po str.	144
12. Struktura organizacyjna batalionu odkażania umundurowania	145
13. Schemat punktu odkażania umundurowania-wklejka po str.	146
14. Organizacja batalionu zaopatrzenia i obsługi	147
15. Struktura organizacyjna organów zaopatrywania brygady	148
16. Urzutowanie środków materiałowych w brygadzie chemicznej	149
17. Schemat rozmieszczenia kompanii zaopatrzenia -wklejka po str.	150
18. Struktura organizacyjna służb technicznych brygady chemicznej	151
19. Dobowe możliwości remontowe warsztatów naprawczych ..	152
20. Dobowe możliwości remontowe etatowych środków brygady chemicznej	155
21. Rodzaje i normy obsługiwań technicznych zasadniczego sprzętu chemicznego brygady chemicznej	157
22. Schemat rozwinięcia kompanii remontowej brygady chemicznej - wklejka po str.	158
23. Ugrupowanie środków remontowo-ewakuacyjnych w marzu-wklejka po str.	158
24. Struktura organizacyjna pododdziałów medycznych brygady chemicznej	159
25. Schemat brygadowego punktu medycznego-wklejka po str.	160
26. Struktura organów dowodzenia brygady chemicznej	161
27. Schemat rozmieszczenia sił i środków na SD brygady chemicznej-wklejka po str.	162

28. Schemat rozmieszczenia sił i środków na TSD brygady chemicznej-wklejka po str.	162
29. Ugrupowanie marszowe kolumn SD i TSD brygady chemicznej-wklejka po str.	162
30. Mapa robocza dowódcy brygady chemicznej - w opasce na końcu wyd.	
31. Plan marszu brygady chemicznej - wklejka po str.	162
32. Rozkaz bojowy brygady chemicznej do marszu	163
33. Rozkaz bojowy brygady chemicznej do przewozu wojsk koleją	165
34. Plan rekonesansu rejonów zabiegów specjalnych	167
35. Zarządzenie szefa sztabu brygady chemicznej dla grupy rekonesansowej	169
36. Plan obrony i ochrony rejonu ześrodkowania brygady chemicznej	171
37. Zarządzenie obrony przed BMR brygady chemicznej	173
38. Schemat łączności radiowej brygady chemicznej	175
39. Rozkaz tyłowy brygady chemicznej	176
40. Rozkaz bojowy brygady chemicznej na przeprowadzenie zabiegów specjalnych całością sił	178
41. Rozkaz bojowy brygady chemicznej dla kompanii rozpoznania skażeń na rozwinięcie ROW	182
42. Rozkaz bojowy brygady chemicznej dla batalionu zabiegów specjalnych	184
43. Rozkaz bojowy brygady chemicznej dla batalionu odkażania umundurowania	186
44. Rozkaz bojowy dla odvodu chemicznego podporządkowanego związkowi taktycznemu	188
45. Zarządzenie wstępne brygady chemicznej	190
46. Meldunek terminowy brygady chemicznej dla szefa wojsk chemicznych armii	191
47. Meldunek doraźny brygady chemicznej dla szefa wojsk chemicznych armii	192
48. Harmonogram zabiegów specjalnych i sanitarnych	193
49. Zapotrzebowanie na sprzęt i materiały chemiczne	194
50. Rozdzielnik na sprzęt i materiały chemiczne dla pododdziałów brygady chemicznej	195

51. Mapa robocza dowódcy batalionu zabiegów specjalnych
- w opasce
52. Mapa robocza dowódcy kompanii rozpoznania skażeń
- w opasce
53. Rozkaz bojowy batalionu zabiegów specjalnych 197

Rozdział 1

PRZEZNACZENIE, ZADANIA, ORGANIZACJA, WYPOSAŻENIE I MOŻLIWOŚCI BRYGADY CHEMICZNEJ

1.1. Przeznaczenie i zadania brygady chemicznej

Brygada chemiczna jest związkiem taktycznym wojsk chemicznych występującym na szczeblu armii^{x/} i frontu, przeznaczonym do samodzielnego wykonywania zadań rozpoznania oraz likwidacji skażeń na korzyść związków taktycznych /oddziałów/ ogólnowojskowych, związków taktycznych i oddziałów różnych rodzajów wojsk, a także oddziałów i urzędzeń tyłowych.

Brygada chemiczna może wykonywać następujące zadania:

- wykrywać wybuchy jądrowe i określać ich parametry;
- rozpoznawać skażenia promieniotwórcze i chemiczne w pasie działania armii /frontu/;
- przeprowadzać zabiegi specjalne uzbrojenia, sprzętu bojowego i środków transportowych oraz zapasów materiałowych;
- prowadzić zabiegi sanitarne stanu osobowego;
- odkażać /dezynfekować/ teren, drogi dowozu i ewakuacji oraz drogi manewru;
- organizować kontrolę stopnia skażenia żołnierzy, uzbrojenia i sprzętu bojowego oraz zapasów środków materiałowych;
- prowadzić odkażanie, dezynfekcję i dezynsekcję umundurowania^{xx/};
- lokalizować i gasić pożary.

Ponadto, w toku działań konwencjonalnych pododdziały brygady chemicznej mogą być wykorzystane do kąpieli ludzi, dowozu wody i niektórych cieczy oraz do stawiania zasłon dymnych.

1.2. Organizacja i wyposażenie brygady chemicznej

W składzie brygady znajdują się pododdziały następujących specjalności:

- rozpoznania skażeń;
- zabiegów specjalnych i sanitarnych;
- odkażania umundurowania.

x/ W składzie armii zamiast brygady chemicznej może występować pułk chemiczny.

xx/ Zadanie to nie dotyczy brygady chemicznej frontu.

Działanie wymienionych wyżej pododdziałów zapewniają pododdziały dowodzenia, zaopatrzenia, techniczne i medyczne.

Struktura organizacyjna brygady chemicznej została ustalona na podstawie analizy zagrożenia wojsk związku operacyjnego uderzeniami broni masowego rażenia i skażeniami oraz wynikającego stąd zakresu zadań dla brygady chemicznej armii i frontu. W związku z tym, że zakresy zadań na szczeblu armii i frontu są różne, struktura organizacyjna brygady chemicznej jest uzależniona od szczebla, na którym występuje.

Brygada chemiczna frontu w swoim składzie posiada następujące pododdziały: kompania dowodzenia, batalion rozpoznania skażeń, trzy bataliony zabiegów specjalnych oraz batalion zaopatrzenia i obsługi.

Brygada chemiczna armii w swoim składzie posiada: kompanię dowodzenia, kompanię rozpoznania skażeń, trzy bataliony zabiegów specjalnych, batalion odkażenia umundurowania oraz batalion zaopatrzenia i obsługi.

Pułk chemiczny armii w swoim składzie posiada: kompanię dowodzenia, kompanię rozpoznania skażeń, dwa bataliony zabiegów specjalnych, kompanię odkażenia umundurowania oraz batalion zaopatrzenia i obsługi.

Strukturę organizacyjną brygady chemicznej frontu i armii oraz pułku chemicznego armii przedstawiono w załączniku 1.

Brygada chemiczna jest wyposażona w sprzęt specjalistyczny, środki transportu i uzbrojenie pozwalające jej wykonywać wymienione wyżej zadania.

1.3. Możliwości bojowe brygady chemicznej

Możliwości bojowe brygady chemicznej są determinowane przez czynniki techniczne i taktyczno-organizacyjne.

Do czynników technicznych zalicza się:

- możliwości techniczne poszczególnych urządzeń i instalacji specjalnych;
- sposób rozwinięcia instalacji specjalnych;
- stopień sprawności technicznej sprzętu znajdującego się w wyposażeniu brygady chemicznej.

Na podstawie powyższych danych można określić techniczne możliwości wykonania zadań przez pododdziały brygady. W prakty-

ce posługujemy się jednak nie możliwościami technicznymi, lecz taktycznymi.

Możliwości pododdziałów zabiegów specjalnych określa się przy pomocy jednostek obliczeniowych^{x/}. Posługiwanie się jednostkami obliczeniowymi ułatwia obliczenie czasu niezbędnego dla przeprowadzenia zabiegów specjalnych różnych rodzajów sprzętu i uzbrojenia oraz ilości potrzebnych roztworów odkażających lub dezaktywacyjnych.

Jednostkowe możliwości sprzętu wojsk chemicznych w jednostkach obliczeniowych są następujące:

- instalacja rozlewcza IRS na samochodzie - 6-12 j. obl./h^{xx/};
  - zespół pompy ZP-800 /tylko dezaktywacja/ - 24 j.obl./h^{xxx/}.
- Urządzenie grzejne typu UG-65 lub instalacja IRS pozwala przeprowadzić, w ciągu jednej godziny, zabiegi sanitarne 96 ludzi^{xxxx/}.

Podane jednostkowe możliwości poszczególnych rodzajów sprzętu są podstawą do obliczenia sumarycznych możliwości pododdziału brygady. Sumaryczne możliwości pododdziału są wielokrotnością możliwości jednostkowych instalacji wykorzystywanych do prowadzenia zabiegów. Przy określaniu tych możliwości należy jednak dodatkowo uwzględnić czynniki taktyczno-organizacyjne takie, jak:

- ukompletowanie pododdziałów brygady chemicznej w ludziach i sprzęcie;
- rodzaj uderzeń bronią masowego rażenia i typ skażeń oraz warunkowany tym rodzaj zabiegów specjalnych /dezaktywacja, odkażanie, dezynfekcja/;

x/ Za jednostkę obliczeniową przyjęto zakres prac wykonywanych w czasie zabiegów specjalnych powierzchni czołgu średniego i przypadająca na tę powierzchnię ilość dezaktywatora /odkażalnika/. Wielkość jednostek obliczeniowych dla innych rodzajów sprzętu otrzymano po porównaniu zakresów prac wykonywanych w czasie zabiegów specjalnych danego sprzętu i czołgu lub przez porównanie ilości zużytego odkażalnika /dezaktywatora/ i określa przy pomocy współczynników przeliczeniowych.

xx/ Przyjmuje się, że jednorazowo przy instalacji IRS wykonuje się zabiegi specjalne dwóch lub czterech jednostek sprzętu. Czas zabiegów wynosi 20 minut. W ciągu godziny na PZS wprowadza się trzy rzuty sprzętu.

xxx/ Dezaktywacja jednostki sprzętu przy pomocy motopompy trwa 7,5 minuty.

xxxx/ W ciągu 15 minut pod prysznicami instalacji kąpie się 24 ludzi. W ciągu godziny do umywalni wprowadza się 4 zmiany żołnierzy.

- oddziaływanie nieprzyjaciela na pododdziały brygady chemicznej w czasie wykonywania przez nie zadań;
- ilość sił i środków poddawanych zabiegom i organizacja współdziałania z nimi;
- warunki meteorologiczne i terenowe oraz pora roku i doby.

Określając możliwości pododdziałów zabiegów specjalnych należy wziąć pod uwagę - że na skutek konieczności ponownego sporządzenia roztworów odkażających lub dezaktywacyjnych /przy dużej ilości sił i środków poddawanych zabiegom/; niecałkowitego wykorzystania pojemności PZS przez pododdziały; nierytmicznego przybywania pododdziałów na zabiegi; konieczności zmiany ludzi obsługujących prądownice; przerw w pracy spowodowanych awariami i koniecznością odpoczynku - czas zabiegów specjalnych będzie się wydłużał. Jest rzeczą oczywistą, że im więcej sił i środków będzie poddawanych zabiegom specjalnym, tym przyrost czasu zabiegów specjalnych będzie większy.

Przyrost czasu zabiegów specjalnych określany jest przez współczynniki zależne od jednostki organizacyjnej poddawanej zabiegom.

Współczynniki te wynoszą:

- dla batalionu /równorzędnego/ - 1,2
- dla pułku - 1,5
- dla dywizji - 1,7.

Czynniki techniczne warunkujące czas realizacji zadań brygady chemicznej są, przy określonej sprawności technicznej i ukończeniu, niezmiennie. Skrócenie czasu wykonania zadań należy upatrywać więc w takich czynnikach, jak: lepsza organizacja działań; wyższy poziom wykształcenia dowódców wszystkich szczebli i obsług instalacji; doskonalsze współdziałanie z wojskami, na korzyść których wykonuje się zadania. W tej dziedzinie tkwią poważne rezerwy, które odpowiednio wykorzystane, mogą zwiększyć możliwości pododdziałów brygady chemicznej i przyczynić się tym samym do przyspieszenia wykonania przez nie zadań.

Średnie możliwości bojowe w pełni ukończonej brygady chemicznej /o strukturze organizacyjnej, jak załącznik 1/, ustalone na podstawie wieloletnich doświadczeń, w zakresie rozpoznania skażeń, zabiegów specjalnych i sanitarnych, odkażania terenu i umundurowania, przedstawiono w załącznikach 2-4.

Rozdział 2

MARSZ BRYGADY CHEMICZNEJ

2.1. Ogólne zasady wykonywania marszu przez brygadę chemiczną

Brygady chemiczne armii i frontu muszą przegrupować się z rejonu stałej dyslokacji do rejonu przyszłych działań bojowych na stosunkowo znaczną odległość /od 200 do 1000 km/. W toku operacji zaczepnej brygada chemiczna lub wydzielone z niej odwoły będą się przegrupowywać z jednego rejonu ześrodkowania do drugiego i z rejonu ześrodkowania do rejonu wykonywania zadań. Marsze są więc nieodłączną częścią składową działań bojowych brygady chemicznej.

Marsz brygady chemicznej realizowany w ramach wydzielania i przegrupowania wojsk operacyjnych w nakazane rejonny może się odbywać:

- przed wybuchem wojny /w okresie zagrożenia/;
- po wybuchu wojny.

Nie można wykluczyć również przypadku, że marsz rozpocznie się w okresie zagrożenia, a następnie będzie kontynuowany w okresie wojny.

Najdogodniejsze do przegrupowania warunki są przed wybuchem wojny. Brygada chemiczna będzie wtedy przegrupowywać się w ramach operacyjnego rozwijania sił zbrojnych. W tej sytuacji otrzyma szczegółowe zadanie na mapie w skali 1:200 000 wraz z legendą. Zawiera ono:

- drogi marszu;
- terminy przekroczenia linii wyjściowej i wyrównania /czołem i ogonem poszczególnych kolumn/;
- rejonny odpoczynków dziennych /nocnych/ i długich oraz czas ich trwania;
- rejon docelowy i czas jego osiągnięcia;
- zasadnicze przedsięwzięcia zabezpieczenia marszu pod względem materiałowym, technicznym, medycznym, regulacji ruchu i bojowym.

Zasadnicze zadanie dowództwa i sztabu brygady chemicznej sprowadza się do dopilnowania wykonania wszystkich wiążących

ustaleń szczebla nadrzędnego.

Spełnienie tych warunków zapewni podczas marszu minimalny wysiłek ludzi i najmniejsze zużycie środków materiałowych oraz sprzętu brygady chemicznej. W ramach poprawy dyslokacji sił zbrojnych brygada może być przesunięta bliżej planowanego rejonu działań, co znacznie skróci jej odległość marszu. Ponadto będzie ona w pełni ukompletowana i gotowa do rozpoczęcia działań.

W wypadku przegrupowania związku operacyjnego całością sił po zakończeniu mobilizacyjnego rozwinięcia brygada chemiczna zajmie miejsce w ugrupowaniu marszowym, zgodnie z planem przegrupowania sporządzonym przez przełożonych.

Kompania rozpoznania skażeń, przy takim wariancie działania, będzie się prawdopodobnie przegrupowywać na czele sił głównych związku operacyjnego. Podczas marszu może prowadzić rozpoznanie skażeń dróg marszu i rejonów pośrednich lub rozwinać posterunki w ramach rejonu obserwacji i wykrywania /ROW/, w rejonie szerokiej przeszkody wodnej lub w rejonie wyjściowym do operacji.

Bataliony zabiegów specjalnych i batalion odkażania umundurowania, tworzące odwoły lub wchodzące w ich skład, powinny być gotowe do wykonywania specjalistycznych zadań na korzyść przegrupowujących się wojsk. Rozmieszcza się je z reguły na różnych drogach marszu za czołowymi związkami taktycznymi armii.

Najtrudniejsze warunki przegrupowania powstaną w razie konieczności wykonania marszu po wybuchu wojny, a szczególnie w razie zastosowania broni masowego rażenia; powstaną wówczas olbrzymie zniszczenia obiektów i linii komunikacyjnych, rozległe rejonys skażeń promieniotwórczych, zawały i pożary. Prawdopodobnie w tych warunkach będą mieć miejsce masowe wędrówki ludności. Wspomniane czynniki wywrą wpływ na tempo marszu. Z uwagi na konieczność obchodzenia stref skażeń i zniszczeń, a niekiedy również wzięcia udziału w rozpoznaniu i likwidacji skażeń na korzyść wojsk armii, wydłuży się czas marszu. Bezpośrednie uderzenia na pododdziały mogą spowodować znaczne straty, co obniży stopień gotowości i możliwości bojowej brygady chemicznej.

W takiej sytuacji zaistnieje z reguły konieczność uaktualnienia dotychczasowego lub nawet opracowania nowego planu przegrupowania brygady. W razie zaskakującego wybuchu wojny brygada chemiczna może rozpocząć przegrupowanie swoim rzutem awangardowym. W jego skład mogą wejść: kompania rozpoznania skażeń i dwie kompanie zabiegów specjalnych. Wymienione pododdziały już w okresie pokoju są pododdziałami rozwiniętymi i gotowość bojową osiągają w ciągu kilku godzin.

Sposoby wykorzystania batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń w tym okresie mogą być różne. Batalion /kompania/ bezpośrednio po osiągnięciu pełnej gotowości bojowej może przystąpić do rozpoznania wybranych dróg armijnych /frontowych/, a następnie rejonów przeznaczonych do zajęcia przez niektóre związki taktyczne lub oddziały armii /frontu/. Może również otrzymać zadanie rozwinięcia posterunków w ramach rejonu obserwacji i wykrywania /ROW/ na drogach marszu, w pobliżu rubieży przeszkody wodnej lub w innym rejonie kanalizującym ruch wojsk. Rozmieszczenie posterunków w ramach ROW, w tych rejonach, pozwoli na szybką lokalizację uderzeń bronią masowego rażenia i określenie skutków ich użycia.

Pododdziały zabiegów specjalnych, wchodzące w skład rzutu awangardowego, mogą się przegrupowywać za związkami taktycznymi pierwszego rzutu armii w gotowości do prowadzenia zabiegów specjalnych na ich korzyść i odkażenia odcinków dróg /przeprawy i dojazdy/.

Pozostałe siły brygady chemicznej po osiągnięciu pełnej gotowości bojowej będą się przegrupowywały do rejonu wyjściowego wraz z pozostałymi siłami związku operacyjnego, pozostając jednocześnie w gotowości do prowadzenia zabiegów specjalnych i odkażenia umundurowania na ich korzyść.

W niektórych przypadkach pododdziały brygady mogą być przewożone transportem kolejowym lub mogą się przegrupowywać sposobem kombinowanym. Zależy to głównie od celu i odległości przegrupowania, stopnia zagrożenia i możliwości transportowych.

Podstawowym sposobem przegrupowania brygady chemicznej jest jednak marez. Zapewnia on utrzymanie zwartości oraz gotowości bojowej pododdziałów do wykonania zadań bojowych w dowolnym okresie przegrupowania, zmniejsza wrażliwość wojsk na ude-

rzenie nieprzyjaciela, ułatwia manewr w toku przegrupowania, pozwala uzyskać szybkie tempo marszu i zająć planowany rejon w ugrupowaniu dogodnym do dalszych działań.

Brygadzie chemicznej przegrupowującej się całością sił z zasady wyznacza się jedną drogę marszu. Brygadzie chemicznej podzielonej na odwoły przydziela się tyle dróg, ile jest odwołów. Drogi marszu przydzielone brygadzie, w miarę możliwości nie powinny przebiegać przez rejony zurbanizowane, przesmyki i duże kompleksy leśne. Odległości między drogami marszu z zasady powinny uniemożliwiać jednoczesne rażenie dwóch kolumn jednym wybuchem jądrowym średniej mocy.

Odległość marszu w ciągu doby i szybkość przesuwania się pododdziałów brygady zależą od: zadań, właściwości manewrowych i eksploatacyjnych sprzętu, fizycznych możliwości i poziomu wykształcenia kierowców /mechaników kierowców/, przygotowania wojsk do marszu, umiejętności kierowania marszem, wykazywanych przez dowódców i sztaby, liczby i stanu dróg, warunków meteorologicznych, stopnia oddziaływania nieprzyjaciela, warunków terenowych i sytuacji na drogach, pory roku i doby oraz od zabezpieczenia marszu. W ciągu doby kolumny pododdziałów brygady mogą pokonać odległość 300-400 km. Średnie prędkości kolumn po drogach o twardej nawierzchni mogą wynosić: w dzień 30-40 km/h, w nocy 25-30 km/h.

Podane normy nie są stałe, nawet na czas jednego marszu. W sprzyjających warunkach mogą one być większe, w niesprzyjających - znacznie mniejsze. Dlatego podczas planowania marszu kalkulację należy prowadzić oddzielnie dla każdego odcinka drogi, biorąc pod uwagę istniejące tam warunki marszu dla wszystkich pojazdów wchodzących w skład kolumny marsewej.

W nocy prędkości marszu mogą być zbliżone do prędkości dziennych: przy częściowym maskowaniu świateł, w warunkach użycia noktowizorów, przy świetle księżyca oraz na drogach z sygnalizacją świetlną i jednokierunkowych.

Prędkość marszu będzie znacznie mniejsza w przypadku wykonywania marszu po drogach na przełaj i drogach znieczonych oraz w razie upału, mgły, opadów śnieżnych i innych skomplikowanych warunków. W zimie z powodu gołoledzi i zasp śnieżnych prędkość marszu po drogach zmniejsza się o 30-50%, w górach

o 25-30%. Określając prędkość należy również brać pod uwagę mosty, przeprawy i odcinki zniszczone oraz inne urządzenia inżynierskie, które w znacznym stopniu hamują ruch wojsk. W każdym warunkach należy dążyć do osiągnięcia maksymalnie możliwej prędkości marszu.

Marsze powinny być wykonywane w nocy lub w warunkach ograniczonej widoczności. Marsze w dzień można wykonywać w czasie działań bojowych, kiedy wymaga tego sytuacja, oraz na głębokich tyłach wojsk własnych.

Do terminowego rozpoczęcia marszu i regulowania prędkości kolumn wyznacza się linię /punkt/ wyjściową i linię /punkt/ wyrównania i podaje czas ich przejścia przez czoła poszczególnych kolumn. Odległość linii /punktu/ wyjściowej od rejonu rozmieszczenia wojsk powinna umożliwiać formowanie kolumn do marszu, to jest, nie powinna być mniejsza niż długość kolumny batalionu brygady chemicznej. Do marszu z garnizonu linię /punkt/ wyjściową wyznacza się w odległości 20-30 km. Jest to spowodowane koniecznością zapewnienia warunków szybkiego i jednoczesnego opuszczenia garnizonu przez stacjonujące w nim jednostki, rozródkowania ich na drogach marszu, a następnie sformowania ugrupowania marszowego brygady.

Linie /punkty/ wyrównania wyznacza się co 2-3 godziny marszu. W miarę możliwości wyznacza się je w taki sposób, aby odległości między nimi na poszczególnych drogach marszu były jednakowe. Należy jednak unikać wyznaczania rzek, przełęczy i przesmyków na linie wyjściowe i wyrównania.

W celu zachowania zdolności fizycznej stanu osobowego brygady, sprawdzenia stanu technicznego, usunięcia uszkodzeń, zaopatrywania materiałowego i uporządkowania kolumn wyznacza się odpoczynki krótkie i długie oraz odpoczynki dzienne /nocne/. Krótkie przerwy w marszu /20-30 min. po 2-3 godzinach marszu/ przeznaczają się na odpoczynek ludzi /głównie kierowców/, sprawdzenie stanu technicznego pojazdów mechanicznych i sprzętu bojowego. W czasie tych odpoczynków pododdziały brygady, zachowując odległości ustalone przez dowódcę na czas marszu, zatrzymują się po prawej stronie drogi.

Długi odpoczynek /2-4 godz./ jest przeznaczony na spożycie posiłku i odpoczynek żołnierzy, przegląd stanu techniczne-

go sprzętu i ewentualne uzupełnienie paliwa. Wyznacza się go na początku drugiej połowy marszu. Długich odpoczynków nie wyznacza się w nocy i podczas silnych mrozów oraz podczas marszu na odległość mniejszą niż długość marszu dobowego.

Odpoczynkiienne /nocne/, 6-10 godzinne, wyznacza się po jednej dobie marszu, w rejonie gdzie są sprzyjające warunki do obrony przed bronią masowego rażenia i maskowania wojsk oraz znajduje się dostateczna ilość źródeł wody. Na odpoczynki długie iienne /nocne/ kolumny brygady schodzą z dotychczasowych dróg marszu i rozmieszczają się wzdłuż dróg bocznych w wyznaczonych im rejonach w sposób rozródkowany /batalionami, kompaniami/, pozwalający utrzymać pełną gotowość bojową i szybko wyciągnąć kolumny do marszu. W rejonach odpoczynków dziennych /nocnych/ wykonuje się ukrycia /szczeliny/.

Gdy kolumny zatrzymują się na długi odpoczynek, ubezpieczenie marszowe zatrzymuje się na dogodnych rubieżach i nadal pełni swoją funkcję. W rejonach dziennego /nocnego/ odpoczynku ubezpieczenie marszowe staje się ubezpieczeniem postoju lub zostaje zmienione przez nowo wyznaczone ubezpieczenie postoju.

2.2. Ugrupowanie marszowe brygady chemicznej

Ugrupowanie marszowe brygady chemicznej /odvodu chemicznego/ zależy od tego czy maszeruje ona przed, czy po wybuchu wojny, od otrzymanego zadania, odległości od nieprzyjaciela i przewidywanego charakteru jego działań, ilości dróg i warunków terenowych. We wszystkich warunkach powinno ono zapewnić szybkie tempo marszu, swobodę manewru, najmniejszą wrażliwość na uderzenia klasycznych i jądrowych środków rażenia, ekonomiczne zużycie sił i środków, utrzymanie ciągłego dowodzenia oraz łatwe użycie pododdziałów do wykonania zadań specjalnych.

Ugrupowanie marszowe brygady składa się z następujących głównych elementów: ubezpieczenie, kolumny sił głównych, kolumny pododdziałów tyłowych.

Skład ubezpieczeń marszowych powinien zapewnić ciągłość marszu kolumn sił głównych i tyłowych poprzez osłonę przed niespodziewanym uderzeniem nieprzyjaciela oraz nie dopuścić do przenikania organów rozpoznania i grup specjalnych do ubezpieczanych kolumn.

Dla ubezpieczenia się od czoła brygada wysyła szpicę - najczęściej w składzie plutonu na odległość 3-5 km od sił głównych. Zagrożone skrzydła i tyły ubezpieczają szpice boczne i szpica tylna. Z reguły do składu ubezpieczeń marszowych wydzielą się pododdziały rozpoznania skażeń i kontroli dozymetrycznej.

Głębokość ugrupowania marszowego brygady chemicznej zależy od ilości dróg, po których wykonuje ona marsz, stanu ukończenia pododdziałów brygady oraz ustalonych odległości między pojazdami i pododdziałami.

Odległość między pojazdami zależy od prędkości marszu i może wynosić 25-50 m. W czasie gołoledzi, podczas wykonywania marszu po drogach stromych i z ostrymi zakrętami oraz podczas pokonywania strefy skażeń promieniotwórczych odległości te należy zwiększyć. Odległości między batalionami powinny wynosić 3 km, między kompaniami - 200 m. Długości kolumn brygady i jej pododdziałów wynoszą:

- brygada chemiczna maszerująca po jednej drodze - 36-50 km;
- batalion rozpoznania skażeń - 2,4-4,2 km;
- kompania rozpoznania skażeń - 0,4-0,8 km;
- batalion zabiegów specjalnych - 3,0-5,2 km;
- batalion odkażania umundurowania - 2,1-3,8 km;
- kompania odkażania umundurowania - 0,6-1,2 km;
- batalion zaopatrzenia i obsługi - 2,4-4,6 km;
- kompania dowodzenia - 1,2-2,0 km.

Ugrupowanie brygady chemicznej wykonującej marsz po jednej drodze przedstawiono w załączniku 6.

2.3. Organizacja marszu brygady chemicznej

Organizacja marszu brygady chemicznej obejmuje wypracowanie decyzji, planowanie marszu i postawienie zadań pododdziałom brygady. Decyzja do marszu, podobnie jak decyzja do każdych działań stanowi podstawę wykonania wszystkich czynności związanych z jego organizacją. Określa ona bowiem zamiar i sposób marszu w konkretnych warunkach sytuacji bojowej oraz zakres czynności przygotowawczych do marszu. Dlatego należy ją podejmować i przekazywać wykonawcom w czasie wystarczającym na należyte zorganizowanie marszu. Podjęcie decyzji poprzedza pra-

ca dowódcy i sztabu, w czasie której analizuje się otrzymane zadanie, kalkuluje czas i ocenia położenie. Układ i treść pracy dowódcy i sztabu w tym zakresie, w zależności od przyjętej metody pracy, przedstawiono w podrozdziale 5.4.2.

Po podjęciu decyzji dowódca brygady chemicznej osobiście lub za pośrednictwem sztabu przekazuje zadania podwładnym.

Sztab brygady chemicznej opracowuje plan przegrupowania na mapie 1:200 000 wraz z legendą. Formę i treść planu oraz rozkaz dowódcy brygady chemicznej na marsz przedstawiono w podrozdziale 5.5.2. i w załącznikach 31 i 32.

2.4. Zabezpieczenie marszu brygady chemicznej

Zabezpieczenie marszu brygady chemicznej ma na celu maksymalne zmniejszenie skutków oddziaływania nieprzyjaciela na maszerujące wojska oraz utrzymanie szybkiego tempa marszu, zajęcie w nakazanym czasie wyznaczonego rejonu lub zorganizowane wejście do działań. Zabezpieczenie marszu organizuje sztab brygady chemicznej na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy lub szefa sztabu brygady chemicznej oraz zarządzeń i wskazówek sztabu i szefostwa wojsk chemicznych związku operacyjnego. Obejmuje ono: rozpoznanie, obronę przed bronią masowego rażenia, obronę przeciwlotniczą, ubezpieczenie, organizację regulacji ruchu, zabezpieczenie inżynieryjne, zabezpieczenie chemiczne, maskowanie oraz zabezpieczenie materiałowe, techniczne i medyczne. Właściwości organizacji zabezpieczenia marszu brygady chemicznej przedstawiono w rozdziale 4.

2.5. Przebieg marszu brygady chemicznej

Sprawny przebieg marszu brygady chemicznej zależy od właściwego planowania oraz przestrzegania zaplanowanych terminów. Należy przede wszystkim już na początku marszu nie dopuścić do tworzenia się zgrupowań i zatorów na punktach przejścia. Podejście każdej kolumny do tego punktu powinno nastąpić po przejściu i oddaleniu się na ustaloną odległość kolumny poprzedzającej. Dużej pomocy w formowaniu i wyjściu kolumn na planowane drogi marszu powinni udzielić - oprócz wcześniej wysłanych posterunków regulacji ruchu - oficerowie sztabu delegowani do podległych pododdziałów oraz na punkty przejścia. W celu zapew-

nienia planowanego przebiegu marszu wszystkie pododdziały brygady przez cały czas powinny ściśle przestrzegać ustalonego porządku i miejsca w ugrupowaniu marszowym, zachowywać odległości i wyznaczoną szybkość, dokładnie wykonywać przekazywane komendy oraz stale informować przełożonego o położeniu.

W czasie marszu kolumny przesuwają się po prawej stronie drogi. W razie konieczności wyprzedzania jednej kolumny przez drugą, kolumna wyprzedzana zatrzymuje się na prawym poboczu lub jedzie po tym poboczu z mniejszą szybkością.

Przeprawy pokonuje się wolniej niż drogi, co z kolei wpływa na ogólne tempo marszu. Dlatego podejście do nich musi być regulowane w celu niedopuszczenia do skupiania się wojsk przed przeszkodami wodnymi. Skupianie się wojsk jest szczególnie niebezpieczne podczas przegrupowywania ich po wybuchu wojny. Dlatego też dowódca brygady, w miarę potrzeb, powinien wydzielić oficerów do współpracy z krajowym systemem kierowania ruchem wojsk dla korygowania tempa marszu i czasu podejścia kolumn do przeprawy.

Podczas nalotu lotnictwa nieprzyjaciela kolumny z zasady nie przerywają marszu. Siły i środki wydzielone do zwalczania samolotów w ramach powszechnej obrony przeciwlotniczej prowadzą ogień z marszu. W rejonach odpoczynku i wyjściowym walkę z samolotami podejmują tylko pododdziały bezpośrednio atakowane, aby utrudnić rozpoznanie pozostałych elementów ugrupowania brygady. Zwiększenie skuteczności obrony przeciwlotniczej zapewnia się przez rozśrodkowane rozmieszczenie pododdziałów w rejonach każdego postoju i wykorzystanie naturalnych właściwości maskujących i ochronnych terenu.

Grupy dywersyjno-rozpoznawcze mogą rozpocząć swoją działalność z momentem wybuchu wojny. Będą one z zasady zwalczane siłami OTK oraz wojsk pancernych i zmechanizowanych. Brygada chemiczna natomiast zwalcza je w warunkach bezpośredniego zagrożenia - siłami i środkami pododdziałów ubezpieczeń, a w razie konieczności siłami pododdziałów wydzielonych z brygady.

W razie użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia, w zależności od stopnia obezwładnienia pododdziałów, marsz brygady może być przerwany lub kontynuowany. Marsz przerywają te pododdziały, na które wykonano uderzenie. Likwidacją skut-

ków uderzeń na pododdziały brygady zajmują się w pierwszej kolejności siły i środki porażonych pododdziałów, grupa ewakuacyjno-ratunkowa brygady lub - w razie konieczności - wyższego szczebla.

Częściowe zabiegi sanitarne i specjalne prowadzi się na rozkaz dowódców pododdziałów. Wykonują je sami żołnierze za pomocą etatowych środków. Całkowite zabiegi sanitarne i specjalne przeprowadza się na rozkaz dowódcy brygady chemicznej, siłami wyznaczonego pododdziału, z zasady po wyjściu z terenu skażonego lub w czasie odpoczynku.

Strefy skażeń i zniszczeń pododdziały brygady mogą pokonywać bezpośrednio z marszu, przez obejście terenu skażonego od strony zawietrznej lub po spadku mocy dawki promieniowania.

Duże obszary objęte pożarem w zasadzie obchodzi się. Mniejsze pożary, utrudniające marsz, likwiduje się siłami marszerujących pododdziałów.

2.6. Zajmowanie rejonu wyjściowego do działań

Rejon wyjściowy, który brygada lub wydzielone z niej odwoły zajmują po zakończeniu przegrupowania, wybiera się na planowanym kierunku działań. Powinien on mieć odpowiednią ilość dróg, źródeł wody, dobre warunki do maskowania oraz zapewnić możliwość szybkiego wyjścia pododdziałów brygady na drogi.

W celu rozpoznania rejonu wyjściowego wysyła się grupę rekonesansową. Powinna ona ustalić:

- obecność grup rozpoznawczo-dywersyjnych;
- stan techniczny dróg /przelotowość, stan nawierzchni i stopień zniszczenia dróg i mostów/;
- stopień zaminowania terenu;
- rejonu skażone środkami trującymi i promieniotwórczymi;
- stan sanitarnohigieniczny rejonu;
- stan źródeł wody i jej przydatność;
- właściwości ochronne terenu.

Grupa rekonesansowa ustala również sposób i kolejność wejścia pododdziałów, drogi, punkty regulacji ruchu oraz ustawienie znaków rozpoznawczych umożliwiających sprawne zajmowanie nie określonych rejonów.

W rejonie wyjściowym pododdziały brygady chemicznej /od -

wodu chemicznego/ rozmieszcza się w sposób rozródkowany wzdłuż dróg marszu w taki sposób, aby mogły one na sygnał rozpocząć marsz oraz aby można było dowieźć środki zaopatrzenia dla wszystkich pododdziałów. Do osłony pododdziałów brygady przed uderzeniami z powietrza wykorzystuje się właściwości ochronno - obronne terenu i sprzętu bojowego. Ponadto w miarę możliwości wykonuje się ukrycia dla ludzi, sprzętu i środków transportowych. Problemy te znajdują odzwierciedlenie w planie obrony i ochrony rejonu ześrodkowania, opracowywanym przez sztab brygady. Treść planu podano w podrozdziale 5.5.2. i przedstawiono w załączniku 36.

Po zajęciu rejonu sztab brygady powinien:

- zorganizować ubezpieczenie wojsk;
- sprawdzić stan i rozmieszczenie pododdziałów w wyznaczonych im rejonach;
- zorganizować łączność;
- zorganizować regulację ruchu wewnątrz rejonu i na drogach wyjścia z niego;
- zorganizować inżynierską rozbudowę rejonu wyjściowego;
- zorganizować i sprawdzić wykonanie przez podległe pododdziały przedsięwzięć obrony przed środkami rażenia, OPL, maskowania oraz gotowość do zwalczania desantów powietrznych i grup dywersyjnych;
- zameldować szefowi wojsk chemicznych armii /frontu/ o zajęciu rejonu wyjściowego przez brygadę oraz o jej stanie.

Zakres i treść wymienionych wyżej zadań zależy od konkretnych warunków sytuacji taktyczno-operacyjnej. Zawsze jednak muszą być realizowane szybko, aby pozostawić podwładnym możliwie najwięcej czasu na przygotowanie się do dalszych działań.

Podległe pododdziały powinny wiele z tych przedsięwzięć wykonywać samorzutnie, bez czekania na wytyczne przełożonych.

Brygada chemiczna zajmuje rejon wyjściowy o powierzchni do 100 km², batalion - 8-10 km², a kompania do 1 km². Odległości między batalionami powinny wynosić do 5 km, a między kompaniami w batalionach do 1 km. Samodzielne kompanie powinny być oddalone od pozostałych elementów ugrupowania bojowego brygady do 2 km.

DZIAŁANIE BRYGADY CHEMICZNEJ W OPERACJI ZACZEPNEJ I OBRONNEJ

3.1. Ogólne zasady działania brygady chemicznej w operacji zaczepnej i obronnej

3.1.1. Działanie brygady chemicznej w toku przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej

Po przegrupowaniu na dużą odległość brygada chemiczna /lub wydzielone z jej składu odwody/ ześrodkowuje się w rejonie wyjściowym do operacji i przygotowuje się do wykonania kolejnych zadań związanych z zabezpieczeniem wojsk w toku przygotowania i prowadzenia operacji zaczepnej.

W okresie przygotowania operacji kompania rozpoznania skażeń brygady chemicznej może rozwinąć posterunki obserwacji skażeń w ramach rejonu obserwacji i wykrywania /ROW/. Rejon obserwacji i wykrywania powinien objąć swoim zasięgiem ABROT, SD armii, część sił zgrupowania uderzeniowego i odwodów specjalnych. W okresie bezpośrednio poprzedzającym operację kompania rozpoznania skażeń powinna rozwinąć swoje posterunki w rejonie podejścia i rozwijania się zgrupowania uderzeniowego armii do bitwy. Będzie to rejon obejmujący drogi przegrupowania się związków taktycznych pierwszego rzutu operacyjnego do rubieży rozwijania się w kolumny batalionowe. Możliwe jest również rozwinięcie pododdziałów kompanii rozpoznania skażeń w innym rejonie, na który przewiduje się wykonanie przez nieprzyjaciela uderzeń bronią masowego rażenia.

Pozostałe siły brygady chemicznej dzieli się na 2-3 odwody i rozmieszcza w ugrupowaniu bojowym wojsk armii /frontu/, z reguły między pierwszym i drugim rzutem operacyjnym oraz w rejonie ześrodkowania oddziałów i urządzeń tyłowych. Odwody powinny być rozmieszczone tak, aby mogły w krótkim czasie przystąpić do rozpoznania i likwidacji skażeń w całym pasie działania armii /frontu/. Z zasady odwody wojsk chemicznych rozmieszczone między pierwszym i drugim rzutem operacyjnym powinny być gotowe do natychmiastowej likwidacji skażeń na korzyść

związków taktycznych pierwszego rzutu oraz wojsk znajdujących się w pobliżu, a szczególnie na korzyść wojsk raketowych i stanowisk dowodzenia. Odwód działający w rejonie drugiego rzutu operacyjnego armii /frontu/ powinien zapewnić likwidację skażeń w związkach taktycznych i oddziałach drugiego rzutu, a także w odwodach oraz oddziałach i urządzeniach tyłowych.

W toku operacji zaczepnej kompanię rozpoznania skażeń wykorzystuje się do rozwinięcia posterunków obserwacji skażeń w ramach rejonu obserwacji wybuchów /ROW/, z zasady na kierunku głównego uderzenia i w rejonach prawdopodobnych uderzeń nie - przyjaciela bronią masowego rażenia /rubieże rzek, kanałów, jezior, teren kanalizujący ruch wojsk itp./. Z reguły część sił kompanii rozpoznania skażeń pozostawia się w odwodzie i wykorzystuje do realizacji zadań wynikłych w toku operacji zaczepnej lub do działania w składzie oddziałów ratowniczo-ewakuacyjnych /ORE/.

W toku operacji odwody chemiczne wydzielone ze składu brygady zajmują podobne położenie, jak w okresie przygotowawczym i są ukierunkowane na zabezpieczenie określonych związków taktycznych i oddziałów. W toku operacji powinny przegrupować się 1-2 razy na dobę na odległość 30-50 km, z takim wyliczeniem, aby były one zawsze możliwie najbliżej tych elementów ugrupowania operacyjnego, na korzyść których mają wykonywać zadania.

W przypadku działania związku taktycznego na izolowanym kierunku lub w przypadku masowych skażeń oddziałów i pododdziałów odwód chemiczny może być czasowo podporządkowany jednemu ze związków taktycznych lub oddziałów i urządzeń tyłowych. Odwodem dowodzi wtedy, osobiście lub przez szefa zabezpieczenia chemicznego, dowódca związku taktycznego lub oddziału tyłowego. Dowódca odwodu przydzielonego do związku taktycznego powinien w terminie wyznaczonym przez przełożonego zgłosić się u dowódcy danego związku lub szefa zabezpieczenia chemicznego i zameldować o miejscu ześrodkowania się odwodu, jego wyposażeniu i ukompletowaniu, zabezpieczeniu materiałowo - technicznym oraz o stanie wyszkolenia i stanie moralno-politycznym żołnierzy.

3.1.2. Działanie brygady chemicznej w toku przygotowania i prowadzenia operacji obronnej

Związek operacyjny może przechodzić do obrony w toku operacji zaczepnej lub organizować obronę bez styczności z nieprzyjacielem. Ma to bezpośredni wpływ na działanie brygady chemicznej.

W pierwszym ^{przypadku} wypadku brygada chemiczna lub wydzielone z jej składu odwoły, wykonujące w toku operacji zaczepnej określone zadania, muszą zająć nowe miejsce w ugrupowaniu wojsk związku operacyjnego stosownie do nowo przyjętej decyzji i zgodnie z zamiarem obrony. W drugim przypadku brygada chemiczna i wydzielone z jej składu odwoły zajmują wyznaczone im rejonny zgodnie z decyzją dowódcy związku operacyjnego.

Podobnie jak w operacji zaczepnej kompanię rozpoznania skażeń wykorzystuje się do rozwinięcia posterunków obserwacji skażeń w ramach rejonu obserwacji i wykrywania /ROW/. Kompania działa przy tym w rejonach najbardziej zagrożonych uderzeniami broni masowego rażenia, pozostawiając część sił w odwodzie do wykonania zadań nieplanowych.

Pozostałe siły brygady dzieli się na dwa lub trzy odwoły. Największy odwód rozmieszcza się na kierunku najbardziej zagrożonym uderzeniami broni masowego rażenia. W rejonach rozmieszczenia odwołów chemicznych wykonuje się ukrycia dla ludzi i sprzętu. Pododdziały zabiegów specjalnych i odkażania umundurowania przebywają w nich do czasu otrzymania zadania. Po otrzymaniu zadania przegrupowują się do wcześniej rozpoznanych rejonów zabiegów specjalnych i odkażania umundurowania i przystępują do wykonania zadania.

3.1.3. Działanie brygady chemicznej w warunkach stosowania konwencjonalnych środków walki

Istnienie broni jądrowej, chemicznej i biologicznej oraz prawdopodobieństwo przerodzenia się wojny konwencjonalnej w wojnę z użyciem broni masowego rażenia stwarza konieczność ciągłego utrzymywania wojsk chemicznych, w tym również brygady chemicznej, w stałej gotowości do wykonania zadań. W związku z tym zasady wykorzystania i działania brygady chemicznej są

niezmiennie, niezależne od tego czy wojna prowadzona jest przy użyciu środków konwencjonalnych czy też przy użyciu broni masowego rażenia.

W wojnie konwencjonalnej, podobnie jak w wojnie z użyciem broni masowego rażenia, batalion /kompanię/ rozpoznania skażeń wykorzystuje się do ciągłego prowadzenia rozpoznania skażeń. Siłami wydzielonych pododdziałów organizuje się rejon obserwacji i wykrywania /ROW/; część sił pododdziałów rozpoznania pozostawia się w odwodzie, w gotowości do wykonania nieprzewidzianych wcześniej zadań.

Pozostałe siły brygady chemicznej z zasady dzieli się na odwody i ześrodkowuje w rejonach wyjściowych w gotowości do wykonania zabiegów specjalnych i sanitarnych oraz odkażania terenu i umundurowania, na korzyść zabezpieczanych wojsk. Pododdziały zabiegów specjalnych mogą być również wykorzystane do lokalizacji i gaszenia pożarów kompleksów leśnych, obiektów i urządzeń wykorzystywanych przez wojska oraz do przewożenia różnych płynów /woda, paliwo itp./. Pododdziały zabiegów sanitarnych mogą organizować i prowadzić przedsięwzięcia sanitarno-higieniczne na rzecz wojsk zabezpieczanego związku operacyjnego.

3.2. Działanie batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń

3.2.1. Ogólne zasady wykorzystania batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń

Batalion rozpoznania skażeń organizacyjnie wchodzi w skład brygady chemicznej frontu: kompania rozpoznania skażeń w skład brygady chemicznej armii lub pułku chemicznego armii. Strukturę organizacyjną batalionu i kompanii rozpoznania skażeń przedstawiono w załączniku nr 7.

Batalion /kompania/ rozpoznania skażeń jest specjalistycznym pododdziałem wojsk chemicznych przeznaczonym do wykonywania następujących zadań:

- wykrywanie uderzeń bronią masowego rażenia i określanie ich parametrów;
- prowadzenie rozpoznania rejonów porażeń po naziemnych i powietrznych wybuchach jądrowych /samodzielnie lub w ramach grup i oddziałów ratunkowo-ewakuacyjnych/;

- obserwowanie kierunków przemieszczenia się obłoków promieniotwórczych;
- prowadzenie rozpoznania i oznakowanie dróg i rejonów skażonych przez opad promieniotwórczy po naziemnych i podziemnych wybuchach jądrowych;
- kontrolowanie zmiany mocy dawki w terenie;
- rozpoznanie i oznaczanie rejonów uderzeń chemicznych oraz określanie kierunków przemieszczania się par i aerozoli ŚT;
- organizowanie i prowadzenie kontroli dozymetrycznej sprzętu i żywności oraz ważnych źródeł wody;
- prowadzenie rozpoznania skażeń na drogach przemarszu wojsk i drogach dowozu i ewakuacji armii /frontu/;
- prowadzenie rozpoznania rejonów przewidzianych do rozmieszczenia różnych elementów ugrupowania bojowego armii /frontu/;
- prowadzenie rozpoznania składnic chemicznych, obiektów przemysłowych, lotnisk, obiektów naukowo-badawczych na terytorium opuszczonym przez nieprzyjaciela;
- pobieranie do analizy próbek różnych materiałów skażonych substancjami promieniotwórczymi i środkami trującymi;
- prowadzenie obserwacji meteorologicznej.

Podczas wykonywania tych zadań pododdziały rozpoznania skażeń przekazują sygnały alarmowe o zagrożeniu skażeniami oraz przesyłają meldunki o parametrach uderzeń bronią masowego rażenia i rzeczywistej sytuacji skażeń terenu do stacji obliczeniowo-analitycznej armii /frontu/.

Zakres zadań, które mogą być wykonywane siłami i środkami batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń, jest stosunkowo szeroki. Możliwości wykonania zadań zaś, jak wynika to z załącznika nr 2, nie są zbyt duże. W tej sytuacji oczywiste jest, że kompania, przygotowana do wykonania wszystkich zadań specjalistycznych wymienionych wyżej, będzie wykonywała jednocześnie tylko wybrane, najważniejsze na danym etapie zadania.

Stan osobowy pododdziałów rozpoznania skażeń przygotowuje się do wykonania zadań w warunkach szkolenia pokojowego - kompanie rozpoznania skażeń wchodzące w skład brygad chemicznych już w okresie pokoju są bowiem pododdziałami rozwiniętymi. Gotowość bojową osiągają po kilku godzinach od ogłoszenia stanu pełnej gotowości bojowej. Mogą więc być wykorzystane do wy-

konywania zadań już w okresie mobilizacyjnego rozwijania wojsk. Sposoby wykorzystania kompanii rozpoznania skażeń w tym okresie mogą być różne. Kompania bezpośrednio po osiągnięciu pełnej gotowości bojowej może przystąpić do rozpoznania wybranych dróg armijnych, a następnie rejonów przeznaczonych do zajęcia przez niektóre związki taktyczne lub oddziały armii. Może również otrzymać zadanie rozwinięcia posterunków obserwacji skażeń w rejonie obserwacji i wykrywania wybuchów jądrowych /ROW/ na drogach marszu, w pobliżu rubieży przeszkody wodnej lub w innym rejonie kanalizującym ruch wojsk. Wreszcie kompania może również pozostawać w odwodzie dowódcy armii /frontu/ do czasu osiągnięcia pełnej gotowości bojowej przez brygadę chemiczną, przy czym może przegrupowywać się wraz z pozostałymi siłami brygady do rejonu wyjściowego do operacji. Na podstawie doświadczeń uzyskanych w toku prowadzonych ćwiczeń można stwierdzić, że najczęściej znajduje zastosowanie wariant pierwszy.

W okresie bezpośrednio poprzedzającym przejście wojsk do operacji zaczepnej kompanię z zasady wykorzystuje się do prowadzenia rozpoznania w rejonie obserwacji i wykrywania /ROW/ obejmującym obszar ześrodkowania zasadniczego zgrupowania uderzeniowego armii lub obszar, na który spodziewane jest wykonanie uderzeń przez nieprzyjaciela bronią masowego rażenia.

W toku operacji zaczepnej kompanię rozpoznania skażeń najczęściej wykorzystuje się do prowadzenia rozpoznania w ROW, znajdującym się z zasady na kierunku głównego uderzenia, w rejonach przewidywanych uderzeń bronią masowego rażenia.

Zarówno w okresie przygotowania operacji, jak i w toku operacji część sił i środków kompanii z zasady pozostawia się w odwodzie. Odwód w razie potrzeby przydziela się do składu armijnych oddziałów ratowniczo-ewakuacyjnych /ORE/ lub wykorzystuje do wykonania innych wymienionych wyżej zadań.

Pododdziały rozpoznania skażeń wydzielone do armijnych oddziałów ratunkowo-ewakuacyjnych wykorzystuje się do rozpoznania rejonów porażenia po uderzeniach jądrowych lub chemicznych. Podczas rozpoznawania rejonów porażenia poszczególne patrole działają w wyznaczonych im sektorach lub kierunkach, dokonują pomiaru mocy dawek i na tej podstawie oznakowują bezpieczne granice działania dla innych pododdziałów oddziału ratunkowo-

ewakuacyjnego /ORE/. W rejonach porażen po uderzeniach bronią chemiczną określają rodzaj użytego przez nieprzyjaciela środka trującego i oznakowują granice terenu skażonego. Z reguły pobierają również próbki środka trującego i dostarczają je do laboratorium.

Odwód sił i środków rozpoznania może też być wykorzystany do rozpoznania: rubieży rozwinięcia armijnego odwodu przeciwpancerneho i oddziału zaporowego, dróg przegrupowania i nowych pozycji startowych dywizjonów ABROT, dróg i rubieży wprowadzania do bitwy drugorzutowych związków taktycznych lub odwodów armii.

Kompania rozpoznania skażeń może być również wykorzystana do przeprowadzenia rozpoznania skażeń w dużych miastach i rejonach przemysłowych. W tym wypadku poszczególne plutony rozpoznają kilka ulic lub kwartał miasta.

W terenie opuszczonym przez nieprzyjaciela pododdziały batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń mogą rozpoznawać obiekty takie, jak: stanowiska artylerii, lotniska, stacje kolejowe, składy amunicji i środków obrony przeciwchemicznej, urządzenia tyłowe i zakłady chemiczne. W przypadku wykrycia w obiekcie środków trujących, amunicji chemicznej lub nowego sprzętu obrony ABC pododdziały rozpoznania skażeń powinny je zabezpieczyć oraz zorganizować ochronę obiektu.

W szczególnych wypadkach plutony kompanii rozpoznania skażeń mogą być wykorzystane do wzmocnienia związków taktycznych działających na głównych kierunkach. Przydzielenie związków taktycznym plutonom rozpoznania skażeń może nastąpić wówczas, gdy nie będą one mogły prowadzić rozpoznania skażeń z powodu braku własnych sił i środków lub gdy ze względu na masowe skażenia nie będą w stanie wykonać zadań rozpoznania skażeń własnymi siłami.

Pluton kontroli dozymetrycznej wchodzący w skład kompanii może być wykorzystany do prowadzenia kontroli dozymetrycznej w bazach zaopatrzeniowych i remontowych frontu /armii/, do określania stopnia skażenia obiektów przemysłowych i naukowych oraz składów zdobytych u nieprzyjaciela. Dozymetrystów z plutonu można wydzielać do składu załóg prowadzących rozpoznanie skażeń na śmigłowcach i samolotach. Ponadto drużyny kontro-

li dozymetrycznej mogą być przydzielane do batalionów zabiegów specjalnych w celu wzmocnienia ich etatowych pododdziałów kontroli dozymetrycznej.

3.2.2. Organizacja wykrywania wybuchów jądrowych i skażeń

Z przedstawionych wyżej zasad wykorzystania pododdziałów kompanii rozpoznania skażeń wynika, że działają one w sposób rozśrodkowany, nieraz w znacznej odległości od siebie.

Istnieją przy tym dwa zasadnicze sposoby działania pododdziałów rozpoznawczych batalionu /kompanii/. Pierwszy - stacjonarny - polega na prowadzeniu obserwacji z rozwiniętych wcześniej posterunków. Drugi - manewrowy - polega na prowadzeniu rozpoznania przez patrole.

Posterunki rozwinięte w rejonie obserwacji i wykrywania dostarczają oczekiwanych informacji tylko w tych przypadkach, gdy będą się znajdować w pobliżu rejonów /obiektów/, na które nieprzyjaciel wykonał uderzenia bronią masowego rażenia. Dlatego też rejon obserwacji i wykrywania powinny być organizowane w strefach szczególnie zagrożonych, takich jak: podejścia do rubieży przeszkód wodnych, rejon ześrodkowania głównego zgrupowania uderzeniowego, rejon ześrodkowania drugich rzutów i odwodów, rejon rozmieszczenia wojsk raketowych i artylerii itp.

Załugi posterunków rozmieszczone w rejonie obserwacji i wykrywania mogą:

- wykrywać i określać parametry uderzeń bronią masowego rażenia /jądrową, chemiczną/ i środkami zapalającymi;
- określać kierunki przemieszczania się obłoku promieniotwórczego lub obłoku powietrza skażonego środkami trującymi;
- mierzyć skażenia promieniotwórcze oraz wykrywać środki chemiczne i dokonywać ich analiz;
- przekazywać sygnały alarmowe o zagrożeniu skażeniami;
- pobierać próbki zakażeń biologicznych;
- dokonywać pomiaru parametrów meteorologicznych w przyziemnej warstwie powietrza;
- przesyłać meldunki o parametrach uderzeń bronią masowego rażenia i rzeczywistej sytuacji skażeń terenu do właściwej stacji obliczeniowo-analitycznej skażeń.

Rejony obserwacji i wykrywania mogą być organizowane siłami kompanii lub siłami dwóch, a nawet jednego plutonu rozpoznania skażeń. W kompanijnym rejonie obserwacji i wykrywania /zał. nr 8/ poszczególne plutony organizują plutonowe rejony rozmieszczając swoje drużyny na posterunkach w odległości - 12-15 km jedna od drugiej /w zasięgu łączności radiowej/. W ten sposób kompania rozpoznania skażeń /12 drużyn/ może skutecznie działać na obszarze o powierzchni 2400-2700 km², pluton /4 drużyny/ - na obszarze o powierzchni 800-900 km².

Do wskazanych im rejonów plutony wyruszają w kolumnie kompanijnej lub samodzielnie. Po osiągnięciu właściwych rejonów dowódcy plutonów wskazują w terenie, poszczególnym drużynom, miejsca rozwinięcia stacjonarnych posterunków, a na mapie - dodatkowe stałe punkty terenowe, w których należy dokonywać pomiaru skażeń. Jeżeli dowódca plutonu nie ma czasu na przeprowadzenie rozpoznania terenu, może ograniczyć się do wskazania na mapie rejonów rozmieszczenia posterunków i dodatkowych punktów pomiaru skażeń.

Poszczególne drużyny po rozpoznaniu rejonu wskazanego przez dowódcę plutonu wybierają miejsce na posterunek. Dowódcy drużyn określają z mapy swoje współrzędne i przekazują je przełożonym. Skład, wyposażenie i tok służby na posterunku obserwacji skażeń oraz szczegółowe zasady działania podczas obserwowania wybuchów jądrowych i określania ich parametrów, a także wykrywania skażeń i określania warunków meteorologicznych w warstwie przyziemnej określone są w "Instrukcji o działaniu posterunków obserwacji wybuchów jądrowych i wykrywania skażeń".

Wyniki z obserwacji i rozpoznania posterunki obserwacyjne przekazują drogą radiową do dowódców plutonów lub bezpośrednio do grupy analizy danych /GAD/ organizowanej w kompanii.

Grupa analizy danych /GAD/ jest etatową komórką przeznaczoną do gromadzenia, selekcjonowania i opracowywania danych, otrzymanych drogą radiową od dowódców plutonów rozpoznania skażeń lub bezpośrednio z posterunków, o uderzeniach bronią masowego rażenia i środkami zapalającymi oraz o skażeniach. Grupa gromadzi i selekcjonuje dane o warunkach atmosferycznych w przyziemnej warstwie atmosfery, parametrach uderzeń bronią masowego rażenia i środkami zapalającymi oraz rzeczywistych ska-

zeniach promieniotwórczych, graficznie przedstawia rzeczywistą sytuację skażeń na mapie, sporządza zakodowane meldunki o uderzeniach jądrowych, chemicznych i środkami zapalającymi oraz skażeniach promieniotwórczych i przekazuje je drogą radiową do stacji analityczno-obliczeniowej skażeń /SOAS/ armii /frontu/.

Posterunki obserwacji skażeń /POSk/ w rejonie obserwacji i wykrywania rozwija się z zasady na okres 1-2 dób. Czas rozwinięcia kompanii rozpoznania skażeń w ROW zależy od warunków terenowych i meteorologicznych i wynosi średnio 3-4 godziny.

Po otrzymaniu zadania na zwinięcie POSk poszczególne plutony ześrodkowują się w wyznaczonych im rejonach, a następnie wykonują marsz do rejonu ześrodkowania kompanii. W rejonie ześrodkowania odtwarzają one gotowość bojową, po czym przystępują do wykonania kolejnych zadań. W szczególnych przypadkach poszczególne drużyny mogą zwinąć posterunki i przemieszczać się po różnych drogach do następnego rejonu obserwacji wybuchów.

Drugi - manewrowy sposób rozpoznania polega na prowadzeniu obserwacji skażeń przez patrole znajdujące się w ruchu. Z tym sposobem rozpoznania spotykamy się w czasie prowadzenia rozpoznania dróg marszu, rejonów ześrodkowania wojsk, rejonów porażonych bronią jądrową i chemiczną itp. Patrole rozpoznania skażeń wydzielone z kompanii powinny przede wszystkim wykryć skażenia, zmierzyć moc dawki lub określić rodzaj środka trującego użytego przez nieprzyjaciela, oznakować skażony teren, znaleźć drogi obejścia. Wykonywanie innych zadań, a przede wszystkim wykrywanie wybuchów jądrowych i określanie ich parametrów, będzie w czasie patrolowania utrudnione. Niemniej jednak istnieje możliwość wykonania również tego zadania, po uprzednim zatrzymaniu się patrolu. Dane uzyskane w toku rozpoznania powinny być przekazywane z poszczególnych drużyn do GAD kompanii, a stamtąd do SOAS armii /frontu/.

Organizacja rozpoznania skażeń jest uzależniona od terenu oraz pory roku i doby. Podczas organizowania rozpoznania skażeń w nocy kierunki rozpoznania wyznacza się, podobnie jak w dzień, wzdłuż dróg, a w razie konieczności - według dobrze widocznych w nocy dozorów lub według azymutów. Granice odcinków skażonych oznacza się świecącymi znakami ostrzegawczymi.

Dla posterunków obserwacji skażeń wyznacza się dozory dobrze widoczne nocą.

Organizując rozpoznanie skażeń w osiedlach kierunki rozpoznania wyznacza się wzdłuż ulic i zaułków. Jeżeli zachodzi konieczność, należy organizować rozpoznanie poszczególnych pomieszczeń, piwnic, urządzeń podziemnych, zabudowań i innych przejść, które mogą być zajęte i wykorzystane przez wojska własne.

Organizując rozpoznanie skażeń w lasach i górach kierunki rozpoznania skażeń wyznacza się przeważnie wzdłuż dróg, ścieżek i przesiek, po których odbywa się ruch wojsk. Organizując rozpoznanie należy pamiętać, że w terenie górzysto-lesistym trwałość ŚT jest większa. W lasach i jarach zwiększa się możliwość zastojów środków trujących i gromadzenie substancji promieniotwórczych, a w górach - możliwość głębokiego przenikania skażonego powietrza wzdłuż dolin i wąwozów oraz zwiększenie mocy dawki na zboczach gór od strony nawietrznej. Podczas prowadzenia rozpoznania szczególną uwagę trzeba zwrócić na przeszkody, mosty, ciałniny, kładki i inne miejsca dogodne do zakładania przez nieprzyjaciela zapór chemicznych.

Zimą rozpoznanie skażeń prowadzi się na pojazdach, które mogą poruszać się w terenie pokrytym grubą pokrywą śnieżną. Główne kierunki rozpoznania wyznacza się wzdłuż dróg. Prowadząc rozpoznanie należy brać pod uwagę fakt, że w czasie zamieci substancje promieniotwórcze i środki trujące mogą przenosić się razem ze śniegiem i gromadzić w osiedlach, na skrajach lasów i w zaroślach, a także w miejscach powstania zasp.

Zadania kompania rozpoznania skażeń będzie otrzymywać ze sztabu brygady chemicznej armii /frontu/ lub z szefostwa wojsk chemicznych armii /frontu/. Ten drugi przypadek będzie miał miejsce, gdy wymagać będą tego względy organizacyjne. Oczywiście sztab brygady chemicznej powinien być na bieżąco informowany o zadaniach wykonywanych przez kompanię. Musi on bowiem planować i realizować zabezpieczenie materiałowo-techniczne dla pododdziałów kompanii.

3.3. Działanie batalionu zabiegów specjalnych

3.3.1. Ogólne zasady wykorzystania batalionów zabiegów specjalnych

Batalion zabiegów specjalnych /bzs/ jest specjalistycznym pododdziałem wojsk chemicznych przeznaczonym do prowadzenia:

- całkowitych zabiegów specjalnych sprzętu bojowego, środków transportu, zapasów materiałowych i obiektów;
- całkowitych zabiegów sanitarnych żołnierzy skażonych substancjami promieniotwórczymi i środkami trującymi oraz zakazanych środkami biologicznymi;
- odkażania i dezynfekcji dróg /odcinków terenu/.

Ponadto w wojnie prowadzonej środkami konwencjonalnymi bzs może być wykorzystany do lokalizacji i likwidacji pożarów, dowozu wody i paliwa oraz stawiania zasłon dymnych.

Batalion zabiegów specjalnych organizacyjnie wchodzi w skład brygady /pułku/ chemicznej. Jego strukturę organizacyjną przedstawiono w załączniku 9.

Batalion może działać w składzie brygady chemicznej, w składzie jednego z odwodów chemicznych związku operacyjnego lub może stanowić samodzielny odwód, wykonując zadania na korzyść skażonych związków taktycznych i samodzielnych oddziałów.

Batalion zabiegów specjalnych brygady chemicznej armii /pułku chemicznego/ - działając w składzie jednego z odwodów wojsk chemicznych lub samodzielnie - ześrodkowuje się pomiędzy związkami taktycznymi pierwszego i drugiego rzutu związku operacyjnego w odległości 30-70 km od rubieży styczności bojowej wojsk, na kierunkach szczególnie zagrożonych skażeniami. Może być również rozmieszczony w rejonie ześrodkowania drugiego rzutu operacyjnego, w pobliżu rozwiniętych elementów tyłów armii, przy armijnych drogach samochodowych /ADS/ lub armijnych drogach rokadowych.

W szczególnym przypadku bzs może być podporządkowany czasowo związkowi taktycznemu. W takim wypadku batalion zabiegów specjalnych ześrodkowuje się w rejonie rozmieszczenia jego drugich rzutów.

Batalion zabiegów specjalnych w toku operacji przegrupowuje się do nowego rejonu ześrodkowania /działań/ 1-2 razy na dobę. Średnie odległości przegrupowania mieszczą się w granicach 30-50 km. W pobliżu rejonu ześrodkowania /w odległości do 1 godziny marszu/ batalion rozpoznaje rejon przewidziane do prowadzenia zabiegów specjalnych i planuje w nich rozwinięcie PZS. Przygotowuje się również do odkażania wyznaczonych odcinków dróg.

Batalion zabiegów specjalnych działając na korzyść pierwszego rzutu armii z zasady otrzymuje zadanie zabezpieczenia działania 1-2 związków taktycznych pierwszego rzutu operacyjnego, 1-2 związków taktycznych pierwszego rzutu operacyjnego i armijnej brygady rakiet operacyjno-taktycznych, 1 związku taktycznego i 1-2 odwodów specjalnych armii lub zabezpieczenia określonego odcinka dróg.

Działając na korzyść drugiego rzutu operacyjnego z reguły zabezpiecza jeden związek taktyczny, oddział i urządzenie ruchomej bazy armii, 1-2 samodzielne oddziały i zabezpiecza określone odcinki armijnych dróg samochodowych.

W każdym wypadku batalion powinien utrzymać gotowość do manewru i wykonywania innych zadań, wynikających z konkretnej sytuacji taktyczno-operacyjnej.

Niezależnie od sposobu działania batalionu /w składzie brygady chemicznej, odwodu wojsk chemicznych lub samodzielnie/ może on prowadzić zabiegi specjalne i sanitarne oraz odkażać drogi całością sił, poszczególnymi kompaniami, a nawet plutonami. Zależy to od pojemności rejonów przeznaczonych do prowadzenia zabiegów.

3.3.2. Organizacja zabiegów specjalnych i sanitarnych

Całkowite zabiegi specjalne i sanitarne batalion zabiegów specjalnych może prowadzić:

- na zawczasu przygotowanych punktach zabiegów specjalnych /PZS/ rozwijanych w pobliżu źródeł wody, wzdłuż dróg lub w rejonach z dobrymi drogami dojazdu;
- w ugrupowaniu bojowym wojsk /w rejonach ześrodkowania, na stanowiskach ogniowych, stanowiskach startowych itp./.

W przypadku działania całością sił batalion rozwija kom-

panijne /plutonowe/ punkty zabiegów specjalnych w rejonie zabiegów specjalnych /RZS/. Kompania zabiegów specjalnych rozwija jeden kompanijny lub dwa plutonowe punkty zabiegów specjalnych. Kompanijne punkty zabiegów powinny być rozwijane w odległości 5 km i więcej jeden od drugiego, plutonowe punkty zabiegów specjalnych w odległości do 5 km jeden od drugiego. Zachowanie podanych odległości uniemożliwi rażenie jednym udzieniem jądrowym średniej mocy dwóch PZS. We wszystkich przypadkach rejon rozwinięcia PZS powinien:

- zapewnić rozśrodkowanie instalacji i urządzeń;
- zapewnić możliwość wytyczenia równoległych dróg jako ciągów technologicznych;
- posiadać dogodne drogi dojazdu i wyjazdu oraz drogi zapasowe;
- znajdować się w pobliżu źródeł wody;
- zapewnić dobre warunki maskowania i obrony;
- posiadać dogodne rejony wyczekiwania i zbiórki;
- uniemożliwiać skażenie okolicznych zbiorników wodnych roztworami użytkowymi w toku zabiegów;
- stwarzać dogodne warunki do organizacji ochrony przeciwpożarowej.

Na punktach zabiegów specjalnych /PZS/ organizuje się /załącznik 11/:

- punkt kontrolno-rozdzielczy;
- plac zabiegów specjalnych uzbrojenia i sprzętu;
- plac zabiegów sanitarnych;
- stanowisko komendanta PZS.

Dla pododdziału zarządzającego punkt zabiegów specjalnych przygotowuje się ukrycia i okopy, a jeżeli pozwala na to czas okopuje się również instalacje specjalne i samochody transportowe.

Punkt kontrolno-rozdzielczy rozmieszcza się przy skrzyżowaniu /rozwidleniu/ dróg prowadzących do PZS i do rejonu zbiórki, między rejonem wyczekiwania a PZS. Zadaniem punktu jest kierowanie poszczególnych rzutów żołnierzy i sprzętu na punkt zabiegów specjalnych lub bezpośrednio do rejonu zbiórki. Obsadę punktu kontrolno-rozdzielczego stanowią żołnierze plutonu /drużyny/ kontroli dozymetrycznej lub plutonu /drużyny/ rozpoznania skażeń.

Plac zabiegów specjalnych uzbrojenia i sprzętu organizuje się siłami i środkami kompanii /plutonu/ zabiegów specjalnych. Szefem placu jest dowódca pododdziału, który go organizuje /może on być jednocześnie szefem całego PZS/.

Plac zabiegów sanitarnych organizuje się siłami i środkami drużyny /plutonu/ zabiegów sanitarnych. Szefem placu jest dowódca pododdziału zabiegów sanitarnych. W ramach zabiegów sanitarnych żołnierze kąpią się i zmieniają bieliznę, a jeżeli to konieczne - umundurowanie i obuwie oraz oporządzenie. Zmianę bielizny i umundurowania zabezpieczają oddziały poddawane zabiegom sanitarnym z własnych zapasów. W koniecznych przypadkach mogą one korzystać z zapasów umundurowania znajdujących się w dyspozycji dowódcy bzs. Umundurowanie, oporządzenie i indywidualne środki ochrony przed skażeniami, które wymagają całkowitego odkażania /dezynfekcji/ odesyła się transportem związku taktycznego /oddziału/ na punkty odkażania rozwijane przez pododdziały odkażania umundurowania, w pobliżu rejonów PZS lub przy składach mundurowych. W rejonie placu zabiegów sanitarnych urządza się miejsca, na których dezaktywuje się /odkaża, dezynfekuje/ broń strzelecką i indywidualne środki ochrony przed skażeniami przez zmywanie roztworem dezaktywacyjnym /odkażającym, dezynfekującym/.

Regulację ruchu organizuje się: na PZS - siłami pododdziału organizującego zabiegi, na drogach prowadzących z rejonu wyczekiwania do PZS i z PZS do rejonu zbiórki - siłami wojsk poddawanych zabiegom. Rejony wyczekiwania i zbiórki po zabiegach powinny być położone w odległości 3-5 km od PZS. Ubezpieczenie bojowe i obronę przeciwlotniczą organizuje się siłami i środkami wojsk poddawanych zabiegom.

Place zabiegów specjalnych dzieli się na część czystą i brudną. Zabiegi specjalne prowadzi się na części brudnej. W czasie przeprowadzania zabiegów specjalnych żołnierze pododdziału chemicznego obsługują instalacje specjalne i instruują żołnierzy wydzielonych do obsługi prądownic. Dezaktywację /odkażanie, dezynfekcję/ uzbrojenia i sprzętu przeprowadzają żołnierze wydzieleni przez skażone oddziały /pododdziały/. Kieruje się ich w liczbie 4-8 żołnierzy na każdą instalację do poszczególnych IRS-ów przed rozpoczęciem zabiegów. Jeżeli czas-

kres zabiegów jest dłuższy niż dopuszczalny czas przebywania w indywidualnych środkach ochrony przed skażeniami, zmienia się żołnierzy obsługujących prądownice.

Całkowite zabiegi sanitarne przeprowadza się w zasadzie równocześnie, wydzielając z pododdziałów skażonych grupę żołnierzy do prac pomocniczych na stanowiska robocze instalacji oraz grupy żołnierzy kierowanych kolejno do łaźni polowo-namiotowej. W pododdziałach rodzajów wojsk o mniejszych stanach osobowych nie zapewniających wykonania na PZS wszystkich prac równoległe, w pierwszej kolejności przeprowadza się dezaktywację /odkazywanie, dezynfekcję/ uzbrojenia i sprzętu, a następnie zabiegi sanitarne.

Przy równoczesnym skażeniu środkami trującymi, biologicznymi i promieniotwórczymi kolejność prowadzenia zabiegów jest następująca: odkazywanie, dezynfekcja i dezaktywacja.

Rozmiary rejonu PZS i sposób rozmieszczenia wszystkich elementów w tym rejonie uzależnione są od warunków meteorologicznych, terenu, ilości sprzętu i ludzi poddawanych zabiegom specjalnym i sanitarnym i mogą wynosić: dla kompanijnego PZS 100-200 ha; dla plutonowego PZS 50-100 ha.

Organizując zabiegi specjalne i sanitarne należy pamiętać o specyfice wynikającej z pory doby, roku oraz warunków terenowych.

Prowadząc zabiegi specjalne w nocy w rejonie punktu zabiegów specjalnych należy:

- zainstalować oświetlenie na placach przestrzegając zasad maskowania;
- oznaczyć dobrze widocznymi w nocy znakami drogi dojazdu i wyjazdu;
- zwiększyć liczbę posterunków regulacji ruchu na drogach dojazdu i wyjazdu;
- wzmocnić ubezpieczenie rejonu PZS.

Zimą w rejonie punktu zabiegów specjalnych należy:

- wykonać przedsięwzięcia zapobiegające zamarzaniu wody /roztworów/ w instalacjach rozlewczych;
- wybrać odpowiednie źródła wody i zorganizować jej dowożenie;
- wybrać odpowiednie miejsce prowadzenia zabiegów specjalnych oraz drogi dojazdu i wyjazdu;

- ustalić czas, miejsce i sposób odpoczynku pododdziałów zabiegów specjalnych w ogrzewanych pomieszczeniach /namioty, ziemianki, domy mieszkalne, budynki gospodarcze/;
- zabezpieczyć ogrzewanie namiotów na placach zabiegów sanitarnych lub zabiegi prowadzić w domach, pomieszczeniach itp.

W lesie w rejonie punktu zabiegów specjalnych należy:

- wyznaczyć miejsce prowadzenia zabiegów specjalnych na drogach, polanach, zrębach itp.;
- przygotować zczasu drogi dojazdu i wyjazdu;
- zwiększyć liczbę posterunków regulacji ruchu;
- zorganizować ochronę przeciwpożarową.

W szczególnych przypadkach zabiegi specjalne prowadzi się w ugrupowaniu bojowym wojsk. Przypadki takie mogą mieć miejsce, gdy skażone wojska nie mogą opuścić swoich rejonów /miejsc i stanowisk/ ze względu na wykonywane zadania bojowe /artyleria, amunicja artyleryjska na SO, rakiety na stanowiskach startowych, środki ogniowe w obronie i środki ogniowe w rejonie umocnionym, obsługi przepraw, lotnisk, środki materiałowe w rejonie załadowania itp./.

Prowadząc zabiegi specjalne w rejonie rozmieszczenia wojsk instalacje rozwija się w taki sposób, aby każdą z nich można było odkażać /dezaktywować, dezynfekować/ jednocześnie kilka obiektów.

3.3.3. Organizacja odkażania terenu

Pododdziały zabiegów specjalnych mogą prowadzić odkażanie i dezynfekcję skażonych dróg, przepraw, przejść w zaporach inżynieryjnych, odcinków terenu w rejonach rozmieszczenia wojsk, na punktach dowodzenia, punktach medycznych, lotniskach oraz w rejonach obiektów tyłowych.

Odkażanie /dezynfekcję/ dróg i odcinków terenu batalion zabiegów specjalnych przeprowadza całością sił lub poszczególnymi pododdziałami. Po otrzymaniu zadania odkażania /dezynfekcji/ terenu siłami batalionu dowódca przegrupowuje batalion do rejonu wykonywania zadania, nawiązuje łączność z oddziałami, z którymi batalion będzie współdziałał, przeprowadza rekonesans, podejmuje decyzję i wydaje rozkaz bojowy. Jeżeli odkażane /dezynfekowane/ drogi lub poszczególne rejony są oddalone od sie-

bie lub jeżeli pracę trzeba wykonywać w krótkim czasie, to dowódca batalionu nie przeprowadza rekonesansu, lecz stawia zadania pododdziałom na podstawie mapy.

Podczas odkażania terenu instalacje i drużyny przyjmują szyk kolumny występem w lewo /w-prawo/ lub szyk kombinowany, w zależności od zadania i kierunku wiatru. Przyjęty szyk powinien zapewniać:

- wykonanie zadania w krótkim czasie;
- maksymalne wykorzystanie możliwości pododdziału i instalacji;
- najbardziej ekonomiczne zużycie roztworu odkażającego /dezynfekcyjnego/;
- dobre warunki dowodzenia i współdziałania.

Wąskie odcinki dróg i przejść w terenie skażonym pododdziały odkażają w kolumnie. Instalacje jadą w odległości 25-50m jedna od drugiej i kolejno przystępują do odkażania. W przypadkach, gdy szerokość drogi /przejścia/ przekracza szerokość pasa odkażanego /dezynfekowanego/ przez jedną instalację używa się dwóch /trzech/ instalacji, które posuwają się występem w lewo /lub w prawo/ w odstępach zapewniających częściowe pokrycie odkażanych /dezynfekowanych/ pasów w miejscach styku.

W celu osiągnięcia skuteczności odkażania /dezynfekcji/ należy przestrzegać prędkości instalacji 6-8 km/h. Jeżeli wymaganej normy zużycia roztworu nie można osiągnąć przy jednorazowym przejeździe, ilość przejazdów należy zwiększyć.

W przypadku, gdy odkażanie /dezynfekcję/ przeprowadza się w nocy, wtedy - w miarę możliwości - należy w ciągu dnia rozpoznać drogi marszu i postawić zadania. Należy również wyznaczyć kierunki przejazdu instalacji według dobrze widocznych dozorów oraz oznaczyć widocznymi w nocy znakami przednią i tylną granicę terenu skażonego. Odkażanie /dezynfekcję/ terenu w nocy należy przeprowadzać bez skomplikowanych manewrów. Między instalacjami powinna być taka odległość, aby kierowca widział jadącą przed nim instalację lub jej światła.

Odkażone /zdezynfekowane/ odcinki dróg i przejścia w terenie skażonym należy oznaczyć dobrze widocznymi znakami informacyjnymi.

3.4. Działanie batalionu /kompanii/ odkażania umundurowania

3.4.1. Ogólne zasady wykorzystania batalionu /kompanii/ odkażania umundurowania

Batalion /kompania/ odkażania umundurowania jest specjalistycznym pododdziałem wojsk chemicznych przeznaczonym do wykonywania zadań z zakresu odkażania i dezynfekcji umundurowania, obuwia, oporządzenia i indywidualnych środków ochrony przed skażeniami.

Batalion odkażania umundurowania stanowi samodzielny pododdział frontu lub organizacyjnie wchodzi w skład brygady chemicznej armii, a kompania odkażania umundurowania w skład pułku chemicznego. Organizację batalionu /kompanii/ odkażania umundurowania przedstawiono w załączniku 12.

Batalion odkażania umundurowania może działać całością siebie lub kompaniami urządzając 1-3 punkty odkażania umundurowania.

Batalion może działać w składzie brygady chemicznej, w składzie odwodów wojsk chemicznych lub samodzielnie wykonując zadania w rejonach masowych skażeń umundurowania i oporządzenia.

Batalion /kompania/ odkażania umundurowania działając samodzielnie lub w składzie odwodów wojsk chemicznych ześrodkowuje się z reguły pomiędzy związkami taktycznymi pierwszego i drugiego rzutu operacyjnego, na kierunku szczególnie zagrożonym skażeniami. Może być również rozmieszczony w rejonie ześrodkowania składów mundurowych armii.

W toku operacji batalion odkażania umundurowania przegrupowuje się do nowego rejonu ześrodkowania /działań/ 1-2 razy na dobę. Średnie odległości przegrupowania mieszczą się w granicach 30-50 km na dobę. W pobliżu rejonu ześrodkowania, z reguły w pobliżu planowanych rejonów rozwinięcia PZS lub rejonu składów mundurowych, batalion /kompania/ rozpoznaje 3-4 rejonu dogodnie do rozwinięcia punktów odkażania umundurowania /POU/.

Batalion odkażania umundurowania znajdujący się w rejonie ześrodkowania powinien utrzymywać gotowość do manewru i wykonania zadań wynikających z konkretnej sytuacji taktyczno-ope-

racyjnej. Niezależnie od sposobu działania batalionu /w skła - dzie brygady chemicznej, odwodów wojsk chemicznych lub samo - dzielnie/ może on prowadzić odkażanie całością sił, poszcze - gólnymi kompaniami, a nawet plutonami. Zależy to od sytuacji taktyczno-operacyjnej oraz od ilości skażonego umundurowania i wyposażenia.

Batalion odkażania umundurowania do chwili otrzymania zadania rozmieszcza się w wyznaczonym rejonie. Po otrzymaniu zadania dowódca batalionu podejmuje decyzję, wydaje rozkaz bojowy i organizuje marsz do wyznaczonego rejonu odkażania umundurowania.

3.4.2. Organizacja odkażania umundurowania

Odkażanie umundurowania i oporządzenia batalion prowadzi na punktach odkażania umundurowania /POU/, które w zależności od rodzaju działań bojowych, sytuacji taktyczno-operacyjnej oraz warunków terenowych mogą być rozwijane:

- w rejonach rozwiniętych punktów zabiegów specjalnych lub baz szpitalnych;
- w rejonach lub na rubieżach zdjęcia indywidualnych środków ochrony przed skażeniami;
- w rejonach rozmieszczenia składów mundurowych i polowych pralni mechanicznych.

Pododdziały batalionu mogą rozwijać następujące rodzaje punktów odkażania umundurowania:

- pluton odkażania umundurowania - punkt odkażania umundurowania /POU/ o wymiarach 100x150 m;
- kompanie odkażania umundurowania - zespół punktów odkażania umundurowania oddalonych od siebie nie mniej jak 500 m. Kompania dla rozwinięcia zespołu punktów odkażania umundurowania potrzebuje rejonu o wymiarach 1000x150 m;
- batalion odkażania umundurowania działając całością sił - rejon odkażania umundurowania składający się z dwóch kompanijnych zespołów punktów odkażania umundurowania.

W każdym przypadku oddalenie od siebie poszczególnych punktów odkażania powinno zabezpieczyć przed możliwością przenikania par środków trujących z jednego punktu na drugi. Rejon przeznaczony do rozwinięcia punktu odkażania umundurowania powinien odpowiadać następującym warunkom:

- mieć dostateczną powierzchnię umożliwiającą rozśrodkowanie poszczególnych elementów punktu i instalacji;
- umożliwić wytyczenie nie krzyżujących się dróg transportu skażonego sprzętu i umundurowania z odczyszczonego i czystym;
- posiadać dogodne warunki dojazdu i wyjazdu;
- zapewniać możliwość odpływu roztworów wykorzystywanych w procesie odczyszczenia bez zagrożenia skażeniem źródeł wody;
- zapewniać bezpieczeństwo wojsk i ludności przed porażeniem parami ŚT /oddalenie POU od rejonów rozmieszczenia wojsk i osiedli przemysłowych powinno wynosić co najmniej 500 m/;
- zapewniać warunki maskowania i ochrony punktu podczas prowadzenia odczyszczenia.

Na punkcie odczyszczenia umundurowania /załącznik 13/ urzęduje się:

- place odczyszczenia umundurowania, na których rozmieszcza się instalacje specjalne i wyposażenie pomocnicze;
- miejsca sortowania oraz skład skażonego /zakażonego/ umundurowania i oporządzenia;
- miejsca nakładania i zdejmowania indywidualnych środków ochrony przed skażeniami;
- miejsca odpoczynku obsługi;
- miejsca suszenia odczyszczonego umundurowania;
- plac zabiegów sanitarnych dla obsługi instalacji specjalnych;
- szczeliny przeciwlotnicze dla obsługi i ukrycia na środki materiałowe.

Punkt odczyszczenia umundurowania składa się z części brudnej i czystej. Część czysta powinna być tak rozmieszczona, aby pary środków trujących z części brudnej nie przedostawały się na część czystą.

Na części brudnej urzęduje się place, na których rozmieszcza się instalacje oraz miejsca sortowania i skład skażonego umundurowania, a także miejsce zdejmowania skażonych indywidualnych środków ochrony przed skażeniami.

Na części czystej urzęduje się miejsca suszenia odczyszczonego umundurowania, miejsca sortowania i skład odczyszczonego umundurowania, miejsca nakładania indywidualnych środków ochrony przed skażeniami, miejsce odpoczynku obsługi oraz plac zabiegów sanitarnych dla obsługi.

Instalacje specjalne rozmieszcza się na granicy części czystej i brudnej. Granicę między częściami oraz całą brudną część oznacza się znakami ostrzegawczymi. Do komunikacji wewnątrz rejonu POU wykonuje się i oznacza drogi wewnętrzne. Przejścia z części czystej na brudną wysypuje się wapnem chlorowanym lub zasadowym podchlorynem wapnia.

W przypadku prowadzenia odkażania w warunkach nocnych należy, w miarę możliwości, przeprowadzić w dzień rozpoznanie rejonu przewidzianego do rozwinięcia punktu, zainstalować oświetlenie miejsc roboczych, oznaczyć dobrze widocznymi znakami drogi dojazdu i wyjazdu oraz drogi na punkcie, zorganizować obronę i ochronę punktu.

Podczas odkażania w zimie punkty odkażania należy rozwijać w pobliżu dróg, w lesie i osiedlach nie zajmowanych przez wojska i ludność cywilną, przygotowywać dla żołnierzy ogrzewane namioty i wykonywać przedsięwzięcia uniemożliwiające zamrażanie wody.

Rozdział 4

ZABEZPIECZENIE DZIAŁAŃ BOJOWYCH BRYGADY CHEMICZNEJ

4.1. Cel i zakres zabezpieczenia działań bojowych brygady chemicznej

Organizowane w brygadzie chemicznej zabezpieczenie działań bojowych ma na celu nie dopuścić do niespodziewanego napa-
du naziemnego oraz z powietrza, dostarczyć na czas wiadomości o nieprzyjacielu i terenie, zapewnić pododdziałom brygady niezbędne środki do wykonywania zadań, umożliwić im we właściwym czasie i w sposób zorganizowany przystąpienie do działań i pomyslnie ich realizowanie w różnych warunkach i sytuacjach.

Zabezpieczenie działań bojowych organizują zgodnie z zakresem obowiązków: szef sztabu, szefowie komórek organizacyjnych sztabu, szefowie rodzajów wojsk oraz kwatermistrz i szef służb technicznych na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy brygady chemicznej oraz zarządzeń /wytycznych/ sztabu armii /frontu/.

Organizacja zabezpieczenia działań bojowych w brygadzie chemicznej obejmuje precyzowanie zadań, wydzielanie sił i środków niezbędnych do ich wykonania oraz przekazywanie zadań wykonawcom w zakresie: rozpoznania, ubezpieczenia, obrony przed bronią masowego rażenia, powszechnej obrony przeciwlotniczej, zabezpieczenia inżynieryjnego, chemicznego i tyłowego.

4.2. Rozpoznanie

Rozpoznanie organizuje się w celu zdobycia danych o nieprzyjacielu, terenie i warunkach meteorologicznych, nastrojach politycznych ludności oraz stanie ekonomicznym i sanitarno-epidemicznym rejonu działań bojowych.

Rozpoznanie organizują i prowadzą wszystkie pododdziały brygady chemicznej dla własnych potrzeb oraz na korzyść brygady chemicznej /odvodu chemicznego/, w ramach której /którego/ działają. Główny wysiłek w zakresie rozpoznania nieprzyjaciela kieruje się na wykrycie w rejonie działania brygady /odvodu/ chemicznej grup rozpoznawczo-dyweryyjnych nieprzyjaciela i jego desantów taktycznych. Teren rozpoznaje się w celu ustalenia

jego wpływu na przemarsz i działania bojowe pododdziałów brygady oraz możliwości ich ochrony przed bronią masowego rażenia.

Zadania do rozpoznania stawia dowódca brygady. Określa on jakie wiadomości i do jakiego czasu należy zdobyć, gdzie i do wykonania jakich zadań skupić główny wysiłek rozpoznania, jakie pododdziały i środki użyć do wykonania zadań rozpoznania.

Bezpośrednim organizatorem przedsięwzięć rozpoznawczych w brygadzie chemicznej jest szef wydziału operacyjno-rozpoznawczego. Zgodnie z zadaniami postawionymi przez dowódcę i sztab nadrzędny oraz wytycznymi szefa sztabu podległy mu wydział planuje rozpoznanie uwzględniając możliwości pododdziałów brygady, przekazuje zadania wykonawcom, organizuje wysyłanie nietatowych organów rozpoznawczych, zbiera, studiuje i rozpowszechnia dane z rozpoznania, wyciąga wnioski o nieprzyjacielu, melduje je dowódcy i przełożonym.

Podstawowymi sposobami rozpoznania w brygadzie chemicznej są: obserwacja, podsłuch, patrolowanie, przesłuchiwanie jeńców, wywiad środowiskowy.

Obserwacja jest zasadniczym sposobem rozpoznania. Powinna być prowadzona przez wszystkie pododdziały, w każdych warunkach ich działalności bojowej, o każdej porze dnia i roku. Obserwację prowadzą ubezpieczenia, posterunki obserwacji skazzeń i specjalnie wyznaczeni obserwatorzy. W nocy i w innych warunkach ograniczonej widoczności dodatkowo wystawia się podsłuchy. Żołnierzy prowadzących obserwację wyposaża się w przyrządy optyczne, a w nocy również w noktowizory.

W niektórych przypadkach, dla potwierdzenia lub uszczegółowienia wiadomości o nieprzyjacielu i terenie, brygada chemiczna może wysłać patrole.

Wiadomości o nieprzyjacielu i terenie można również zbierać przez wywiad środowiskowy wśród ludności cywilnej i badanie jeńców wojennych.

Podstawowe zadania rozpoznania są uzależnione od rodzaju zadań wykonywanych przez brygadę chemiczną.

Do podstawowych zadań rozpoznawczych w okresie osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej należą:

- rozpoznanie dróg do rejonów alarmowych;
- rozpoznanie rejonów ześrodkowania pododdziałów w rejonie alarmowym;

- wykrywanie grup dywersyjno-rozpoznawczych i sabotażowych przeciwnika oraz band wrogiego podziemia;
- rozpoznanie skażeń terenu oraz zniszczeń spowodowanych uderzeniami jądrowymi nieprzyjaciela.

Zakres zadań rozpoznania w toku marszu obejmuje:

- rozpoznanie dróg marszu /stan dróg, mostów, rejonów przepraw itp./;
- rozpoznanie ważnych węzłów komunikacyjnych oraz dogodnych obejść;
- rozpoznanie wytypowanych rejonów odpoczynków.

W czasie wykonywania zabiegów specjalnych przez pododdziały brygady chemicznej zadania rozpoznawcze są wykonywane przez wojska poddawane zabiegom. Dane z rozpoznania powinny one również przekazywać do sztabu brygady chemicznej.

4.3. Ubezpieczenie

Celem ubezpieczenia jest uprzedzenie pododdziałów brygady przed niespodziewanym atakiem nieprzyjaciela naziemnego, stworzenie pododdziałom dogodnych warunków do odpoczynku lub wykonania zadań, umożliwienie zajęcia przez wyznaczone pododdziały zawczasu przygotowanych rubieży /stanowisk ogniowych/ do odparcia napadu oraz uniemożliwienie pododdziałom rozpoznawczym nieprzyjaciela przenikania do rejonu rozmieszczenia ubezpieczonych wojsk.

W brygadzie chemicznej organizuje się ubezpieczenie marszowe, bojowe i postoju. Ubezpieczenie organizuje sztab brygady chemicznej na podstawie decyzji dowódcy. Bezpośrednim organizatorem ubezpieczenia jest szef sztabu brygady chemicznej.

Organizacja ubezpieczenia obejmuje: wyznaczenie sił ubezpieczenia, utrzymanie łączności elementów ubezpieczających z zabezpieczanymi wojskami, ustalenie sygnałów alarmowania oraz sposobów przekazywania danych o sytuacji, rozbudowę inżynierską stanowisk ogniowych pododdziałów ubezpieczających, ustalenie sposobów wsparcia ubezpieczenia, kontrolę służby ubezpieczenia.

W rejonie ześrodkowania brygada swoimi siłami organizuje ubezpieczenie bezpośrednie obejmujące: czujki, podełuchy i patrole. Są one wyznaczane z poszczególnych elementów ubezpiecze-

nia bezpośredniego. Ilość i skład wymienionych elementów ubezpieczenia zależą od: odległości rejonu ześrodkowania od nieprzyjaciela, czasu przebywania w danym rejonie, ważności ubezpieczanych kierunków, właściwości terenu i warunków obserwacji, możliwości pododdziałów brygady chemicznej.

W marszu brygada chemiczna swoimi siłami organizuje ubezpieczenie bezpośrednie czołowe, boczne i tylne. Szpica czołowa w sile do plutonu przesuwa się przed siłami głównymi w odległości do 5 km. Szpice boczne organizuje się w miarę możliwości i potrzeb w sile do plutonu. Szpica tylna o podobnym składzie przegrupowuje się w odległości do 3 km za siłami głównymi. Szpice wysyłają ze swego składu patrole na odległość obserwacji wzrokowej. Jeżeli kolumna brygady zostanie zatrzymana na odpoczynek, to ubezpieczenie marszowe zajmuje dogodną rubież i nadal pełni swoją funkcję. W rejonach długich odpoczynków ubezpieczenie marszowe przekształca się w ubezpieczenie postoju.

Rejony i punkty zabiegów specjalnych powinny być ubezpieczone siłami i środkami wojsk poddawanych zabiegom. Odpowiednie ustalenia w tym zakresie precyzuje się w czasie organizacji współdziałania.

W celu obrony i ochrony pododdziałów brygady oprócz ubezpieczeń wystawia się posterunki wartownicze i służbę dyżurną. Ponadto na szczeblu batalionu wyznacza się pododdział alarmowy w sile do kompanii.

Służby dyżurne, posterunki wartownicze i pododdziały alarmowe podlegają oficerowi dyżurnemu brygady, który kieruje ich działaniem zgodnie z wytycznymi dowódcy lub szefa sztabu brygady.

Problematyka ubezpieczenia pododdziałów brygady znajduje odzwierciedlenie w opracowanym przez sztab "Planie obrony i ochrony rejonu ześrodkowania". Treść i formę planu omówiono w rozdziale 5 i przedstawiono w załączniku 41.

4.4. Obrona przed bronią masowego rażenia

Obronę przed bronią masowego rażenia organizuje się w celu zabezpieczenia pododdziałów brygady przed porażeniem bronią jądrową, chemiczną i biologiczną, zachowania ich zdolności bo-

jowej oraz zapewnienia pomyślnego wykonania stojących przed nimi zadań.

Obrona przed bronią masowego rażenia obejmuje:

- rozśrodkowanie pododdziałów brygady oraz ich maskowanie;
- okresową zmianę rejonów rozmieszczenia pododdziałów brygady;
- inżynierską rozbudowę rejonów zajmowanych przez pododdziały brygady;
- prognozowanie stref /rejonów/ porażenia, skażenia promieniotwórczego i chemicznego, zniszczeń, zatopień i pożarów;
- powiadamianie pododdziałów brygady o skażeniach i zakażeniach;
- wykorzystanie indywidualnych środków ochrony przed skażeniami oraz właściwości ochronnych sprzętu bojowego i terenu;
- rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych oraz zakażeń biologicznych;
- stosowanie najwłaściwszych sposobów pokonywania stref skażeń oraz zapewnienie ludziom ochrony podczas działań w terenie skażonym;
- kontrolę napromienienia żołnierzy oraz stopnia ich skażenia, a także kontrolę stopnia skażenia sprzętu bojowego, środków materiałowych, wody i żywności;
- zabiegi przeciwepidemiczne, sanitarnohigieniczne, profilaktyczne, przeciwezootyczne, sanitarnoweterynaryjne i weterynaryjnoprofilaktyczne;
- odtwarzanie zdolności bojowej pododdziałów;
- likwidację skutków użycia broni masowego rażenia;
- zaopatrywanie pododdziałów brygady w środki ochronne.

Za organizację obrony przed bronią masowego rażenia odpowiada dowódca brygady. Podejmując decyzję określa główne czynności w zakresie OPBMR. Na podstawie wytycznych dowódcy brygady sztab opracowuje zarządzenie o obronie wojsk przed bronią masowego rażenia oraz zabezpiecza jego wykonanie.

Pododdziały brygady rozśrodkowuje się zależnie od wykonywanych zadań, możliwości dowodzenia i właściwości terenu. W marszu rozśrodkowanie osiąga się przez zapewnienie odległości 3 km między batalionami i 200 m między kompaniami oraz niedopuszczenie do skupiania się wojsk przed linią wyjściową, podczas odpoczynków i w rejonach trudno dostępnych. W czasie rozmieszczenia pododdziałów brygady chemicznej w rejonie, bataliony rozmiesz-

cza się w odległości do 5 km jeden od drugiego, samodzielne kompanie zaś w odległości do 2 km od innych elementów ugrupowania bojowego. Rejony rozmieszczenia powinny zapewnić skryte rozmieszczenie żołnierzy, sprzętu bojowego oraz dobre warunki sanitarne. Żołnierzy i sprzęt bojowy rozmieszcza się w ukryciach naturalnych, a jeżeli czas pozwala - buduje się dla żołnierzy szczeliny, a dla sprzętu bojowego i środków materiałowych ukrycia typu odkrytego i zakrytego. W rejonie rozmieszczenia brygady lub odwodu chemicznego ogranicza się ruch pojazdów do niezbędnego minimum. W nocy kierowcy prowadzący pojazdy powinni używać noktowizorów i "notek". Drogi na podejściach do rejonu rozmieszczenia pododdziałów brygady dokładnie się maskuje. Zabrania się pracy środków radiowych na nadawanie, palenia ognisk i używania naboju sygnałowych do powiadamiania. Pościłki przygotowuje się poza rejonami rozmieszczenia żołnierzy.

W zimie, w miarę możliwości, żołnierzy rozlokowuje się w budynkach murowanych, piwnicach, suterrenach, a sprzęt bojowy w stodołach i innych krytych pomieszczeniach.

Powiadamianie, ostrzeganie, alarmowanie pododdziałów brygady o skażeniach organizuje sztab brygady chemicznej wykorzystując ustalony jednolity i stale ważny sygnał, który przekazuje się poza kolejnością przez wszystkie kanały łączności, przy czym przewodowymi środkami łączności sygnał przekazuje się tekstem otwartym. W pododdziałach stosuje się sygnały dźwiękowe i wzrokowe, które ustala sztab brygady chemicznej i podaje do wiadomości żołnierzy. Sygnały /uprzedzenia lub alarmu/ podawane są na rozkaz dowódcy pododdziału, odwodu lub brygady chemicznej. Podaje się je tylko tym pododdziałom, którym zagrażają skażenia. W pododdziałach brygady alarm o skażeniach mogą również ogłosić posterunki lub obserwatorzy po wykryciu skażeń. W wypadku przekazania sygnału uprzedzenia o zagrożeniu skażeniami żołnierze nadal wykonują swoje zadania, mając indywidualne środki ochrony przed skażeniami w położeniu pogotowia. Na sygnał alarmu nakładają indywidualne środki ochrony przed skażeniami do położenia bojowego i - jeżeli sytuacja pozwala - kryją się w schronach lub innych ukryciach.

Rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych prowadzi stale wszystkie pododdziały brygady chemicznej szczebla

kompanii. Wyznaczają one obserwatorów /lub posterunki/, którzy posługując się przyrządami wykrywają skażenia promieniotwórcze i chemiczne. W niektórych wypadkach zadania rozpoznania skażeń na rzecz brygady mogą być wykonywane siłami i środkami kompanii rozpoznania skażeń. Dane o sytuacji skażeń brygada może również otrzymać ze sztabu armii /frontu/, od komendantów dróg oraz od terytorialnych sztabów wojskowych.

Sposoby przekraczania przez pododdziały brygady stref /rejonów/ skażonych zależą od rodzaju i stopnia skażenia, wielkości zniszczeń oraz warunków terenowych i atmosferycznych. We wszystkich wypadkach powinny one zapewnić pododdziałom brygady wykonanie zadań i jak najmniejsze napromieniowanie.

Jeżeli sytuacja i warunki terenowe pozwalają, strefy /rejonu/ skażeń obchodzi się.

Jeżeli nie ma możliwości obejścia, sztab brygady chemicznej organizuje ich przekraczanie. Brygada może przekraczać strefy /rejonu/ skażone z mazurem bez czekania na spadek mocy dawki lub po spadku mocy dawki do określonej wielkości. Przed przekroczeniem strefy skażonej w celu zwiększenia odporności na promieniowanie można podawać żołnierzom preparaty radioochronne zmniejszające lub neutralizujące napromienienie.

Kontrolę napromienienia w pododdziałach brygady chemicznej przeprowadza się w celu ustalenia zdolności bojowej żołnierzy oraz określenia potrzeby przeprowadzenia przedsięwzięć leczniczo-profilaktycznych i ewakuacyjnych. W zasadzie w pododdziałach brygady organizuje się indywidualną kontrolę napromienienia. Wszyscy żołnierze otrzymują dozymetry jonizacyjne. Ładuje się je bezpośrednio w kompanii. Odczytywanie dawek organizują dowódcy pododdziałów w myśl wskazówek sztabu brygady. W celu posiadania aktualnych danych o napromienieniu należy prowadzić jego ewidencję oraz w ustalonych terminach przesyłać meldunki o rzeczywistym stanie napromienienia. Pochłonięte dawki promieniowania wpisuje się w książeczkach wojskowych lub legitymacjach żołnierzy zawodowych. Ewidencję i meldunki prowadzi się na szczeblu kompanii, batalionu i brygady chemicznej. Prowadzą je odpowiednio szef kompanii, szef sztabu batalionu, oficer wydziału organizacyjno-kadrowego. Wyniki kontroli napromienienia należy przedstawiać przełożonym w meldunkach raz na

dobę, w terminach przez nich ustalonych. W razie pochłonięcia przez żołnierzy pododdziału jednorazowych dawek napromienienia ponad 100 R meldunki należy składać natychmiast.

Kontrolę stopnia skażenia substancjami promieniotwórczymi i środkami trującymi żołnierzy, sprzętu bojowego, zapasów środków materiałowych, zwierząt, żywności i wody przeprowadza się w celu określenia możliwości działania wojsk bez indywidualnych środków ochrony przed skażeniami oraz ustalenia zakresu prac podczas zabiegów specjalnych i sanitarnych, a także w celu stwierdzenia skuteczności przeprowadzania tych zabiegów.

Kontrolę stopnia skażenia przeprowadza się po wyjściu pododdziałów ze strefy skażonej przed przystąpieniem do zabiegów sanitarnych i specjalnych oraz po ich przeprowadzeniu. W pododdziałach brygady kontrolę stopnia skażenia przeprowadzają plutony /drużyny/ kontroli dozymetrycznej lub drużyny rozpoznania skażeń.

W rejonach ześrodkowania, we wszystkich pododdziałach brygady wykonuje się zabiegi sanitarnohigieniczne i profilaktyczne, które obejmują: utrzymanie porządku sanitarnego w rejonach zajmowanych przez pododdziały, ścisłe przestrzeganie higieny osobistej oraz użycia produktów żywnościowych i wody do picia. W razie potrzeby służba zdrowia brygady organizuje szczepienia ochronne ludzi oraz użycie preparatów radioochronnych i antydotów.

Po wykonaniu uderzenia bronią masowego rażenia na pododdziały brygady dowódca i sztab organizują odtwarzanie zdolności bojowej i likwidację skutków. Odtwarzanie zdolności bojowej obejmuje: odtwarzanie dowodzenia, postawienie zadań, odtworzenie stanu moralno-psychicznego żołnierzy, wyprowadzenie żołnierzy ze stref skażeń, remont techniki bojowej i uzupełnianie środków materiałowych. Likwidacja skutków uderzeń bronią masowego rażenia obejmuje: rozpoznanie rejonu porażenia bronią masowego rażenia, prace ratunkowo-lecznicze i ewakuacyjne, zabiegi specjalne i sanitarne, gaszenie /lokalizowanie/ pożarów oraz w razie potrzeby przedsięwzięcia izolacyjno-ograniczające. Zadania likwidacji skutków wykonywane są ocalałymi siłami i środkami pododdziałów, na które wykonano uderzenia oraz przez grupy brygady ratunkowo-ewakuacyjnej. W razie konieczności do

likwidacji skutków wykorzystuje się siły i środki przełożonego.

Po wykonaniu uderzeń bronią masowego rażenia na pododdziały brygady w sztabie sporządza się "Plan odtwarzania zdolności bojowej i likwidacji skutków użycia broni masowego rażenia".

4.5. Powszechna obrona przeciwlotnicza

Obrona przeciwlotnicza ma na celu niedopuszczenie do uderzenia z powietrza lub maksymalne zmniejszenie skutków uderzeń na pododdziały brygady chemicznej oraz zapewnienie tym samym warunków do wykonania zadań.

Brygada chemiczna korzysta z osłony przeciwlotniczej organizowanej siłami i środkami szczebla operacyjnego i wojsk, na korzyść których wykonuje zadanie.

Korzystanie z OPL organizowanej siłami szczebla operacyjnego będzie możliwe w przypadku, gdy pododdziały brygady znajdują się w rejonach osłanianych przez lotnictwo myśliwskie oraz pododdziały rakiet i artylerii przeciwlotniczej związku operacyjnego. W przypadku prowadzenia zabiegów specjalnych pododdziały brygady i rozwijane przez nie punkty zabiegów specjalnych powinny być osłaniane siłami pododdziałów OPL wojsk poddawanych zabiegom.

Siłami i środkami brygady organizuje się obronę przeciwlotniczą i powszechną obronę przeciwlotniczą. Obronę przeciwlotniczą organizuje się siłami i środkami plutonu PKM-2, wchodzącego w skład kompanii dowodzenia. Podstawowym jego zadaniem jest bezpośrednia osłona sztabu brygady chemicznej przed uderzeniami z powietrza.

Powszechną obronę przeciwlotniczą zapewnia się głównie przy pomocy broni strzeleckiej i pokładowej oraz przez maskowanie, wykorzystanie właściwości maskujących terenu i obiektów inżynierskich oraz rozśrodkowanie pododdziałów brygady. Ogień do celów powietrznych prowadzi się według ustaleń sztabu brygady chemicznej. Ustalenia te mogą obejmować: zakres wykorzystania etatowej broni strzeleckiej do walki ze środkami napadu powietrznego, wysokości celów, do których w pierwszej kolejności należy otwierać ogień, zużycie amunicji, ograniczenia ze względu na maskowanie i bezpieczeństwo własnego lotnictwa oraz sygnały. Ponadto brygada chemiczna organizuje ostrzeżenie pod-

oddziałów o zagrożeniu z powietrza. Dane ostrzegania stanowią podstawę do zarządzania przez dowódców pododdziałów alarmów przeciwlotniczych.

Możliwości powszechnej obrony przeciwlotniczej w pododdziałach brygady chemicznej są uzależnione od rodzaju wykonywanych zadań. W pełnym zakresie realizuje się je tylko w rejonie wyjściowym, gdzie są warunki do wykonania odpowiedniej ilości szczelin przeciwlotniczych oraz rozśrodkowania i zamaskowania sprzętu. Z chwilą wyjścia pododdziałów brygady z tego rejonu, ze względu na brak możliwości wykorzystania do ochrony wojsk przedsięwzięć biernej obrony przeciwlotniczej, warunki OPL znacznie się pogarszają. Niezależnie jednak od położenia pododdziałów brygady należy przestrzegać zasad maskowania i rozśrodkowania. Dowódcy wszystkich szczebli mają też obowiązek organizowania w czasie marszu obserwacji wzrokowej. Na każdym pojeździe, przewożącym ludzi i umożliwiającym prowadzenie obserwacji w ruchu, wyznacza się po dwóch obserwatorów z obu stron osi marszu. W celu stworzenia obserwacji okrężnej wokół każdego maszerującego pododdziału wystawia się ponadto na przednim i tylnym pojeździe pododdziału dodatkowego obserwatora. Sygnały o wykrytym obiekcie powietrznym mogą być przekazywane do pododdziału głosem, syreną, rakieta, wystrzałem. Informacje te powinny być wykorzystane przez siły i środki wyznaczone do zwalczania celów powietrznych z broni ręcznej i maszynowej. Otwierają one ogień w myśl zasady "widzę - strzelam" do nisko lecących celów powietrznych. Obok walki z celami powietrznymi na sygnał alarmu powietrznego stosuje się manewr sprzętem, zwiększenie szybkości i odległości, a w terenie dogodnym - zjazd z drogi marszu i rozcłódkowanie kolumn.

Zadania w zakresie powszechnej obrony przeciwlotniczej dowódca brygady przekazuje dowódcom pododdziałów w ramach wytycznych do bojowego zabezpieczenia działań.

4.6. Zabezpieczenie inżynieryjne

Zabezpieczenie inżynieryjne organizuje się w celu zapewnienia pododdziałom brygady chemicznej sprawnego ruchu i manewru oraz wysokiej żywotności i odporności na uderzenia nieprzyjaciela. Cel ten osiąga się przez realizację wielu przedsięw -

zić zarówno w okresie przygotowania, jak i prowadzenia działań.

Brygada chemiczna nie posiada etatowych pododdziałów wojsk inżynieryjnych, dlatego też zadania zabezpieczenia inżynieryjnego są wykonywane przez wszystkie pododdziały brygady chemicznej. Bezpośrednim organizatorem przedsięwzięć zabezpieczenia inżynieryjnego jest szef saperów brygady.

Zadania zabezpieczenia inżynieryjnego są uzależnione od rodzaju działań, warunków fizyczno-geograficznych dróg lub rejonu działań oraz możliwości oddziaływania nieprzyjaciela na drogi /rejon/ i pododdziały brygady chemicznej. Do zasadniczych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywanych w brygadzie chemicznej należą:

- rozpoznanie inżynieryjne dróg i terenu;
- rozbudowa inżynieryjna rejonów zajmowanych przez pododdziały brygady;
- organizacja oczyszczania i wydobywania wody.

Rozpoznanie inżynieryjne organizuje się siłami ubezpieczeń marszowych i grup rekonesansowych. Wykorzystuje się do tego celu sprzęt inżynieryjny znajdujący się w pododdziałach brygady. W toku rozpoznania określa się: stan techniczny dróg /stan jezdni, rodzaj nawierzchni/; rodzaj, nośność oraz stan techniczny mostów, wiaduktów i przepustów; rodzaj i charakter zniszczeń na drogach; istnienie stref skażeń, zatopień i pożarów oraz możliwość ich obejścia lub pokonania; obecność i rodzaj zapór na drodze oraz możliwość ich obejścia; możliwości wykorzystania ochronnych i maskujących właściwości terenu oraz zaopatrzenia w wodę.

Rejony rozmieszczenia i rejony wykonywania zadań przygotowuje się pod względem inżynieryjnym. Przygotowanie to obejmuje:

- sprawdzenie terenu pod względem zaminowania;
- budowę ukryć dla ludzi i sprzętu;
- urządzenie punktów zaopatrzenia w wodę;
- wykonywanie niezbędnych prac maskowniczych.

Zakres prac inżynieryjnych w tych rejonach zależy od czasu przeznaczanego na ten cel oraz wydzielonych sił i środków. Zwykle powinno się przeznaczać do tego rodzaju prac 40-50% ogólnego czasu przebywania pododdziałów wojsk chemicznych w da-

nym rejonie. W pierwszej kolejności wykonuje się zawsze szczeliny przeciwlotnicze dla całego stanu osobowego /w tym 30-40% przykrytych/; okopy oraz ukrycia dla sprzętu bojowego wykonuje się w drugiej kolejności, wykorzystując do tego celu ochronne właściwości terenu.

Do zaopatrywania pododdziałów brygady w wodę mogą być wykorzystane miejscowe źródła wody /po uprzednim ich zbadaniu przez służbę zdrowia/ oraz punkty wydobywania i oczyszczania wody przygotowane przez pododdziały brygady, przy pomocy etatowego sprzętu /studnie rurowe/.

4.7. Maskowanie

Maskowanie bezpośrednio wykonywane przez pododdziały brygady chemicznej obejmuje całokształt przedsięwzięć zmierzających do ukrycia lub zmiany wyglądu zewnętrznego pojedynczych i zespołowych obiektów, urządzeń, sprzętu, uzbrojenia i ludzi, przy pomocy środków podręcznych i etatowych, w ramach zabezpieczenia bojowego działań.

Celem maskowania bezpośredniego jest ukrycie pododdziałów brygady, ich ugrupowania, sprzętu bojowego i uzbrojenia, składów materiałowo-technicznych przed wszystkimi rodzajami rozpoznania przeciwnika i wprowadzenie go w błąd co do zamiaru działań.

Maskowanie bezpośrednio realizowane w brygadzie chemicznej obejmuje:

- ukrycie sił i środków elementów ugrupowania bojowego oraz zamiaru planowanych działań;
- ukrycie rozbudowy inżynierskiej terenu, stanowisk dowodzenia, punktów obserwacyjnych oraz obiektów i urządzeń tyłowych;
- ukrycie dróg manewru, dowozu i ewakuacji.

Maskowanie bezpośrednio ściśle łączy się z maskowaniem operacyjnym i realizuje się przez:

- upodobnienie stanu osobowego, uzbrojenia i sprzętu bojowego do szaty roślinnej i otaczającego terenu /przez wykorzystanie warunków naturalnych, środków technicznych, chemicznych i ograniczonej widoczności/;
- deformację sprzętu;

- umiejętne wykonywanie prac maskowniczych przy rozbudowie inżynieryjnej terenu;
- przestrzeganie przez żołnierzy brygady tajemnicy wojskowej. Za całość maskowania bezpośredniego odpowiada dowódca brygady. W okresie organizacji działań powinien on:
  - ocenić możliwości prowadzenia rozpoznania przez nieprzyjaciela oraz własne możliwości w zakresie maskowania pododdziałów brygady w toku organizacji i prowadzenia działań;
  - określić zadania związane z maskowaniem bezpośrednim pododdziałów brygady;
  - zapoznać oficerów sztabu i dowódców pododdziałów z zamiarem i celem maskowania;
  - określić stopień korygowania zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu maskowania w toku prowadzenia działań bojowych;
  - przewidzieć osoby odpowiedzialne za wykonanie przedsięwzięć maskujących oraz sposób kontroli i pomocy;
  - określić sposób maskowania urządzeń tyłowych;
  - przewidzieć działalność w zakresie przestrzegania tajemnicy i tajnego dowodzenia w działaniach bojowych.

Zadania maskowania bezpośredniego wykonuje się zawsze i wszędzie bez specjalnych wytycznych przełożonych.

Zakres przedsięwzięć maskowania jest uzależniony od rodzaju działań wykonywanych przez brygadę chemiczną.

Marsz brygady /odvodu chemicznego/ powinien w miarę możliwości odbywać się w nocy lub w warunkach ograniczonej widoczności. Organizuje się go z takim wyliczeniem, aby wojska do świtu osiągnęły nakazany rejon, rozmieściły się w nim i zamaskowały. Pododdziały brygady maszerujące w nocy powinny przestrzegać zasad maskowania zarówno w ruchu, jak i na postoju. Osiąga się to przez:

- stosowanie urządzeń maskujących na reflektorach środków transportowych i wozów bojowych i wykonywanie marszu z zaciemnionymi światłami;
- osłonę instalacji przy pomocy brezentów i pomocniczych urządzeń składanych /szkielety, daszki/ deformujących kształt sprzętu;
- przestrzeganie dyscypliny pracy na radiowych środkach łączności;

- ustawianie zawczasu na drogach marszu znaków dobrze widocznych dla wojsk w nocy, a niewidocznych dla obserwacji powietrznej przeciwnika;
- przestrzeganie zakazów dotyczących palenia papierosów, zapalania zapalek, używania latarek, włączania reflektorów transporterów opancerzonych i samochodów.

Służba samochodowa brygady oraz kierowcy wozów bojowych i pojazdów samochodowych powinni przedsięwziąć niezbędne środki zapobiegające iskrzeniu z rur wydechowych.

W czasie wykonywania marszu w warunkach zimowych przy pokrywie śnieżnej należy dużą uwagę zwracać na maskowanie śladów kół. Dotyczy to również maskowania kolumn w czasie przemarszu latem podczas występowania dużego zapylenia. W tym celu należy stosować pozorne przemarsze lub ślady do pozornych rejonów ześrodkowania wojsk, a właściwe drogi przegrupowania starym maskować.

Rozmieszczając pododdziały brygady w rejonie ześrodkowania należy ukryć ich podejście do nakazanego rejonu, obecność w rejonie oraz prace inżynierskie. Skryte podejście pododdziałów brygady do rejonu ześrodkowania osiąga się przez zajęcie go w nocy lub w warunkach ograniczonej widoczności /mgła, opady atmosferyczne, niski pułap chmur/. Do ukrycia pododdziałów brygady w rejonie ześrodkowania oraz inżynierskiej rozbudowy rejonu wykorzystuje się lasy, zagajniki, fałdy terenowe, pokrywą śnieżną i roślinną oraz podręczne i etatowe środki maskowania. W rejonie rozmieszczenia brygady chemicznej należy dokładnie maskować ukrycia dla stanu osobowego i sprzętu oraz drogi i zjazdy z dróg głównych. Drogi na przełaj w miarę możliwości przeprowadza się pomiędzy drzewami, nie dokonując wyrębu lasu, a tylko usuwając krzaki i zarośla. W razie rozmieszczenia pododdziałów brygady w rzadkim lesie, na jego skroju można ustawić maski pionowe. W przypadku gdy pododdziały brygady chemicznej rozmieszcza się w miastach i osiedlach, do ukrycia sprzętu należy szeroko wykorzystywać istniejące budynki. Przy rozmieszczeniu wojsk w wąwozach należy zajmować odcinki znajdujące się w cieniu, a ukrycia dla stanu osobowego i sprzętu bojowego osłaniać maskami-przykryciami.

W rejonie ześrodkowania brygady chemicznej wiele uwagi

należy poświęcić ukryciu miejsca rozmieszczenia sztabu brygady i sztabów batalionów. Sztaby demaskują miejsca swego rozmieszczenia obecnością samochodów sztabowych, rozwinięciem masztów antenowych, pracą agregatów, radiostacji, ustawieniem szlabów, regulacją ruchu, wskaźnikami, wzmożonym ruchem samochodów osobowo-terenowych oraz rozwiniętymi liniami telefonicznymi. W celu wyeliminowania wymienionych cech demaskujących, sztaby w rejonach ześrodkowania powinny ściśle przestrzegać dyscypliny maskowania, ograniczyć do niezbędnego minimum ruch pojazdów mechanicznych i pieszych, pracę agregatów i środków radiotechnicznych, palenie świateł itp. Ponadto do ukrycia sztabów należy szeroko wykorzystywać ukształtowanie terenu, przedmioty terenowe, środki maskowania podręczne i etatowe.

Maskowanie pododdziałów chemicznych w rejonach prowadzenia zabiegów specjalnych osiąga się przez:

- wykorzystanie etatowych środków maskowniczych;
- przestrzeganie dyscypliny maskowniczej przy wykonywaniu prac inżynierskich;
- umiejętne rozmieszczenie punktów świetlnych /w nocy/.

Skuteczność maskowania - w toku działań bojowych pododdziałów - kontroluje sztab brygady chemicznej. Kontrolę przeprowadza się przez wyjazd oficerów do rejonów zajmowanych przez pododdziały i obserwację. Oprócz tego prowadzi się kontrolę radiową.

4.8. Zabezpieczenie chemiczne

Zabezpieczenie chemiczne działań brygady chemicznej obejmuje kompleks przedsięwzięć planowanych i organizowanych przez sztab brygady chemicznej w celu: zapewnienia pododdziałom brygady skutecznej ochrony przed rażącym działaniem skażeń chemicznych i promieniotwórczych oraz środków zapalających, maskowania działań bojowych wojsk własnych i oślepienia nieprzyjaciela za pomocą środków dymnych oraz terminowego zabezpieczenia ich w sprzęt i środki chemiczne.

Do zasadniczych przedsięwzięć zabezpieczenia chemicznego realizowanych w brygadzie chemicznej należą:

- wykrywanie wybuchów jądrowych i określanie ich parametrów;

- prognozowanie stref /rejonów/ skażeń promieniotwórczych i chemicznych, pożarów i strat;
- rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków ochrony przed skażeniami i środkami zapalającymi;
- kontrola stopnia skażenia promieniotwórczego i chemicznego oraz zapewnienie kontroli napromienienia stanu osobowego;
- zabiegi specjalne i sanitarne;
- odkażanie i dezynfekcja terenu;
- wykorzystanie dymów do maskowania i pozorowania;
- zabezpieczenie pododdziałów brygady w sprzęt i środki chemiczne.

Takie przedsięwzięcia, jak: wykrywanie wybuchów jądrowych i określanie ich parametrów, prognozowanie stref /rejonów/ skażeń, rozpoznanie skażeń promieniotwórczych i chemicznych, wykorzystanie indywidualnych i zbiorowych środków ochrony przed skażeniami, kontrola napromienienia wojsk i kontrola stopnia skażenia, zabiegi specjalne i sanitarne wojsk, odkażanie i dezynfekcja terenu - są zadaniami specjalistycznymi realizowanymi w ramach OPBMR lub w ramach zabezpieczenia chemicznego działań bojowych wojsk zgodnie z ustaleniami podanymi w rozdziale 3 i w podrozdziale 4.4.

Dymy mogą być wykorzystywane przez brygadę chemiczną do maskowania rejonów ześrodkowania poszczególnych pododdziałów. Przy maskowaniu rejonów ześrodkowania dymy z zasady wykorzystuje się w sposób scentralizowany. Planowanie zasłon dymnych w takim wypadku odbywa się na szczeblu brygady. Wszystkie planowane zasłony dymne przekazuje się do wiadomości dowódcom pododdziałów - do dowódcy plutonu włącznie. W okresie prowadzenia działań konwencjonalnych brygada chemiczna może być również angażowana do stawiania maskujących i pozorujących zasłon dymnych w interesie wojsk zmechanizowanych i pancernych oraz w ramach maskowania operacyjnego.

Zabezpieczenie w sprzęt i środki chemiczne ma na celu należyte wyposażenie pododdziałów brygady w indywidualne środki ochrony przed skażeniami oraz sprzęt i środki do rozpoznania i likwidacji skażeń. Kolejność uzupełniania brakującego w pododdziałach brygady sprzętu i materiałów wojsk chemicznych, spo-

soby zamiany sprzętu uszkodzonego, sposoby i kolejność prowadzenia kontroli technicznej sprzętu i jego remontu ustala dowódca brygady na wniosek kwatermistrza i szefa służb technicznych.

4.9. Zabezpieczenie materiałowe

Zabezpieczenie materiałowe realizowane w określonym systemie organizacyjno-funkcjonalnym ma na celu stworzenie i utrzymanie potencjału techniczno-bojowego na wymaganym, odpowiednio wysokim poziomie. Osiąga się to między innymi przez zapewnienie tabelarycznej należności środków materiałowych. Odpowiednio do tego celu zadaniem sił i środków zabezpieczenia materiałowego jest:

- sukcesywne dostarczanie pododdziałom brygady środków materiałowych /materiały pędne i smary, żywność, umundurowanie, woda i inne produkty/ w odpowiednim asortymencie;
- dowóz amunicji, odkaźników i dezaktywatorów, części zamienne, zapasowych i innych materiałów;
- przechowywanie, konserwacja, ewidencja i rozdział środków materiałowych.

Zabezpieczenie materiałowe realizuje się w oparciu o decyzję kwatermistrzostwa związku operacyjnego i dowódcy brygady chemicznej. Problemami materiałowego zaopatrywania zajmują się: kwatermistrz, szef służb technicznych i szefowie rodzajów wojsk. Za dowóz środków materiałowych odpowiada kwatermistrz. Do wykonywania zadań związanych z zaopatrywaniem wykorzystuje się kompanię zaopatrzenia brygady chemicznej wchodzącą w skład batalionu zaopatrzenia i obsługi oraz plutony zaopatrzenia batalionów. Szczegółową organizację batalionu zaopatrzenia i obsługi oraz strukturę organów zaopatrywania brygady przedstawiono w załącznikach 14 i 15.

Zaopatrywanie stanowi integralną część funkcjonowania systemu zabezpieczenia materiałowo-technicznego. Limituje ono możliwość wykorzystania posiadanego uzbrojenia i sprzętu oraz wykonania postawionych zadań.

Źródłami zaopatrywania dla brygady chemicznej są:

- zasoby własne, utrzymywane jako zapasy ruchome;
- dostawy bieżące ze składów armijnych /frontowych/;

- materiały i części zamienne /zespoły/ uzyskiwane z demontażu sprzętu zakwalifikowanego do strat bezpowrotnych;
- środki materiałowe z zasobów miejscowych i ewentualnie ze zdobyczy wojennych /za zezwoleniem sztabu armii/.

Podstawowym źródłem zaopatrywania są składki armijne /frontowe/. Całość środków materiałowych jest dowożona ze składów armijnych /frontowych/ transportem brygady chemicznej. W niektórych przypadkach środki materiałowe mogą być dowożone ze składów związków operacyjnych do składów brygady transportem szczebla operacyjnego. Środki materiałowe znajdujące się w dyspozycji brygady są następnie dowożone do poszczególnych batalionów /kompanii/, podejmowane przez tyły batalionów, a następnie rozdzielane do poszczególnych pododdziałów.

W przypadku gdy odwód chemiczny jest czasowo podporządkowany związkowi taktycznemu, może być zaopatrywany w całości lub części przez organa tyłowe danego związku.

Tyły brygady chemicznej rozmieszczają się w rejonie zgrupowania podstawowych sił brygady. W ramach tyłów rozmieszcza się kompanię zaopatrzenia /załącznik 17/. W przypadku zdecydowanego działania brygady chemicznej odległość tyłów brygady od poszczególnych odwodów chemicznych może wynosić 40-60km. Średni czas dowozu środków materiałowo-technicznych i tyłów brygady do rejonów ześrodkowania /działań/ poszczególnych odwodów może wynosić więc 5-6 godzin. Podobną ilość czasu zajmie pobranie i przewiezienie środków ze składów związków operacyjnych do brygady. Dlatego też zaopatrywanie pododdziałów brygady chemicznej z zasady realizuje się kompleksowo, raz na dobę, pod koniec dnia walki /działań/ lub w nocy, z takim wyliczeniem, aby kolejny dzień działań rozpoczynać z pełnym uzupełnieniem zużytych środków materiałowo-technicznych.

Potrzeby materiałowo-techniczne brygady chemicznej uzależnione są od stanu wyjściowego, przewidywanego zużycia i nakazanego przez przełożonego stanu końcowego /po wykonaniu zadania/. Wielkość potrzeb materiałowo-technicznych ustalają szefowie służb brygady chemicznej na podstawie:

- wytycznych dowódcy wyższego szczebla;
- przewidywanego zużycia materiałów /na podstawie otrzymanych zadań/;

- danych o ilości sił i środków brygady chemicznej;
- obowiązujących norm należności.

Średniodobowe zużycie podstawowych środków materiałowych może kształtować się w brygadzie chemicznej następująco:

- benzyna samochodowa 0,3-0,4 jn /dla przegrupowania pododdziałów oraz pracy agregatów/;
- amunicja strzelecka - 0,1-0,2 jo;
- żywność - jedna racja dzienna;
- odkażalnik i inhibitor korozji P-710 - 0,2-0,3 jn;
- dezaktywator - 0,3-0,6 jn.

Przewidywane wielkości zużycia amunicji i odkażalników są orientacyjne, średnie dla całej operacji. W warunkach masowych skażeń zużycie odkażalników i dezaktywatorów w poszczególnych dobach może przekroczyć przewidywane zużycie średniodobowe.

Zapasy ruchome brygady chemicznej są to ilości środków materiałowych określone dyrektywą MON utrzymywane przy żołnierzu, sprzęcie, w tyłach pododdziałów brygady oraz tyłach brygady. Wielkość i urzutowanie podstawowych środków materiałowych w brygadzie chemicznej przedstawia załącznik 16.

Zapasy ruchome, tylko w podstawowych nomenklaturach materiałów i środków wojsk chemicznych niezbędnych do zabezpieczenia jednego batalionu zabiegów specjalnych, wynoszą:

- odkażalnik - 17280 kg^{x/};
- dezaktywator - 648 kg^{xx/}.

Podany przykład świadczy o tym, że w brygadzie chemicznej przewozi się duże ilości środków materiałowych stanowiących zapasy ruchome.

4.10. Zabezpieczenie techniczne

Zabezpieczenie techniczne brygady chemicznej obejmuje wiele przedsięwzięć organizacyjnych i technicznych, których celem jest zapewnienie sprawności technicznej uzbrojenia i sprzętu w działaniach bojowych. Do przedsięwzięć tych zalicza się:

→ organizację właściwej eksploatacji sprzętu w toku działań bojowych;

---

x/ 2 jn x 36 instalacji x 6 pakietów PCHW-40 x 40 kg /waga pakietu/ = 17280 kg.

xx/ 3 jn x 36 instalacji x 6 kg /waga pakietu SF-6/ = 648 kg.

- dokonywanie okresowego i międzyremontowego obsługiwania technicznego oraz legalizacji przyrządów;
- ewakuację sprzętu uszkodzonego w wyniku eksploatacji i działań bojowych;
- prowadzenie remontów sprzętu uszkodzonego.

Zabezpieczenie techniczne organizuje, w oparciu o decyzję dowódcy brygady chemicznej, szef służb technicznych - zastępca dowódcy. Do wykonania zadań zabezpieczenia technicznego brygady chemicznej wykorzystuje się kompanię remontową brygady chemicznej oraz pododdziały remontowe batalionów. Szczegółową organizację i możliwości pododdziałów remontowych brygady przedstawiono w załącznikach 18, 19 i 20.

Zakres czynności zabezpieczenia technicznego jest uzależniony od sytuacji taktyczno-operacyjnej, rodzaju działań, a także od warunków meteorologicznych i pory roku, w jakich prowadzone są działania wojsk.

W warunkach zaostrzonej sytuacji polityczno-militarnej, w zależności od czasu przewidzianego na realizację zadań związanych z osiągnięciem wyższych stanów gotowości bojowej, w dziedzinie zabezpieczenia technicznego działań dominować powinny przedsięwzięcia przygotowawcze zapewniające wysoki stopień ukończenia pododdziałów brygady sprawnym sprzętem.

W warunkach aktywnego oddziaływania środków rażenia nieprzyjaciela na pododdziały brygady chemicznej uwagę należy skupić głównie na zapewnieniu maksymalnego odzysku uszkodzonego sprzętu i jego powrotu do macierzystych pododdziałów.

W toku osiągnięcia gotowości do marszu, przygotowanie techniczne uzbrojenia i sprzętu powinno być przedsięwzięciem priorytetowym, ponieważ decyduje ono o tempie marszu i gotowości pododdziałów brygady do działań bojowych. Polega ono na wykonaniu obsługi technicznej sprzętu przewidzianej stosownymi przepisami i instrukcjami /zał. 23/.

Obsługę techniczną wykonuje się siłami obsługi i operatorów sprzętu przy współdziałaniu etatowych sił i środków remontowych, pod nadzorem dowódców i personelu technicznego. Szef służb technicznych przy przedstawianiu dowódcy wniosków i propozycji do podejmowania decyzji musi uwzględnić czas potrzebny na

obsługiwanie techniczne. Zobowiązany jest przy tym tak skorelować terminy i porządek obsłużeń technicznych, aby nie dopuścić do opóźnienia działań bojowych. Zakres prac obsługowych wykonywanych w toku przygotowania do działań obejmuje następujące czynności:

- wymianę opon, których aktualny stan oraz zapas przebiegu nie gwarantuje odbycia marszu i wykonania zadania bojowego bez awarii;
- wymianę innych zużytych zespołów, podzespołów i części;
- uzupełnienie paliwa, smarów i płynów;
- ładowanie i wymianę akumulatorów;
- kontrolę sprawności układów, zespołów i mechanizmów oraz ich regulację i smarowanie;
- kontrolę sprawności środków łączności i urządzeń przeciwatomowych, przeciwpożarowych i noktowizyjnych w wozach bojowych i samochodach;
- kontrolę sprawności układów jezdnych sprzętu ciągnionego;
- uzupełnienie indywidualnych zestawów remontowych /apteczki techniczne/ niezbędnymi częściami;
- sprawdzenie stanu ukończenia sprzętu ewakuacyjnego.

Przygotowanie pojazdów mechanicznych do marszu w okresie zimowym wymagać będzie wykonania dodatkowych przedsięwzięć, jak np.: zgromadzenia niezbędnego zapasu akumulatorów, skontrolowania sprawności podgrzewaczy oraz wyposażenia pojazdów w sprzęt ułatwiający jazdę po oblodzonych i zaśnieżonych drogach.

Przygotowanie sił i środków ewakuacyjno-remontowych obejmuje:

- sprawdzenie wyposażenia indywidualnego i remontowego żołnierzy pododdziałów remontowych;
- wykonanie niezbędnych zabiegów profilaktyczno-obsługowych w ciągnikach, wozach remontowych, ruchomych ładowniach akumulatorów, agregatach itp. oraz sprawdzenie ich ukończenia w wyposażenie ewakuacyjno-remontowe;
- przegląd i uzupełnienie zestawów remontowych zespołami, podzespołami i częściami zamiennymi oraz materiałami technicznymi do pełnych normatywów.

Do niezbędnych przedsięwzięć przygotowawczych należy również szkolenie instruktażowe żołnierzy pododdziałów remonto -

wych w zakresie: sposobu ewakuacji ugrzęźłego i zatopionego sprzętu, zasad udzielania pomocy technicznej i wykorzystania zestawów remontowych, a także maskowania czynności ewakuacyjno-remontowych oraz zachowania bhp podczas wykonywania czynności ewakuacyjno-remontowych. Zakres i formy szkolenia zależą od czasu przewidzianego na czynności przygotowawcze - celowe jest prowadzenie tego szkolenia w formie zajęć praktycznych, z uwzględnieniem przewidzianych warunków działań. Organizując zabezpieczenie materiałowe należy mieć na uwadze fakt, że w początkowym okresie działań znaczna ilość awarii wystąpi w sprzęcie, który nie był użytkowany na co dzień i dopiero w czasie wzmożonej eksploatacji dadzą o sobie znać niesprawności, przedtem nie zauważone.

Istotnym elementem zabezpieczenia materiałowo-technicznego jest wydzielenie odpowiednich zapasów amunicji, zwłaszcza przeciwlotniczej i strzeleckiej, do potrzeb osłony przeciwlotniczej i przeciwdywersyjnej, w razie atakowania przez nieprzyjaciela kolumn maszerujących pododdziałów.

W czasie przygotowania do marszu ważną rolę spełnia rozpoznanie techniczne trasy marszu. Ma ono na celu zbieranie niezbędnych informacji o warunkach fizyczno-geograficznych oraz o obiektach infrastruktury techniczno-remontowej na trasie. W trakcie rozpoznania należy ustalić: stan wyznaczonych dróg oraz stopień ich przejezdności, ilość i rodzaj przeszkód wodnych oraz możliwość ich pokonywania w razie zniszczenia mostów, rozmieszczenie stacjonarnych obiektów obsługowo-remontowych, rozmieszczenie składów mps, amunicji i sprzętu technicznego oraz możliwość korzystania z ich zapasów materiałowych.

Najwiarygodniejsze dane można uzyskać z rekonesansu trasy marszu. Posiadanie powyższych informacji pozwoli szefowi służb technicznych brygady zorganizować optymalny system technicznego zabezpieczenia marszu.

Organizacja systemu technicznego zabezpieczenia marszu obejmuje: podział sił i środków ewakuacyjno-remontowych oraz ich urzutowanie w ugrupowaniu marszowym wojsk; sposób udzielania pomocy technicznej; ewakuację i remont uszkodzonego sprzętu; przeprowadzanie przeglądów kontrolnych i obsług technicznych na przystankach i w czasie odpoczynków; organizację dowo-

dzenia, łączności i informacji technicznej.

Z zasady szef służb technicznych brygady chemicznej opracowuje plan zabezpieczenia technicznego marszu, ujmujący niezbędne dane w tym zakresie. W planie tym należy również ustalić siły i środki ewakuacyjno-remontowe, które wydziela się do grupy ratowniczo-ewakuacyjnej /GRE/ w razie porażenia maszerujących kolumn bronią masowego rażenia.

W celu sprawnego i operatywnego kierowania zabezpieczeniem technicznym marszu organizuje się sieć łączności dowodzenia elementami zabezpieczenia technicznego.

Na czas marszu organizuje się techniczne zamykanie kolumn marszowych pododdziałów brygady. Składa się ono z etatowych sił i środków pododdziałów remontowych, w uzasadnionych przypadkach wzmocnionych siłami kompanii remontowej brygady. Regulą powinno być, aby skład sił i środków technicznego zamykania kolumn zapewnił, z chwilą przystąpienia do zabiegów specjalnych i sanitarnych /odkazywanie terenu lub umundurowania/, organizację elementów zabezpieczenia technicznego działań bojowych, tj. punktów rozpoznania i pomocy technicznej /PRIPT/, grup remontowo-ewakuacyjnych i odwodów technicznych.

Zadaniem technicznego zamykania kolumn jest:

- przeciwdziałanie naruszeniom dyscypliny eksploatacyjnej oraz nadzór nad przestrzeganiem zasad prowadzenia przeglądów kontrolnych i obsługi technicznej sprzętu w czasie marszu;
- udzielanie porad i pomocy technicznej załogom i kierowcom niesprawnego lub uszkodzonego sprzętu;
- zaopatrywanie w części zamienne, niezbędne do usunięcia niesprawności;
- remontowanie sprzętu niesprawnego;
- ewakuowanie z dróg marszu sprzętu ugrzęzłego;
- ewakuowanie niesprawnego sprzętu do najbliższego PZUS lub rejonu ześrodkowania;
- udzielanie pomocy załogom i kierowcom podczas wykonywania obsługi technicznej sprzętu w czasie przerw i odpoczynków.

Dyscyplina eksploatacyjna warunkuje sprawność poruszania się pojazdów mechanicznych i sprzętu holowanego /agregaty, przyczepy itp./, dlatego konieczne jest uwzględnienie właściwości taktycznych sprzętu, przestrzeganie prędkości jazdy stosownie do warunków terenowych i atmosferycznych.

Ważnym przedsięwzięciem profilaktycznym zapewniającym sprawny przebieg marszu jest odpowiednie zagospodarowanie planowanych i nieplanowanych przerw w marszu. W czasie krótkich odpoczynków 2/3 czasu należy przeznaczyć na przeglądy kontrolne sprzętu, wykonywane przez załogi i kierowców, w ramach których sprawdza się głównie układy jezdne, kierownicze i hamulcowe pojazdów, dokonując niezbędnych regulacji i usuwając stwierdzone usterki. W ramach odpoczynków długich należy przewidzieć czas na wykonanie obsługi bieżącej sprzętu oraz remont tych pojazdów, którym w czasie marszu udzielono tylko doraźnej pomocy technicznej. Konieczne jest również zorganizowanie kierowcom /mechanikom kierowcom/ wypoczynku regenerującego ich sprawność psychiczną i fizyczną. Nad przestrzeganiem powyższych zasad czuwać powinien dowódca pododdziału.

Niezależnie od stopnia przygotowania sprzętu do marszu należy liczyć się z jego uszkodzeniem z przyczyn eksploatacyjnych i awarii oraz w wyniku oddziaływania środków rażenia nieprzyjaciela.

Doświadczenia w tym względzie uczą, że uszkodzenia z przyczyn eksploatacyjnych i awarii wynosić mogą w każdym dniu 2-3% ogólnej ilości sprzętu, w tym straty bezpowrotne mogą wynieść 5% ogółu uszkodzonego sprzętu. Odtworzenie sprawności technicznej uszkodzeń eksploatacyjnych mieści się w granicach możliwości remontowych etatowych sił i środków remontowo-ewakuacyjnych brygady chemicznej.

Remont sprzętu uszkodzonego w czasie marszu wykonuje się w miejscu jego uszkodzenia, jeżeli czas prac remontowych nie przekracza pół godziny lub w najbliższym ukryciu, jeżeli czas remontu jest dłuższy. Czas pracy środków ewakuacyjno-remontowych zamykania technicznego w jednym miejscu musi być ściśle ograniczony. Przestrzeganie ograniczeń czasowych nie spowoduje nadmiernego oderwania się środków zamykania technicznego od kolumn marszowych. Sprzęt potrzebujący remontu bieżącego i średniego, którego nie można dokonać w czasie marszu ze względu na ograniczenia czasowe lub techniczne, należy ewakuować do rejonów wyjściowych /ześrodkowania/.

W czasie wykonywania zadań ewakuacyjno-remontowych w marszu, należy korzystać - w miarę potrzeb i możliwości - z pomo-

cy elementów zabezpieczenia technicznego oraz stacjonarnej bazy remontowej wydzielonych w tym celu przez wojskowe i cywilne zaplecze techniczno-remontowe.

Aby zapewnić szybkie przywracanie sprawności technicznej uszkodzonym na drogach marszu pojazdom, celowe jest organizowanie na szczeblu brygady chemicznej ruchomych patroli technicznych, które poruszając się na szybkich środkach transportowych /motocyklach, samochodach osobowo-terenowych/ wyposażonych w radiostacje, dokonywałyby przeglądu maszerujących kolumn, ustalały rozmiary uszkodzeń /zniszczeń/ sprzętu oraz zakres koniecznej pomocy technicznej ze strony środków ewakuacyjno-remontowych brygady.

W okresie działań wojennych pododdziały brygady chemicznej mogą być obiektem uderzeń nieprzyjaciela. W rezultacie tych uderzeń mogą one ponosić znaczne straty. Rozkład strat będzie uzależniony od rodzaju środka, przy pomocy którego nieprzyjaciel wykona uderzenia, położenia pododdziałów brygady, warunków terenowych itp. Do kalkulacji można przyjmować, że około 60% ogólnej ilości uszkodzonego sprzętu wymagać będzie remontu bieżącego, 20% średniego, a pozostała część przypadac będzie na remont kapitalny i straty bezpowrotne.

Główny wysiłek remontowy należy skupić na przywracanie sprawności technicznej sprzętu wymagającego remontu bieżącego.

W ocenie możliwości odtworzenia sprawności technicznej sprzętu należy brać pod uwagę fakt, że uszkodzenia bojowe z reguły różnić się będą od uszkodzeń eksploatacyjnych, w których najczęściej podstawowymi czynnościami są prace demontażowo-montażowe i regulacyjne, natomiast naprawy uszkodzeń bojowych wymagać będą prac głównie mechanicznych, a więc bardziej pracochłonnych.

Sprzęt wymagający remontu średniego, ze względu na czas prac remontowych, w zasadzie nie będzie mógł wrócić do sztyków maszerujących wojsk. Dlatego powinien być przekazany organom remontowym wyższego szczebla.

Po zajęciu rejonu wyjściowego organizuje się przegląd techniczny sprzętu, ustala zakres niezbędnych zabiegów obsługujących oraz organizuje remont uszkodzonego sprzętu. Sprzęt obsługuje obsługa /kierowcy/ pod nadzorem dowódców. Zakres prac ob-

sługowych będzie uzależniony od czasu przewidzianego na przygotowanie do działań.

Remont uszkodzonego sprzętu wykonują etatowe pododdziały remontowe batalionów oraz brygady, najczęściej przez wymianę zespołów, podzespołów i części, co znacznie usprawnia czynności remontowe i skraca czas ich trwania.

W toku wykonywania zadań z zakresu rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych, pododdziały remontowe batalionów i brygady na bieżąco usuwają skutki awarii i uszkodzeń sprzętu powstające w toku jego eksploatacji. Kompania remontowa brygady działa całością sił /zał. 22/ albo - przy zdecentralizowanym działaniu brygady - wydziela siły i środki do obsługi serwisowej w batalionach.

W omawianym okresie wykonuje się dwa podstawowe rodzaje remontu - remont bieżący i remont średni.

Remont bieżący /RB/ obejmuje krótkotrwałe prace regulacyjne, wymianę uszkodzonych części i zespołów oraz prace blacharsko-spawalnictwa. Wiele prac z zakresu remontu bieżącego mogą wykonywać załogi /obsługi/ sprzętu za pomocą etatowego wyposażenia. Zabiegi bardziej złożone lub wymagające narzędzi i materiałów nie wchodzących w zestawy znajdujące się przy sprzęcie wykonują pracownicy warsztatów remontowych przeważnie na miejscu uszkodzenia.

W zakres remontu średniego /RŚ/ wchodzi prace regulacyjne i demontażowo-montażowe, wymiana części i zespołów /w większym zakresie niż przy remoncie bieżącym/, prace kontrolno-pomiarowe i legalizacyjne oraz inne prace wymagające specjalnego wyposażenia warsztatowego i aparatury diagnostycznej. Remont średni jest z zasady wykonywany siłami i środkami kompanii remontowej brygady. Wykonuje się go jedynie w sprzyjających warunkach /np. dłuższa przerwa w działaniach bojowych brygady, mniejsze straty w sprzęcie, statyczny charakter działań bojowych/. Dla potrzeb kalkulacyjnych przyjmuje się remont sprzętu o pracochłonności: w brygadzie chemicznej armii - 36 roboczo-godzin, w brygadzie chemicznej frontu - 72 roboczogodziny. Podczas planowania przyjmuje się ponadto, że dzień roboczy trwa 16 godzin przy współczynniku efektywnego jego wykorzystania średnio 0,6.

Kompania remontowa brygady chemicznej może organizować - w zależności od sytuacji i potrzeb - własne punkty zbiórki uszkodzonego sprzętu /PZUS/ lub wykorzystywać PZUS ogólnowojskowych oddziałów i związków taktycznych. Rejon przeznaczony na organizację PZUS powinien:

- zapewnić dogodne warunki rozmieszczenia elementów PZUS /o powierzchni około 0,25 km²/ oraz maskowanie i ochronę zgromadzonego sprzętu;
- znajdować się w pobliżu rozwinięcia zasadniczych sił i środków brygady chemicznej;
- umożliwić plutonom i drużynom kompanii remontowej zajmowanie stanowisk w kolejności uruchamianego procesu technologicznego.

W PZUS przygotowuje się:

- punkt kontroli stopnia skażenia sprzętu przekazywanego do remontu;
- stanowisko odkażania /dezaktywacji/ sprzętu;
- stanowisko weryfikacji stopnia uszkodzenia i rodzaju wymaganego remontu;
- miejsce na rozwinięcie stanowisk roboczych plutonów i drużyn remontowych;
- punkt przekazywania sprzętu wyremontowanego;
- miejsca dla sprzętu oczekującego na ewakuację /remont/ do baz remontowych armii lub frontu;
- punkty przechowywania amunicji i mps;
- sieć posterunków ochronnych, schrony i ukrycia dla ludzi, drogi do przeprowadzania ewentualnych prób wyremontowanego sprzętu.

Podstawowym zadaniem pododdziałów remontowych rozwijanych w PZUS jest usunięcie uszkodzeń, spowodowanych eksploatacją sprzętu lub oddziaływaniem ognia nieprzyjaciela, w celu odtworzenia wszystkich parametrów właściwych dla danego typu sprzętu.

W przypadku uszkodzeń przekraczających możliwości kompanii remontowej, szef służb technicznych brygady zgłasza do szefa wojsk chemicznych związku operacyjnego rodzaj i liczbę sprzętu wymagającego ewakuacji na PZUS frontu /armii/.

4.11. Zabezpieczenie medyczne

Celem zabezpieczenia medycznego wojsk jest zachowanie zdolności bojowej i utrzymanie odpowiedniego stanu zdrowotnego, udzielenie we właściwym czasie pomocy medycznej porażonym i chorym, ich ewakuowanie, zapobieganie powstaniu i szerzeniu się w wojskach chorób, leczenie i umożliwienie szybkiego powrotu chorym i porażonym do szeregów.

Zabezpieczenie medyczne obejmuje zabiegi leczniczo-ewakuacyjne, sanitarnohigieniczne i przedsięwzięcia przeciwepidemiczne. Za jego planowanie i realizację odpowiada szef służby zdrowia brygady.

Organem wykonawczym, będącym do dyspozycji szefa służby zdrowia, jest kompania medyczna wchodząca w skład batalionu zapatrzenia i obsługi. W skład poszczególnych batalionów brygady chemicznej wchodzi plutony medyczne. Strukturę organizacyjną pododdziałów medycznych brygady pokazano w załączniku 24.

Możliwości kompanii i plutonów medycznych brygady chemicznej są następujące:

- w zakresie ewakuacji - 80 żołnierzy w jednym rejsie /4 samochody sanitarne x 10 miejsc = 40 żołnierzy + 40 żołnierzy samochodami sanitarnymi batalionów, czas na jeden rejs - 3-5 godzin/;
- w zakresie udzielania kwalifikowanej pomocy medycznej dobowe możliwości kompanii medycznej wynoszą 160-200 rannych i chorych, a przy zawężonym zakresie pomocy medycznej /ze wskazań życiowych/ do 400 żołnierzy.

Straty dobowe brygady chemicznej w toku działań konwencjonalnych mogą się kształtować w granicach 1,5-3%, co stanowi 30-60 żołnierzy. W działaniach z użyciem broni jądrowej straty mogą wynieść 100-200 porażonych od jednego uderzenia średniej mocy. Z zestawienia możliwości i potrzeb wynika, że możliwości kompanii medycznej brygady pozwalają na udzielenie pomocy wszystkim porażonym w wypadku stosowania przez nieprzyjaciela środków konwencjonalnych. W wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych na pododdziały brygady chemicznej, pododdziały medyczne brygady powinny być wzmocnione przez jednostki medyczne armii /frontu/.

Realizacja przedsięwzięć wchodzących w zakres zabezpieczenia medycznego jest uzależniona od rodzaju działań.

Spesób zabezpieczenia medycznego przegrupowania brygady jest zależny od zadań bojowych i warunków, w jakich odbywa się marsz, stanu dróg i ilości urządzeń służby zdrowia /szpitali i punktów medycznych rozwiniętych w ich pobliżu, stanu sanitarno-epidemiologicznego terytorium, przez które przegrupowują się pododdziały brygady, a także od stanu zdrowotnego i kondycji fizycznej żołnierzy.

W okresie przygotowawczym do marszu służba zdrowia brygady dokonuje przeglądu sanitarnego stanów osobowych pododdziałów, wykrywa chorych nie nadających się do marszu, udziela im niezbędnej pomocy medycznej oraz ewakuuje do najbliższych szpitali /punktów medycznych/, a także - w razie potrzeby i możliwości czasowych - prowadzi uzupełniające szczepienia ochronne wśród żołnierzy rezerwy.

Wykonywanie przedsięwzięć leczniczo-ewakuacyjnych w brygadzie w czasie marszu polega na udzielaniu rannym pierwszej pomocy medycznej w ramach samopomocy i pomocy wzajemnej bezpośrednio w wozach bojowych i samochodach /lub miejscu zranienia/ oraz podstawowej /niezbędnej/ pomocy lekarskiej, a następnie na ich ewakuacji do wyznaczonych szpitali stacjonarnych /polowych/.

W pierwszej kolejności porażonym i rannym udzielają pomocy plutony medyczne, które przegrupowują się w składzie batalionów.

Kompanię medyczną brygady utrzymuje się w czasie marszu w ugrupowaniu batalionu zaopatrzenia i obsługi w stanie zwiniętym, w stałej gotowości do udzielania pomocy. W razie porażenia pododdziałów brygady bronią jądrową lub chemiczną kompania medyczna może rozwijać punkt medyczny w pobliżu granic ogniska porażenia. Schemat rozwiniętego brygadowego punktu medycznego przedstawia zał. 25.

W toku operacji wysiłek zabezpieczenia medycznego brygady chemicznej skupia się na wykonywaniu przedsięwzięć leczniczo-ewakuacyjnych. Rannych z pododdziałów brygady ewakuuje się do brygadowego punktu medycznego /BPM/. Punkt ten rozwija się siłami kompanii medycznej. W batalionowym punkcie medycznym ran-

nym i chorym udziela się niezbędnej pomocy lekarskiej, a następnie ewakuuje się ich do szpitali polowych lub stacjonarnych.

W wypadku konieczności udzielenia natychmiastowej pomocy pododdziałom brygady, na które zostały wykonane uderzenia bronią jądrową, z kompanii medycznej wydzielą się siły i środki do składu GRE brygady. W skład GRE może wejść cała kompania medyczna, z wyjątkiem jednego samochodu sanitarnego, który pozostawia się przy sztabie brygady.

Rozdział 5

DOWODZENIE BRYGADĄ CHEMICZNĄ

5.1. Ogólne zasady dowodzenia brygadą chemiczną

Dowodzenie brygadą chemiczną /pododdziałami brygady/ polega na ciągłym kierowaniu nimi przez dowódcę i sztab brygady chemicznej /dowódcę pododdziału brygady/, na organizowaniu działań wojsk i kierowaniu ich wysiłków w celu wykonania postawionych zadań.

Dowodzenie brygadą chemiczną obejmuje: utrzymanie wysokiego stanu moralno-politycznego wojsk i stałej ich gotowości bojowej; ciągłe i uporczywe zbieranie, zdobywanie i studiowanie danych o sytuacji; planowanie działań bojowych i terminowe podejmowanie decyzji; przekazywanie we właściwym czasie zadań bojowych podwładnym; organizację i utrzymanie ciągłego współdziałania; organizację działalności ideowo-politycznej i psychologicznej; organizację wszechstronnego zabezpieczenia działań bojowych; organizację systemu dowodzenia; studiowanie doświadczeń wojennych i przekazywanie ich do wojsk; kierowanie szkoleniem wojsk oraz stałą kontrolę wykonania zadań i udzielanie pododdziałom brygady pomocy w ich realizacji.

Sprawność dowodzenia osiąga się przez przestrzeganie wymagań wobec dowodzenia i twórcze stosowanie zasad dowodzenia.

Dowodzenie brygadą chemiczną powinno być operatywne, ciągłe, stanowcze, elastyczne i skryte, przy czym powinny być przestrzegane takie zasady, jak: partyjność, naukowość, przewidywanie, celowość, jednoosobowość dowodzenia, centralizacja i ekonomiczność.

5.2. System dowodzenia brygadą chemiczną

5.2.1. Zadania dowódcy i sztabu brygady chemicznej /pododdziału chemicznego/

Dowódca brygady chemicznej kieruje działaniami podległych pododdziałów osobiście, przez sztab i inne podległe mu organa dowodzenia. Ponośi on odpowiedzialność za stałą gotowość bojową

wę, organizację działań bojowych, pomysły i terminowe wykonanie zadań bojowych oraz na stan moralno-polityczny żołnierzy.

Dowódca brygady chemicznej /pododdziału/ brygady powinien:

- znać sytuację bojową w rejonie wykonywania zadania;
- znać aktualny stan wyposażenia, ukompletowania oraz stan moralno-polityczny podległych pododdziałów, miejsce ich rozmieszczenia, wykonywane zadania i potrzeby;
- szybko podejmować decyzję i stawiać na czas zadania oraz wymagać twórczego, pełnego inicjatywy oraz samodzielnego ich wykonania;
- utrzymywać ciągle współdziałanie z zabezpieczanym związkiem operacyjnym i pododdziałami wojsk chemicznych wykonującymi wspólne zadania;
- utrzymywać stałą łączność z przełożonym;
- meldować w terminie dowódcy związku operacyjnego /szefowi wojsk chemicznych/ lub dowódcy brygady o sytuacji bojowej, wykonaniu zadań przez brygadę chemiczną /pododdział chemiczny/ oraz o stanie gotowości bojowej i potrzebach;
- czuwać nad prawidłową eksploatacją i naprawą sprzętu.

Szef sztabu brygady chemicznej /szef sztabu batalionu/

jest zastępcą dowódcy i tylko on ma prawo wydawać rozkazy w jego imieniu. Szef sztabu jest odpowiedzialny za organizację i utrzymanie ciągłego dowodzenia pododdziałami brygady, opracowanie dokumentacji bojowej, organizację i koordynowanie pracy sztabu brygady, a także za jego ochronę. Podlega mu bezpośrednio kompania dowodzenia, wydział operacyjno-rozpoznawczy i wydział organizacyjno-ewidencyjny oraz szef łączności i szef saperów. Szef sztabu kieruje bezpośrednio przygotowaniem dla dowódcy danych potrzebnych do podjęcia decyzji. W związku z tym powinien być zawsze gotowy do zameldowania dowódcy:

- o zadaniach postawionych brygadzie przez szczebel nadrzędny;
- o położeniu, stanie i możliwościach pododdziałów brygady;
- wniosków z oceny położenia i propozycji decyzji;
- sposobów zabezpieczenia działań bojowych;
- wniosków dotyczących organizacji dowodzenia.

Szef sztabu brygady chemicznej informuje zastępców dowódcy i szefów rodzajów wojsk i służb o sytuacji i otrzymanym zadaniu, daje wytyczne, jakie dane i w jakim terminie należy

przygotować, jakie opracować zarządzenia wstępne i w jakim terminie przekazać je do pododdziałów brygady.

Zastępcy dowódcy i szefowie rodzajów wojsk i służb obowiązani są przedstawić /meldować/ w terminie szefowi sztabu niezbędne obliczenia i dane związane z użyciem bojowym podległych pododdziałów i zabezpieczeniem działań bojowych oraz dotyczące organizacji dowodzenia.

Sztab brygady chemicznej pomaga dowódcy w dowodzeniu podległymi pododdziałami. Do jego obowiązków należy:

- utrzymanie stałej gotowości bojowej wojsk i systemu dowodzenia;
- ciągłe zbieranie, studiowanie i ocenianie danych o sytuacji oraz przygotowanie obliczeń i danych niezbędnych dowódcy do podjęcia decyzji;
- planowanie i koordynowanie działalności wszystkich organów dowodzenia brygady chemicznej;
- terminowe planowanie działań bojowych i przekazywanie zadań dla pododdziałów brygady;
- organizowanie współdziałania z wojskami, na rzecz których brygada wykonuje zadania;
- organizowanie i zapewnienie realizacji zabezpieczenia działań bojowych;
- organizowanie i utrzymywanie sprawnie funkcjonującego systemu dowodzenia, w tym systemu łączności;
- stała kontrola wykonania zadań i udzielanie pomocy podległym sztabom i wojskom;
- terminowe składanie meldunków i sprawozdań oraz meldowanie o zmianach sytuacji sztabowi związku operacyjnego i systematyczne informowanie o nich pozostałych organów dowodzenia, sztabów podległych i wojsk współdziałających;
- prowadzenie ewidencji ludzi, uzbrojenia i sprzętu oraz naświetlenia stanu osobowego;
- organizowanie obiegu informacji wewnątrz punktów dowodzenia i między nimi;
- studiowanie i uogólnianie doświadczeń zdobytych przez brygadę chemiczną podczas działań bojowych oraz przekazywanie wniosków pododdziałom i meldowanie o nich przełożonym.

Obowiązki te rozłożone są na wydział operacyjno-rozpoznaw-

czy, wydział organizacyjno-ewidencyjny, sekcję administracyjno-gospodarczą i laboratorium chemiczne.

Wydział operacyjno-rozpoznawczy jest podstawową komórką planistyczno-organizacyjną sztabu. Podlega bezpośrednio szefowi sztabu brygady. Szef wydziału zastępuje szefa sztabu w przypadku jego nieobecności.

W składzie wydziału znajdują się oficerowie o specjalności operacyjnej i rozpoznawczej. Do obowiązków oficerów zajmujących się sprawami operacyjnymi należy:

- ciągłe zbieranie, studiowanie i opracowywanie danych o sytuacji w wojskach własnych i sąsiadów;
- przygotowanie obliczeń taktyczno-operacyjnych i innych danych niezbędnych do podjęcia decyzji przez dowódcę;
- planowanie działań bojowych i opracowywanie dokumentów bojowych;
- terminowe przekazywanie decyzji i zarządzeń dowódcy do pododdziałów brygady;
- planowanie, organizowanie i utrzymywanie współdziałania oraz zabezpieczenia działań brygady;
- koordynowanie pracy pozostałych wydziałów sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb w zakresie rozwiązywania podstawowych problemów operacyjnych;
- planowanie i organizowanie systemu dowodzenia, jego zabezpieczenia oraz dyżurnej służby operacyjnej i służby dyżurnej;
- terminowe składanie meldunków przełożonym i informowanie pozostałych komórek sztabu, sztabów podległych i wojsk, na korzyść których wykonuje się zadania o sytuacji;
- organizowanie, zbieranie, uogólnianie danych meteorologicznych;
- organizowanie wymiany informacji wewnątrz SD;
- planowanie i organizowanie kontroli oraz udzielanie pomocy pododdziałom brygady w zakresie gotowości bojowej, przygotowania do działań i realizacji zadań;
- planowanie przesunięcia, rozmieszczenia i organizacji stanowisk dowodzenia brygady;
- kierowanie działalnością komendanta SD w zakresie ochrony i obrony SD, porządku wewnętrznego na SD, wyposażenia i zabezpieczenia miejsc pracy oraz zabezpieczenie warunków bytowania stanu osobowego SD;

- zbieranie, studiowanie, uogólnianie i przekazywanie podwładnym doświadczeń bojowych.

Do zasadniczych obowiązków oficerów rozpoznania należy:

- ciągle zbieranie, studiowanie i opracowywanie danych o nieprzyjacielu, jego wojskach chemicznych i możliwościach stosowania broni masowego rażenia;
- terminowe meldowanie wiadomości o nieprzyjacielu dowódcy i szefowi sztabu, przekazywanie ich do właściwych komórek dowództwa, sztabu szczebla nadrzędnego i podległych wojsk;
- planowanie rozpoznania, terminowe przekazywanie zadań do rozpoznania i kontrola ich wykonania;
- zbieranie danych o rzeczywistej sytuacji skażeń, zniszczeń i zawałów oraz przedstawianie wniosków dla dowódcy;
- przesłuchiwanie jeńców i zbiegów, badanie miejscowej ludności oraz studiowanie zdobytych dokumentów;
- organizowanie współdziałania pododdziałów rozpoznania skażeń ze związkami taktycznymi i oddziałami, na korzyść których prowadzą rozpoznanie;
- opracowywanie meldunków i sprawozdań rozpoznawczych dla sztabu nadrzędnego, komunikatów rozpoznawczych oraz zapotrzebowań na wiadomości o nieprzyjacielu.

Wydział organizacyjno-ewidencyjny planuje, organizuje, koordynuje i zapewnia realizację przedsięwzięć w zakresie ewidencji i uzupełniania stanów osobowych i ogólnych danych dotyczących uzbrojenia i podstawowego sprzętu bojowego oraz prowadzenia bieżącej analizy napromienienia wojsk.

Do jego obowiązków należy:

- przygotowanie i meldowanie szefowi sztabu danych niezbędnych do podjęcia decyzji przez dowódcę;
- ewidencja ilościowa stanu osobowego, podstawowego uzbrojenia i sprzętu bojowego oraz strat w ludziach i technice bojowej;
- opracowywanie meldunków i sprawozdań o stratach w stanie osobowym i sprzęcie, sporządzanie zapotrzebowań na uzupełnienie stanu osobowego;
- ewidencja napromienienia stanu osobowego i przekazywanie odpowiednich meldunków w tym zakresie przełożonym;
- ewidencja strat bezpowrotnych w ludziach;
- ewidencja blankietów kart tożsamości, znaków tożsamości oraz opasek z czerwonym krzyżem;

- ewidencja rzeczywistych i umownych nazw pododdziałów oraz przekazywanie tych danych stacjom poczty polowej w celu terminowego dostarczenia dokumentów bojowych i przesyłek pocztowych.

Sekcja administracyjno-gospodarcza - podlega pod względem organizacyjnym szefowi sztabu, pod względem fachowym kwatermistrzowi brygady. Odpowiada za należyte zabezpieczenie pod względem materiałowym i bytowym dowództwa i sztabu. Prowadzi ewidencję stanu osobowego, środków transportowych i mienia dowództwa i sztabu oraz organizuje wyżywienie i zaopatrywanie.

Laboratorium chemiczne - podlega bezpośrednio szefowi wydziału operacyjno-rozpoznawczego. Za właściwą organizację pracy laboratorium odpowiedzialny jest starszy oficer rozpoznawczy. Laboratorium przeznaczone jest do przeprowadzania badań próbek substancji promieniotwórczych, środków trujących, odkaźników, środków do dezaktywacji, środków dymotwórczych i zapalających, środków ochrony skóry oraz sporządzania odpowiednich wniosków i analiz.

5.2.2. Siły i środki dowodzenia

Dowódca i sztab brygady chemicznej wykonują zadania w oparciu o wydzielone siły i środki dowodzenia tworzące system dowodzenia brygady chemicznej. Pod pojęciem systemu dowodzenia brygady chemicznej należy rozumieć zbiór organów i środków dowodzenia brygady oraz powiązań informacyjnych, funkcjonalnych i technicznych między nimi, niezbędnych do podejmowania decyzji i zapewniających osiągnięcie postawionych celów.

Zasadniczymi składnikami systemu dowodzenia są osoby funkcyjne, techniczne środki dowodzenia oraz zorganizowane z tych osób i środków punkty dowodzenia. Siły i środki dowodzenia brygady chemicznej tworzą określoną strukturę organizacyjną /zał. 26/, która obejmuje: dowództwo, sztab, wydział polityczny i techniczny, kwatermistrzostwo, szefów służb, kompanię dowodzenia, dowództwa i sztaby batalionów /krsk/ oraz oficerów pionu politycznego, sekcji technicznej i kwatermistrzostwa w batalionach.

W całości kształcie systemu dowodzenia brygady struktura organów dowodzenia i wyposażenie ich w środki dowodzenia odgrywają

podstawową rolę. Właściwa struktura organów dowodzenia pozwala na sprawne i kompetentne rozstrzygnięcie problemów taktyczno-operacyjnych i technicznych, pozwala zachować sprawność umysłową i fizyczną osób realizujących dowodzenie przez cały okres działań brygady chemicznej. Środki dowodzenia, głównie łączności, ich liczba i możliwości są podstawą należytego wzajemnego informowania, które stanowi jedno z zasadniczych praw dowodzenia. Dotarcie z informacjami jest pierwszym warunkiem sprawnego działania, a szybkość przekazywania wszelkiego rodzaju informacji, szczególnie w pionie przełożony-podwładny, jest jednym z ważnych warunków operatywności dowodzenia. Dotyczy to w równej mierze dowództwa brygady, jak i dowództw pododdziałów brygady.

Brygada chemiczna posiada w kompanii dowodzenia pluton łączności. W skład plutonu wchodzi drużyna radiostacji średniej mocy posiadająca w wyposażeniu dwie radiostacje KF R-118 i ruchomy węzeł łączności RWŁ-1, dwie drużyny radiotelefoniczne wyposażone w radiostacje UKF R-105 /R-107/ oraz pocztę polową. Środki te mogą zapewnić łączność radiową stanowisk dowodzenia brygady w trzech sieciach /kierunkach/ radiowych KF za pomocą radiostacji R-118, w 4-5 sieciach /kierunkach/ radiowych UKF za pomocą radiostacji R-105 /R-107/, łączność radioliniową /jeden kierunek/ i radiotelefoniczną /jeden kierunek/ przy pomocy radiolinii R-405z i radiotelefonu K-1 zainstalowanych w RWŁ-1.

Pododdziały brygady chemicznej posiadają w swym składzie drużyny łączności. Drużyna łączności batalionu rozpoznania skażeń posiada dwie radiostacje KF R-118 i radiostację UKF R-105. Drużyny łączności batalionów zabiegów specjalnych, kompanii rozpoznania skażeń i kompanii odkażania umundurowania posiadają w swoim wyposażeniu radiostacje KF R-118 i radiostacje UKF R-105 /R-107/, natomiast drużyny łączności batalionu odkażania umundurowania i batalionu zaopatrzenia i obsługi posiadają jedynie radiostacje UKF R-105 /R-107/. Kompanie zabiegów specjalnych są wyposażone w radiostacje UKF R-105 /R-107/ i radiostacje R-126. Środki łączności pododdziałów brygady pozwalają na zorganizowanie łączności zarówno z przełożonym, jak i z podwładnymi.

Dla zabezpieczenia funkcjonowania stanowisk dowodzenia brygady i stanowisk dowódczo-obsługowych batalionu, oprócz pod-

oddziałów łączności wykorzystuje się pododdziały ochrony i zaopatrzenia. W skład kompanii dowodzenia brygady wchodzi pluton ochrony i rozpoznania skażeń oraz drużyna gospodarcza; w składzie pododdziałów zabezpieczenia batalionów znajdują się plutony zaopatrzenia lub plutony transportowo-gospodarcze; w kompaniach zaś drużyny transportowo-gospodarcze.

5.2.3. Organizacja, przeznaczenie i rozmieszczenie stanowisk dowodzenia brygady chemicznej

Do dowodzenia brygadą chemiczną w czasie przygotowania i w toku działań bojowych organizuje się system działających bez przerwy punktów dowodzenia. Pod pojęciem punktów dowodzenia należy rozumieć określone siły i środki organów dowodzenia, pododdziałów łączności, ochrony i obsługi rozwijane w warunkach polowych w celu kierowania całokształtem działalności brygady zarówno w miejscu, jak i w ruchu.

Stanowiska dowodzenia brygady chemicznej są ośrodkami, w których gromadzi się i opracowuje informacje o sytuacji, podejmuje się i opracowuje decyzje oraz wykonuje inne prace związane z organizacją działań i dowodzeniem brygadą. Głównym ich przeznaczeniem jest zapewnienie ciągłego i operatywnego dowodzenia brygadą. Z właściwości współczesnego pola walki i warunków działań wynika, że punkty dowodzenia powinny posiadać dużą ruchliwość i manewrowość oraz dużą żywotność. Stąd istnieje potrzeba ich właściwej organizacji i wyposażenia, jak również ciągłego doskonalenia ich działalności. W brygadzie chemicznej organizuje się następujące punkty dowodzenia:

- SD - główny punkt dowodzenia przeznaczony do dowodzenia pododdziałami brygady i utrzymania łączności z przełożonym/jest on zarazem zasadniczym miejscem pracy dowódcy i sztabu brygady/;
- TSD - przeznaczone do zarządzania zabezpieczeniem tyłowym brygady;
- SDO dowódców batalionów i PO dowódców kompanii - przeznaczone do dowodzenia pododdziałami przez ich dowódców i utrzymania łączności z punktami dowodzenia przełożonego.

Stanowisko dowodzenia /SD/ jest głównym punktem dowodzenia, z którego dowódca zazwyczaj dowodzi podległymi pododdziałami.

Razem z dowódcą na stanowisku dowodzenia z zasady znajduje się szef sztabu i zasadnicza część sztabu, zastępca dowódcy brygady ds. politycznych z niezbędnymi oficerami organu politycznego, szefowie rodzajów wojsk oraz przedstawiciele służb kwatermistrzowskich i technicznych. Mogą się tu również znajdować przedstawiciele wojsk, na korzyść których brygada wykonuje zadania. W pobliżu SD rozmieszcza się pododdziały łączności, ochrony, obrony i obsługi. Razem na SD brygady znajduje się około 110 ludzi i około 25 samochodów.

Tyłowe stanowisko dowodzenia /TSD/ przeznaczone jest do kierowania tyłami i zabezpieczeniem tyłowym brygady chemicznej. Pracą jego kieruje kwatermistrz. Rozmieszcza się na nim: organa kwatermistrzowskie i służb technicznych, wydział organizacyjno-ewidencyjny, część organu partyjno-politycznego, brygadowy punkt rozdzielczy, część WSW oraz pododdziały łączności i obsługi. Razem na TSD znajduje się około 80 ludzi i 15 pojazdów mechanicznych. Kwatermistrzowskie stanowisko dowodzenia brygady powinno być w stałej gotowości do czasowego przejęcia dowodzenia w razie zniszczenia /obezwładnienia/ SD.

Stanowisko dowódczo-obsługowe /SDO/ dowódcy batalionu jest punktem dowodzenia, z którego dowódca dowodzi batalionem. Na SDO znajdują się: dowództwo i sztab batalionu oraz pododdziały zabezpieczające batalionów. Razem w SDO batalionów znajduje się 30-40 ludzi i 7-10 pojazdów mechanicznych.

W kompanii i plutonach organizuje się punkty obserwacyjne. Na punkcie znajduje się dowódca i pododdziały zabezpieczające. Razem 13-15 ludzi i 3-5 pojazdów.

Rozmieszczenie stanowisk dowodzenia brygady chemicznej

Miejsce i czas rozwijania stanowisk dowodzenia brygady określa dowódca lub szef sztabu. Może ono być również wyznaczone przez sztab nadrzędny.

Przy wyborze rejonu rozmieszczenia stanowisk dowodzenia należy uwzględnić: ochronne właściwości terenu, dogodne warunki maskowania, bezpieczne oddalenie od obiektów prawdopodobnych uderzeń bronią masowego rażenia, pożarów; możliwość nawiązania i utrzymania trwałej łączności z wojskami podległymi współdziałającymi i przełożonym oraz wewnątrz stanowiska dowodzenia; możliwość maksymalnego wykorzystania miejscowych środ-

ków łączności oraz zapewnienia dogodnych warunków do rozwijania i pracy środków łączności; możliwość utrzymywania kontaktów osobistych dowódcy i oficerów organów dowodzenia z podwładnymi; warunki sprzyjające szybkiej rozbudowie inżynieryjnej terenu i rozśrodkowaniu; dogodne warunki do zorganizowania ochrony i obrony; dogodne warunki pracy i bytowania; możliwość szybkiego zwinięcia /rozwinęcia/ i opuszczenia zajmowanego rejonu.

Dla każdego stanowiska dowodzenia brygady wybiera się dwa rejonu rozmieszczenia: zasadniczy i zapasowy. Zapasowy rejon rozmieszczenia i drogi dojazdu rozpoznaje się, zajmuje się natomiast w razie potrzeby.

W celu dokładnego określenia i rozpoznania rejonu rozmieszczenia stanowiska dowodzenia i dróg dojazdu szef wydziału operacyjno-rozpoznawczego brygady wysyła grupę rekonesansową. W skład grupy rekonesansowej zazwyczaj wchodzi przedstawiciele wydziału operacyjno-rozpoznawczego, sekcji administracyjno-gospodarczej i plutonu łączności.

Dowódcy grupy rekonesansowej podaje się: ogólny rejon rozmieszczenia stanowiska dowodzenia, w tym rejon główny i zapasowy, drogi dojazdu, sposób utrzymania łączności z punktem dowodzenia.

W rejonie wybranym na rozmieszczenie stanowiska dowodzenia, po uprzednim jednoczesnym przeprowadzeniu rozpoznania skażeń i rozpoznaniu inżynieryjnym, kolejność pracy przy jego urządzaniu jest następująca: zorganizowanie ochrony, obrony i regulacji ruchu, rozwinięcie niezbędnych środków łączności, dyżurnej służby operacyjnej i służby dyżurnej. W następnej kolejności rozwijają się pozostałe elementy stanowiska dowodzenia oraz przygotowuje się ukrycia dla ludzi, węzły łączności i transportu.

Zakres prac związanych z rozwinięciem tyłowego stanowiska dowodzenia określa kwatermistrz. Kolejność wykonywanych prac jest taka sama, jak na innych punktach dowodzenia.

SD i TSD rozmieszcza się na powierzchni 0,5-1 km². Oddzielnie rozmieszcza się grupę dowodzenia i grupę zabezpieczenia /w odległości do 500 m od siebie/ oraz grupę środków radiowych KF /R-118/ /w odległości 0,5-2 km od SD/. Pojazdy rozmieszcza się w odległości 30-50 m jeden od drugiego wykorzysty -

stując przy tym maskujące i ochronne właściwości terenu. Miejsca pracy oficerów urządzi się w autobusach sztabowych, namiotach lub pomieszczeniach mieszkalnych /w przypadku rozmieszczenia SD w osiedlach/. Powinny one stwarzać dogodne warunki pracy i kontaktowania się z dowódcą i szefem sztabu. Węzeł łączności rozmieszcza się w pewnym oddaleniu od grupy dowodzenia i łączy się go siecią telefoniczną z miejscami pracy oficerów, posterunkami ochrony i grupą radiostacji KF. W czasie krótkich postojów /przystanków/ grupę dowodzenia rozmieszcza się w pobliżu drogi marszu, zachowując ugrupowanie marszowe i warunki maskowania. W wyjątkowych wypadkach zatrzymuje się ją na drogach marszu, w sposób, który umożliwi ruch innych kolumn. Sposób rozmieszczenia ludzi i sprzętu w rejonie SD oraz ugrupowanie SD i TSD w czasie marszu pokazano w załącznikach nr nr: 27, 28 i 29.

Służby dyżurne

Na stanowisku dowodzenia brygady wyznacza się dyżurną służbę operacyjną i służbę dyżurną, na tyłowym stanowisku dowodzenia - tylko służbę dyżurną.

Dyżurnego operacyjnego wyznacza się spośród oficerów sztabu i szefów rodzajów wojsk i podporządkowuje szefowi sztabu.

Dyżurny operacyjny powinien znać:

- charakter działań i położenie wojsk własnych i nieprzyjaciela;
- system i stan łączności, położenie punktów dowodzenia wojsk podległych i współdziałających oraz przełożonego;
- miejsce pobytu dowódcy, szefa sztabu, zastępców dowódcy i szefów wydziału sztabu;
- sygnały powiadamiania stanu osobowego, organizację ochrony i obrony SD;
- miejsce rozmieszczenia poszczególnych elementów punktu dowodzenia.

Ponadto do jego obowiązków należy:

- przekazywanie rozkazów i zarządzeń przełożonych do podległych wojsk i przyjmowanie od nich meldunków;
- meldowanie dowódcy lub szefowi sztabu o zmianach sytuacji;
- informowanie kierowniczych osób funkcyjnych brygady o zmianach sytuacji i wydanych przez przełożonych rozkazach;

- prowadzenie mapy roboczej ilustrującej aktualną sytuację.

Dyżurny operacyjny brygady chemicznej powinien pełnić służbę w pobliżu miejsca pracy dowódcy i posiadać: dziennik ewidencji rozkazów, zarządzeń i meldunków, grafik odpoczynków kierowniczej kadry, grafik dyżurów na SD, dziennik działania dyżurnej służby operacyjnej, wykaz dokumentów, mapę roboczą z aktualną sytuacją, tabele rozmównicze, tabele sygnałów, tabele kryptonimów, plan ochrony i obrony SD. Miejsce do pełnienia dyżurnej służby operacyjnej wyposaża się w niezbędne środki łączności i przyrządy do rozpoznania skażeń.

Dyżurny stanowiska dowodzenia jest wyznaczany spośród kadry pododdziałów zabezpieczenia i obsługi punktu dowodzenia oraz młodszej kadry sztabu. Podlega on dyżurnemu operacyjnemu brygady.

Dyżurny stanowiska dowodzenia obowiązany jest znać:

- miejsce pobytu kierowniczych osób funkcyjnych;
- miejsce rozmieszczenia poszczególnych wydziałów sztabu oraz elementów stanowiska dowodzenia;
- plan ochrony i obrony stanowiska dowodzenia.

Do jego obowiązków należy:

- informowanie komendanta punktu dowodzenia o sytuacji w rejonie punktu dowodzenia;
- przeprowadzanie odprawy warty i służby oraz kontrolowanie pełnienia służby na stanowisku dowodzenia;
- nadzorowanie utrzymania porządku w rejonie punktu dowodzenia;
- nadzorowanie przestrzegania zasad maskowania i ustaleń przeciwpożarowych;
- ogłaszanie alarmu w wypadku zagrożenia lub napadu nieprzyjaciela na punkt dowodzenia i dopilnowywanie wykonania niezbędnych czynności przez cały stan osobowy.

Dyżurny punktu dowodzenia pełni służbę w pobliżu warty i powinien posiadać: plan ochrony i obrony punktu dowodzenia, grafik pełnienia służb dyżurnego punktu dowodzenia, urządzenie do alarmowania stanu osobowego, druk meldunku, mapę roboczą. Miejsce do pełnienia służby wyposaża się w niezbędne środki łączności i instrukcje.

Organizacja pracy na stanowiskach dowodzenia brygady chemicznej

Pracę na stanowisku dowodzenia brygady chemicznej organizuje się w oparciu o etatowe komórki organizacyjno-specjalistyczne. W miarę potrzeb dla rozwiązania określonego problemu można organizować doraźne zespoły. Organizacja zespołów nie powinna jednak naruszać struktury organizacyjnej i ustalonego trybu oraz stylu pracy organów dowodzenia.

Organizując pracę na stanowisku dowodzenia szef sztabu powinien zaktualizować zakres zadań poszczególnych punktów dowodzenia, wydziałów sztabu i szefów rodzajów wojsk i służb; do końca okresowych przesunięć ludzi /jeżeli zachodzi taka potrzeba/ z komórek sztabu, mniej obciążonych zadaniami, do pomocy tym komórkom sztabu, które są przeciążone i wykonują najpilniejsze i najważniejsze zadania; dostosować organizację pracy sztabu do posiadanego czasu przygotowania działań bojowych.

Szefowie wydziałów, rodzajów wojsk i służb organizują pracę w podległych im komórkach organizacyjnych stosownie do zadań i obowiązków oraz zgodnie z wytycznymi szefa sztabu /kwaterymistrza/.

Stanowiska dowodzenia powinny być stale gotowe do ciągłej pracy. W tym celu na stanowisku dowodzenia brygady organizuje się zmiany składające się z oficerów sztabu. Szef sztabu brygady wyznacza przy tym terminy odpoczynku dla kierowniczych osób funkcyjnych, a szefowie wydziałów dla pozostałych osób funkcyjnych.

Współpracę pomiędzy stanowiskami dowodzenia brygady organizuje się w celu zachowania ciągłości dowodzenia i współdziałania. Zakres współpracy między poszczególnymi stanowiskami dowodzenia określa szef sztabu brygady. Z zasady kwaterymistrzowskie stanowisko dowodzenia informuje się o decyzjach dowódcy, zwłaszcza dotyczących zakresu i rodzaju zaopatrywania wojsk oraz zabezpieczenia technicznego.

Ochrona i obrona stanowisk dowodzenia brygady

Celem ochrony i obrony stanowisk dowodzenia jest niedopuszczenie do przenikania w rejon rozmieszczenia stanowisk dowodzenia osób obcych i zabezpieczenie ich przed napadem nieprzyjaciela, zarówno naziemnego, jak i powietrznego. Obronę i och-

ronę stanowisk dowodzenia brygady zapewnić się poprzez rozmieszczenie /przesunięcie/ ich w ugrupowaniu bojowym brygady, z reguły w rejonach o naturalnych ukryciach, wykrycie na czas i zniszczenie grup dywersyjno-rozpoznawczych nieprzyjaciela, organizację obrony przed BMR i OPL, a także zapewnienie bezpośredniej ochrony. Do ochrony i obrony stanowisk dowodzenia wydziela się niezbędne siły i środki, zazwyczaj z pododdziałów ochrony i łączności. Ustala się sygnały powiadamiania i alarmowania oraz sposób reagowania żołnierzy na te sygnały. Na dłuższych postojach ochronę i obronę organizuje się w sposób określony, rozbudowując stanowiska ogniowe dla sił i środków przewidzianych do obrony. Wewnątrz rejonów ześrodkowania stanowisk dowodzenia wyznacza się niezbędną ilość posterunków, które zazwyczaj wystawia się przy węzłach łączności, wozach dowodzenia, kancelariach tajnych. Na zewnątrz rejonów ześrodkowania organizuje się patrolowanie, zwłaszcza w nocy. Do odparcia napadu nieprzyjaciela, oprócz wydzielonych sił i środków obrony, należy angażować cały stan osobowy stanowisk dowodzenia, pododdziałów łączności i obsługi, a w razie potrzeby również pododdziały brygady rozmieszczone najbliżej SD. Ochronę i obronę organizują: na SD - szef sztabu, na TSD - kwatermistrz.

Przesuwanie stanowisk dowodzenia brygady

Stanowiska dowodzenia brygady przesuwają się tak, aby nie naruszyć dowodzenia wojskami podległymi i łączności z przełożonym. Częstotliwość i odległość tych przesunięć w ciągu doby uzależnione są od głębokości, na którą przesunęły się związki taktyczne armii /frontu/, od wykonanego manewru siłami brygady i zadań przez nią wykonywanych, od konieczności zmiany zajmowanych rejonów w wyniku ich wykrycia i będącego tego konsekwencją oddziaływania nieprzyjaciela, zagrożenia opadem promieniotwórczym oraz od konieczności utrzymania ciągłości dowodzenia pododdziałami brygady. Stanowiska dowodzenia przemieszczają się średnio 1-2 razy na dobę, na odległość od kilkunastu do 40-60 km.

Stanowisko dowodzenia brygady przesuwa się po uzyskaniu zezwolenia sztabu związku operacyjnego. Zezwolenia na przegrupowanie TSD udziela dowódca lub szef sztabu brygady.

O rozpoczęciu przesuwania i przybyciu na nowe miejsce roz-

mieszczenia stanowiska dowodzenia szef sztabu natychmiast melduje przełożonemu i organizuje informowanie o tym wojsk podległych.

5.3. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w poszczególnych etapach działań

5.3.1. Rola sztabu i szefostwa wojsk chemicznych armii /frontu/ w procesie dowodzenia brygadą chemiczną

Dowódca armii /frontu/ po podjęciu decyzji stawia zadania dla wszystkich elementów ugrupowania operacyjnego armii lub frontu /w tym i dla wojsk chemicznych/, określa główne problemy współdziałania oraz wydaje wytyczne do zabezpieczenia operacji /m.in. do zabezpieczenia chemicznego/, a także podaje organizację dowodzenia.

Powyższe czynności wykonują organy dowodzenia dowódcy armii, tj. sztab i szefostwa rodzajów wojsk i służb. Szefostwo wojsk chemicznych armii /frontu/ jest organem specjalistycznym dowódcy organizującym zabezpieczenie chemiczne działań wojsk armii i zapewniającym dowodzenie wojskami chemicznymi armii /frontu/.

Dowództwo brygady chemicznej zadania i wytyczne do organizacji działań bojowych otrzymuje od dwóch organów dowódcy armii: sztabu armii i szefostwa wojsk chemicznych.

Sztab armii /frontu/ przekazuje dowództwu brygady wytyczne /zarządzenia/ zabezpieczenia działań bojowych, zarządzenia /wyciągi/ łączności i tajnego dowodzenia będące podstawą do organizacji zabezpieczenia działań bojowych brygady, organizacji łączności i tajnego dowodzenia.

Szefostwo wojsk chemicznych armii /frontu/ przekazuje dowództwu brygady zarządzenia bojowe, które są podstawą do organizacji działań i dowodzenia brygadą chemiczną przy wykonywaniu zadań zabezpieczenia chemicznego.

Ponadto w toku działań szefostwo wojsk chemicznych powinno systematycznie informować dowództwo brygady o ogólnej sytuacji na polu bitwy, położeniu pododdziałów brygady, którymi dowództwo brygady bezpośrednio nie dowodzi, oraz na prośbę dowództwa brygady - uzgodnić z poszczególnymi organami dowództwa

armii sprawy dotyczące manewru pododdziałami brygady, zabezpieczenia jej działań bojowych, organizacji łączności itp. Szefostwo wojsk chemicznych i sztab armii przekazują do brygady zarządzenia i wytyczne wykorzystując do tego celu techniczne środki łączności, wysyłając oficerów na SD BChem lub wzywając ze sztabu brygady oficerów na SD armii. Możliwy jest również udział grupy operacyjnej z dowództwa brygady w pracach szefostwa wojsk chemicznych armii /frontu/. Grupa ta wspólnie z oficerami szefostwa wypracowuje koncepcję użycia brygady i przez techniczne środki łączności kieruje pracą sztabu brygady. W takich wypadkach grupą operacyjną powinien kierować dowódca brygady.

Szefostwo wojsk chemicznych armii /frontu/ na podstawie wytycznych dowódcy organizuje współdziałanie wojsk chemicznych /w tym i brygady chemicznej/ z innymi rodzajami wojsk w czasie prowadzenia zabiegów specjalnych na ich korzyść oraz kontroluje organizację i wykonanie zadań przez brygadę chemiczną, udzielając pomocy.

5.3.2. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w okresie operacyjnego rozwijania wojsk armii /frontu/

Dowodzenie w okresie operacyjnego rozwijania wojsk polega zazwyczaj na realizacji, szczególnie opracowanych i aktualizowanych w czasie pokoju, planów osiągnięcia gotowości bojowej, organizacji współdziałania z terenowymi sztabami wojskowymi, realizacji zarządzeń sztabu i szefostwa wojsk chemicznych armii dotyczących przegrupowania. Dla realizacji tych różnorodnych zadań następuje zwykle podział dowództwa brygady na zespół mobilizacyjny i zespół operacyjny.

Zespół mobilizacyjny pod dowództwem szefa sztabu, w skład którego wchodzi: kwatermistrz, oficerowie z wydziału operacyjno-rozpoznawczego, politycznego, technicznego i organizacyjno-ewidencyjnego, pozostaje w zasadniczym lub zapasowym rejonie mobilizacji i kieruje przebiegiem mobilizacji, ewakuacją sprzętu i środków materiałowych do rejonu osiągnięcia gotowości bojowej. Ponadto utrzymuje łączność ze sztabem OW, terenowymi sztabami wojskowymi oraz z zespołem operacyjnym, sporządza meldunki o przebiegu mobilizacji i przesyła je do sztabu OW i do zes-

pożu operacyjnego. Podlega mu punkt kontrolno-informacyjny /PKI/, który organizuje przyjęcie rezerw osobowych i punkt rozdziału transportu /PRT/. Zespół mobilizacyjny pozostaje w rejonie mobilizacji do czasu napłynięcia głównej masy rezerw osobowych, po czym dołącza do zespołu operacyjnego w rejonie osiągnięcia gotowości bojowej.

Zespół operacyjny na czele z dowódcą brygady, w skład którego wchodzi pozostali oficerowie sztabu, wydziałów, rodzajów wojsk i służb oraz kwatermistrzostwa, wyjeżdża do rejonu osiągnięcia pełnej gotowości bojowej, gdzie organizuje polowe stanowiska dowodzenia: SD i TSD z rozwiniętymi środkami łączności. Zespół ten uaktualnia lub sporządza od nowa plany przegrupowania brygady lub realizuje inne zamierzenia na podstawie zarządzeń sztabu lub szefostwa wojsk chemicznych OW /armii, frontu/. Łączność SD i TSD brygady z zespołem mobilizacyjnym i sztabem OW jest zapewniona przez połączenie Wł SD brygady z garnizony- wym węzłem łączności /GWł/ za pomocą łączny Ministerstwa łącz- ności lub na kierunku radiowym /R-107/ albo radiotelefonicznym /K-1/.

Zorganizowana łączność radiowa SD brygady i jej pododdzia- łów może przejść na pracę na nadawanie tylko w przypadku przer- wania /zniszczenia/ łączności ZGSt.

Oprócz planowania przegrupowania dowództwo brygady planu- je i organizuje ubezpieczenie rejonu osiągnięcia gotowości bojo- wej, a szczególnie przedsięwzięć z zakresu OPBMR, OPL, rozbu - dowy inżynieryjnej rejonu, systemu alarmowania. Zarządzenia do realizacji wymienionych czynności przekazuje się do pododdzia- łów wykorzystując środki łączności przewodowej, poczty polowej oraz styczność osobistą. Po przybyciu zespołu mobilizacyjnego na polowe SD dowodzenie siłami brygady jest realizowane całko- wicie z SD i TSD brygady.

5.3.3. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w okresie jej przegrupowania na dużą odległość

Przegrupowanie brygady rozpoczyna się w wyznaczonym cza - sie, w odpowiednim ugrupowaniu marszowym i po wyznaczonych dro- gach marszu, z zachowaniem określonych zasad i terminów uję - tych w planach przegrupowania. Część sił brygady może być prze-

wożona transportem kolejowym.

Przegrupowanie brygady w ramach armii /frontu/ zazwyczaj będzie się odbywać zgodnie z planem opracowanym w okresie pokojowym. W wypadku oddziaływania nieprzyjaciela, a zwłaszcza jego broni masowego rażenia, plany te mogą być zmieniane i przystosowane do zaistniałej sytuacji.

Przegrupowaniem wojsk armii przez obszar kraju kieruje Sztab Generalny poprzez dowództwa okręgów wojskowych i podległe im organy kierowania i ruchu wojsk, a zabezpieczają je siły OTK. Nie zwalnia to jednak dowództw przegrupowujących się wojsk operacyjnych od bezpośredniego reagowania na proces przegrupowania wojsk oraz jego zabezpieczenie.

Mając to na uwadze dowódca armii może rozmieścić pododdziały brygady chemicznej w ugrupowaniu armii tak, aby gotowe były do zabezpieczenia chemicznego przegrupowania armii. Brygada chemiczna może maszerować po jednej lub dwóch, a niekiedy po trzech drogach wysuwając na czoło sił armii rzut awangardowy. Dowodzenie w marszu będzie więc utrudnione ze względu na oddalenie maszerujących pododdziałów po różnych drogach, znaczne długości kolumn marszowych, ruch wojsk i stanowiska dowodzenia, pracę środków radiowych ograniczoną do nasłuchu.

Do utrzymania łączności z dowództwem armii i pododdziałami brygady należy przede wszystkim wykorzystać zorganizowaną łączność stref kierowania i kontroli ruchu wojsk, łączności ZGSŁ, łączność poczty polowej brygady i armii /émigłowce/.

W wypadku wydzielenia z ugrupowania brygady lub zaangażowania części sił brygady /batalionu lub kompanii rozpoznania skażeń/ do wykonania zadań armijnych kierowanie nimi może przejąć szefostwo wojsk chemicznych armii /frontu/.

5.3.4. Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w operacji zaczepnej i obronnej

Organizacja dowodzenia brygadą chemiczną w operacji zaczepnej i obronnej jest uzależniona od organizacyjnego podporządkowania pododdziałów brygady. Pododdziały brygady mogą bowiem stanowić odwód /odwody/ wojsk chemicznych lub mogą być czasowo podporządkowane poszczególnym związkom taktycznym i oddziałom armii.

W przypadku gdy stanowią jeden odwód, dowodzi nimi dowódca brygady. W wypadku działania odwodami na osobnych kierunkach dowódca i sztab brygady znajdują się w odwodzie działającym na kierunku głównego uderzenia lub w rejonie głównego wysiłku obrony. Pozostałymi odwodami dowódca brygady dowodzi przez środki łączności.

W przypadku wykonania zmasowanych uderzeń bronią masowego rażenia przez nieprzyjaciela i konieczności natychmiastowego wykorzystania odwodów chemicznych do likwidacji skażeń, dowodzenie odwodem /odwodami/ działającym na kierunku pomocni - czym może przejść szefostwo wojsk chemicznych armii /frontu/. Jednak w każdej sytuacji o treści zadań oraz położeniu odwodu /odwodów/ powinien być powiadomiony dowódca i sztab brygady.

W szczególnych przypadkach pododdziały brygady chemicznej mogą być czasowo podporządkowane dowódcom związków taktycznych lub oddziałów armii, które zabezpieczają. Dowodzi nimi i zabezpiecza ich działanie dowódca ZT /oddziału/, do którego zostały przydzielone. Rola dowódcy brygady w tym przypadku sprowadza się do przygotowania tych pododdziałów do działań i przekazania ich w nakazanym rejonie i czasie, a następnie do informowania się o ich położeniu i stanie gotowości bojowej. Niekiedy dowództwo brygady, o ile zostanie mu to nakazane, może organizować swoimi siłami niektóre rodzaje zabezpieczenia działań wydzielonych pododdziałów, zazwyczaj zabezpieczenie materiałowe i techniczne. Po upływie terminu podporządkowania brygada chemiczna przejmuje dowodzenie nad podporządkowanym poprzednio pododdziałem.

5.3.5. Organizacja łączności dla zabezpieczenia procesu dowodzenia brygadą chemiczną

Łączność dowodzenia dowódcy i sztabowi oraz dowódcom pododdziałów brygady zapewnia się za pomocą etatowych środków radiowych oraz pokładowych środków łączności zamontowanych na transporterach opancerzonych BRDM-2 rch. Za organizację i utrzymanie ciągłej łączności w brygadzie jest odpowiedzialny szef łączności brygady, który działa zgodnie z wytycznymi szefa sztabu.

Organizację łączności radiowej w brygadzie pokazuje załącznik nr 38.

Łączność radiową dowódcy brygady z szefem wojsk chemicznych armii /frontu/ zapewnia się w sieci radiowej szefa wojsk chemicznych za pomocą radiostacji KF R-118 /R-137/.

Ze względu na specyfikę zadań wykonywanych przez batalion /kompanię/ rozpoznania skażeń najczęściej radiostacje R-118 /R-137/ tych pododdziałów włącza się do sieci radiowej SOAS armii z pominięciem sieci radiowej brygady chemicznej.

Dowodzenie batalionami zabiegów specjalnych zapewnia się w sieci radiowej dowódcy brygady. W skład sieci wchodzi: radiostacja R-118 /R-137/ dowódcy brygady i radiostacje dowódców batalionów zabiegów specjalnych. Dowódca batalionu /kompanii/ rozpoznania skażeń może włączyć do tej sieci odbiornik R-311 ze składu radiostacji R-118 oraz nadajnik R-118 /w razie potrzeby przekazania odpowiednich meldunków/.

Radiostacje UKF R-105 /R-107/ będące w składzie wyposażenia plutonu łączności brygady wykorzystuje się do organizacji łączności w rejonach ześrodkowania /alarmowych/ i w czasie marszu.

W pododdziałach brygady łączność radiową dowodzenia zapewnia się:

a/ W batalionie zabiegów specjalnych:

- w sieci radiowej dowódcy batalionu z dowódcami kompanii za pomocą radiostacji R-105 /R-107/;
- w sieciach radiowych dowódców kompanii z dowódcami plutonów za pomocą radiostacji R-105;
- w kierunkach radiowych dowódców plutonów z punktami kontrolno-rozdzielczymi za pomocą radiostacji UKF R-126.

b/ W batalionie rozpoznania skażeń:

- w sieci radiowej KF dowódcy batalionu z dowódcami kompanii za pomocą radiostacji KF R-118 /R-137/;
- w kompaniach w sieciach radiowych UKF z dowódcami plutonów za pomocą radiostacji pokładowych R-123;
- w sieciach radiowych dowódców plutonów z dowódcami drużyn przy pomocy radiostacji pokładowych UKF R-123.

c/ W batalionie odkażania umundurowania:

- dowódcy batalionu z szefem PBF /RBA/ w sieci radiowej sze-

fa PBF /RBA/ za pomocą radiostacji R-118^{x/} /R-137/;

- w sieci radiowej dowódcy batalionu z dowódcami kompanii za pomocą radiostacji R-118 lub R-105 /R-107/.

d/ W batalionie zaopatrzenia i obsługi:

- dowódcy batalionu ze sztabem brygady w sieci radiowej sztabu brygady za pomocą radiostacji R-105 PM lub R-107.

Łączność radioliniową dowódcy brygady chemicznej ze sztabem armii zapewnia się przy pomocy radiolinii R-405z, znajdującej się w RWŁ-1.

Łączność przewodową w brygadzie chemicznej i w pododdziałach brygady organizuje się z zasady tylko w rejonach ześrodkowania i wyjściowych. Ze względu na dużą ruchliwość pododdziałów chemicznych w toku operacji, łączności przewodowej nie organizuje się. Dowodzenie opiera się na łączności radiowej.

Dowodzenie pododdziałami brygady w rejonie ześrodkowania zapewnia się przez rozwinięcie wewnętrznej sieci telefonicznej z węzła łączności brygady siłami i środkami plutonu łączności brygady.

W toku operacji poszczególne bataliony mogą podłączyć się do najbliższych węzłów łączności ZT. W tym celu przydziela się batalionom ze środków brygady odpowiednią ilość aparatów telefonicznych i kabli. Umożliwia to korzystanie z jednolitego ogólnowojskowego systemu łączności.

Łączność środkami ruchomymi na potrzeby brygady chemicznej zapewnia poczta polowa i składnice meldunkowe armii /frontu/.

5.4. Metodologia pracy dowódcy i sztabu brygady w procesie dowodzenia

5.4.1. Metody pracy dowódcy i sztabu brygady chemicznej /dowódcy i sztabu pododdziału chemicznego/

Metody pracy dowódcy i sztabu brygady chemicznej powinny w każdym przypadku, zapewnić ciągłość, operatywność i skuteczność dowodzenia podległymi pododdziałami. Zależą one przede

x/ Dowódca batalionu odkażania umundurowania wykorzystuje do tego celu radiostację R-118 kompanii odkażania umundurowania, przy której się znajduje.

wszystkim od treści zadań, terminu ich wykonania i istniejącej sytuacji operacyjnej /bojowej/, a także od stopnia zaangażowania dowództwa w kierowanie realizacją poprzednio otrzymanych zadań, stanu ukompletowania, wyszkolenia i wyposażenia technicznego sztabu oraz od zdolności organizatorskich szefa sztabu i innych kierowniczych osób funkcyjnych. Należy oczekiwać, że w praktyce znajdą zastosowanie wszystkie trzy podstawowe modele metod pracy sztabu: planowanie kolejne, planowanie równoległe i praca dyrektywna.

Metoda planowania kolejnego polegająca na rozpoczęciu prac związanych z wypracowaniem decyzji i zaplanowaniem działań w pododdziałach brygady chemicznej, dopiero po zakończeniu tych czynności w sztabie brygady, będzie stosowana wówczas, gdy z kalkulacji czasu wynika, że niższe szczeble dowodzenia zdążą wykonać wszystkie przedsięwzięcia organizacyjno-planistyczne do nakazanego czasu gotowości do działań. Stosowanie tej metody umożliwi szczegółowe planowanie, kontrolę realizacji przedsięwzięć przez podwładnych i udzielanie im wydatnej pomocy. Ponieważ jednak sumaryczny czas realizacji przedsięwzięć organizacyjno-planistycznych w rozpatrywanym przypadku jest stosunkowo duży, możliwości stosowania tej metody są ograniczone.

Metoda planowania równoległego polegająca na równoczesnym rozwiązywaniu przedsięwzięć organizacyjno-planistycznych przez dowództwo brygady i dowództwa podległych pododdziałów, z uwagi na dynamiczny charakter działań i czas, jakim mogą dysponować dowództwa i sztaby, będzie stosowana znacznie częściej w porównaniu z metodą poprzednią. Rozpatrywana metoda pozwala bowiem na znaczne skrócenie czasu realizacji prac organizacyjno-planistycznych poprzez uruchomienie tych czynności równoległe w kilku ogniwach dowodzenia i pozostawienie wojskom większej ilości czasu na przygotowanie do działań.

Metoda dyrektywna polegająca na podjęciu decyzji przez dowódcę wyłącznie na podstawie danych aktualnie przez niego posiadanych lub po krótkim wyjaśnieniu niektórych zagadnień z szefem sztabu - i ewentualnie głównymi osobami funkcyjnymi - znajdzie zastosowanie w warunkach, gdy czas od otrzymania nowego zadania lub zaistniałej sytuacji do nakazanego /wymaganego/ terminu rozpoczęcia działań nie pozwala na zaangażowanie

sztabu do wypracowania decyzji i przekazania zadań trybem dwóch poprzednich metod. Takie sytuacje będą mieć najczęściej miejsce w wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych i chemicznych, gdy brygada chemiczna będzie musiała przystąpić jak najszybciej do przeprowadzenia rozpoznania skażeń i zabiegów specjalnych i sanitarnych. W takim wypadku zadania - wraz z informacją o ogólnym celu działań - przekazuje się podwładnym natychmiast. Czyni to osobiście dowódca brygady chemicznej oraz będące przy nim kierownicze osoby funkcyjne. Dowódca w przypadku podjęcia decyzji i przekazania zadań podległym ogniom dowodzenia powinien osobiście zapoznać sztab z treścią swej decyzji i zadaniami, wydając równocześnie wytyczne co do organizacji i zabezpieczenia działań. Sztab realizuje początkowo jedynie podstawowe, konieczne przedsięwzięcia organizacyjno-planistyczne. W miarę potrzeb i możliwości przedsięwzięcia te są kontynuowane w celu skonkretyzowania i uzupełnienia postawionych zadań.

5.4.2. Kolejność i treść pracy dowódcy i sztabu brygady chemicznej /pododdziału chemicznego/

Oczekując lub przewidując otrzymanie zadania sztab brygady chemicznej powinien przedsięwziąć zawczasu wszystkie możliwe, przydatne w konkretnej sytuacji prace przygotowawcze. Należy do nich zaliczyć:

- pełną aktualizację położenia ogólnego i szczegółowego;
- ocenę sytuacji, a przede wszystkim prawdopodobnego sposobu oddziaływania nieprzyjaciela bronią masowego rażenia na wojska armii /frontu/, możliwości wojsk własnych, właściwości terenu, możliwości usunięcia w najbliższym czasie braków i niedomagań w podległych pododdziałach /stan moralno-polityczny, wyszkolenie, techniczna sprawność sprzętu, stan materialowego zabezpieczenia itd./, warunków meteorologicznych;
- organizacyjne, sprzętowe i biurowe przygotowanie sztabu do pracy, mające na celu umożliwienie szybkiego powzięcia decyzji i sprawnej organizacji działań.

Praca dowódcy i sztabu brygady chemicznej /pododdziału chemicznego/ nad organizacją działań rozpoczyna się w zasadzie od momentu otrzymania zadania bojowego. Organizacja działań

bojowych brygady obejmuje realizację przez dowódcę i sztab brygady kompleksu przedsięwzięć mających na celu wykonanie zadań postawionych brygadzie i zapewnienie jej pododdziałom wysokiej gotowości bojowej. Do zasadniczych przedsięwzięć w tym zakresie należą: powzięcie decyzji i jej opracowanie, postawienie zadań bojowych pododdziałom brygady, organizacja współdziałania i zabezpieczenia działań bojowych oraz organizacja dowodzenia.

Powzięcie decyzji to proces twórczego myślenia dowódcy. Jednak w związku z olbrzymim zakresem pracy, jej złożonością oraz bardzo ograniczonym czasem na organizację działań, przygotowanie decyzji powinno być kolektywne. Dowódca, nawet bardzo doświadczony i dobrze wyszkolony, nie jest w stanie sam dobrze wykonać wszystkich prac związanych z podjęciem decyzji. Temu zadaniu może sprostać jedynie dzięki pomocy sztabu. Sztab powinien w maksymalnym stopniu zwolnić dowódcę od wstępnego opracowania różnych informacji. Powinien on zdobywać, analizować, uogólniać wyjściowe dane i na ich podstawie przygotowywać dowódcy propozycje dotyczące decyzji. Organizatorem tych przedsięwzięć jest szef sztabu, który ponosi odpowiedzialność za merytoryczną ich treść i sprawne ich wykonanie. Ustala zakres, kolejność, terminy prac i zasady współpracy poszczególnych oficerów sztabu. Organizując pracę szef sztabu opiera się na istniejącej strukturze organizacyjnej sztabu. W razie potrzeby - do wykonania doraźnego zadania, wymagającego działania zespołowego - mogą być powołane zespoły robocze. Po wykonaniu zadania oficerowie powołani do zespołu wracają do pracy w swych komórkach organizacyjnych.

Samodzielność dowódcy brygady w podejmowaniu decyzji znajduje wyraz w tym, że osobiście rozwiązuje najważniejsze i węzłowe zagadnienia oraz kieruje bezpośrednio pracą sztabu. Dowódca brygady w końcowym etapie podejmuje decyzję i on za nią odpowiada.

Chronologia czynności dowódcy i sztabu w toku podejmowania decyzji uzależniona jest od przyjętej metody pracy.

Przy stosowaniu metody tzw. kolejnego planowania może być następująca: informowanie w celu zapoznania zainteresowanych oficerów z zadaniem i wnioskami dowódcy z analizy zadania

/wstępnym zamiarem działań/ oraz ustalenie harmonogramu głównych czynności, wydanie zarządzenia przygotowawczego, przygotowanie danych do decyzji dowódcy, ocena położenia dokonana przy udziale wyznaczonych osób funkcyjnych /z przeprowadzeniem rekonesansu wybranych rejonów lub bez tego - w zależności od konkretnych potrzeb i możliwości/ i utrwalenie w formie tekstowej i graficznej przyjętych rozwiązań; podjęcie decyzji przez dowódcę, a następnie jej szczegółowe opracowanie w formie mapy decyzji dowódcy lub mapy roboczej; równoczesne opracowanie planów zabezpieczenia działań bojowych i innych niezbędnych planów i ich zatwierdzenie przez dowódcę lub szefa sztabu w zależności od rodzaju i konkretnej sytuacji; opracowanie i wydanie pododdziałom rozkazu lub wytycznych.

Podobne czynności planistyczno-organizacyjne będą występować przy stosowaniu metody tzw. planowania równoległego. Główna różnica polega na tym, że wiele informacji decyzyjnych będzie przekazywanych w formie kolejnych zarządzeń wstępnych do podległych dowództw wcześniej niż zostanie opracowany i wydany rozkaz. Pierwsze tego rodzaju zarządzenie może być wydane po analizie zadania i dotyczyć zamiaru działań oraz związanych z tym przedsięwzięć organizacyjno-przygotowawczych, jak np. przegrupowanie, rozpoznanie, łączność, zgromadzenie zapasów itp. W kolejnym zarządzeniu może być podana decyzja dowódcy brygady chemicznej /batalionu/ i zadania dla pododdziałów. Podstawowym jednak dokumentem i przy tej metodzie postępowania jest rozkaz, który ostatecznie precyzuje decyzję dowódcy, szczegółowe zadania podległych pododdziałów, sposób działania, dowodzenia itp.

W myśl tzw. metody dyrektywnej ocenę sytuacji, jak wspomniano, przeprowadza osobiście dowódca, przy określonym - zależnym od czasu - współudziale szefa sztabu i ewentualnie niektórych oficerów sztabu.

Postępując zgodnie z zasadami tej metody decyzję dowódcy przekazuje się w formie skróconej natychmiast po jej powzięciu. Sztab na podstawie ogólnego zamiaru działań będzie kontynuował prace planistyczne związane z organizacją działań bojowych.

Niezależnie od przyjętej metody pracy dowódcy i sztabu, pierwszą czynnością dowódcy jest analiza zadania. Dowódca przeprowadza ją wraz z szefem sztabu, a gdy czas pozwala, również

z udziałem innych kierowniczych osób funkcyjnych. Analizując zadanie dowódca brygady chemicznej powinien zrozumieć i wyjaśnić następujące zagadnienia:

- zadanie armii /frontu/ i jego wpływ na możliwości i sposób działania brygady;
- zadania, rolę i miejsce brygady w ugrupowaniu oraz działania - niach wojsk armii /frontu/ w poszczególnych etapach operacji, a także wpływ działania brygady na wykonanie zadań przez armię /front/ i wpływ warunków pola bitwy na wykonanie zadań przez brygadę;
- zadania rozpoznania i likwidacji skażeń wykonywane na ko - rzyść armii siłami i środkami frontu oraz ich wpływ na spo - sób działania brygady chemicznej.

W wyniku analizy zadania dowódca brygady powinien ustalić:

- cel działań i główne zadania, jakie stoją przed brygadą;
- kolejność wykonania zadań i najkorzystniejsze ugrupowanie brygady;
- jakie przedsięwzięcia wykonuje armia /front/ na korzyść bry - gady chemicznej;
- z którymi ZT należy współdziałać w celu najlepszego wykona - nia zadania.

Metoda dalszej pracy dowódcy i sztabu wynikać będzie głów - nie z kalkulacji czasu. Dokonuje jej z reguły szef sztabu ma - jąc na uwadze konieczność pozostawienia jak najwięcej czasu wy - konawcom. Kalkulacja czasu polega na określeniu czasu ogólnego od momentu otrzymania zadania do momentu nakazanego czasu osią - gnięcia gotowości do działań, a w tym:

- na organizację działań niezbędnego czasu pracy sztabu;
- czasu pracy sztabu niezbędnego na organizację działań; i osiągnięcie gotowości.

W trakcie kalkulacji czasu następuje ponadto sprecyzowa - nie i rozliczenie czynności w czasie. Przy określaniu czasu niezbędnego na organizację działań mogą być uwzględnione takie czynności, jak: analiza zadania i kalkulacja czasu, informowa - nie sztabu, wydanie wytycznych i zarządzeń wstępnych, ocena położenia - w tym wysłuchanie propozycji zastępców i szefów wydziałów i służb - przedstawienie propozycji decyzji przez szefa sztabu i jej sprecyzowania przez dowódcę, meldowanie de -

czynji, organizacja współdziałania, postawienie zadań bojowych, kontrola i udzielanie pomocy, przygotowanie pododdziału do działań, wykonanie marszu, rozwinięcie itp.

Wnioski z analizy zadania i kalkulacji czasu pozwalają często na wstępne sformułowanie zamiaru działań i w ten sposób bardziej szczegółowe ukierunkowanie dalszych prac planistyczno-organizacyjnych sztabu oraz przygotowań wstępnych w pododdziałach brygady chemicznej.

Zarządzenia wstępne przesyła się do pododdziałów brygady dla równoległego planowania działań bojowych, na szczeblu brygady i pododdziału, przez co zyskuje się czas na lepsze przygotowanie pododdziałów do działań.

W zarządzeniach wstępnych podaje się: charakter oczekujących działań bojowych, czynności przygotowania do działań, terminy gotowości pododdziału oraz czas, miejsce i sposób otrzymania zadań bojowych. Zarządzenia wstępne przesyła się natychmiast do pododdziałów. Po zrealizowaniu wymienionych czynności dowódca brygady na zarządzanej krótkiej odprawie zapoznaje oficerów dowództwa i sztabu z ogólną sytuacją, otrzymanym zadaniem, wydanymi zarządzeniami wstępnymi, ogłasza zamiar wykonania zadań, wydaje wytyczne do przygotowania danych do decyzji. Wytyczne dla oficerów sztabu do przygotowania danych do decyzji są podstawą dalszej pracy poszczególnych wydziałów i służb. Treść wytycznych może obejmować następujące zagadnienia:

Dla zastępcy ds. politycznych:

- stan moralno-polityczny żołnierzy, ich psychiczne przygotowanie do przyszłych działań;
- ocena pod względem politycznym rejonu działania brygady;
- zarządzenia w zakresie pracy partyjno-politycznej;
- wykorzystanie aparatu politycznego do kontroli i pomocy.

Dla szefa wydziału operacyjno-rozpoznawczego:

- możliwości i prawdopodobne rubieże /rejonu/ użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia;
- ocena sytuacji skażeń, zniszczeń i pożarów, jej wpływ na działanie brygady;
- położenie, stan gotowości i możliwości wykonania przez pododdziały zadań;
- organizacja przegrupowania brygady wraz z niezbędnymi kalkulacjami;

- możliwości zabezpieczenia bojowego działań brygady;
- sposób organizacji współdziałania ze związkami taktycznymi i oddziałami, na korzyść których działa brygada;
- organizacja dowodzenia, obrony i ochrony sztabu;
- organizacja rekonesansu.

Dla szefa służb technicznych:

- wpływ dotychczasowych działań na stan techniczny sprzętu i zaopatrzenie materiałowo-techniczne;
- organizacja zabezpieczenia technicznego;
- rozmieszczenie sił i środków remontowych i materiałów technicznych, ich możliwości;
- zadania pododdziałów remontowo-ewakuacyjnych;
- dane o stanie technicznym sprzętu /potrzeby w zakresie remontu i obsługa, posiadane zapasy przebiegu km i mtg/;
- optymalne technologie prowadzenia zabiegów.

Dla kwatermistrza:

- stan zapasów materiałowych, ich urzutowanie i położenie;
- stan i możliwości kompanii zaopatrzenia;
- organizacja uzupełniania zapasów materiałowych;
- organizacja i możliwości zabezpieczenia medycznego.

Oficerowie sztabu i szefowie rodzajów wojsk i służb, również w przypadku, gdy nie otrzymają wytycznych powinni być gotowi przedstawić dowódcy pełną i uzasadnioną ocenę sytuacji z punktu widzenia własnej specjalności wraz z wnioskami. Może ona być przekazywana w formie odpowiedzi na zadawane pytania lub krótkich referatów-meldunków ilustrowanych ewentualnie w niezbędnym zakresie szkicami, mapami lub wykresami.

Oceny i propozycje rozwiązań przedstawiane przez podwładnych stanowią materiał umożliwiający dowódcy dokonanie głębokiej i wszechstronnej oceny sytuacji wraz z uzasadnionym przewidywaniem jej rozwoju, ułatwiając tym samym ocenę położenia.

Ocena położenia jest kolejnym etapem pracy dowódcy brygady. Ocena ta obejmuje ocenę nieprzyjaciela, wojsk własnych, skażeń oraz warunków meteorologicznych i terenowych.

Oceniając nieprzyjaciela dowódca brygady chemicznej powinien uwzględnić:

- wpływ prawdopodobnych działań jego wojsk i możliwości użycia przez niego broni masowego rażenia oraz środków konwencjonalnych na wykonanie przez brygadę zadania;

- oddalenie przedniego skraju od rejonu rozmieszczenia, dróg przegrupowania i rejonu rozmieszczenia brygady.

Na podstawie oceny nieprzyjaciela dowódca brygady określa:

- rodzaj zagrożenia ze strony nieprzyjaciela;
- okresy i rejonu /rubieże/ szczególnego zagrożenia;
- zamierzenia w zakresie rozpoznania, ubezpieczenia, obrony przeciwlotniczej oraz walki z jego desantami powietrznymi i grupami dywersyjnymi.

Oceniając wojska własne dowódca brygady chemicznej powinien uwzględnić:

- stan, ukompletowanie, wyposażenie i możliwości bojowe pododdziałów brygady;
- zadania wykonywane przez armię /front/ i rolę brygady w zabezpieczeniu tych zadań oraz wpływ działań wojsk na działania bojowe pododdziałów brygady i ich zabezpieczenie;
- stan zapasów materiałowych /amunicji, żywności, odkażalników i dezaktywatorów, części zapasowych itp./;
- stan napromienienia żołnierzy i jego wpływ na dalsze działania pododdziałów;
- stopień wyszkolenia pododdziałów;
- zdolności dowódcze i organizacyjne dowódców pododdziałów.

Na podstawie oceny wojsk własnych dowódca określa:

- możliwości czasowe wykonania zadań;
- potrzeby w zakresie zabezpieczenia materiałowo-technicznego oraz kolejność i sposób zaopatrywania pododdziałów brygady;
- czynności jakie należy wykonać, aby podnieść sprawność pododdziałów.

Oceniając sytuację skażeń dowódca brygady chemicznej powinien uwzględnić rzeczywistą sytuację skażeń w rejonach przyszłych działań i wpływ skażeń na wykonanie zadań.

Na podstawie oceny sytuacji skażeń dowódca określa przedsięwzięcia, jakie należy wykonać w celu uniknięcia lub zmniejszenia porażenia wojsk oraz ustala zadania dla pododdziałów rozpoznania skażeń.

Oceniając teren dowódca brygady chemicznej powinien uwzględnić:

- rubieże i rejonu dogodne do użycia BMR i środków zapalających przez nieprzyjaciela;

- możliwości powstania zniszczeń i skażeń po uderzeniach BMR na pododdziały brygady;
- właściwości ochronne terenu i ich wpływ na efekty uderzeń bronią masowego rażenia;
- wpływ dotychczasowych skażeń terenu na możliwości wykonywania zadań przez brygadę chemiczną;
- rejony /rubieże/ odpowiednie do prowadzenia zabiegów specjalnych;
- kierunki i rejony rozpoznania skażeń.

Na podstawie oceny terenu dowódca brygady określa:

- wpływ terenu na organizację OPBMR;
- dogodne rejony prowadzenia zabiegów specjalnych i sanitarnych oraz drogi marszu /jeżeli nie zostały wyznaczone przez przełożonych/;
- rejony /miejsca/ utrudniające działania brygady /trudno przekraczalne odcinki dróg, większe miejscowości, przeszkody wodne, wzniesienia/;
- tempo marszu na poszczególnych odcinkach dróg, sposób obciążenia najwrażliwszych odcinków dróg oraz czynności w zakresie zabezpieczenia inżynieryjnego;
- dogodne rejony rozmieszczenia pododdziałów, SD i tyłów brygady chemicznej /rejony odpoczynków i sposób rozmieszczenia w nich wojsk/;
- wpływ warunków terenowych na możliwości stosowania dymów do maskowania rejonu rozmieszczenia pododdziałów brygady.

Oceniając warunki meteorologiczne dowódca brygady powinien uwzględnić temperaturę, kierunki i prędkości wiatrów w przyziemnej warstwie oraz w górnych warstwach atmosfery i opady atmosferyczne. Na podstawie oceny warunków meteorologicznych określa:

- wpływ pogody na warunki bytowania pododdziałów brygady i zakres przedsięwzięć wykonywanych w celu zmniejszenia niekorzystnego wpływu tych warunków;
- możliwe kierunki rozprzestrzeniania się pyłu promieniotwórczego oraz aerozoli /par/ środków trujących;
- zasięgi par /aerozoli/ środków trujących;
- czynności, które powinny być wykonane dla zabezpieczenia zadań przez pododdziały brygady /np. torowanie przejść w śniegu, użycie noktowizorów itp./.

W praktyce ocena położenia przebiega kompleksowo, wnioski z oceny poszczególnych czynników przenikają się wzajemnie po - twierdzając lub wykluczając. W czasie oceny położenia zatwierdzone przez dowódcę brygady propozycje wykonania zadań i zabezpieczenia działań bojowych nanosi się na mapy robocze dowódcy brygady, szefa wydziału operacyjno-rozpoznawczego i opracowuje się legendę w postaci zestawień, tabel i kalkulacji.

Po zakończeniu oceny położenia dowódca brygady precyzuje decyzję, w której podaje:

- zamiar działań;
- zadania dla pododdziałów brygady;
- sposób współdziałania z wojskami poddawany mi zabiegom;
- organizację dowodzenia.

Ponadto precyzuje zadania zabezpieczenia działań bojowych oraz pracy partyjno-politycznej.

Jeżeli sytuacja i czas pozwalają, w trakcie organizacji działań można przeprowadzić rekonesans w celu weryfikacji oceny położenia i powziętej na podstawie mapy decyzji. W zależności od dysponowanego czasu i szczebla dowodzenia rekonesans może osobiście przeprowadzić dowódca /sam bądź z udziałem niektórych oficerów sztabu/ w 1-2 rejonach działań pododdziałów brygady. W pozostałych rejonach rekonesans mogą ewentualnie przeprowadzić z polecenia dowódcy /szefa sztabu/ wyznaczeni oficerowie. Jeżeli sytuacja pozwala opracowuje się plan rekonesansu. Jego formę i treść omawia się w podrozdziale 5.5.2. i pokazuje w załączniku nr 34.

W czasie prowadzenia rekonesansu rejonu PZS /POU/ ustala się:

- miejsca rozwinięcia punktów zabiegów specjalnych /punktów odkażania umundurowania/;
- rozmieszczenie poszczególnych elementów PZS /POU/;
- drogi dojazdu i wyjazdu oraz drogi zapasowe i awaryjne;
- rejon y wyczekiwania i zbiórki;
- zadania i zakres prac inżynierskich;
- sposób zaopatrywania w wodę;
- pojemność PZS^{x/};

x/ Pod tym pojęciem należy rozumieć ilość sprzętu bojowego, środków transportowych i ludzi, których jednocześnie można pomieścić na poszczególnych placach zabiegów.

- sposób odprowadzania roztworów wykorzystywanych do prowadzenia zabiegów /odkazywania umundurowania/;
- warunki bezpieczeństwa w czasie prowadzenia zabiegów /odkazywania umundurowania/;
- ochronę i obronę PZS /POU/;
- inne problemy wpływające na tok pracy podczas prowadzenia zabiegów specjalnych /odkazywania umundurowania/.

W czasie rekonesansu skażonych odcinków dróg ustala się:

- granice skażonych odcinków terenu i dróg, które należy odkazywać /zdezynfekować/;
- zadania pododdziałów brygady wyznaczonych do prowadzenia odkazywania /dezynfekcji/;
- punkty wyjściowe dla kompanii i punkty napełniania instalacji /jeżeli w czasie wykonywania zadania będą one potrzebne/;
- rejon zbiórki po wykonaniu zadania.

W czasie rekonesansu, jeżeli sytuacja tego wymaga, decyzyję podjętą na podstawie mapy uściśla się, a nawet zmienia.

Bezpośrednio po rekonesansie dowódca może dać wytyczne do bojowego zabezpieczenia działań. Treść ich może być następująca:

1. W zakresie rozpoznania:

- cel, kierunki i zasadnicze zadania, na których wykonaniu należy skupić główny wysiłek rozpoznania;
- zadania rozpoznania oraz kolejność ich wykonania;
- siły i środki do prowadzenia rozpoznania;
- zadania rozpoznania wykonywane przez szczebel nadrzędny na korzyść brygady chemicznej;
- gotowość systemu rozpoznania;
- termin przedstawienia dokumentów planistycznych rozpoznania do zatwierdzenia;

2. W zakresie obrony przed bronią masowego rażenia:

- zadania w zakresie obserwacji i rozpoznania skażeń;
- sposób rozśrodkowania pododdziałów brygady;
- sposoby przekraczania lub obchodzenia stref skażonych;
- zakres prac inżynierskiej rozbudowy terenu;
- siły i środki, jakie należy wyznaczyć do grupy ratunkowo-ewakuacyjnej, rejony zbiórek i sygnały wywoławcze.

3. W zakresie maskowania:

- wiadomości o nieprzyjacielu i jego środkach rozpoznania;.

- zadania związane z maskowaniem pododdziałów brygady;
- niezbędne siły i środki do wykonania najbardziej skomplikowanych prac;
- czas rozpoczęcia i zakończenia prac maskowniczych;
- odpowiedzialni za wykonanie prac maskowniczych oraz sposób kontroli maskowania.

4. W zakresie ubezpieczenia:

- krótka ocena zagrożenia ze strony nieprzyjaciela naziemnego;
- zadania ubezpieczenia wykonywane siłami brygady i sąsiadów;
- zadania ubezpieczenia dla pododdziałów;
- sygnały alarmowania;
- organizacja łączności i współdziałania pododdziałów ubezpieczających.

5. W zakresie OPL:

- krótka ocena zagrożenia powietrznego;
- sposób osłony brygady chemicznej środkami OPL przełożonego;
- główne przedsięwzięcia OPL i sposób ich wykonania;
- organizacja i sposób prowadzenia ognia z broni strzeleckiej do celów powietrznych;
- organizacja powiadamiania o napadzie z powietrza.

6. W zakresie zabezpieczenia inżynierskiego:

- zadania zabezpieczenia inżynierskiego, sposoby i terminy ich wykonania;
- zadania wykonywane siłami i środkami brygady i związku operacyjnego na korzyść pododdziałów;
- przydział środków inżynierskich oraz miejsce i sposób przygotowania materiałów miejscowych.

7. W zakresie zabezpieczenia tyłowego:

- drogi dowozu i ewakuacji;
- sposób rozmieszczenia i przesunięcia urządzeń tyłowych;
- ilość zapasów materiałowych dostarczanych do pododdziałów brygady;
- czas i sposób zaopatrywania pododdziałów w środki materiałowe;
- zasadnicze zadania z zakresu zabezpieczenia materiałowego, w tym normy zużycia środków materiałowych;
- ilość środków technicznych wydzielanych do grup ewakuacyjno-ratowniczych oraz sposób ewakuacji rannych;

- siły i środki oraz sposób ochrony i obrony tyłów.

Dowódca brygady melduje decyzję szefowi wojsk chemicznych lub jego zastępcy, najczęściej w obecności szefów wydziałów i służb. Zatwierdzona decyzja jest podstawą do planowania działań, postawienia zadań pododdziałom, organizacji zabezpieczenia działań bojowych.

Całokształt problematyki organizacji, prowadzenia i zabezpieczenia działań bojowych na szczeblu brygady chemicznej ujmuje się z zasady na mapie decyzji lub na mapie roboczej, na szczeblu batalionu zaś - na mapie roboczej. Ponadto decyzję dowódcy wrysowuje się na mapy robocze szefa sztabu i szefa wydziału operacyjno-rozpoznawczego. Poszczególne przedsięwzięcia dotyczące działań bojowych rozpracowuje się szczegółowo w planach lub na mapach roboczych oficerów sztabu odpowiedzialnych za dany kierunek pracy.

W warunkach skrajnie ograniczonego czasu decyzja dowódcy /z legendą/ może być opracowana odręcznie tylko na mapie roboczej dowódcy oraz w formie notatek w zeszytach pracy, a także na mapach roboczych szefów rodzajów wojsk, służb i w ich notatkach oraz ewentualnie zapisana na taśmach magnetycznych zawierających ustne rozkazy, zarządzenia i wytyczne.

Po wydaniu rozkazu bojowego /zarządzeń/ i wytycznych do zabezpieczenia bojowego działań, dowódca brygady chemicznej organizuje współdziałanie z wojskami przybywającymi na zabiegi specjalne. W tym celu przedstawiciel brygady chemicznej spotyka się z oficerem sztabu wojsk poddawanych zabiegom specjalnym /lub wojsk, na których korzyść odkaża się umundurowanie/. W toku spotkania omawia się trzy grupy zagadnień:

- organizacyjno-porządkowe;
- taktyczno-techniczne;
- kwatermistrzowskie.

W toku rozpatrywania zagadnień organizacyjno-porządkowych ustala się:

- rejon rozwinięcia PZS-ów, kierunki /drogi/ podejścia do nich, ich pojemność i czas pracy;
- czas i kolejność przybywania wojsk na PZS, ich liczebność i wyposażenie;
- potrzeby i planowe przedsięwzięcia ochrony i osłony PZS siłami wojsk poddawanych zabiegom;

- organizację łączności, sygnały alarmowania i powiadamiania.

W toku rozpatrywania zagadnień taktyczno-technicznych ustala się:

- ilość ludzi, wozów bojowych i środków transportowych poddawanych zabiegom w jednym rzucie;
- warunki bezpieczeństwa podczas prowadzenia zabiegów;
- sposoby działania pododdziałów poddawanych zabiegom w warunkach napadu nieprzyjaciela;
- miejsca spotkania dowódców bzs z dowódcami oddziałów /pododdziałów/ poddawanych zabiegom.

W toku rozpatrywania zagadnień kwatermistrzowskich ustala się:

- organizację zabezpieczenia medycznego na PZS;
- organizację wymiany umundurowania.

Ustalenia dokonane w ramach organizacji współdziałania ze sztabem wojsk poddawanych zabiegom powinny pozwolić na opracowanie harmonogramu zabiegów specjalnych. Treść i forma dokumentu są opisane w podrozdziale 5.5.2. i przedstawione w załączniku 48.

Po postawieniu zadań, organizacji współdziałania i zabezpieczenia działań, dowódca i wyznaczeni oficerowie sztabu prowadzą kontrolę w pododdziałach brygady chemicznej. Celem kontroli jest zapewnienie terminowego wykonania zadań przez pododdziały brygady. Kontrolę w razie potrzeby łączy się z udzielaniem pomocy poszczególnym dowódcom i sztabom w organizacji działań i utrzymaniu wysokiej gotowości bojowej. Kontrolę należy sprawować stale, a sprawdzać wykonanie tych zadań bojowych, które decydują o osiągnięciu celów działań. Dowódca i sztab brygady kontrolują:

- terminy otrzymania przez pododdziały rozkazów i wytycznych;
- treść decyzji dowódców pododdziałów i ich zgodność z zadaniem bojowym postawionym przez dowództwo brygady;
- przygotowanie pododdziałów do działań bojowych i gotowość do rozpoczęcia ich w ustalonym czasie;
- znajomość sąsiadów i sposobów współdziałania;
- przestrzeganie ustalonych zasad maskowania, tajnego dowodzenia i sposobu ochrony przed BMR;
- terminowość składania meldunków przez dowódców i sztaby pod-

- oddziałów, ich wiarygodność i obiektywność;
- stan łączności i pełnienia służby dyżurnej na SDO;
- stan zaopatrzenia wojsk w środki materiałowe.

Sposoby kontroli mogą być następujące: osobisty wyjazd dowódcy i innych osób funkcyjnych dowództwa do pododdziałów, studiowanie nadchodzących meldunków i sprawozdań. Najlepszym sposobem kontroli jest wyjazd dowódcy do wojsk.

Pomocy przy organizowaniu i realizacji zadań przez pododdziały udziela się poprzez współudział oficerów dowództwa w organizacji działań pododdziałów, zaopatrywanie w pierwszej kolejności, wykonywanie określonych zadań przez inne pododdziały brygady na korzyść pododdziału wykonującego działanie główne.

5.4.3. Sposoby przekazywania zadań i meldunków

Przekazywanie danych zawartych w dokumentach może odbywać się przez: osobistą styczność dowódcy z podwładnymi /przełożonymi/, techniczne środki łączności, przesłanie dokumentów. O wyborze konkretnej formy przekazywania zadania bojowego decydują: czas, sytuacja i posiadane przez sztab środki przekazu. Dobre rezultaty można osiągnąć łącząc umiejętnie różne formy i sposoby przekazywania zadań.

Dowódca brygady chemicznej, stawiając zadania podwładnym, w miarę możliwości powinien wykorzystać sposób pierwszy. Sposób ten umożliwia bowiem najpełniejsze przekazanie zadań /treści meldunku/, natychmiastowe wyjaśnienie spraw wątpliwych oraz utrzymanie tajemnicy. W przypadku dużych odległości między dowódcą brygady chemicznej a podwładnymi /przełożonymi/ zadania /meldunki/ będą przekazywane bądź przez techniczne środki łączności, bądź przez przesłanie dokumentów. Przez techniczne środki łączności przekazywane będą informacje decyzyjne wymagające natychmiastowego reagowania oraz większość informacji sytuacyjnych. Najszybciej można przekazywać informacje na duże odległości za pomocą środków radiowych. Należy jednak pamiętać, że ich praca umożliwia nieprzyjacielowi wykrywanie miejsc rozmieszczenia nadajników i pośrednio rejonów SD.

Przekazywanie wykonawcom pisemnych, graficznych lub zapisanych na taśmie magnetofonowej rozkazów i zarządzeń bojowych

będzie stosowane w brygadzie chemicznej w wyjątkowych wypadkach. Czynniki ograniczające rozpowszechnienie tego sposobu to: znaczne odległości działania pododdziałów brygady od SD i brak etatowych środków transportu dla ruchomych środków łączności. Niemniej jednak w warunkach silnych zakłóceń radiowych, uszkodzenia lub zniszczenia radiostacji sposób ten może okazać się jedynie możliwy do zapewnienia ciągłości dowodzenia brygadą chemiczną.

5.5. Dokumentacja bojowa brygady chemicznej

5.5.1. Ogólne zasady opracowywania i przekazywania dokumentów bojowych brygady chemicznej

Napływające i wychodzące informacje opracowuje się na stanowiskach dowodzenia brygady chemicznej w postaci dokumentów bojowych, które są odzwierciedleniem pracy sztabu w zakresie planowania działań i kierowania nimi oraz stanowią główny sposób przekazywania decyzji przełożonego podwładnym.

Dokumentami bojowymi nazywamy wszelkie informacje utrwalone w formie graficznej, pisemnej lub na taśmach magnetofonowych i perforowanych dotyczące planowania, organizowania i prowadzenia działań bojowych oraz przegrupowania i rozmieszczenia pododdziałów brygady. Liczba wykonywanych dokumentów, ich treść, zakres opracowania i kolejność sporządzania zależy od warunków i konkretnie zaistniałej sytuacji, z uwzględnieniem możliwości i zadań otrzymanych do wykonania.

Dokumenty bojowe brygady chemicznej w zależności od treści i przeznaczenia dzielą się na:

- dokumenty dowodzenia;
- dokumenty sprawozdawczo-informacyjne;
- dokumenty pomocnicze.

Dokumenty dowodzenia brygady chemicznej zawierają informacje dotyczące: planowania działań bojowych, zadań postawionych wykonawcom oraz kontroli ich wykonania. Do nich należą:

- mapy robocze dowódcy, szefa sztabu, szefa wydziału operacyjno-rozpoznawczego, szefa łączności i inne;
- mapy decyzji dowódcy brygady chemicznej;
- plany użycia i działania wojsk, i zabezpieczenia działań bojo-

wych /łącności, zadymiania, rekonesansu, likwidacji skutków uderzeń bronią masowego rażenia, obrony i ochrony rejonu ześrodkowania, marszu, zabezpieczenia w sprzęt i materiały chemiczne, remontów i napraw/;

- rozkazy bojowe i zarządzenia.

Dokumenty sprawozdawczo-informacyjne zawierają informacje o sytuacji i położeniu wojsk, decyzji podjętej przez dowódcę, realizacji zadań bojowych, a także o stanie ukończenia i zaopatrzenia, stratach wojsk własnych i nieprzyjaciela itp. Należą do nich:

- meldunki /terminowe i doraźne/ o działaniu brygady chemicznej, uderzeniach bronią masowego rażenia, stanie napromienienia wojsk;
- sprawozdania o stanie uzbrojenia i amunicji, posiadanych zapasach materiałowych, wykazy strat w sprzęcie i materiałach itp. ;
- dzienniki /działań bojowych brygady chemicznej, rozpoznania, meteorologiczny/;
- mapy sprawozdawcze i inne.

Dokumenty pomocnicze zawierają informacje i obliczenia uzasadniające decyzję, jak również dane uzupełniające związane z dowodzeniem. Do dokumentów pomocniczych należą:

- obliczenia /możliwości brygady chemicznej, planowany system zaopatrywania brygady chemicznej w sprzęt i materiały chemiczne/;
- harmonogramy prowadzenia całkowitych zabiegów specjalnych i sanitarnych;
- zapotrzebowania na sprzęt i materiały oraz części zamienne;
- rozdzielniki;
- grafiki dyżurów;
- wykresy, wykazy, zestawienia itp.

Sztab brygady chemicznej powinien przeznaczać na planowanie i opracowanie niezbędnych dokumentów minimum posiadanego czasu, pozostawiając wykonawcom maksimum czasu na praktyczną działalność i wykonanie zaplanowanych czynności.

W tym celu sztab powinien dysponować wcześniej przygotowanymi wzorami dokumentów, blankietów i materiałów pomocniczych do pracy. W instrukcjach określa się bowiem ogólne wymagania

oraz podstawowe dokumenty.

Należy przy tym pamiętać, że w warunkach maksymalnego ograniczenia czasu liczba opracowanych dokumentów bojowych, ich objętość i stopień dokładności będą zależeć od sytuacji, potrzeb oraz czasu, którym dysponować będą sztaby brygady i jej pododdziałów na powzięcie decyzji, zaplanowanie działalności podwładnym i przekazanie im zadań.

5.5.2. Treść i forma dokumentów opracowywanych przez sztab brygady chemicznej^{x/}

Mapa robocza dowódcy brygady chemicznej /szefa sztabu, szefa wydziału operacyjno-rozpoznawczego//zał. 30/.

Mapy robocze dowódcy brygady, szefa sztabu i szefa wydziału operacyjno-rozpoznawczego, w zasadzie nie różnią się treścią i ilością naniesionych danych. Powinno się je prowadzić w ten sposób, aby umożliwiały: właściwe i szybkie zrozumienie zadania; dokonanie oceny położenia i podjęcie decyzji; postawienie zadań pododdziałom oraz kontrolę ich wykonania; meldowanie przełożonemu o sytuacji i decyzji; studiowanie doświadczeń z zakresu działań brygady i jej pododdziałów.

Na mapy robocze dowódcy brygady, szefa sztabu i szefa wydziału operacyjno-rozpoznawczego nanosi się niezbędne dane o nieprzyjacielu oraz o wojskach własnych.

Dane o nieprzyjacielu powinny obejmować:

- rubież styczności wojsk nieprzyjaciela z wojskami armii /frontu/;
- rejony użycia przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia i powstałe strefy skażeń;
- rubieże zapór jądrowych i chemicznych na kierunkach działania brygady;

---

x/ Wzory dokumentów bojowych zamieszczone w podręczniku zostały opracowane zgodnie z wymaganiami regulaminów i instrukcji. Powinny one okazać się pomocne podczas szkoleń i ćwiczeń; ponieważ jednak stanowią przykładowe rozwiązania przyjęte w oderwaniu od konkretnej sytuacji bojowej i określonego zadania, nie można posługiwać się nimi szablonowo, lecz należy dostosowywać je do konkretnej sytuacji.

- rejon rozmieszczenia składów i zakładów produkujących środki, które mogą być wykorzystywane do zabiegów specjalnych i odkażania terenu.

Dane o wojskach własnych powinny obejmować:

- pas działania armii /frontu/;
- armijne /frontowe/ drogi samochodowe i przeprawy;
- stanowiska dowodzenia i rejony rozmieszczenia tych elementów ugrupowania operacyjnego, na których korzyść brygada wykonuje zadania;
- rejony ześrodkowania i zadania brygady do kompanii włącznie;
- rejony i drogi przegrupowania pododdziałów brygady;
- rejony planowanych zabiegów specjalnych uzbrojenia i sprzętu bojowego, odkażania umundurowania;
- zadania rozpoznania skażeń;
- punkty napełniania instalacji;
- stanowiska dowodzenia brygady i pododdziałów;
- rejony rozmieszczenia elementów tyłowych i zabezpieczenia technicznego;
- sytuację skażeń;
- rejony porażone bronią masowego rażenia;
- rubież bezpieczeństwa;
- warunki atmosferyczne i inne dane w zależności od potrzeb.

Ponadto w legendzie mapy roboczej można umieszczać inne dane, jak: kod terenu, kryptonimy i sygnały rozpoznawcze osób funkcyjnych, terminy składania meldunków, podział sił i środków, możliwości brygady chemicznej.

Mapa decyzji dowódcy brygady

Powinna ona zawierać: rejony rozmieszczenia i działania poszczególnych pododdziałów oraz zadania wykonywane przez nie w rozpatrywanym okresie lub dniu operacji, drogi przegrupowania i rejony rozmieszczenia pododdziałów po wykonaniu zadania oraz niezbędne do tego środki materiałowe.

Na mapie decyzji mogą być również naniesione: rubież styczności wojsk, linie rozgraniczenia armii /frontu/, stanowisko dowodzenia armii /frontu/, rejony prawdopodobnego działania grup dywersyjno-rozpoznawczych i desantów nieprzyjaciela, polowy skład chemiczny i inne elementy tyłowe, które mogą działać na korzyść brygady, rejony zniszczeń, zatopień, pożarów i ska-

zeń wpływające na działanie brygady wraz z ewentualnymi drogami obejścia.

Decyzję dowódcy podpisuje dowódca i szef sztabu, a zatwierdza szef wojsk chemicznych armii /frontu/.

Plan marszu /załącznik nr 31/.

Opracowuje się go w wypadku wykonywania przez brygadę chemiczną marszu na dużą odległość w kierunku frontu lub konieczności dokonania kolejnej zmiany rejonu ześrodkowania. Plan marszu zazwyczaj opracowuje się na mapie w skali 1:200 000 w jednym egzemplarzu. Nanosi się na nią:

- niezbędne wiadomości o nieprzyjacielu i wojskach własnych;
- położenie brygady chemicznej /odwodów brygady/ przed rozpoczęciem przegrupowania;
- drogę lub drogi, punkt wyjściowy /linię wyjściową/, punkty lub linie wyrównania i czas ich przekroczenia;
- rejon ześrodkowania i czas jego zajęcia przez pododdziały brygady;
- termin gotowości do wykonywania zadań w nowym rejonie;
- ugrupowanie marszowe;
- rejonny dziennych, długich i krótkich odpoczynków, terminy przybycia do tych rejonów i okres przebywania w nich;
- miejsca rozmieszczenia posterunków regulacji ruchu i punkty zbiórki uszkodzonego sprzętu.

W legendzie podaje się: odległość marszu brygady chemicznej, średnią prędkość marszu na poszczególnych odcinkach drogi, sygnały kierowania marszem, sygnały powiadamiania, organizację przedsięwzięć w zakresie zabezpieczenia marszu i inne niezbędne dane. Plan marszu opracowuje się pod kierownictwem szefa sztabu na podstawie zarządzenia szefa wojsk chemicznych armii oraz wytycznych dowódcy brygady chemicznej. Plan marszu podpisuje szef sztabu, a zatwierdza dowódca brygady.

Rozkaz bojowy dowódcy brygady chemicznej do marszu /zał. nr 32/.

Opracowuje się go na podstawie planu marszu. Rozkaz wydaje dowódca brygady ustnie. Zapisuje go szef sztabu w dzienniku /książce/ zarządzeń i meldunków.

W rozkazie do marszu podaje się:

1. Wiadomości o nieprzyjacielu /w zakresie potrzebnym dowódcom pododdziałów/, rejonny /rubieżę/ możliwego spotkania z nim.

2. Zadania wykonywane przez wojska armii /frontu/.

3. Zadania brygady, drogi marszu /punkty lub linie wyjścia/ oraz punkty /linie/ wyrównania i czas ich przekroczenia, termin rozpoczęcia marszu i przybycia do nowego rejonu ześrodkowania, rejonu i czas trwania odpoczynków oraz prędkość marszu.

4. Po słowie: rozkazuję, w oddzielnych punktach zadania poszczególnych pododdziałów /odwodów/ brygady.

5. Miejsce dowódcy i sztabu brygady chemicznej w kolumnie marszowej, organizację dowodzenia i utrzymanie łączności w czasie marszu oraz sygnały dowodzenia, terminy i sposób przekazywania meldunków.

6. Zastępców.

Rozkaz bojowy do przewozu brygady chemicznej koleją /zał.nr 33/.

Opracowuje się go stosownie do decyzji dowódcy brygady chemicznej o przewozie i stosownie do planu załadowania.

W rozkazie podaje się:

- wiadomości o nieprzyjacielu;
- zadania wykonywane przez wojska armii /frontu/;
- zadania brygady chemicznej;
- liczbę i numery transportów, komendantów transportów i stany osobowe transportów;
- terminy i stacje załadowania;
- rejonu wyczekiwania pododdziałów;
- kolejność i drogi wyjścia pododdziałów do rejonu wyczekiwania i na stacje załadowcze;
- przedsięwzięcia w zakresie zabezpieczenia pododdziałów w czasie załadunku i przejazdu;
- zadania w zakresie organizacji ochrony i służby regulacji ruchu;
- sposób zabezpieczenia materiałowo-technicznego i medycznego;
- sposób przejazdu dowództwa brygady chemicznej, numer transportu, w którym jedzie dowódca brygady chemicznej.

Rozkaz podaje się do wiadomości dowódców pododdziałów i zainteresowanych osób za podpisem.

Plan rekonesansu rejonów zabiegów specjalnych /rejonu ześrodkowania brygady chemicznej /zał. nr 34/.

Opracowuje się go, gdy pozwala na to czas, w celu spraw - nego, dokładnego i terminowego rozpoznania planowanych rejonów zabiegów specjalnych /planowanego rejonu ześrodkowania brygady chemicznej/. Plan rekonesansu opracowuje się na mapie rejonu rozpoznawczego w skali 1:100 000 lub 1:50 000. Na mapę na - nosi się:

- linię styczności bojowej wojsk;
- rejon rozmieszczenia brygady chemicznej /odvodu chemicznego/;
- drogę marszu, punkt wyjściowy, punkty wyrównania i czas ich przekroczenia;
- planowany rejon zabiegów specjalnych lub planowany rejon ześrodkowania brygady chemicznej;
- punkty pracy grupy rekonesansowej w rozpoznawanym rejonie;
- punkt spotkania dowódcy grupy rekonesansowej z dowódcą kolumny brygady chemicznej;
- prawdopodobne rejonny działań GDR /innych pododdziałów nie - przyjaciela/.

W legendzie do planu rekonesansu ujmuje się: skład grupy rekonesansowej, czas rekonesansu, środki transportu i łączności, czynności grupy rekonesansowej w poszczególnych punktach pracy.

Plan rekonesansu opracowuje się pod kierownictwem szefa sztabu brygady chemicznej na podstawie zarządzenia szefa wojsk chemicznych armii oraz zarządzenia dowódcy brygady. Podpisuje go szef sztabu, a zatwierdza dowódca brygady.

Zarządzenie dla grupy rekonesansowej /zał. nr 35/

Wydaje je ustnie dowódca brygady chemicznej, zapisuje je szef sztabu /oficer wydziału operacyjno-rozpoznawczego/ w dzienniku /książce/ zarządzeń i meldunków.

W zarządzeniu podaje się:

- wiadomości o nieprzyjacielu i położeniu wojsk własnych;
- skład i zadanie grupy rekonesansowej;
- drogę marszu i planowany rejon prowadzenia zabiegów specjalnych lub planowany rejon ześrodkowania;
- planowany rejon rozmieszczenia stanowiska dowodzenia i pododdziałów zabezpieczających;
- rejon zbiórki i czas wymarszu grupy rekonesansowej;

- sposób rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych na drodze marszu i w rejonie;
- kolejność i terminy przeprowadzania prac w zakresie rozbudowy inżynieryjnej;
- organizację regulacji ruchu;
- sposoby i terminy nawiązywania łączności z dowódcą /sztabem/ oraz terminy składania meldunków o wynikach rekonesansu;
- termin i miejsce spotkania przybywających w nowy rejon pododdziałów brygady chemicznej.

Plan obrony i ochrony rejonu ześrodkowania brygady chemicznej /zał. nr 36/

Opracowuje się go w celu: niedopuszczenia do niespodziewanego napadu nieprzyjaciela, przeciwdziałania przenikaniu grup dywersyjno-rozpoznawczych do rejonu ześrodkowania i ich likwidacji. Plan opracowuje się oddzielnie dla każdego rejonu ześrodkowania.

W planie umieszcza się:

- rejonu rozmieszczenia pododdziałów brygady chemicznej do kompanii włącznie;
- rejonu zapasowe;
- drogi wyjazdu z rejonu ześrodkowania według wariantów zależnych od kierunku wyprowadzenia z rejonu ześrodkowania;
- rozmieszczenie posterunków ochronnych, posterunków obserwacyjnych i regulacji ruchu oraz trasy patroli, punkty oporu i stanowiska obrony.

W legendzie planu podaje się:

- zadania obrony i ochrony;
- siły i środki obrony i ochrony;
- sygnały powiadamiania;
- rozliczenie sił i środków do obrony i ochrony.

Zarządzenie o obronie brygady chemicznej przed bronią masowego rażenia /zał. nr 37/

Zarządzenie to wydaje dowódca brygady chemicznej ustnie; zapisuje je oficer wydziału operacyjno-rozpoznawczego w dzienniku zarządzeń i meldunków. Zarządzenie może być również opracowane w formie pisemnej i przesłane do zainteresowanych. Podpisuje je wówczas szef sztabu i szef wydziału operacyjno-rozpoznawczego.

W zarządzeniu podaje się:

- ogólną ocenę możliwości użycia przez npla broni masowego rażenia;
- zadania w zakresie rozpoznania skażeń promieniotwórczych i chemicznych;
- zakres i czas wykonywania prac w zakresie rozbudowy inżynierijnej rejonu ześrodkowania i maskowania pododdziałów;
- sposób działania w terenie skażonym;
- kolejność i terminy przeprowadzania szczepień oraz użycia preparatów radioochronnych;
- terminy i sposoby dokonywania kontroli dozymetrycznej;
- przedsięwzięcia przeciwpożarowe;
- sposób powiadamiania o skażeniu promieniotwórczym, chemicznym, biologicznym oraz rejonach pożarów;
- sposób i terminy odtwarzania zdolności bojowej wojsk i likwidacji skutków użycia broni masowego rażenia przez nieprzyjaciela i wydzielone do tego siły i środki;
- kolejność i terminy zaopatrywania wojsk w środki ochronne i inne materiały;
- sposób i terminy składania meldunków.

Plan zadymiania

Sporządza się go w przypadku, gdy brygada chemiczna planuje użyć środki dymne w sposób scentralizowany do maskowania rejonu ześrodkowania lub rejonu zabiegów specjalnych. Plan wykonuje wydział operacyjno-rozpoznawczy w formie tabelarycznej.

Plan powinien zawierać:

- cele użycia środków dymnych;
- rubieże /rejon/, rozmiary i czas wykonania zasłon dymnych;
- siły i środki;
- sposoby organizowania zasłon dymnych i zadymiania;
- termin gotowości do zadymiania;
- sygnały kierowania zadymianiem;
- nazwiska wykonawców odpowiedzialnych za postawienie zasłon dymnych;
- warunki atmosferyczne uniemożliwiające zadymianie.

Plan podpisuje szef wydziału operacyjno-rozpoznawczego i szef sztabu brygady chemicznej, zatwierdza zaś dowódca brygady.

Zarządzenie o zadymianiu

Opracowuje je wydział operacyjno-rozpoznawczy na podstawie zatwierdzonego przez dowódcę brygady "Planu zadymiania".

W zarządzeniu o zadymianiu podaje się kolejno:

- cel i zadania użycia środków dymnych;
- wykonawców odpowiedzialnych za planowanie użycia środków dymnych lub wykonanie poszczególnych zadań;
- sposób zorganizowania zasłony dymnej i sposób zadymiania;
- przydzielone dodatkowo siły i środki do zadymiania. Sposób i miejsce kierowania zadymianiem oraz dostarczenia środków;
- termin gotowości do wykonania zasłony;
- sygnały kierowania zadymianiem;
- warunki atmosferyczne, przy których nie należy stawiać zasłon dymnych.

Plan łączności

Opracowuje się go na podstawie decyzji dowódcy brygady chemicznej, wytycznych i danych sztabu nadrzędnego oraz posiadanych etatowych i przydzielonych środków łączności. Plan łączności opracowuje szef łączności brygady. Obejmuje on schemat łączności radiowej /zał. nr 38/, radioliniowej i przewodowej oraz rozliczenie sił i środków łączności. Oprócz schematów łączności szef łączności brygady sporządza tabelę kryptonimów stacji i osób funkcyjnych. Wyciągi z tabeli rozesyła się dowódcom pododdziałów.

Plan odtwarzania zdolności bojowej i likwidacji skutków uderzeń bronią masowego rażenia na pododdziały brygady chemicznej

Opracowuje się go po wykonaniu uderzeń bronią masowego rażenia na pododdziały brygady chemicznej. Plan wykonuje wydział operacyjno-rozpoznawczy w formie tabelarycznej.

Plan powinien zawierać:

- nazwy pododdziałów, na które wykonano uderzenia;
- liczbę, moc, czas i rodzaj uderzeń BMR;
- prognozowane straty;
- ocenę stanu zdolności bojowej pododdziałów, na które wykonano uderzenia;
- wykonywane przedsięwzięcia z zakresu odtwarzania zdolności bojowej wraz z terminem ich zakończenia;

- wykonywane przedsięwzięcia z zakresu likwidacji skutków użycia BMR wraz z terminami ich zakończenia;
- funkcje i nazwiska osób odpowiedzialnych za odtwarzanie zdolności bojowej i likwidację skutków uderzeń.

Plan zabezpieczenia materiałowo-technicznego

Plan ten składa się z dwóch podstawowych części. Część graficzna sporządzana jest na mapie i zawiera, na tle sytuacji ogólnej: skład, rozmieszczenie i przesunięcie poszczególnych elementów ugrupowania sił i środków zabezpieczenia materiałowo-technicznego /np. ewakuacyjno-remontowe, zaopatrzeniowe/, drogi dowozu i ewakuacji, i inne niezbędne informacje /np. o rozmieszczeniu i osi przesunięcia KSD/. W legendzie do graficznej części planu podaje się:

- wnioski z oceny nieprzyjaciela, ujęte z punktu widzenia zabezpieczenia technicznego;
- zadania służb technicznych, według: zadań wojsk, kierunków działania i zasadniczych zamierzeń brygady chemicznej z uwzględnieniem priorytetów dotyczących poszczególnych zamierzeń technicznych;
- ocenę ilościowego i jakościowego stanu uzbrojenia i sprzętu technicznego wraz z prognozą kształtowania się tego stanu w toku operacji;
- zabezpieczenie pododdziałów w amunicję, odkażalniki i dezyktywatory;
- organizację ewakuacji i remontu /na bazie prognozy strat i możliwości remontowo-ewakuacyjnych/;
- organizację zaopatrzenia w części zamienne i materiały eksploatacyjne;
- organizację kierowania zabezpieczeniem materiałowo-technicznym.

Sumaryczne dane ujęte w legendzie uzupełnia się załączonymi do planu szczegółowymi zestawieniami, tabelami i wykresami. Do najważniejszych należą:

- zestawienie ilościowego i jakościowego stanu podstawowych rodzajów uzbrojenia i sprzętu /opracowane przez zainteresowane służby/;
- prognoza strat bojowych w podstawowych rodzajach sprzętu;

- plan rozpoczęcia technicznego i ewakuacji;
- ewentualnie inne dokumenty informacyjne i planistyczne o charakterze pomocniczym /w zależności od potrzeb/.

Plan zabezpieczenia materiałowo-technicznego brygady chemicznej uzgodniony z szefem sztabu oraz kwatermistrzem w zakresie dyslokacji pododdziałów technicznych i dowozu zaopatrzenia podpisuje szef służb technicznych, a zatwierdza dowódca.

Rozkaz bojowy dowódcy brygady chemicznej /zał. nr 40-43/

Dowódca brygady chemicznej z zasady stawia zadania bojowe podwładnym, wydając ustne rozkazy bojowe, które sztab opracowuje na piśmie. Rozkaz bojowy powinien być krótki, zrozumiały i jednoznaczny. W rozkazie podaje się tylko te dane, które są rzeczywiście niezbędne podległym dowódcom do zrozumienia zadania, podjęcia decyzji, zorganizowania współdziałania i przygotowania wojsk do działań. Rozkaz podpisuje szef sztabu i dowódca. W rozkazie bojowym podaje się:

W punkcie pierwszym - dane o nieprzyjacielu i sytuacji skażeń.

W punkcie drugim - zadania wykonywane przez wojska armii /frontu/.

W punkcie trzecim - zadania brygady chemicznej i sposób ich wykonania.

W punkcie czwartym - po słowie: rozkazuję, w oddzielnych ustępach oznaczonych literami w porządku alfabetycznym stawia się zadania bojowe podległym pododdziałom, podaje czas gotowości do wykonania zadania i sygnały.

W punkcie piątym - miejsce i czas rozwijania stanowisk dowodzenia oraz kierunek ich przemieszczenie, terminy składania meldunków bojowych.

W punkcie szóstym - zastępców.

Rozkaz bojowy dla odvodu chemicznego podporządkowanego na czas wykonania zadania ZT /zał. nr 44/

Podczas prowadzenia działań zaczepnych lub obronnych może zajść potrzeba podporządkowania części brygady jednemu ze związków taktycznych lub oddziałów i urządzeń tyłowych. Dowodzenie wydzielonymi siłami przejmuje wtedy dowódca związku taktycznego /dowódca oddziału lub szef urządzenia tyłowego/ i realizuje je osobiście lub przez podległego szefa zabezpieczenia chemicznego.

nego. Wydzielonym pododdziałom dowódca brygady powinien podać: do czyjej dyspozycji i do wykonania jakich zadań oraz na jaki czas zostały przydzielone; drogę marszu; miejsce i czas przybycia do wyznaczonego rejonu; sposób utrzymania łączności z dowódcą brygady; rejon ześrodkowania po wykonaniu zadania i drogę marszu do niego; sposób zaopatrywania w sprzęt i materiały chemiczne; sygnały dowodzenia.

Zarządzenia bojowe /zał. nr 45/

W toku działań bojowych, zadania bojowe z zasady będą przekazywane w zarządzeniach bojowych. Zasadnicza różnica między zarządzeniem bojowym a rozkazem polega na tym, że zarządzenie jest z reguły przeznaczone tylko dla jednego wykonawcy. Jego treść i forma powinny być dostosowane do konkretnych warunków sytuacji. Treść zarządzenia bojowego może dotyczyć zadania całościowego lub częściowego.

W pierwszym punkcie zarządzenia, podobnie jak w rozkazie bojowym, podaje się wnioski z oceny nieprzyjaciela i sytuacji skażeń.

W drugim punkcie podaje się krótko dane o działaniu wojsk armii /frontu/.

W trzecim punkcie zwykle podaje się zadanie brygady chemicznej.

W punkcie czwartym - zadanie pododdziału.

Ponadto w zarządzeniu bojowym mogą być podane sposoby wykonania zadania, zadania sąsiadów i inne dane. Mogą być też podane tylko zadania.

W zarządzeniu wstępnym, którego treść może być dowolna, zwykle podaje się:

- ogólną informację o przyszłych działaniach /jakie działania, w jakim rejonie lub kierunku, na czyją korzyść/;
- przedsięwzięcia jakie w ramach przygotowań do przyszłych działań należy wykonać oraz terminy ich realizacji;
- czas, miejsce i sposób przekazania zadania bojowego.

Zarządzenie bojowe podpisuje szef sztabu brygady chemicznej.

Meldunek terminowy dowódcy brygady chemicznej /zał. nr 46/

Sporządza się go lub przesyła w terminach wyznaczonych rozkazem lub zarządzeniem do szefa wojsk chemicznych armii /frontu/. Meldunek terminowy może mieć następujący układ lub treść:

- oddziaływanie nieprzyjaciela na pododdziały brygady chemicznej i jego skutki /straty w ludziach i sprzęcie, napromienienie ludzi i skażenie sprzętu/;
- zadanie wykonywane przez brygadę chemiczną w ciągu ostatniej doby;
- aktualne położenie pododdziałów brygady i wykonywane zadania;
- stan zapasów materiałowych w brygadzie chemicznej;
- prośby i wnioski.

W meldunku terminowym może też być przekazywana decyzja dowódcy brygady chemicznej.

Meldunki terminowe opracowywane są przez wydział operacyjno-rozpoznawczy, na podstawie meldunków pododdziałów i znajomości sytuacji w brygadzie chemicznej. Jeżeli meldunek informuje o decyzji, podpisuje go dowódca i szef sztabu, w innych wypadkach szef wydziału operacyjno-rozpoznawczego i szef sztabu brygady.

Meldunek doraźny dowódcy brygady chemicznej /zał. nr 47/

Sporządzany jest doraźnie, w wypadku wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń BMR na pododdziały brygady lub zaistnienia innego ważnego wydarzenia. Meldunek doraźny może mieć dowolną formę. Podaje się w nim:

- zaistniałe wydarzenia i jego skutki;
- przedsięwzięte środki zapobiegawcze;
- prośby.

Meldunek o napromienieniu stanu osobowego

Przesyła się do szefa wojsk chemicznych armii oddzielnie za każdy pododdział brygady chemicznej na podstawie informacji i bieżącej kontroli stanu napromienienia. Oprócz zestawienia zbiorczego wykonuje się meldunek imienny o napromieniowanych oficerach i chorążych. Meldunki opracowuje wydział organizacyjno-ewidencyjny, podpisuje szef sztabu brygady chemicznej.

Sprawozdanie o stanie zabezpieczenia brygady chemicznej w sprzęt i materiały chemiczne

Wykonuje się okresowo na zapotrzebowanie szefostwa wojsk chemicznych armii /frontu/. Sprawozdanie wykonuje szef służb technicznych brygady chemicznej, zatwierdza dowódca brygady.

Wykaz strat w sprzęcie i materiałach chemicznych w brygada - dzie chemicznej

Dokument wykonuje się w wypadku, gdy brygada chemiczna w wyniku oddziaływania nieprzyjaciela poniosła duże straty. Stanowi on załącznik do meldunku terminowego dowódcy brygady chemicznej. Wykaz strat sporządza wydział techniczny brygady chemicznej, podpisuje szef służb technicznych brygady chemicznej.

Dziennik działań bojowych brygady chemicznej

Jest głównym dokumentem sprawozdawczo-informacyjnym. Zawiera on zasadniczy materiał do badań i wykorzystania doświadczeń, dający pełny i obiektywny obraz działań bojowych. Dziennik prowadzi jeden z oficerów sztabu. Zapis w dzienniku poprzedzony jest doborem dokumentów i materiałów z opisanego okresu takich, jak: decyzja dowódcy, rozkazy /zarządzenia/ bojowe, meldunki bojowe podwładnych, zapisy ustnych zarządzeń i rozmów prowadzonych przez techniczne środki łączności. Prowadzący dziennik oficer sztabu dokładnie je bada, wyjaśnia, jak przebiegały działania, co wykryto w nich nowego /pozytywnego i negatywnego/, co wywierało wpływ na przebieg działań.

Szczególnie dokładnie opisuje się pouczające epizody działań i bohaterskie wysiłki żołnierzy, nowe sposoby prowadzenia działań i inne dane dotyczące oceny stanu i działań wojsk własnych i nieprzyjaciela. Zapis w dzienniku za każdy dzień działań kończy się krótkimi wnioskami dotyczącymi wyników wykonania zadania i bibliografią wykorzystywanych źródeł. Jako ilustrację do dziennika obowiązkowo załącza się mapy sprawozdawcze, szkice, zdjęcia bohaterów, kopie niezbędnych dokumentów.

Szef sztabu brygady chemicznej systematycznie sprawdza zapisy w dzienniku, ustala jakie elementy działalności oficerów, pododdziałów i organów dowodzenia nie utrwalone w doku -

mentach powinny znaleźć w nim odbicie /rozmowy telefoniczne, bezpośrednie wytyczne dla podwładnych itp./. Dopilnowuje, by dziennik był prowadzony bez przerw oraz by ujmowano w nim wyczerpujące i obiektywnie dane z zakresu doświadczeń bojowych. W miarę sprawdzania dziennika szef sztabu daje oficerowi prowadzącemu go wytyczne, informujące, co do jakich zagadnień i jakie wyciągnąć wnioski, co uzupełnić i uściślić lub rozwinąć, jakie dać do dziennika załączniki itp. Po ustalonym terminie z dziennika działań bojowych wykonuje się kopię i przedstawia sztabowi nadrzędnemu.

Dziennik meteorologiczny

Prowadzi go wydział operacyjno-rozpoznawczy. Do dziennika wpisuje się dane meteorologiczne o stanie przyziemnych warstw atmosfery /otrzymane od pododdziałów rozpoznania/ oraz dane o sytuacji meteo w górnych warstwach atmosfery otrzymane z szefostwa wojsk chemicznych armii.

Harmonogram prowadzenia zabiegów sanitarnych i specjalnych /zał. nr 48/

Dokument jest wykonywany przez wydział operacyjno-rozpoznawczy przy współudziale przedstawiciela wojsk poddawanych zabiegom specjalnym. Harmonogram jest dokumentem pomocniczym przy precyzowaniu zadań dla pododdziałów zabiegów specjalnych i sanitarnych. Podpisują go szef sztabu brygady chemicznej i szef sztabu /przedstawiciel/ wojsk poddawanych zabiegom specjalnym.

Zapotrzebowanie na sprzęt i materiały chemiczne /zał. nr 49/

Sporządza je wydział techniczny brygady chemicznej w przypadku, gdy zachodzi potrzeba uzupełnienia brakującego sprzętu i materiałów chemicznych. Zapotrzebowanie podpisują szef służb technicznych i dowódca brygady chemicznej.

Rozdzielnik na sprzęt i materiały chemiczne dla pododdziałów brygady chemicznej /zał. nr 50/

Rozdzielnik jest dokumentem pomocniczym wykorzystywanym przez wydział techniczny w przypadku konieczności rozdzielania posiadanego sprzętu i materiałów między pododdziały brygady chemicznej. Rozdzielnik podpisuje szef służb technicznych, zatwierdza dowódca brygady.

5.5.3. Treść i forma dokumentów opracowywanych przez pododdziały brygady chemicznej

Mapa robocza dowódcy batalionu /zał. nr 51 i 52/

Mapy robocze dowódcy i szefa sztabu batalionu w zasadzie nie różnią się treścią. Powinny zawierać:

- linię rozgraniczenia i ogólną sytuację taktyczno-operacyjną;
- rubież styczności bojowej wojsk;
- sytuację skażeń, która wpływa na działanie batalionu;
- rejon ześrodkowania pododdziałów batalionu do plutonu włącznie lub rejon wykonywania zadań;
- drogi marszu z niezbędnymi kalkulacjami, ugrupowaniem marszowym itp.;
- rejony planowane do rozwinięcia;
- skażone elementy ugrupowania wojsk, na których korzyść prowadzi się zabiegi sanitarne i specjalne lub odkażanie umundurowania;
- rejony lub punkty napełniania instalacji;
- przedsięwzięcia bojowego zabezpieczenia działań, ochrony i obrony;
- kalkulacje dotyczące wykonywanych zadań;
- warunki meteorologiczne;
- rejon ześrodkowania po wykonaniu zadania;
- kod ogólnowojskowy obowiązujący na danym szczeblu oraz kod obowiązujący w systemie wykrywania skażeń /tylko brsk i krsk/.

Uzupełnieniem treści mapy jest legenda, w której podaje się: kod terenu, kryptonimy i sygnały rozpoznawcze osób funkcyjnych, podział sił i środków, terminy składania meldunków, stan napromienienia ludzi, aktualne możliwości bojowe pododdziałów batalionu, inne dane informacyjne niezbędne do pracy i szybkich kalkulacji dowódcy i sztabu.

Mapę roboczą dowódca batalionu prowadzi osobiście, z tym, że część informacyjną oraz niektóre elementy sytuacji wrysowują zastępcy lub oficerowie sztabu.

Rozkaz bojowy dowódcy batalionu /zał. nr 53/

Dowódca batalionu rozkaz bojowy wydaje ustnie. Jego treść zapisuje w brudnopisie szef sztabu batalionu; dowódca batalionu podpisuje skonspektowany rozkaz.

W rozkazie dowódca batalionu podaje:

- informację o działaniach nieprzyjaciela i skażeniach;
- informację o charakterze działań związku operacyjnego /ZT/, w skład lub na korzyść którego batalionu wykonuje zadania;
- zadanie brygady chemicznej i zadanie batalionu;
- po słowie: rozkazuję , zadania dla poszczególnych pododdziałów batalionu;
- organizację dowodzenia i łączności, terminy przedstawiania meldunków;
- zastępców.

Meldunki bojowe dowódcy batalionu

Meldunki bojowe /terminowe i doraźne/ dowódca batalionu składa swoim przełożonym zgodnie z określonymi przez nich terminami lub określoną sytuacją.

Meldunki terminowe powinny zawierać:

- dane o oddziaływaniu nieprzyjaciela na pododdziały batalionu i skutki tego działania /straty w ludziach i sprzęcie, na - promieniowanie ludzi i skażenie sprzętu/;
- zadania wykonywane przez batalion w ciągu ostatniej doby i rezultaty tych działań;
- aktualne położenie pododdziałów batalionu i wykonywane przez nie zadania;
- stan zapasów materiałowych w batalionie;
- propozycje, prośby, uwagi i inne informacje.

Meldunki terminowe mogą być wykonywane w formie opisowej lub graficznej z legendą.

Treść meldunków doraźnych dotyczy ściśle określonej sytuacji /np. osiągnięcie rejonu ześrodkowania, uderzenie BMR/.

Ewidencja zaopatrzenia materiałowo-technicznego

Prowadzą ją szefowie służb kwatermistrzostwa i sekcji technicznej zgodnie z obowiązującymi wzorami w postaci: ksiąg materiałowych, kart ewidencyjnych, zapotrzebowań i rozdzielników.

Dokumenty pomocnicze sztabu batalionu

Dokumentami pomocniczymi opracowywanymi przez sztab batalionu są dokumenty regulujące wewnętrzną pracę sztabu i czynności pododdziałów. Forma tych dokumentów może być dowolna, powinna jedynie zabezpieczyć przejrzystość dokumentów.

Dokumentami pomocniczymi mogą być:

- plan rozmieszczenia i ochrony sztabu batalionu, w rejonie ześrodkowania zaś - plan obrony i ochrony rejonu ześrodkowania;
- plan rekonesansu;
- grafik służb i dyżurów w sztabie;
- szkice rozwinięcia PZS, POU lub ROW;
- plan zabezpieczenia bojowego;
- harmonogram prowadzenia zabiegów specjalnych;
- dziennik działań bojowych, meteorologiczny, rozpoznania;
- zestawienia.

Wydrukowano w 50 egz.

Egz. nr 1-50-bibl. nauk. OZS

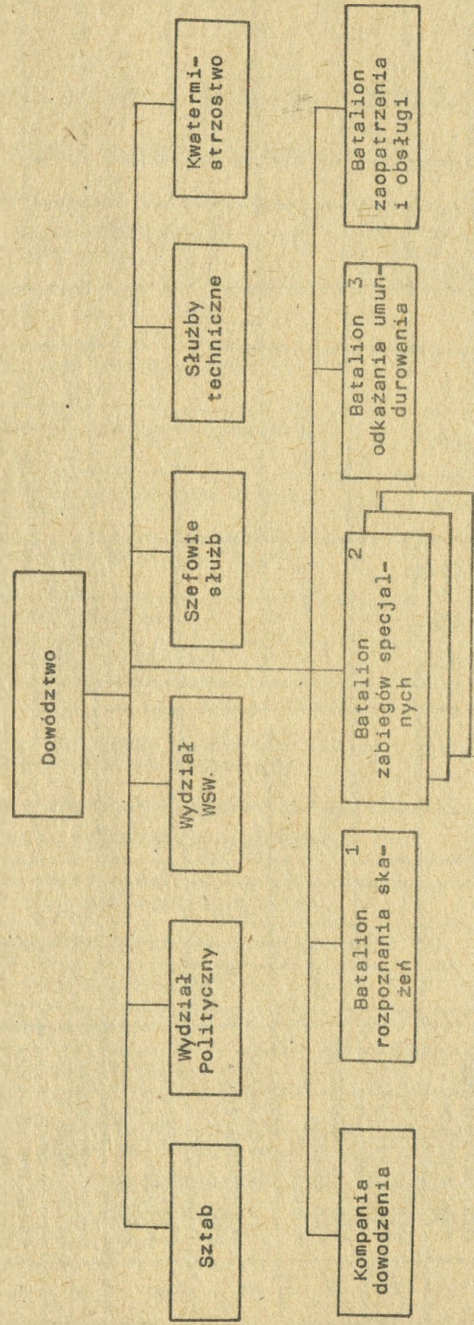
Wyk. ppłk NOWAK

Druk JD, dnia 21.I.1980 r.

Druk ASG WP nr pf-579/pf-2741/WW

Kor. H.W.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA BRYGADY CHEMICZNEJ

UWAGI: 1. Występuje tylko w brygadzie chemicznej frontu. W brygadzie chemicznej armii i w pułku chemicznym armii występuje kompania rozpoznania skażeń.

2. W pułku chemicznym występują tylko dwa bataliony zabiegów specjalnych.

3. Występuje tylko w brygadzie chemicznej armii /we froncie batalion odkażania umundurowania stanowi oddzielną jednostkę/. W pułku chemicznym zamiast batalionu występuje kompania odkażania umundurowania.

MOŻLIWOŚCI BOJOWE PODODZIAŁÓW ROZPOZNANIA SKAŻEN BRYGADY CHEMICZNEJ

Lp.	Pododdział	Rodzaj zadania						
		Rozpoznanie rejonów uderzeń jądrowych /chemicznych/ liczba	Rozpoznanie dróg marszu wojsk liczba	Rozpoznanie rejonów rozmieszczenia wojsk liczba	Liczba posterunków skażeń /powierzchnia w km kwadratów objęta systemem ROW/	Liczba skażeń w ciągu 1 godz. /jednoczesnie/	Ludzi	Sprzętu
1	Drużyna rozpoznania skażeń	-	1	1 /bpz, da/	1	60	12	
2	Drużyna kontroli dozymetrycznej	-	-	-	-	90	18	
3	Pluton rozpoznania skażeń z krsk	1-2	4	1 /pz, pcz/	4 /800-900/	240	48	
4	Pluton kontroli dozymetrycznej kzs	-	-	-	-	180	36	
5	Pluton kontroli dozymetrycznej krsk i brsk	-	-	-	-	360	72	
6	Kompania rozpoznania skażeń	3-6	12	3-4 /pz, pcz/ 1 /DZ, Dpanc/	12 /2500-2700/	-	-	
7	Batalion rozpoznania skażeń	9-18	36	9-12/pz,pcz/	-	-	-	

Załącznik nr 3

MOŻLIWOŚCI BOJOWE PODODZIAŁÓW ZABIEGÓW SPECJALNYCH BRYGADY CHEMICZNEJ

A/ Możliwości w ciągu 1 godziny

Lp.	Nazwa pododdziału /oddziału, ZT/	Zabiegi sanitarne ludzi /liczba/	Zabiegi specjalne	
			Zabiegi sprzętu bojowego w jedn. oblicz.	Dezaktywacja /Odkazanie
1	Pluton zabiegów specjalnych	-	60	36
2	Pluton zabiegów sanitarnych	384	-	-
3	Kompania zabiegów specjalnych	384	120	72
4	Batalion zabiegów specjalnych	1152	360	216
5	Pułk chemiczny	2304	720	432
6	Brygada chemiczna	3456	1080	648

B/ Możliwości przeprowadzenia zabiegów jedną jednostką napełnienia w jednostkach obliczeniowych

Lp.	Nazwa pododdziału /oddziału, ZT/	Rodzaj zabiegów	
		Dezaktywacja	Odkazanie
1	Pluton zabiegów specjalnych z kzs	120-150	300-372
2	Kompania zabiegów specjalnych z bzs	240-300	600-744
3	Batalion zabiegów specjalnych	720-900	1800-2232
4	Pułk chemiczny	1440-1800	3600-4464
5	Brygada chemiczna	2160-2700	5400-6696

UWAGA: Przyjęto zużycie na jedną jednostkę obliczeniową następującej ilości roztworu:

- dezaktywatora - 100 - 120 l
- odkazalnika - 40 - 50 l.

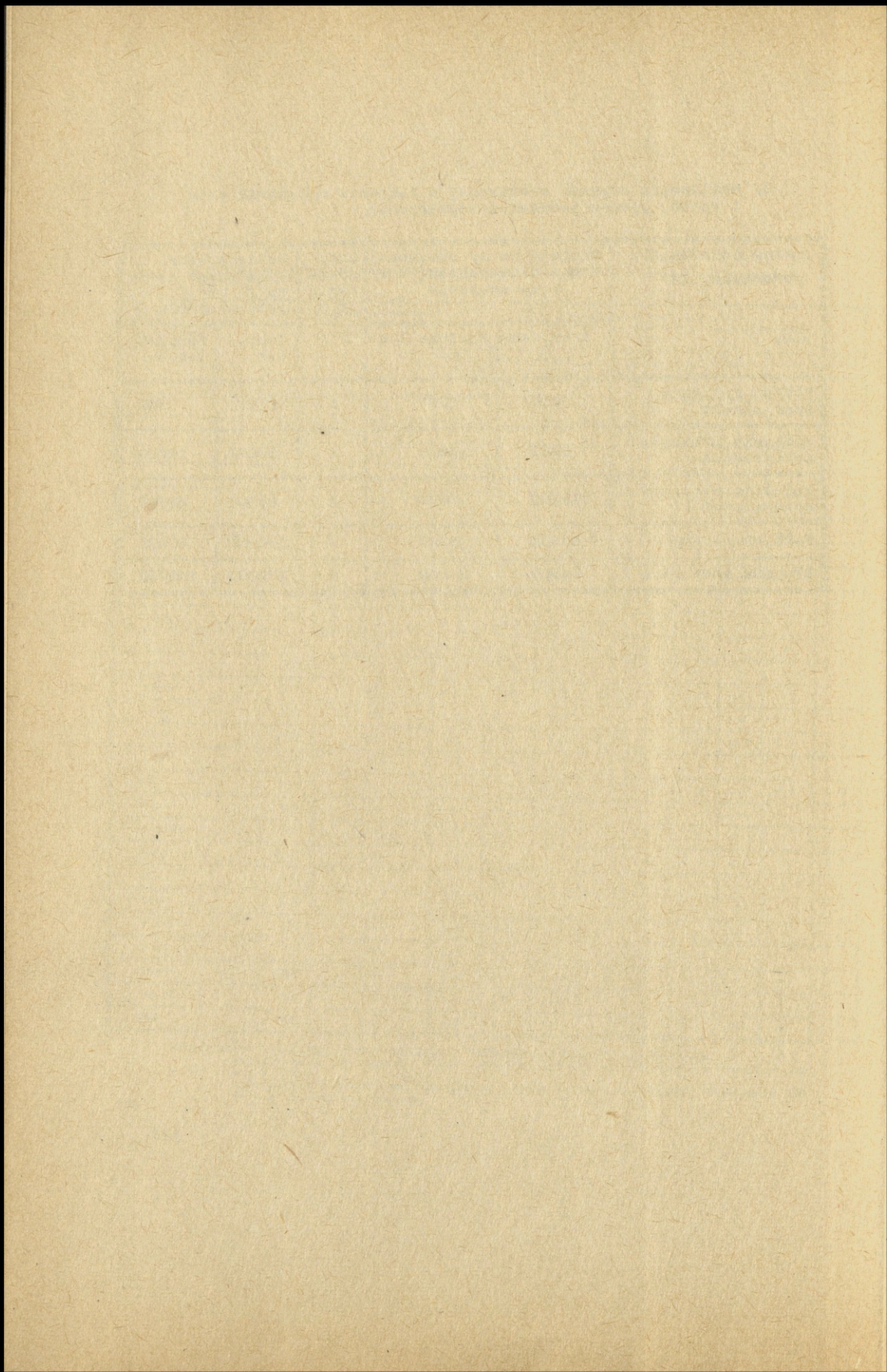
C/ Możliwości bojowe przeprowadzenia zabiegów specjalnych w związkach taktycznych i oddziałach

ZT /oddział, pododdział/ poddawany zabiegom specjalnym	Liczba ludzi	Ilość jednostek obliczeniowych sprzętu	Czas prowadzenie zabiegów /w h/								
			kza			bza			BChem		
			sani- tarne	deza- ktywacja	odka- żanie	sani- tarne	deza- ktywacja	odka- żanie	sani- tarne	deza- ktywacja	odka- żanie
DZ	12000	2640	-	-	-	17	12	20	5,3	3,0	5,2
DPanc	9500	2250	-	-	-	13,5	10,5	18	4,3	2,7	4,6
pz	2100	410	7,5	5,1	8,4	3,0	1,6	2,8	-	-	-
pcz	830	225	3,0	2,8	4,6	1,1	1,0	1,5	-	-	-
pa	1000	175	3,5	2,2	3,7	1,2	0,6	0,9	-	-	-
paplot	520	100	2,2	1,4	2,1	0,6	0,4	0,7	-	-	-
bpz	440	62	1,4	0,7	1,0	-	-	-	-	-	-
bcz	190	46	0,7	0,4	0,7	-	-	-	-	-	-
drt	160	40	0,6	0,3	0,6	-	-	-	-	-	-
bsap	530	172	2,0	2,0	3,6	0,6	0,6	0,9	-	-	-
bł	270	45	1,0	0,4	0,7	-	-	-	-	-	-
br	350	75	1,2	0,5	1,3	-	-	-	-	-	-
bzsop	420	270	1,4	3,4	5,5	0,5	1,2	1,9	-	-	-
brem	270	65	1,0	0,7	1,0	-	-	-	-	-	-
BROT	1000	245	3,5	3,0	4,0	1,2	1,1	1,6	0,6	0,4	0,5
drot	230	50	1,2	0,4	0,7	-	-	-	-	-	-
BAA	2100	320	7,5	4,0	6,7	3,0	1,4	2,2	1,0	0,5	1,0
dah	360	50	1,2	0,6	0,9	-	-	-	-	-	-
peppanc	950	160	3,3	2,0	3,3	1,1	0,7	1,0	-	-	-
BSap	3060	640	-	-	-	4,2	3,5	6,0	1,6	1,2	2,0
bsap	340	72	1,2	0,5	1,3	-	-	-	-	-	-
bmin	340	100	1,2	1,4	2,1	-	-	-	-	-	-
brozmin	370	80	1,3	0,6	1,4	-	-	-	-	-	-
bid	420	190	1,4	2,3	3,9	0,7	0,7	1,0	-	-	-
ppont	1300	370	4,0	4,6	7,5	1,6	1,5	2,6	-	-	-
bpont	430	135	1,4	1,6	2,9	-	-	-	-	-	-
bbm	500	175	1,9	2,2	3,7	0,5	0,6	0,9	-	-	-

UWAGA: przy określeniu czasu prowadzenie zabiegów specjalnych uwzględniono:
 - współczynniki zwiększenia czasu zabiegów: 1,7 dla DZ i DPanc; 1,5 dla pz i pcz, 1,3 dla bpz;
 - wyposażenie pododdziałów zabiegów w instalacje IRS; przy każdej instalacji IRS cztery stanowiska robocze.

D/ Możliwości brygady chemicznej w zakresie odkażania dróg
i terenu /jedną jednostką napełnienia/

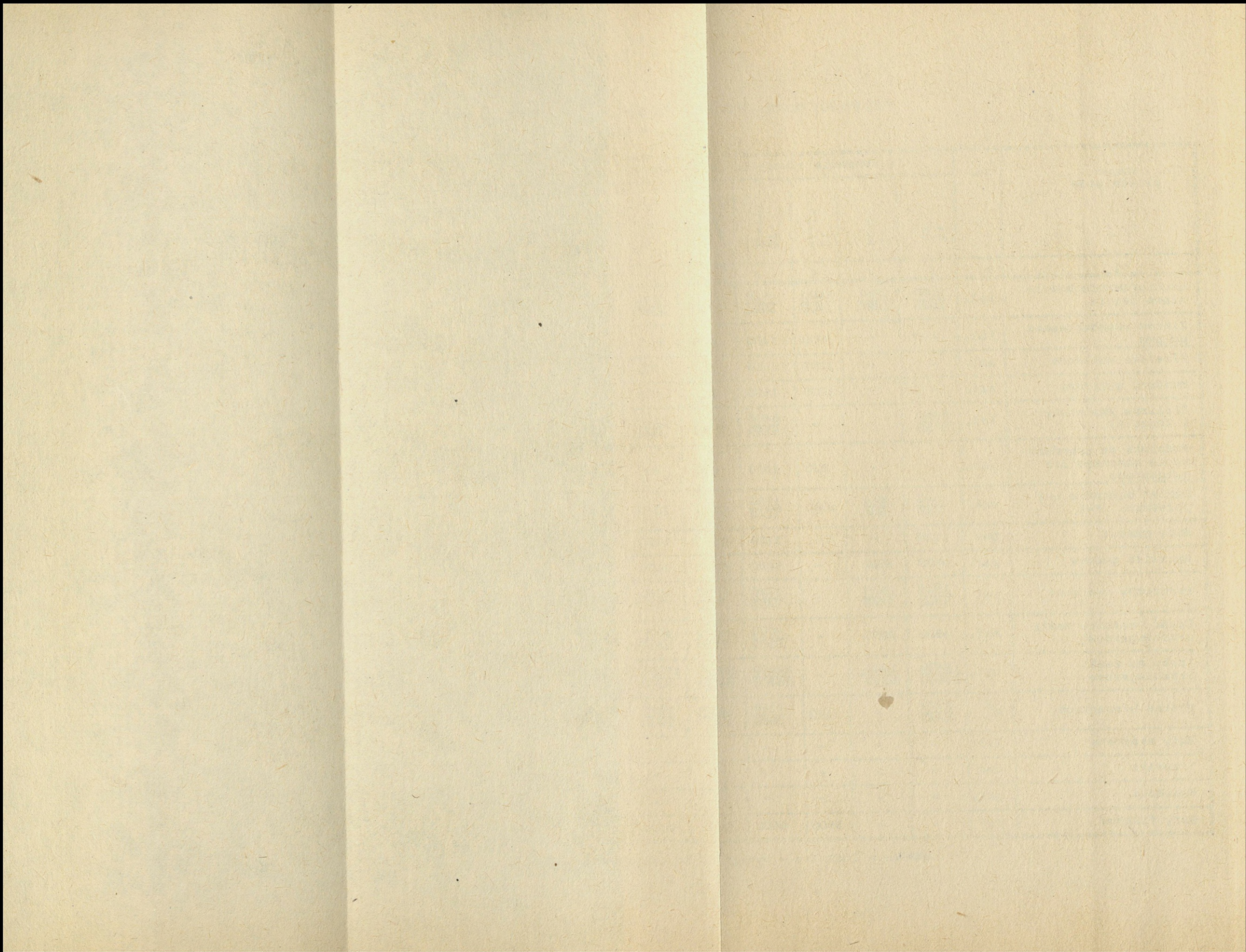
Nazwa pododdziału /oddziału, ZT/	Długość /w m/ odkażonej drogi o szerokości 5 m przy skażeniu		Czas odka- żania /w h/	Powierzchnia odkażonego tere- nu /w m ² / przy skażeniu	
	Iperytom	Sarinem lub Vx		Ipery- tem	Sarinem lub Vx
Pluton zabiegów specjalnych	3000	1500	1	15000	7500
Kompania zabiegów specjalnych	6000	3000	2	30000	15000
Batalion zabiegów specjalnych	18000	9000	4	90000	45000
Pużk chemiczny	36000	18000	4	180000	90000
Brygada chemiczna	54000	27000	4	270000	135000

MOŻLIWOŚCI SOJOWE PODODZIAŁÓW BRIGADY CHEMICZNEJ W ZAKRESIE ODKAZANIA UMUNDUROWANIA
W CIĄGU 10 CODZIN

Nazwa przedmiotów	Jm.	1. kompania odkazania umundurowania						2. kompania odkazania umundurowania						Batalion odkazania umundurowania					
		ŚT Vx	ŚT soman	ŚT sarin	ŚT iperyt	Zagęszczony iperyt	Luizyt	ŚT Vx	ŚT soman	ŚT sarin	ŚT iperyt	Zagęszczony iperyt	Luizyt	ŚT Vx	ŚT soman	ŚT sarin	ŚT iperyt	Zagęszczony iperyt	Luizyt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Umundurowanie bawełniane letnie	kpl.	$\frac{2560}{1920}$	$\frac{1280}{1280}$	1400	$\frac{4520}{3880}$	$\frac{3320}{2680}$	$\frac{3320}{2680}$	$\frac{3072}{2592}$	2493	1400	$\frac{5413}{3953}$	$\frac{3224}{2744}$	$\frac{5224}{2714}$	$\frac{5632}{4512}$	$\frac{3773}{3773}$	$\frac{2800}{2800}$	$\frac{9933}{7812}$	$\frac{6544}{5424}$	$\frac{6544}{5424}$
Zimowe umundurowanie polowe	kpl.	-	-	600	1400	600	600	1200	2400	600	3200	1200	1200	1200	2400	1200	3600	1600	1880
Płaszcz sukienne	szt.	-	-	1200	1680	720	720	-	-	1200	1680	720	720	-	-	2400	3360	1440	1440
Mundury sukienne	szt.	-	-	1200	1680	720	720	-	-	1200	1680	720	720	-	-	2400	3360	1440	1440
Bielizna /kalesony i koszule/	kpl.	$\frac{6400}{5120}$	-	-	$\frac{6400}{5120}$	$\frac{5420}{3840}$	$\frac{5120}{3840}$	$\frac{4800}{3840}$	-	-	$\frac{4800}{3840}$	$\frac{3840}{2880}$	$\frac{3840}{2880}$	$\frac{11300}{8960}$	-	-	$\frac{11200}{8960}$	$\frac{8960}{6720}$	$\frac{8960}{6720}$
Podpinki do umundurowania zimowego lub watawanego	szt.	-	-	840	1960	440	440	-	-	840	1960	840	840	-	-	1680	3920	1280	1280
Odzież ochronna L-2 /płaszcz OP-1/	szt.	$\frac{640}{640}$	$\frac{640}{640}$	1000	$\frac{1560}{1240}$	1240	1240	1248	992	1000	$\frac{2098}{1848}$	1336	1336	1668	1632	2000	$\frac{3648}{3098}$	2576	2576
Buty gumowe	par	1120	-	-	1120	1120	1120	840	840	-	840	840	840	1960	840	-	1960	1960	1960
Rękawice gumowe	par	9600	9600	-	9600	9600	9600	7200	7200	-	7200	7200	7200	16800	16800	-	16800	16800	16800
Pończochy ochronne	par	$\frac{1920}{1440}$	$\frac{1920}{1440}$	-	$\frac{1920}{1400}$	$\frac{1280}{960}$	$\frac{1280}{960}$	$\frac{1440}{1080}$	$\frac{1440}{1080}$	-	$\frac{1440}{1080}$	$\frac{960}{720}$	$\frac{960}{720}$	$\frac{5360}{2520}$	$\frac{3360}{2520}$	-	$\frac{3360}{2520}$	$\frac{2240}{1680}$	$\frac{2240}{1680}$
Część twarzowa maski przeciwgazowej	szt.	4800	3200	-	$\frac{4800}{3200}$	$\frac{4800}{3200}$	$\frac{4800}{3200}$	3600	2400	-	3600	3600	3600	8400	5600	-	8400	8400	8400
Torby na maski przeciwgazowe	szt.	$\frac{22400}{16800}$	$\frac{6400}{5120}$	-	$\frac{22400}{16800}$	$\frac{12800}{9600}$	$\frac{12800}{9600}$	$\frac{16800}{12600}$	$\frac{4800}{3500}$	-	$\frac{16800}{12600}$	$\frac{9600}{7200}$	$\frac{9600}{7200}$	$\frac{39200}{29400}$	$\frac{11200}{8720}$	-	$\frac{39200}{29400}$	$\frac{22400}{16800}$	$\frac{12400}{16800}$
Płótno brezentowe	m ²	$\frac{1920}{1440}$	-	320	$\frac{4160}{3680}$	$\frac{2880}{2400}$	$\frac{2880}{2400}$	$\frac{1480}{2120}$	-	320	$\frac{5760}{5360}$	$\frac{2400}{2040}$	$\frac{2400}{2040}$	$\frac{4400}{3560}$	-	640	$\frac{9920}{9040}$	$\frac{5280}{4440}$	$\frac{5280}{4440}$
Buty skórzane	par	-	-	-	-	-	-	4320	-	-	2880	1440	1440	4320	-	-	2880	1440	1440
Trzewiki	par	-	-	-	-	-	-	7200	-	-	4800	2400	2400	7200	-	-	4800	2400	2400
Kożuszki	szt.	-	-	-	-	-	-	512	-	-	512	-	-	512	-	-	512	-	-
Buty filcowe	par	-	-	3600	9600	9600	9600	2400	-	-	19600	10800	10800	2400	-	7200	23200	20400	20400

UWAGA: w liczniku - wydajność instalacji letniej, w mianowniku - zimą

PODSTAWOWE NORMY TAKTYCZNO-OPERACYJNE DOTYCZĄCE BRYGADY
CHEMICZNEJ

1. Wielkość rejonów ześrodkowania:

- brygada - do 100 km²;
- batalion - 8-10 km²;
- kompania - 0,6-1 km².

Odległości między batalionami w rejonie ześrodkowania - do 5 km.

Odległości między kompaniami w batalionach - do 1 km.

2. Średnie długości kolumn marszowych:

- brygada - 36 - 50 km;
- batalion zabiegów specjalnych - 3,0-5,2;
- batalion rozpoznania skażeń - 2,4-4,2;
- batalion odkażania umundurowania - 2,1-3,8;
- batalion zaopatrzenia i obsługi - 2,4-4,6;
- kompania rozpoznania skażeń - 0,4-0,8 km;
- kompania zabiegów specjalnych - 0,4-0,8 km;
- kompania odkażania umundurowania - 0,6-1,2 km.

Odstępy między batalionami nie mniej jak 5 km, między kompaniami 200 m, między pojazdami 25-50 m.

3. Średnie prędkości kolumn marszowych po drogach:

- w dzień - 30-40 km/h;
- w nocy - 25-30 km/h.

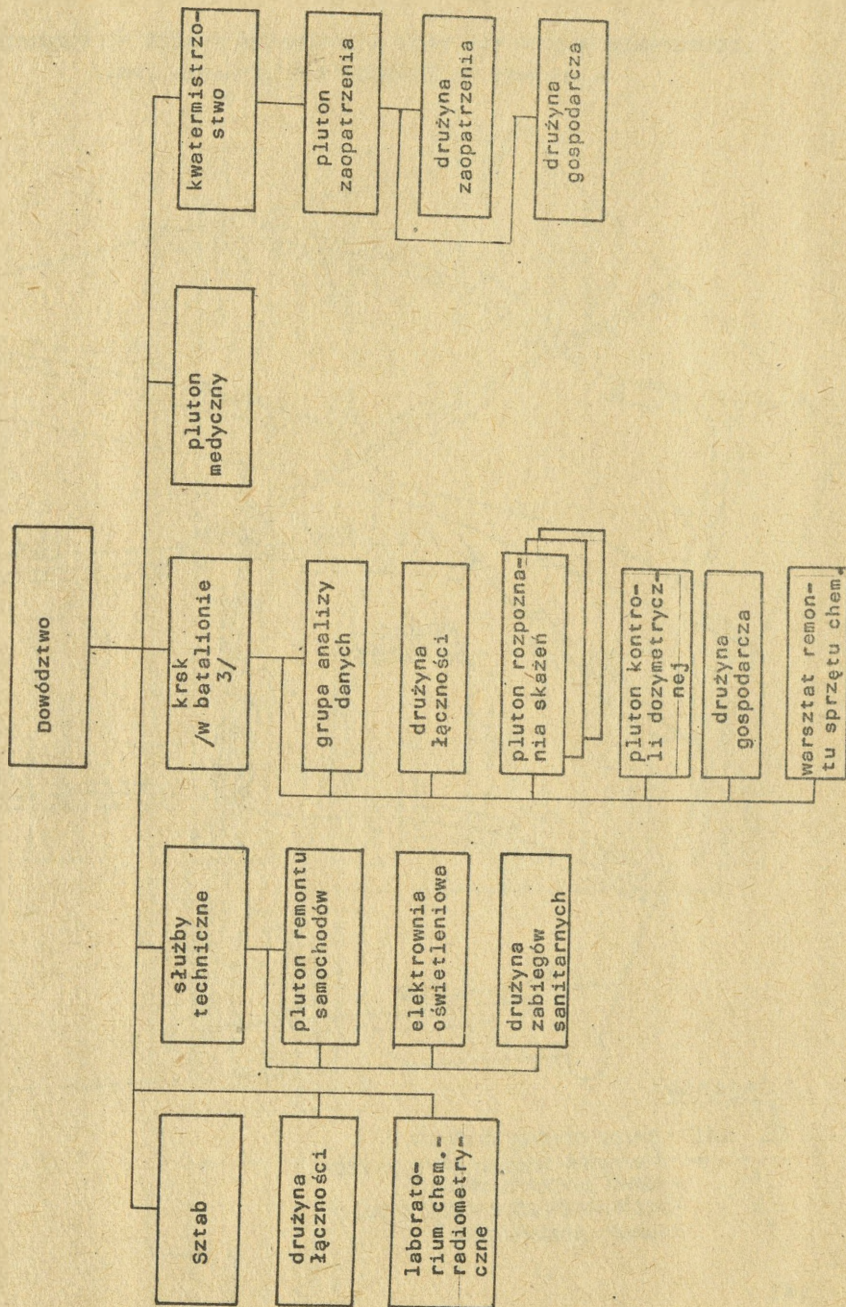
Dobowy przemarsz - 300-400 km.

4. Odpoczynki:

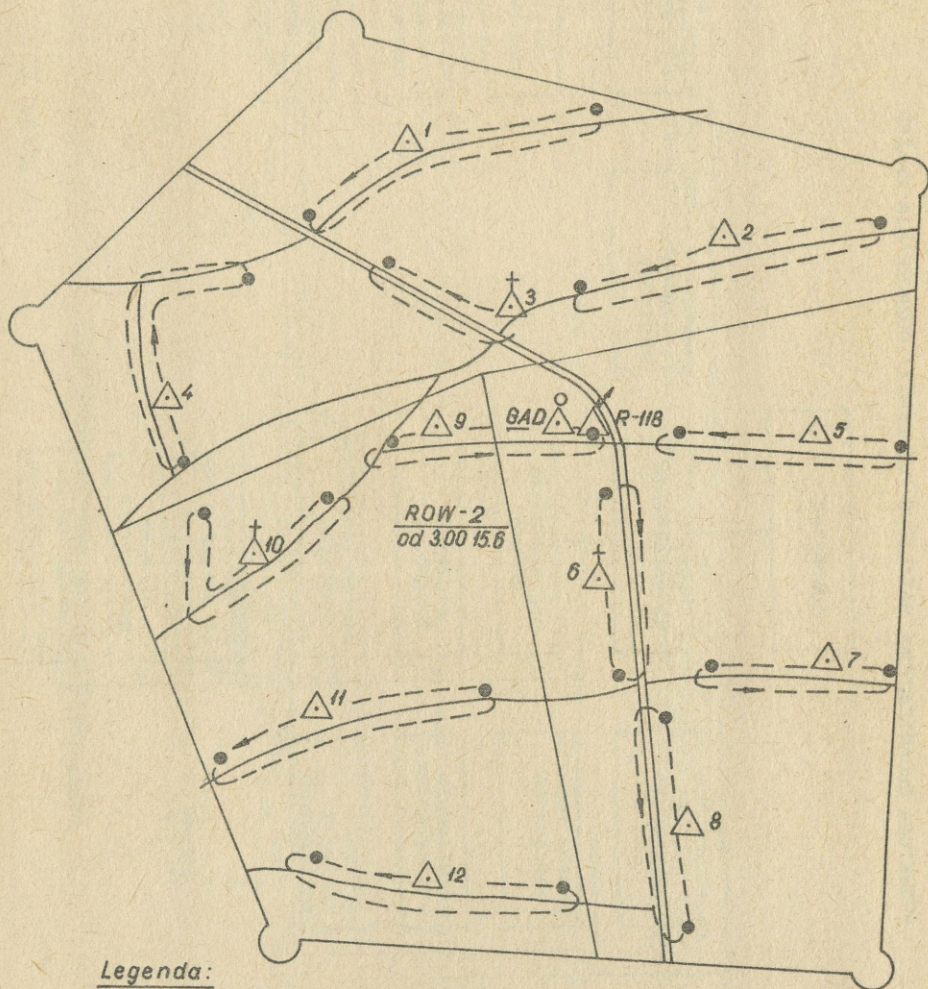
- krótkie - 20-30 minut po 2-3 godzinach marszu;
- długie - 2-4 godziny na początku drugiej połowy marszu /nie wyznacza się przy marszach w zimie i marszach na mniejsze odległości niż długość marszu dobowego/;
- dzienne /nocne/ - po kilku dobach marszu.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA BATALIONU / KOMPANII / ROZPOZNANIA SKAŻEŃ

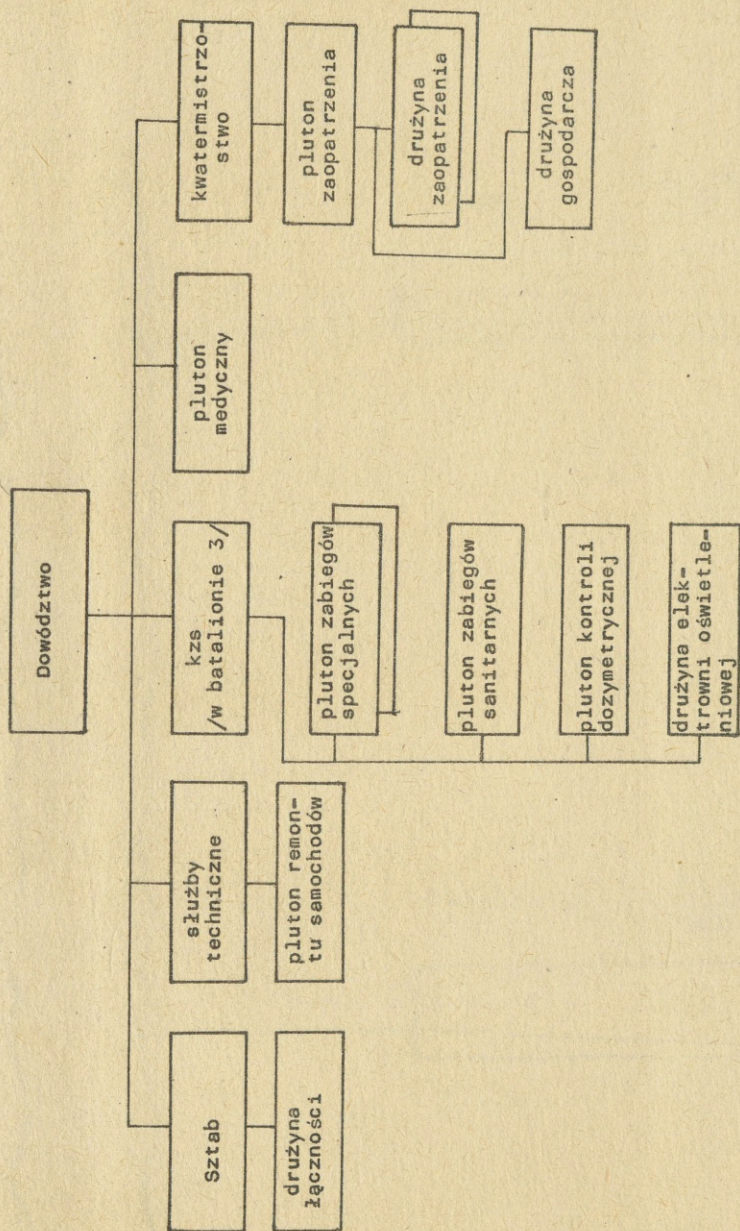
UGRUPOWANIE BOJOWE KOMPANII ROZPOZNANIA SKAŻEŃ PO ROZWINIĘCIU
W REJONIE OBSERWACJI I WYKRYWANIA /ROW/

Legenda:

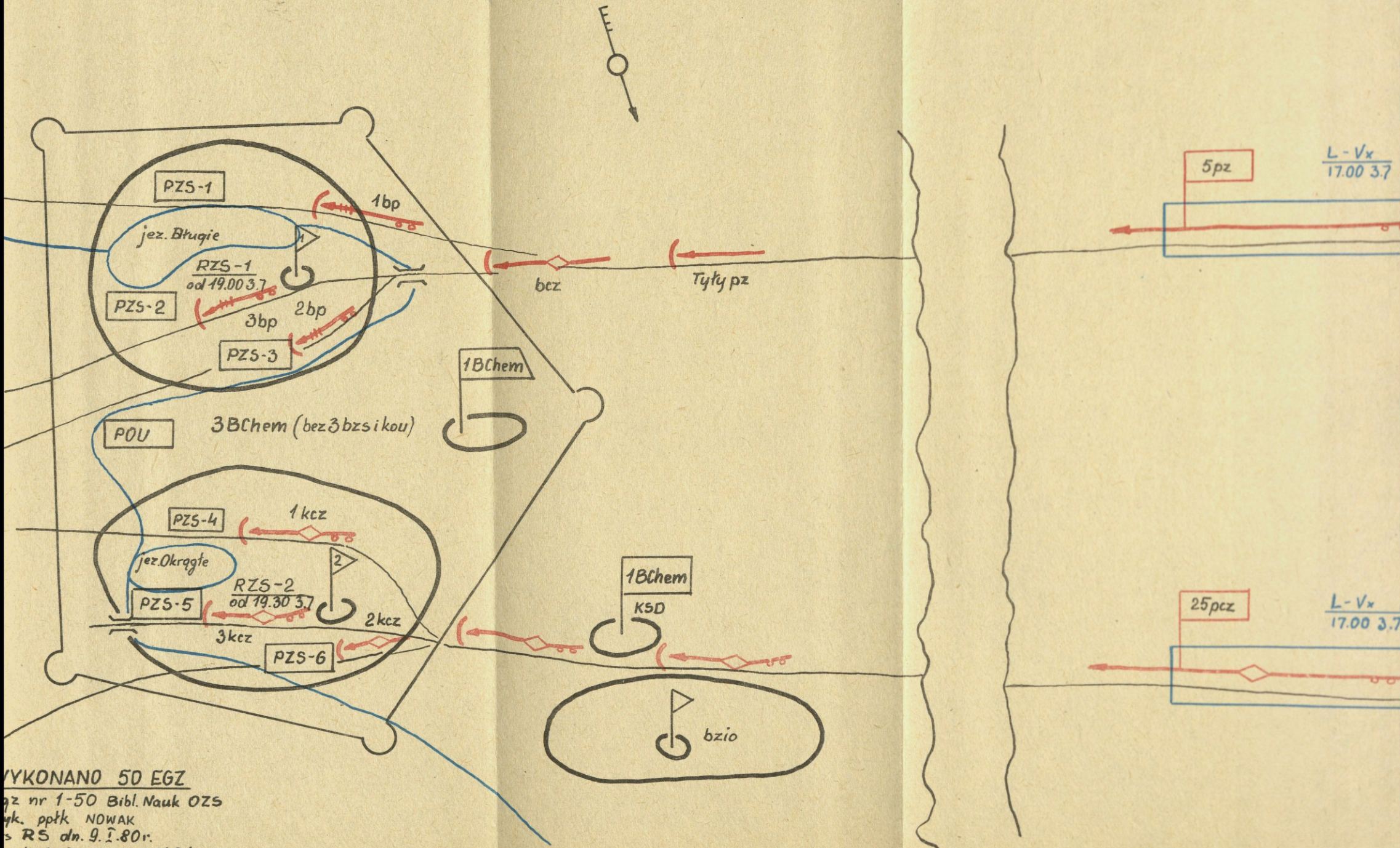
- GAD - grupa analizy danych
- - kierunek rozpoznania skażeń
- - punkt pomiaru skażeń
- - posterunek obserwacji skażeń
- - numer posterunku

STRUKTURA ORGANIZACYJNA BATALIONU ZABIEGÓW SPECJALNYCH

Eqz nr .....

SCHEMAT BRYGADOWEGO REJONU ZABIEGÓW SPECJALNYCH

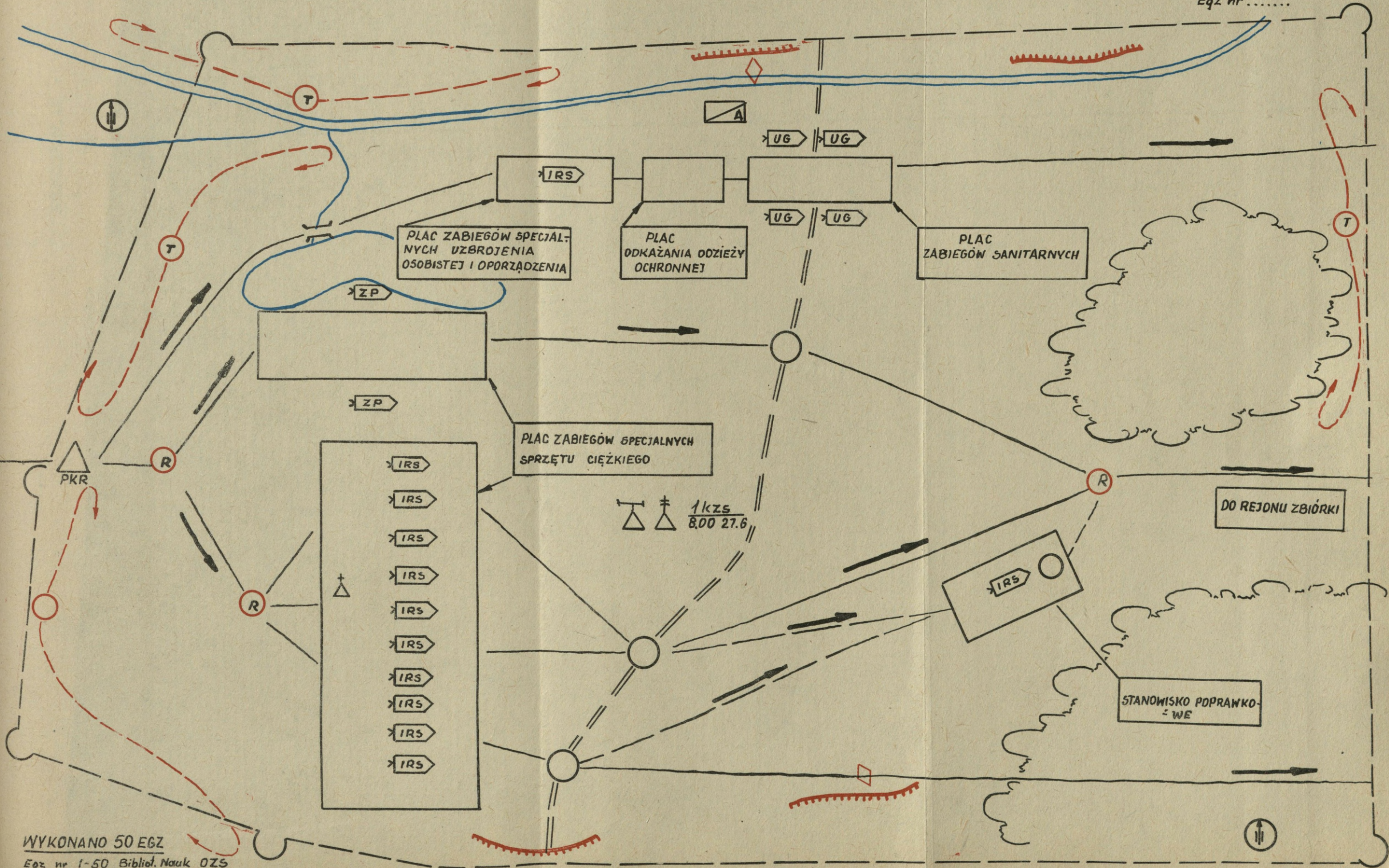
WYKONANO 50 EGZ
 Egz nr 1-50 Bibl. Nauk OZS
 wyk. ppłk NOWAK
 RS dn. 9. I. 80r.
 druk ASG WP nr 2742/ww

SCHEMAT PZS-u ROZWINIĘTEGO SIŁAMI KOMPANII ZABIEGÓW SPECJALNYCH

Rozmieszczenie elementów puliety zab. specj. (PZS)

Załącznik 11

Egz nr .....

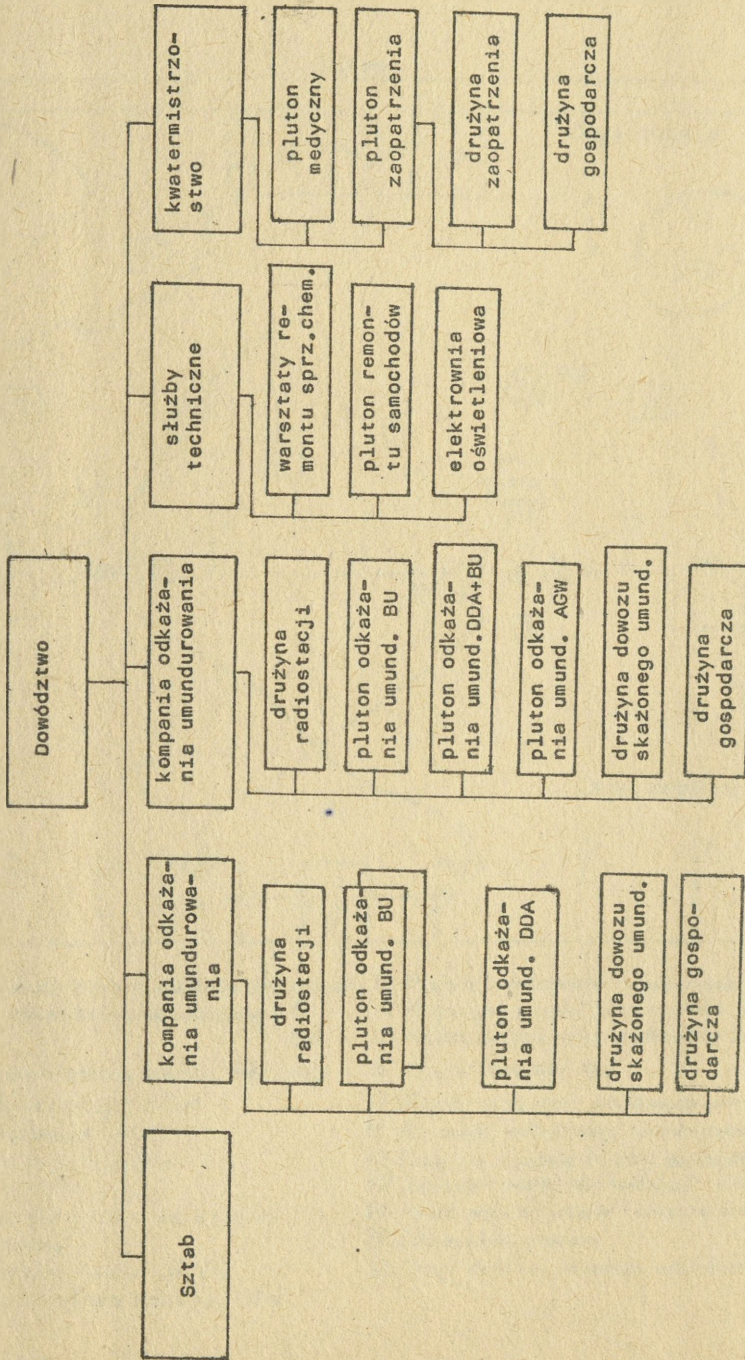

WYKONANO 50 EGZ

Egz nr 1-50 Bibliot. Nauk OZS
 wyk pptk NOWAK
 rys. RS dn. 9. I. 80r.
 druk. ASG WP nr PF 2743/wv.

LEGENDA: — granica części czystej i brudnej.

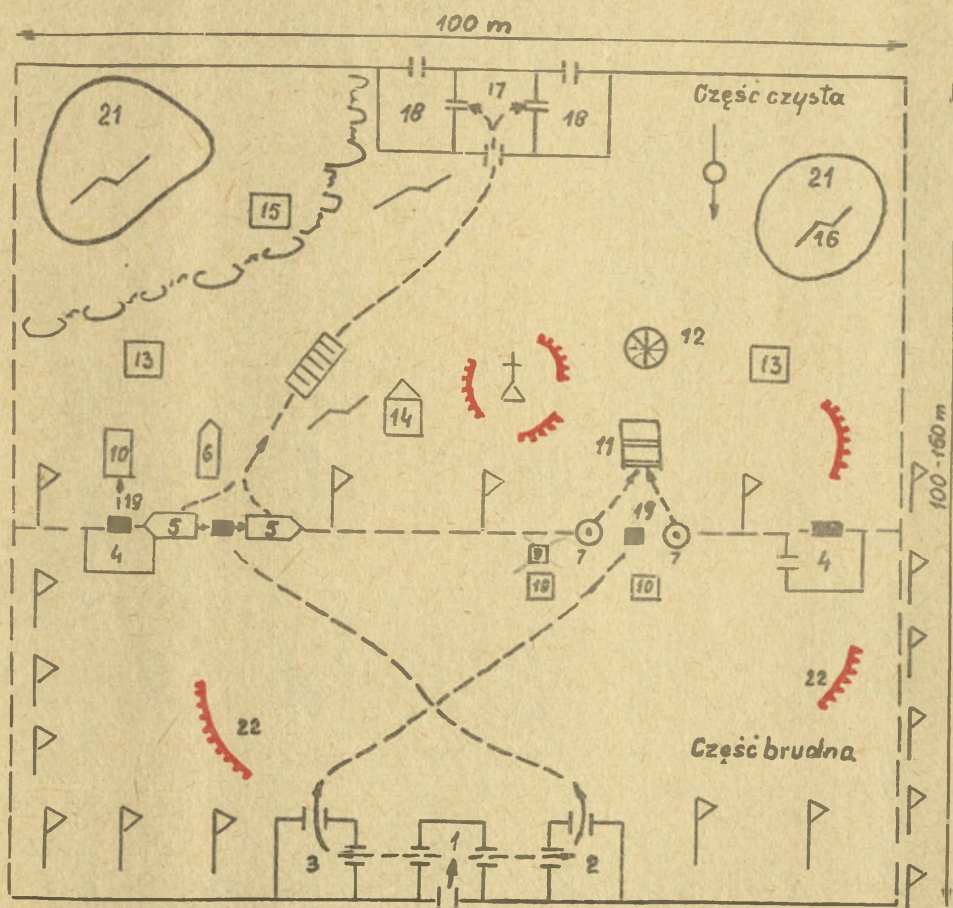
STRUKTURA ORGANIZACYJNA BATALIONU ODKAŻANIA UMUNDUROWANIA

POUFNE

Egz nr.....

SCHEMAT PUNKTU ODKAŻANIA UMUNDUROWANIA

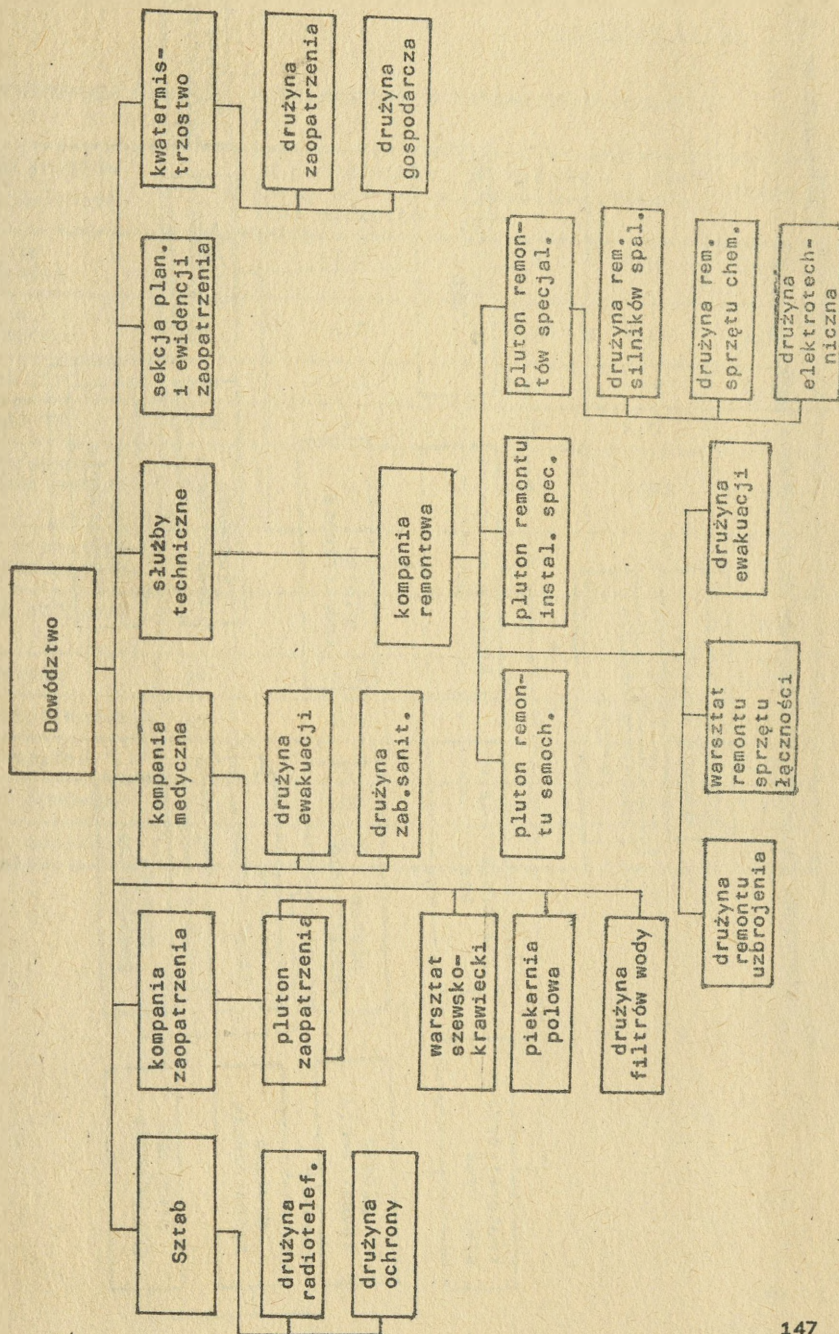

1 Miejsce składowania skażonego umundorow.	13. Miejsce nakładania odzieży ochronnej
2 Magazyn umundorowania skażonego ST	14 Magazyny namiot lub ziemianka do odpoczynku
3 " " " " SB	15 Miejsce składowania materiałów technicznych
4 Miejsce zdejmowania odzieży ochronnej	16 Ukrycia szczeliny P/lot
5 Rozwinięte instalacje AGW	17 Miejsce sortowania odkązonego umundurowania
6 Samochód siłownia AGW	18 Magazyn odkązonego umundurowania
7 Rozwinięte instalacje BU	19 Przejście z połowy brudnej na czystą
8 Suszarnia AGW	20 Zbiornik wody dla instalacji BU
9 Paliwo do BU (zapas na 2 cykle)	21 Rejon wyczekiwania i ukrycie środ. transp.
10 Doty chłonne	22 Stanowiska obronne
11 Wycymaczka instalacji BU	23 Drogi dowozu skażonego umundurowania
12 Suszarnia połowa instalacji BU	

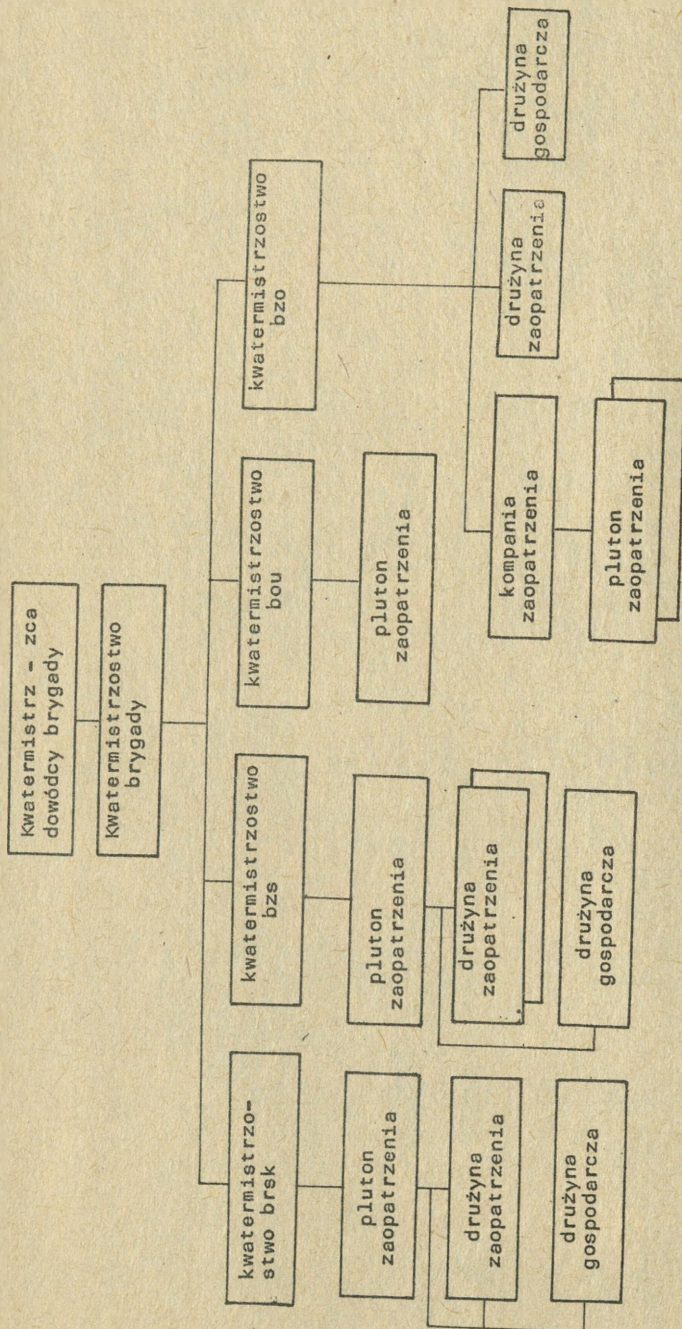
WYKONANO 50 EGZ

Egz nr 1-50 Bibl. Nauk. OZS
 Pr. opłk. NOWAK
 Ws. RS dn. 11.I.1980r.
 Wuk ASG WP nr. WF 2744/jww

ORGANIZACJA BATALIONU ZAOPATRZENIA I OBSŁUGI

STRUKTURA ORGANIZACYJNA ORGANÓW ZAOPATRYWANIA BRYGADY

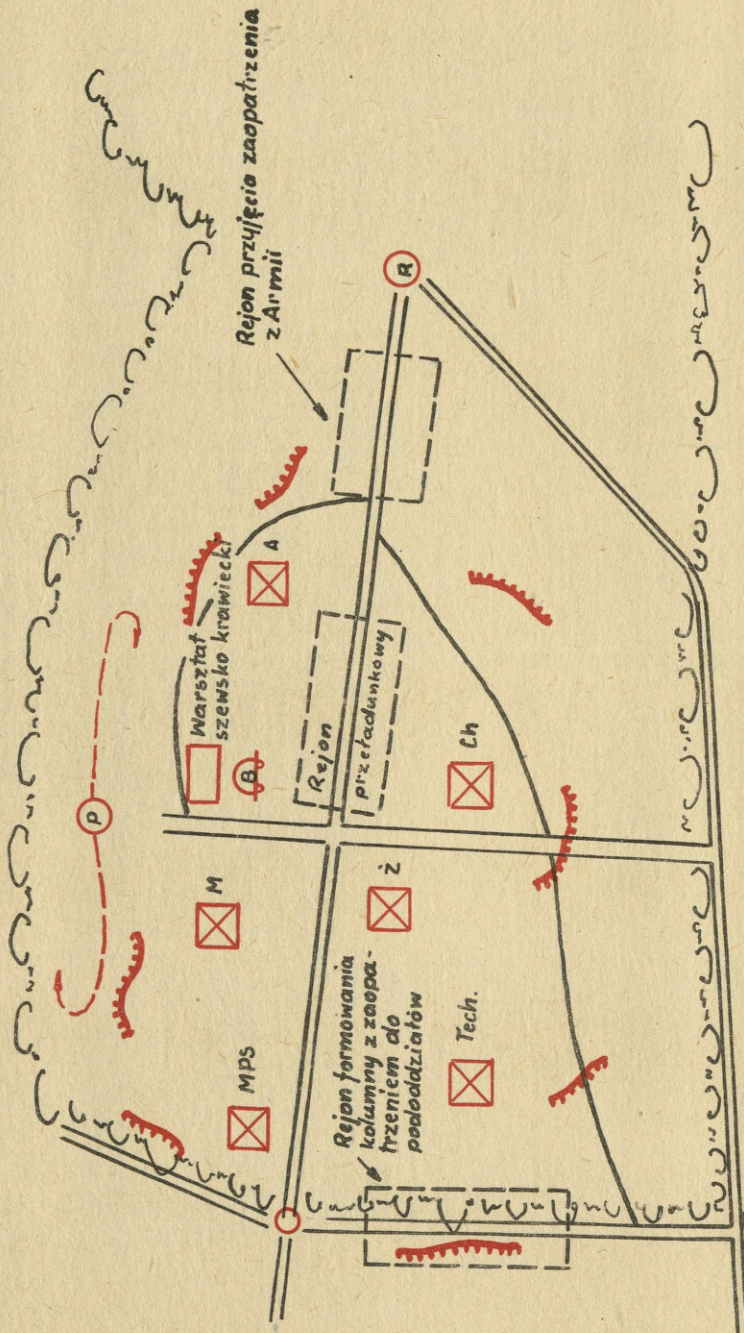

URZUTOWANIE ŚRODKÓW MATERIAŁOWYCH W BRYGADZIE CHEMICZNEJ

Nazwa środków materiałowych	Jm.	W pododdziale, przy żołnierzu, lub sprzęcie	W tyłach batalionu	W tyłach brygady	Razem
Amunicja strzelecka	jo	0,5	0,3	0,2	1,0
Benzyna samochodowa	jn	1,0	0,25	0,25	1,5
Żywność "W"	rdz	2,5	2,0	1,5	6,0
Żywność "S"	rdz	-	2,0	1,0	3,0
Umundurowanie /fundusz wymienny/	kpl.	-	500	1000	1500
Maski przeciwgazowe filtracyjne	%	100	10	-	110
Odzież ochronna L-2	%	100	10	20	130
Odkazalnik	jn	1,0	0,5	0,5	2,0
Inhibitor korozji	jn	1,0	0,5	0,5	2,0
Dezaktywator	jn	1,0	1,0	1,0	3,0
Pakiet PChW-013	%	100	10	10	120
Części zamienne	%	100	15	10	125

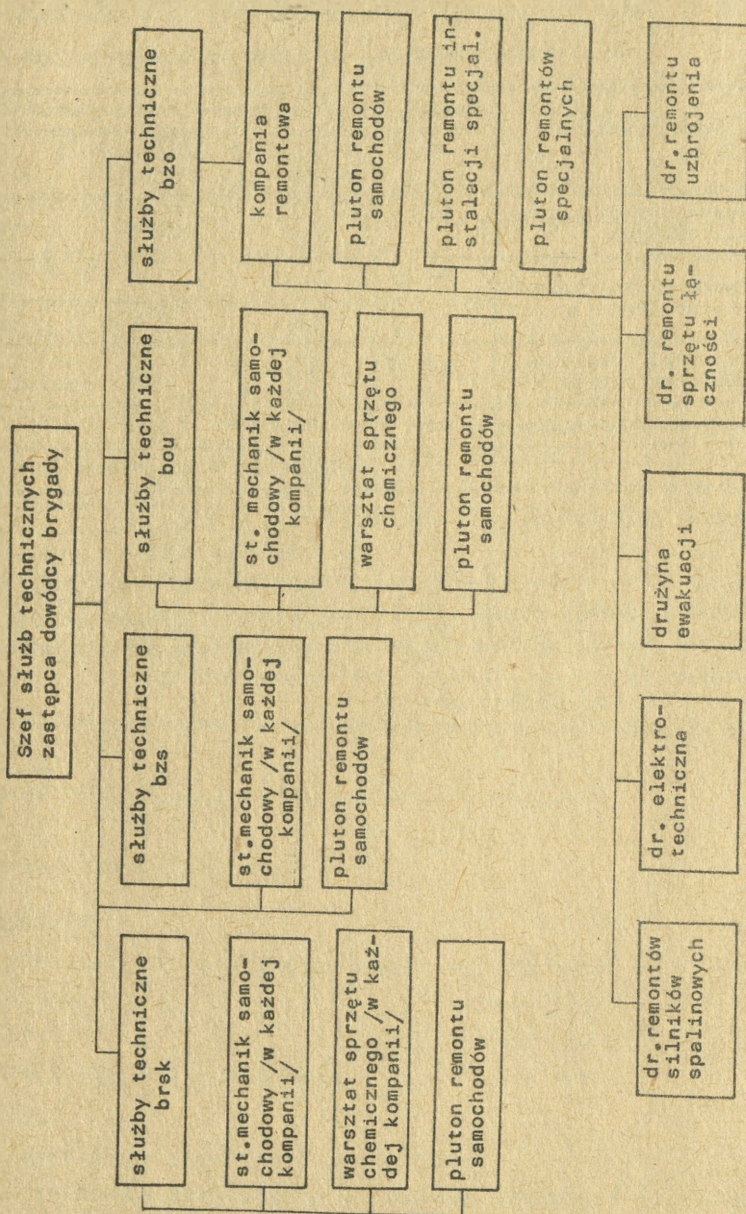
SCHEMAT ROZMIESZCZENIA KOMPANII ZAOPATRZENIA

Eqz nr .....

WYKONANO 50 EGZ
Eqz 1-50 Bibl. Nauk OZS
wyk ppłk NOWAK; r45 RS dn. 9.I.80r.
druk ASG WP nr PF 2749/ww

STRUKTURA ORGANIZACYJNA SŁUŻB TECHNICZNYCH BRIGADY CHEMICZNEJ

DOBOWE MOŻLIWOŚCI REMONTOWE WARSZTATÓW NAPRAWCZYCH

A/ Możliwości remontowe warsztatu chemicznego WCh-65

Lp.	Nazwa sprzętu	Rodzaj remontu	Norma jednostkowa w roboczogodz.	Liczba jednostek wyremontowanego sprzętu	Razem rbg
1	Maska przeciwgazowa filtracyjna	RŚ	0,4	10,0	4,0
2	Maska przeciwgazowa izolacyjna	RB	0,25	3,0	0,75
		RŚ	1,0	0,5	0,5
3	Przyrząd rozpoznania chemicznego	RB	0,25	1,0	0,25
4	Zestawy odkażające	RŚ	0,5	1,0	0,5
Ogółem roboczogodzin					6,0

Efektywny dzień pracy - 12 roboczogodzin, w tym:

- remont sprzętu - 6 rbg;
- inne zadania - 6 rbg.

W przypadku przydzielenia mechanikowi sprzętu chemicznego 1-2 żołnierzy do pomocy, możliwości remontowe warsztatu wzrosną odpowiednio o 50-100%.

B/ Możliwości remontowe warsztatu chemicznego RWCh-65

Lp.	Nazwa sprzętu	Rodzaj remontu	Norma jednostkowa w rbg	Liczba jednostek wyremontowanego sprzętu	Razem
1	Maska przeciwgazowa filtracyjna	RŚ	0,40	25	10
2	Maska przeciwgazowa izolacyjna	RB	0,25	4	1
		RŚ	1,0	1	1
3	Przyrządy rozpoznania chemicznego /PChR/	RB	0,33	2	4
		RŚ	2,0	12	4
4	Przyrządy dozymetryczne	RB	0,33	12	4
		RŚ	4,0	2	8
5	Automatyczny sygnalizator skażeń	RB	3,0	1	3
		RŚ	9,0	0,33	3
6	Instalacja IRS /ARS/	RB	10,0	1,2	12 ^{x/}
7	Motopompy	RB	4,0	0,5	2
8	Zestawy odkażające	RŚ	0,5	22	11
Ogółem roboczogodzin					55

x/ Z tego 6 rbg przeznaczone są na obsługiwane.

Etatowy dzień pracy: 12 godzin.

Obsada etatowa:

1. Dowódca drużyny - rentgenomechanik - 1-12 rbg
2. St. mechanik - 2-24 rbg
3. Mechanik - 1-12 rbg
4. Kierowca warsztatu - mechanik - 1- 7 rbg

Podział pracy:

- remont masek przeciwgazowych - mechanik;
- remont przyrządów rozpoznania - dowódca drużyny i st. mechanik;
- remont instalacji i zestawów - st. mechanik i kierowca.

C/ Możliwości remontowe warsztatu chemicznego i dozymetrycznego
RWCh-72

Lp.	Nazwa sprzętu	Rodzaj re- mon- tu	Norma jednos- tkowa w rbg	Liczba jednos- tek wy- remonto- wanego sprzętu	Razem rbg
1	Maska przeciwgazowa filtracyjna	RŚ	0,40	18	7,0
2	Maska przeciwgazowa izolacyjna	RŚ	1,0	2	2,0
3	UFW wozów bojowych	RŚ	1,5	2	3,0
4	Przyrządy dozyme- tryczne	RB	0,33	3	1,0
		RŚ	4,0	3	12,0
5	Automatyczny sygna- lizator skażeń	RB	3,0	1	3,0
		RŚ	9,0	0,33	3,0
6	Przyrządy rozpozna- nia chemicznego /PChR/	RB	0,33	1,5	0,5
		RŚ	2,0	2,25	4,5
7	Instalacja rozlew- cza IRS /ARS/	RB	10	1,2	12,0
8	Motopompy	RB	4,0	0,5	2,0
9	Zestawy odkażające	RŚ	0,5	22	11,0
				Ogółem roboczo- godzin	55,0

Obsada etatowa - jak w warsztacie RWCh-65.

Podział zadań:

- remont instalacji i urządzeń specjalnych - st. mechanik i załoga;
- remont przyrządów rozpoznania skażeń - dca drużyny i st. mechanik;
- remont masek i UFW - mechanik;
- remont zestawów odkażających i obsługa agregatu prądotwórczego /PAB-2/ - kierowca.

DOBOWE MOŻLIWOŚCI REMONTOWE ETATOWYCH ŚRODKÓW BRYGADY CHEMICZNEJ

A/ W zakresie remontu pojazdów samochodowych:

Lp.	Pododdział	Ilość środków remontowych		Ilość remontów		
		B1/Sam	B2/Sam	Trans- portery	Samo- chody	Ciąg- niki
1	Kompania rozpoznania skażeń	1	-	-	1	-
2	Batalion zabiegów spec. /x 3/	2	1	1	6	1
3	Batalion odkażania umundurowania	1	1	1	6	1
4	Batalion zaopatrzenia i obsługi	1	1	1	6	1
5	Razem w brygadzie chemicznej	8	3	5	31	5

B/ W zakresie remontu sprzętu chemicznego

Lp.	Pododdział	Liczba środków remontowych				Liczba remontów										Lwagi
		WCh-65	RWCh-65/RWCh-72/	Inne warztały	Maska gazowa	Maska tlenowa	Maska tlenowa	Urządzenie filtracyjne	Przyrząd do rozpoznania skażeń chemicznych	Sygnalizator skażeń	Przyrządy dozymetryczne	Instalacje specjalne	Motopompy	Zestawy odkazające		
1	Kompania rozpoznania skażeń	1	1	1	38	8	2	2	2	1	6	1	1	24		
2	Batalion zabiegów specjalnych /x 3/	1	-	-	20	6	-	1	-	-	-	-	-	2		
3	Batalion odkazania umundurowania	-	1	-	18	2	-	2	1	6	1	1	22			
4	Batalion zapobiegania i obsługi	-	2	3	36	4	4	4	2	12	3	2	44			
5	Razem w brygadzie chemicznej	4	4	4	154	32	6	11	4	24	5	4	96			

RODZAJE I NORMY OBSŁUGIWAŃ TECHNICZNYCH ZASADNICZEGO SPRZĘTU
CHEMICZNEGO BRYGADY CHEMICZNEJ

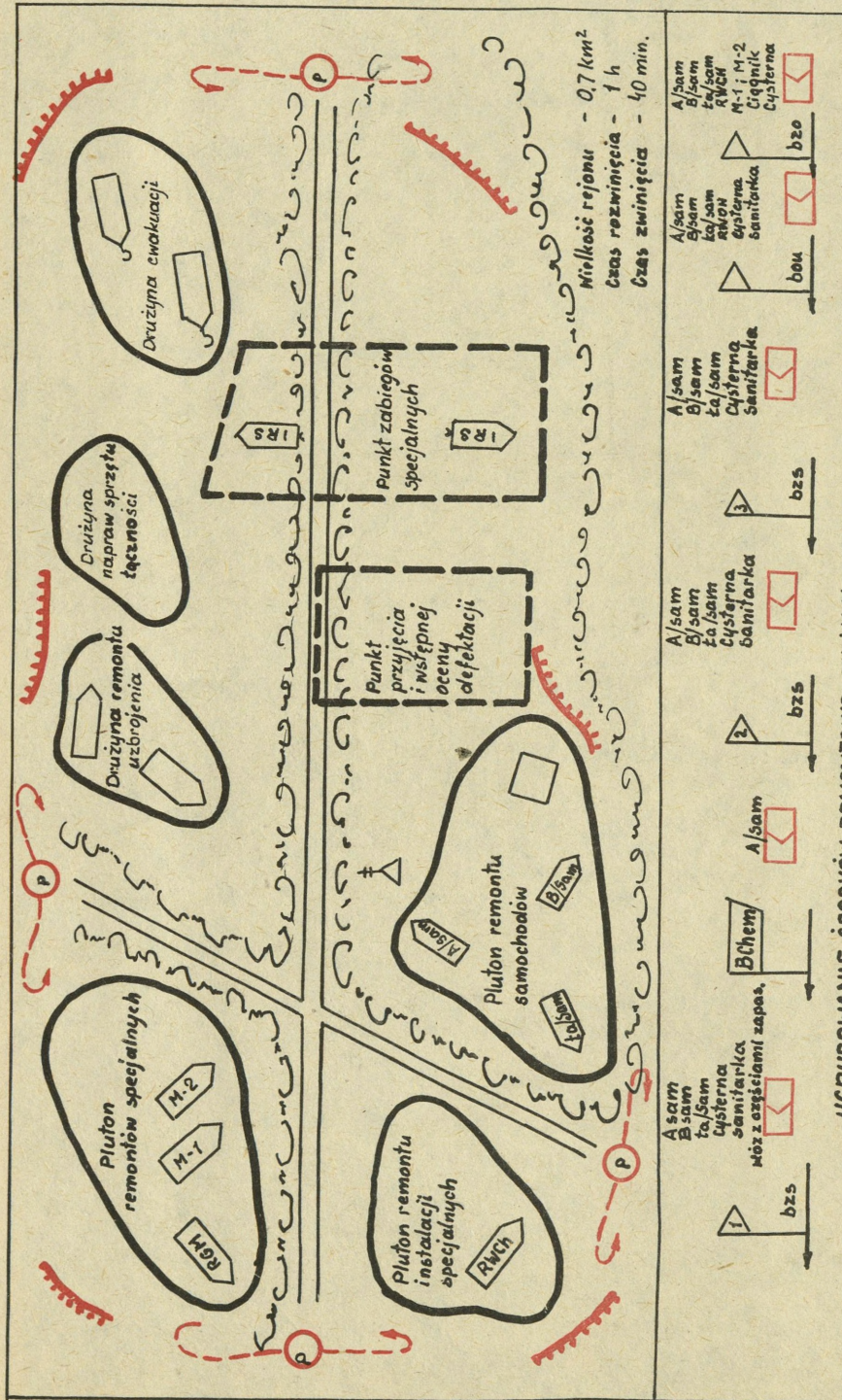
Lp.	Nazwa sprzętu	Przeglądy techniczne		Remonty	
		Nr 1	Nr 2	Średni	Główny
1	Maska przeciwgazowa filtracyjna	1 miesiąc	-	Wg potrzeb	-
2	Maska izolacyjna	1 miesiąc	-	Wg potrzeb	-
3	Odzież ochronna	1 miesiąc	-	-	-
4	Urządzenie filtracyjno-wentylacyjne	6 miesięcy	-	Wg potrzeb	-
5	Laboratorium chemiczne	6 miesięcy	-	4 lata	8 lat
6	Automatyczny sygnalizator skażeń	1 miesiąc	-	80 godz.	240 godz.
7	PPChR	3 miesiące	-	150 godz.	-
8	Rentgenometr pokładowy	1 miesiąc	-	140 godz.	420 godz.
9	Zestaw dozymetrów	1 miesiąc	-	120 godz.	-
10	Rentgenoradiometr	1 miesiąc	-	120 godz.	-
11	Instalacja rozlewcza	25 mtg.	-	150 mtg.	450 mtg.
12	Zespół pompowy	25 mtg.	100 mtg.	200 mtg.	400 mtg.
13	Instalacja BU	3 miesiące	-	-	-
14	Instalacja AGW	6 miesięcy	-	-	-
15	Instalacja DDA	25 mtg.	50 mtg.	180 mtg.	360 mtg.
16	Urządzenie grzejne	25 mtg.	50 mtg.	200 mtg.	400 mtg.
17	IZS	3 miesiące	-	4 lata	-
18	Wareztat chemiczny RWCh	6 miesięcy	-	4 lata	8 lat
19	Wareztat chemiczny	6 miesięcy	-	Wg potrzeb	-
20	Zestaw do naprawy sprzętu chemicznego	6 miesięcy	-	-	-

RODZAJE I NORMY OBSŁUGIWANIA TECHNICZNEGO POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH

Lp.	Rodzaj obsługi technicznej	Częstotliwość prowadzenia obsługi	Wykonawca	Czas trwania w godz.
1	Przegląd przed wyjazdem	Przed każdym wyjazdem z miejsca dłuższego /dziennego, dobowego/ postoju	Kierowca	0,2-0,5
2	Przegląd w drodze	Podczas odpoczynków w czasie wykonywania marszu	Kierowca	0,2-0,3
3	Obsługa codzienna	Po zakończeniu użytkowania pojazdów w danym dniu	Kierowca	1 - 2
4	Pierwsza obsługa techniczna /OT-1/	Po przebiegu: -samochody - 1000-2000 km; -ciągnik gąsienicowy - 500-600 km; -motocykle - 400-500 km	Kierowca przy pomocy sił i środków pododdziału	6 - 8
5	Druga obsługa techniczna /OT-2/	Po przebiegu: - samochody 5000-10000 km; - ciągnik gąsienicowy 1000-2000 km; - motocykle 5000-6000 km	Jak wyżej	10-12
6	Obsługa sezonowa	W okresie przygotowania pojazdów do eksploatacji letniej lub zimowej		

SCHEMAT ROZWINIĘCIA KOMPANII REMONTOWEJ BRYGADY CHEMICZNEJ

Egz nr. ....

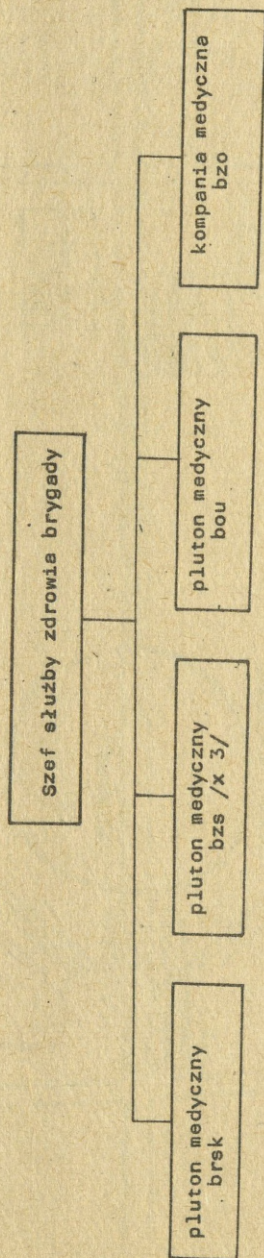
UGRUPOWANIE ŚRODKÓW REMONTOWO-EWAKUACYJNYCH W MARSZU

1	bzs	A/sam B/sam ta/sam Cysterna sanitarka móz z aształami zapas.
2	bzs	A/sam
3	bzs	A/sam B/sam ta/sam Cysterna sanitarka
bzo		A/sam B/sam ta/sam Cysterna sanitarka
bzo		A/sam B/sam Cysterna sanitarka

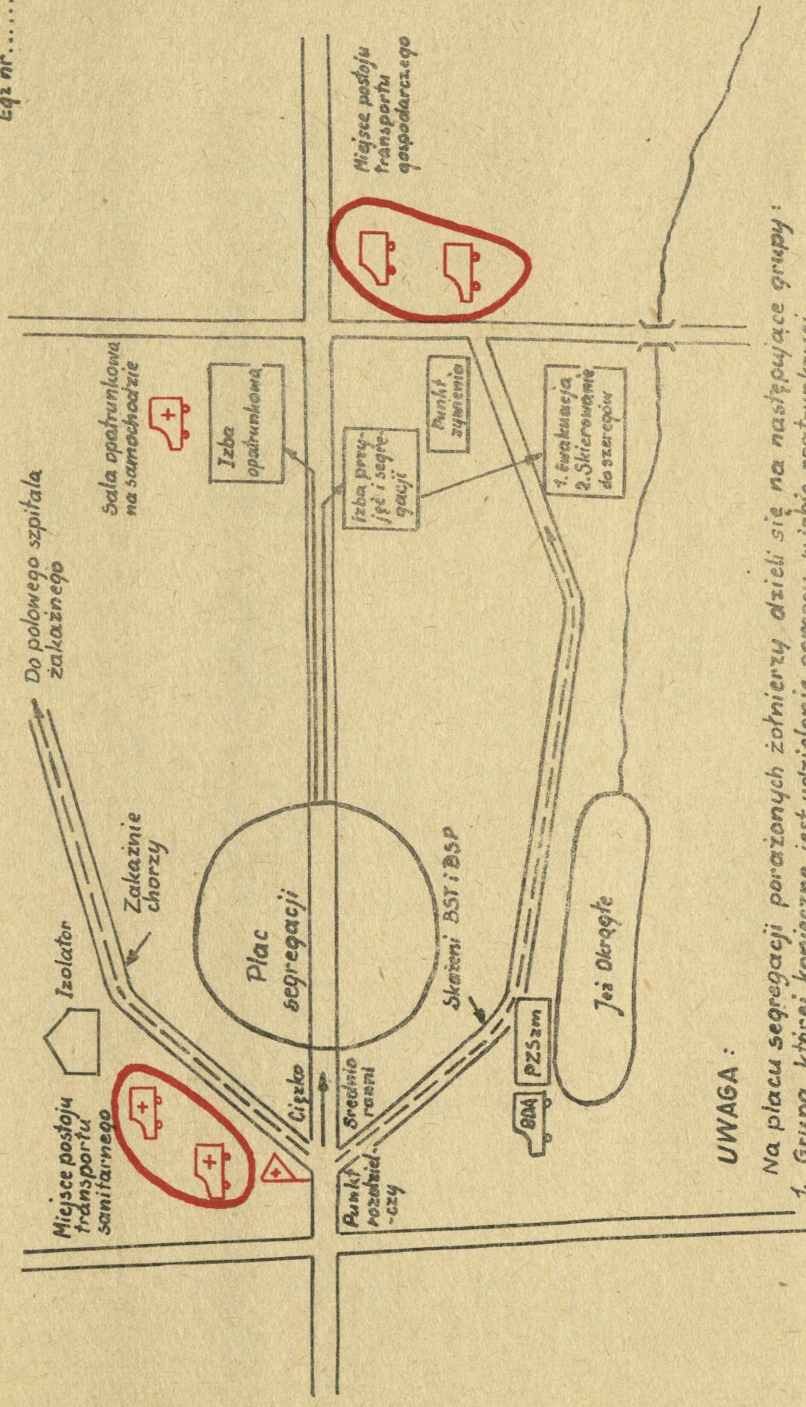
WYKONANO 50 EGZ.

Egz nr 1-50 Bibliot. Nauk. OZS.
w Ark. PPK Nowak. Ry. R. Sam. 14.1.80r.
Cena 250 WP nr P 2750/wrw.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA PODODZIAŁÓW MEDYCZNYCH BRYGADY
CHEMICZNEJ

SCHEMAT BRYGADOWEGO PUNKTU MEDYCZNEGO

UWAGA :

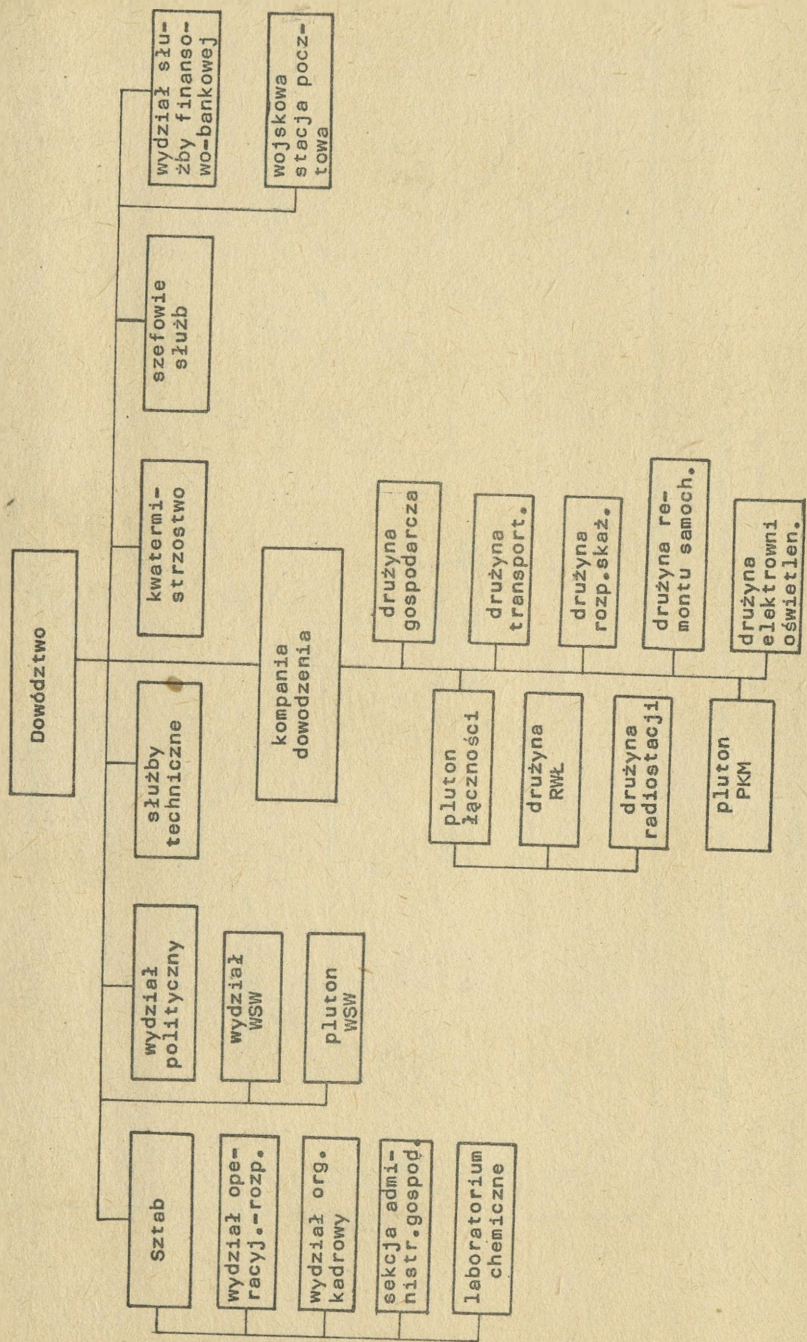
Na placu segregacji porażonych żołnierzy dzieli się na następujące grupy:

1. Grupa, której konieczne jest udzielenie pomocy w izbie opatrunkowej
2. Grupa, której konieczne jest udzielenie pomocy w izbie przyjęć i segregacji
3. Grupa, która nie wymaga pomocy na BPM

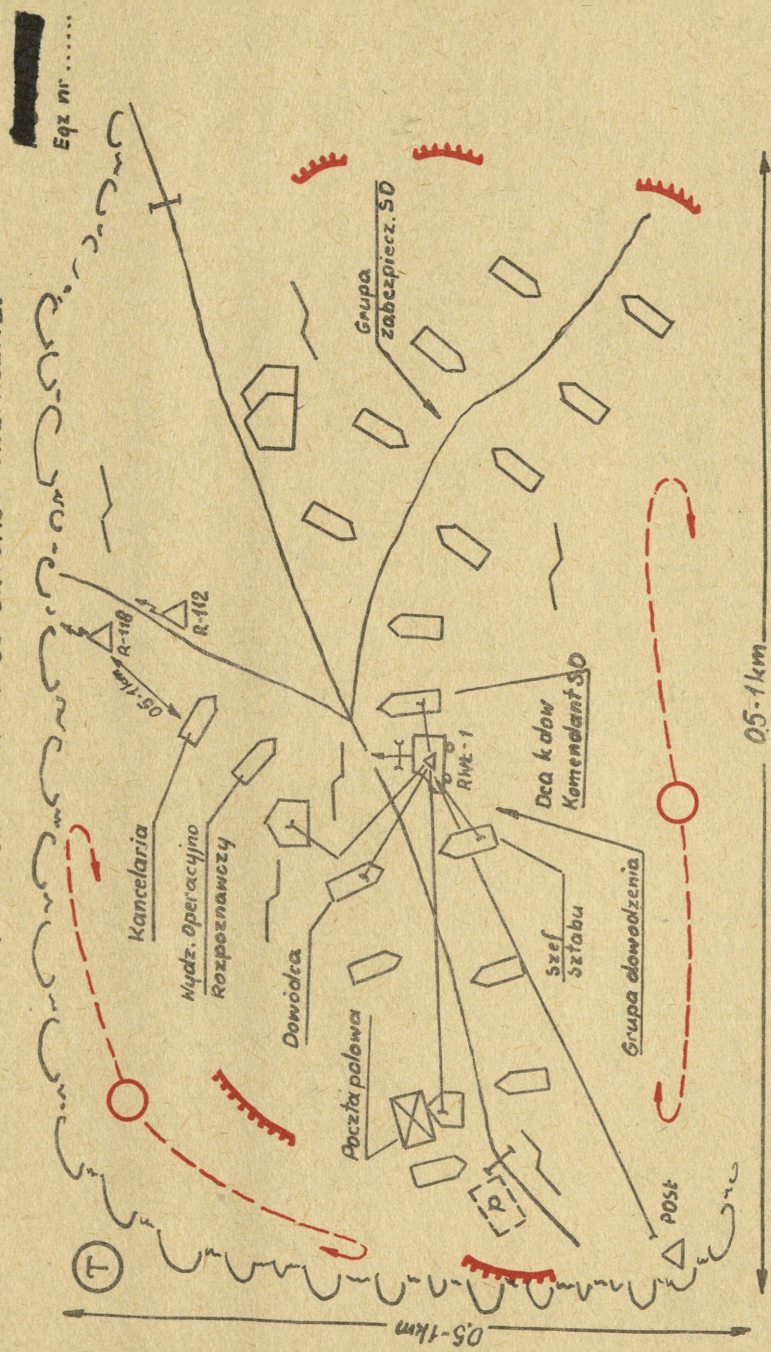
WYKONANO 5D EGS

Egz nr 1-50 Bibl. Nauk. OZS
 wyk. pptk. NOWAK rys. RS dn. 11 I 1980r.
 druk ASGW nr PF 2745/ww

STRUKTURA ORGANÓW DOWODZENIA BRYGADY CHEMICZNEJ

SCHEMAT ROZMIESZCZENIA SIŁ I ŚRODKÓW NA SD BRYGADY CHEMICZNEJ

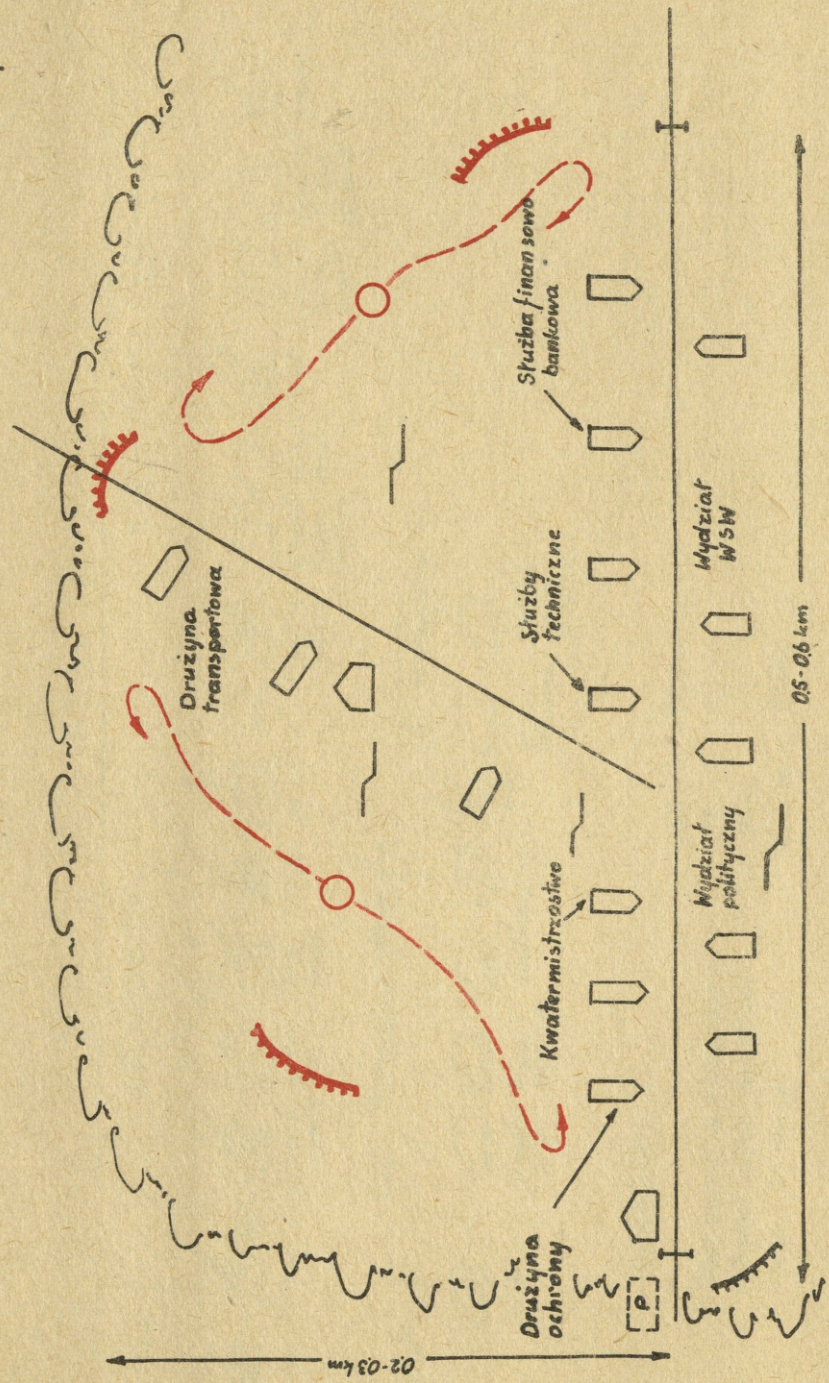

 Stanowisko ogniowe zajmowane przez stan osobowy SD dla odparcia napadu
 - postój dla pojazdów przyjeżdżających na SD
 - namiot dla pracy (odpoczynku)

WYKONANO SD 202
 Egz nr 1-60 Bibl. Nauk OZS
 wyk ppłk NOWAK; rys. RS dn. 11.I.80r.; druk ASG WD nr PF 2746/wm.

SCHEMAT ROZMIESZCZENIA SIŁ I ŚRODKÓW NA TSD BRYGADY CHEMICZNEJ

POUFNE
Egz. nr .....

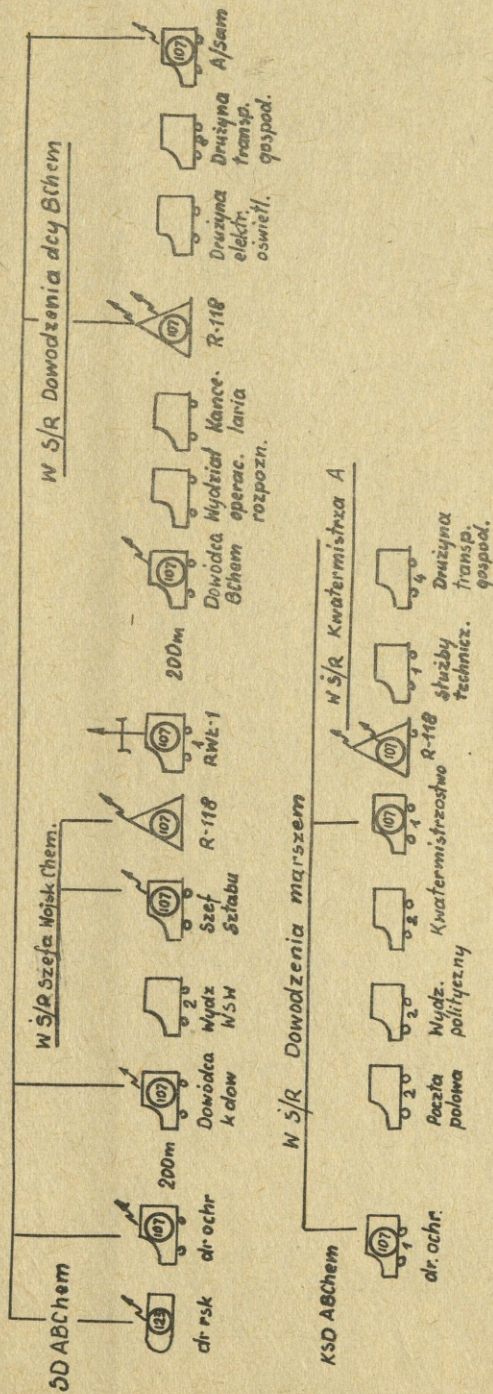
WYKONANO 50 EGZ

Egz 1-50 Bibliot. Nauk OZS
opł. ppłk. NOWAK; rys RS dm. 9.1.80 r.
druk ASG WpP nr PF 2747/194 W

UGRUPOWANIE MARSZOWE KOLUMN SD i TSD BChem

POUFNE

Egz nr.....

LEGENDA:

Ilość pojazdów w kolumnie

Odległość między pojazdami

Długość kolumny

WYKONANO 50 EGZ

Egz nr 1-50 Bibl. Nauk OZS

wyk ppltk NOWAK rys RS dn. 11.1.60: druk ASG WP nr PF 2748/ww

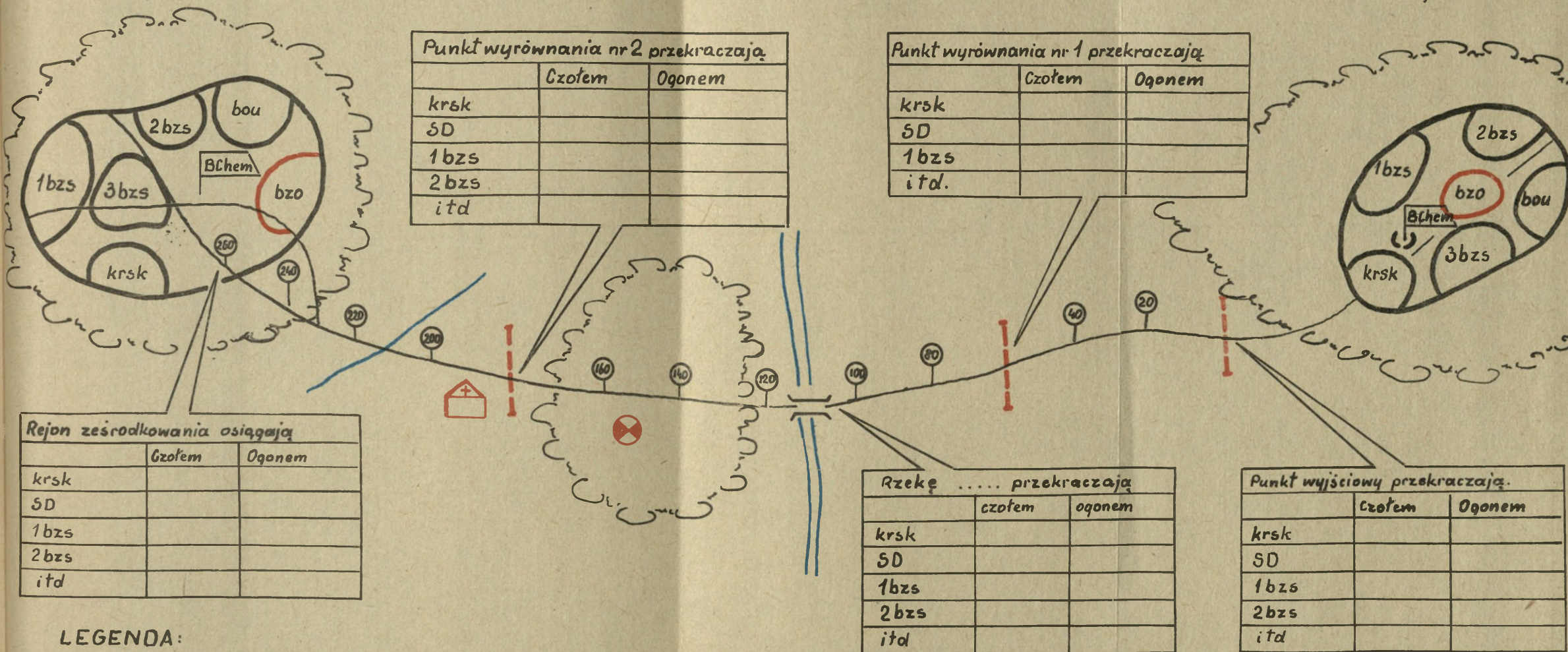
„ZATWIERDZAM”

DOWÓDCA .... BRYGADY CHEMICZNEJ

(stopień imię i nazwisko)

PLAN MARSZU ..... BRYGADY CHEMICZNEJ

Eqz nr .....

LEGENDA:

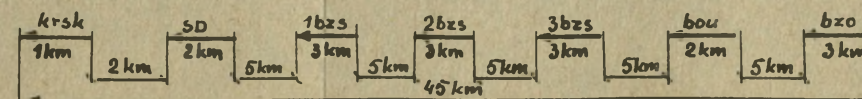
1. Odległość marszu 300 km;
2. Średnia prędkość marszu - 30 km/godz;
3. Sygnały kierowania marszem;

Sygnały kierowania marszem	Sposób przekazania	
	mikrofon	klucz
Osiągnięciem gotowość do marszu	AGATA	110
Wyruszyłem z rejonu wyjściowego	AKRON	111
Przekroczyć (tem) punkt wyjściowy	KROKUS	112
Przekroczyć (tem) punkt wyrówn. - 1	KORAL	115
Przekroczyć (tem) czołem punkt - 2	KAKTUS	120
Rozpocząłem przeprawę przez rzekę.....	JOWISZ	123
zakończyłem " " "	MARATON	127
Osiągnięciem wyznaczony rejon	SOSNA	134
Zatrzymać kolumnę	ANTENA	136
Maszerować w kierunku	OGAR	139
Zwiększyć prędkość marszu	POGON	144
Zmniejszyć prędkość marszu	SLIMAK	147
Zostałem zaatakowany przez npla	GROM	150

4. Sygnały powiadamiania

Rodzaj sygnału	mikrofonem	kluczem
O niebezpieczeństwie skażeń	ATOM	220
O napadzie chemicznym	GAZ	230
O napadzie lotniczym	POWIETRZE	240
Odwolanie alarmu	POGODA	250

5. Ugrupowanie marszowe ..... Brygady Chemicznej

SZEF SZTABU .... BRYGADY CHEMICZNEJ

~~SECRET~~

RO
/m

si
nie
rze
dzi
rub
dyw
jac

osi
wad
wuj
wsp

się
rzed
wsp

a/ D
s
3

b/ P
m

..
St
11

Punkt
Nr 1

Rozkaz bojowy brygady chemicznej
do marszu

T A J N E

Egz.nr ...

ROZKAZ BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ... SD .....
/miejsce, współrzędne/, ... /godz., data/
Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. W pasie ... A prowadzą działania obronno-opóźniające siły ... KA /NZ/ oraz część sił ... KA /A/. Pod osłoną nocy nieprzyjaciół może wyprowadzić z walki część sił celem odtworzenia odwodów, którymi w godzinach rannych prawdopodobnie będzie wykonywał kontrataki lub przejdzie do obrony na kolejnej rubieży. Należy liczyć się z możliwością oddziaływania grup dywersyjno-rozpoznawczych i niewielkich pododdziałów nieprzyjaciela oraz wykonywaniem niszczeń na węzłach dróg.

2. ... A pierwszorzutowymi ZT do godziny ..... /godz., data/ osiągnęła rubież ..... /miejsca, współrzędne/. Po wprowadzeniu do bitwy drugich rzutów do godzin wieczornych opanuje rubież zadania bliższego: ..... /miejscowości, współrzędne/.

3. ... BChem do ..... /godz., data/ przegrupowuje się do rejonu ..... /miejscowości, współrzędne/ po drodze nr ..... /miejscowości, współrzędne/.

4. R O Z K A Z U J Ę:

a/ Do ..... /godz., data/ sformować kolumnę ... BChem w następującej kolejności: ... kzs, kolumna SD brygady, 2 bzs, 3 bzs, bou i bzo.

b/ Punkt wyjściowy: wsch. skraj m. .... /nazwa miejscowości/ czołem kolumny przekroczyć o:

... kzs - ..... /godz., data/;

SD brygady - ..... /godz., data/;

itd.

Punkty wyrównania przekroczyć:

Nr 1 - ..... /miejscowość, współrzędne/;

... kzs - ...../godz., data/;
SD brygady - ..... /godz., data/;
2 bzs - ..... /godz., data/;
itd.

Nr 2 - jak wyżej

Rejony ześrodkowania osiągnąć:

... kzs - ..... /miejsowości, współrzędne/
o .... /godz./;
SD brygady - ..... /miejsowości, współrzędne/
o .... /godz./;
itd.

c/ Średnia prędkość marszu ... km/h. Odstęp między pojazdami - ... m, między kompaniami - ... m, między batalionami - ... m.

Odprężenie krótkie - 20 minutowe przed punktami wyrównania.

Pierwszy - ..... /miejsowości, współrzędne/, drugi - 4 km wsch. .... /miejsowości, współrzędne/.

d/ Kolumnę od czoła ubezpieczyć szpicą w składzie ... kzs, z zadaniem maszerowania w odległości 5 km od sił głównych. Do zamykania kolumny wydzielić warsztat samochodowy B1/sam, cysternę, sanitarkę z lekarzem i radiostacją R-118 z kompanii dowodzenia.

e/ Gotowość do marszu ..... /godz., data/.

5. Dowodzenie w czasie marszu realizować ustalonymi sygnałami z wykorzystaniem radiostacji UKF i środków ruchomych. Ja znajduję się w kolumnie SD brygady na czole kolumny.

Meldować o:

- przekroczeniu punktu wyjściowego i punktów wyrównania;
- zajęciu rejonu ześrodkowania;
- napadzie nieprzyjaciela.

6. Zastępcy etatowi i dowódca ... bzs.

SZEF SZTABU ... BRYGADY CHEMICZNEJ   DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

Rozkaz bojowy brygady chemicznej
do przewozu wojsk koleją

T A J N E

Egz.nr...

ROZKAZ BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
/miejsce, współrzędne/, ... /godz., data/

Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. ... BChem przegrupowuje się ... /ilość/ transportami kolejowymi i do ..... /godz., data/ ześrodkowuje się w rejonie ..... /miejsowości, współrzędne/. Załadunku dokonać z ..... od godziny .... do godz. .... /data/. Stacje załadowania: główna ..... /nazwa/; zapasowa ..... /nazwa/. Rejon wyjściowy do załadowania ..... /miejsowości, współrzędne/. Droga marszu do rejonu wyjściowego ..... /miejsowości, współrzędne/. Kolejność marszu do rejonu wyjściowego ..... /nazwy pododdziałów/.

2. R o z k a z u j ę :

a/ dowództwo brygady, baterię dowodzenia oraz ..... /nazwy pododdziałów/ przewieźć transportem kolejowym nr ..... i do ..... /godz., data/ ześrodkować się w rejonie ..... /miejsowości, współrzędne/ w gotowości do ..... Komendant transportu kolejowego nr ..., ... /stopień, imię i nazwisko/.

Czas wymarszu do stacji załadowania ..... /godz., data/. Droga marszu do stacji załadowania ..... /miejsowości, współrzędne/. Czas załadowania: początek ..... koniec .....

b i c/ - brzmienie jak punktu a/;

d/ ochronę bezpośrednią w rejonie wyjściowym, podczas marszu i jazdy transportem komendanci transportów organizują własnymi siłami i środkami. Na stacji załadowniczej i wyładowniczej zorganizować służbę regulacji ruchu.

3. Ja znajduję się w transporcie nr ..., na stacji załadowania przedstawiciel sztabu brygady - szef służb technicznych - zastępca dowódcy brygady ..... /stopień, imię i nazwisko/; na stacji wyładowania - szef wydziału operacyjno-rozpoznawczego.

Przed załadowaniem SD ... BChem ..... /miejscowość, współrzędne/.

Meldunki przedstawiać: o początku i zakończeniu załadowania i wyładowania, w wypadku niemożliwości jazdy koleją - natychmiast po stwierdzeniu.

4. Zastępcy etatowi i dowódca 2 bzs.

Załącznik 1 "Plan załadowania brygady na transport kolejowy".

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

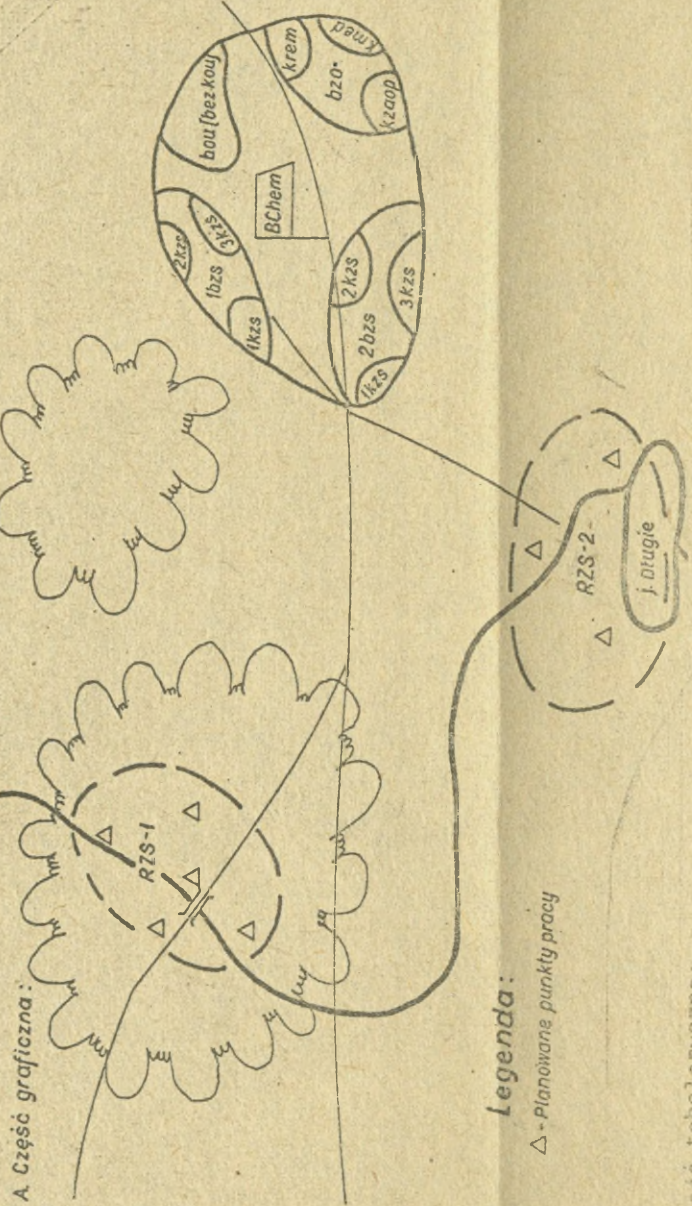
.....
/stopień, imię i nazwisko/

.....
/stopień, imię i nazwisko/

"ZATWIERDZAM"
 DOWÓDCA ... BRYGADY CHEMICZNEJ
 .....
 /stopień, imię i nazwisko/

Załącznik nr 34

PLAN
 REKONESANSU REJONÓW ZABIEGÓW SPECJALNYCH

Legenda:
 △ - Planowane punkty pracy

B/ Część tabelaryczna:

Rejon, punkt /miejsce pracy/	Czas rekonesansu	Skład grupy rekonesansowej	Środki łączności z transportem	Zagadnienia rozpatrywane w czasie rekonesansu	Czas Wyjazdu powrotu
RZS - nr 1	16.00-18.00	Z-ca dowódcy brygady ds. liniowych, st. oficer wydziału operacyjno-rozpoznawczego, dowódca 1 bzs, pom. d-cy bzs ds. technicznych, dowódcy 1, 2 i 3 bzs	Samochód osobowo-turystyczny - 2 jednostki R-105	a/ W czasie przemarszu - stan drogi, podnośnik i stan mostów, wysokość wiaduktów; -rejon skażeń i zniszczeń oraz drogi obejścia. b/ W czasie rozpoznawania RZS: -rozmięszczenie elementów PZS-ów i ich pomiarów; -drogi dojazdu i wyjazdu oraz kierunek ruchu wojak; -rejon wyczekiwania i zbiórki; -regulacja ruchu w rejonie PZS; -rozmięszczenie środków wozy; -zakreślenie granicy rejonów; -rozmięszczenie elementów ochrony i obrony PZS; -organizacja zabiegów sanitarnych i specjalnych.	15.30 25.5 18.30 25.5
RZS - nr 2	15.30-17.00 25.5	Zastępca dowódcy brygady ds. technicznych, oficer wydziału operacyjno-rozpoznawczego, dowódca 2 bzs, pom. dowódcy 2 bzs ds. technicznych, dowódcy 4, 5 i 6 bzs	Samochód osobowo-turystyczny - 1 Białych - 1	-rozmięszczenie elementów PZS-ów i ich pomiarów; -drogi dojazdu i wyjazdu oraz kierunek ruchu wojak; -rejon wyczekiwania i zbiórki; -regulacja ruchu w rejonie PZS; -rozmięszczenie środków wozy; -zakreślenie granicy rejonów; -rozmięszczenie elementów ochrony i obrony PZS; -organizacja zabiegów sanitarnych i specjalnych.	15.00 25.5 17.30 25.5

UWAGA:

liczność ze sztabu brygady utrzymać drogą radiem w podziale 15.30, licząc od 17.30. Do tajnego doposażenia wykorzystać tabelę 0101.

... BRYGADY CHEMICZNEJ

... BRYGADY CHEMICZNEJ

... /stopień, imię i nazwisko/

... /stopień, imię i nazwisko/

Zarządzenie szefa sztabu brygady
chemicznej dla grupy rekonesansowej

T A J N E

Egz.nr...

DOWÓDCA GRUPY REKONESANSOWEJ

ZARZĄDZENIE ... BRYGADY CHEMICZNEJ O PRZEPROWADZENIU REKONE -
SANSU PLANOWANYCH REJONÓW ZABIEGÓW SPECJALNYCH

SD ..... /miejsce, współrzędne/, ... /godz., data/

Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. Nieprzyjaciel-1 KA/NZ/ wycofuje się w kierunku zachod-
nim. Z danych rozpoznania wynika, że w ciągu najbliższych go-
dzin może przejść do działań z użyciem broni masowego rażenia.

2. Wojska własne z powodzeniem rozwijając operację za-
czepnąo .... /godz., data/ wyszły na rubież ..... /miejscowo-
ści i współrzędne/.

3. W celu rozpoznania dróg marszu i planowanych rejonów
zabiegów specjalnych wyznaczam grupę rekonesansową:

- zastępca dowódcy brygady ds. liniowych - dowódca grupy;
- drużyna łączności z radiostacją R-118 z kompanii dowodzenia;
- szefowie sztabów oraz dowódcy kompanii z 1 bzs i 2 bzs;
- drużyna rozpoznania skażeń z krsk;
- samochody osobowo-terenowe z 1 bzs i 2 bzs.

4. Zadanie grupy:

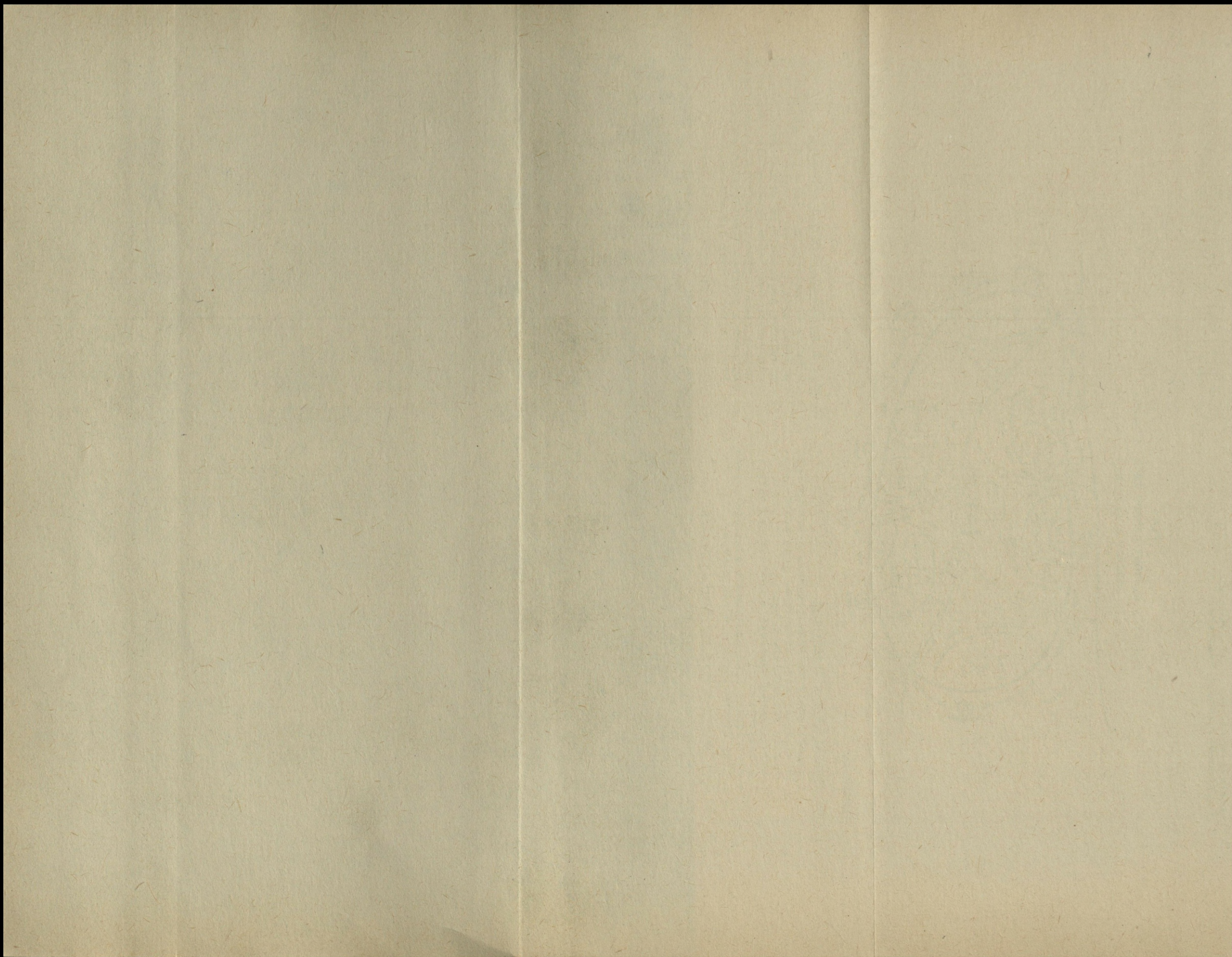
- wykonać marsz po drodze ..... /miejscowości, współrzędne/;
- w planowanym rejonie zabiegów specjalnych .... /miejscowo-
ści, współrzędne/ rozpoznać miejsca dogodne do rozwinięcia
PZS, drogi dojazdu i wyjazdu oraz drogi zapasowe i awaryjne;
- wybrać rejony wyczekiwania i zbiórki;
- wybrać dogodne źródła wody i punkty napełniania;
- określić przedsięwzięcia niezbędne do zorganizowania obrony
i ochrony RZS oraz zakres prac inżynierskich.

5. Wymarsz grupy rekonesansowej o ..... /godz., data/.
Rekonesans wyznaczonego rejonu rozpocząć o .... /godz., data/.
Radiostację R-118 utrzymywać na odbiorze. O wynikach rekone-
sansu zameldować sygnałami o ..... /godz., data/.

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

~~SECRET~~
Egz.nr ...

ZARZĄDZENIE OBRONY PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ, SD ..... /miejsce, współrzędne/, ...
/godz., data/

Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. Od ..... /godz., data/ dla wszystkich pododdziałów
brygady ustala się sygnał powiadamiania o skażeniach: głosem
"ATOM", dźwiękowy - przeciągły dźwięk syreny, świetlny - w
dzień rakietą żółty dym, w nocy rakietą żółty ogień.

2. Dowódcy pododdziałów do .... /godz., data/ rozbudują
w miejscach rozmieszczenia pododdziałów kryte szczeliny dla
ludzi wg wskaźnika $0,5 \text{ m}^2$ na osobę. Na stanowisku dowodzenia
i punkcie medycznym schrony wyposażyc w urządzenia filtrowentylacyjne. Uzbrojenie i sprzęt techniczny rozmieścić w naturalnych ukryciach z wykorzystaniem ochronnych właściwości terenowych.

Posterunki i patrole wystawić:

a/ dowódca 1 bzs ... /ilość/ posterunki w rejonie .....
/miejscowości współrzędne/ oraz patrol na trasie .....
/miejscowości, współrzędne/;

b/ c/, d/, e/ - zadania dla pozostałych pododdziałów - brzmienie podobne do punktu a/.

3. Dowódca krsk zorganizuje na SD brygady posterunek obserwacji wybuchów jądrowych i skażeń oraz wyznaczy drużynę do patrolowania po trasie ..... /miejscowości, współrzędne/.

4. W ciągu ..... /data/ utworzyć niezbędne zapasy sprzętu i środków chemicznych w pododdziałach.

Dowódcy pododdziałów sprawdzą indywidualne środki ochrony przed skażeniami. W godzinach wieczornych ... /dzień, miesiąc/ dokonać odczytu indywidualnych dozymetrów i ich przeładowania.

5. Szef służby zdrowia brygady zorganizuje kontrolę medyczną stanu sanitarnego punktów żywienia, zbiorników wodnych i

rejonów rozmieszczenia pododdziałów. O stwierdzonych niedociągnięciach złożyć pisemny meldunek. Zaopatrzyć stan osobowy brygady w pakiety przeciwchemiczne i radioochronne.

6. Wodę do picia i przygotowania posiłków dostarczać ze zbiorników: nr 1 /miejsce, współrzędne/ i nr 2 /miejsce, współrzędne/. Wodę do picia pobierać z dowolnych źródeł z wyjątkiem ..... . Zabraniam całemu stanowi osobowemu spożywać wodę i produkty spożywcze nie sprawdzone.

7. Zapewnić odpowiedni stan higieniczno-sanitarny rejonu rozmieszczenia brygady. O wszystkich przypadkach zachorowań na choroby zakaźne meldować niezwłocznie, a chorych zakaźnych izolować.

8. Częściowe zabiegi specjalne przeprowadzać na podstawie zarządzeń dowódców pododdziałów, całkowite zabiegi specjalne przeprowadzać po uzyskaniu zgody dowódcy.

9. Meldunki o otrzymanych dawkach napromienienia składać codziennie do godz. 19.00, a w wypadku otrzymania jednorazowej dawki przekraczającej 50 r - natychmiast.

SZEF SZTABU ... BRYGADY CHEMICZNEJ

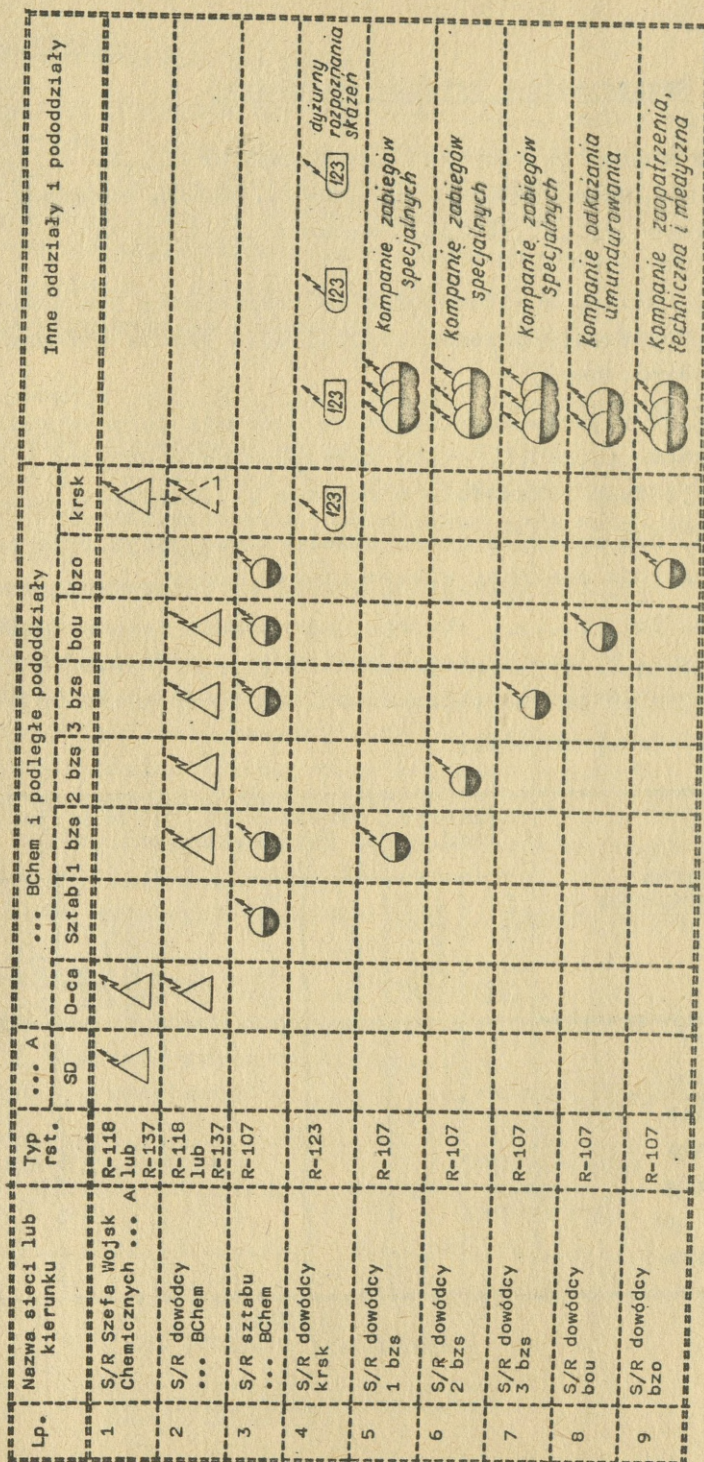
.....
/stopień, imię i nazwisko/

SCHEMAT ŁĄCZNOŚCI RADIOWEJ ... BRYGADY CHEMICZNEJ

T.A.J.N.E

Egz.nr...

na okręg ...
 10 Chem 3005 7 18 8 km

SZEFLĄCZNOŚCI ... BRYGADY CHEMICZNEJ

Rozkaz tyłowy brygady chemicznej

T A J N E

Egz.nr...

ROZKAZ TYŁOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ...,SD - .....
 /miejsce, współrzędne/, ... /godz., dzień, miesiąc/
 Mapa ..... /skala/, wydanie ... 19.. rok

1. Główny wysiłek tyłów do rozpoczęcia i w toku działań skupić na zabezpieczeniu ..... /nazwa pododdziałów brygady chemicznej/.
2. W rejonie wyjściowym do operacji tyły brygady rozwinąć w rejonie ..... . Dla zabezpieczenia działań w drugim dniu operacji tyły rozmieścić w rejonie .....
3. Dla zabezpieczenia dowozu i ewakuacji oraz przesuwania tyłów w toku operacji wykorzystywać drogi .....
4. Do ..... /termin/ zgromadzić zapasy środków materiałowych. W toku operacji posiadać: w batalionach ..... ; w składach brygady ..... /ilość wg rodzajów/.
5. Normy zużycia:

Nazwa pododdziału	Amunicja /jo/		Odkazalniki i dezaktywatory /in/			MPS /jn/		Żywność /racja dzienna/
	Strzelecka	Przeciwlotnicza	PChW-40	PChW-013	SF-6	Benzyna samochodowa	Olej napędowy	
Kdow								
1 bzs								
2 bzs								
3 bzs								
bou								
krsk								
bza								

6. Środki materiałowe dowozić:

- a/ w okresie przygotowania operacji - do ..... /nazwa pododziałów brygady/ ..... /skąd/ transportem brygady; pozostałym - ..... /skąd/ transportem batalionów;
- b/ w toku operacji - ..... /jakim pododdziałom/ ..... /skąd/ transportem brygady; pozostałym transportem batalionów.

7. Porażonych i chorych ewakuować:

- a/ w okresie przygotowania operacji ..... /dokąd, czym transportem/;
- b/ w toku operacji ..... /dokąd, czym transportem/.

8. Remont uzbrojenia, sprzętu samochodowego i instalacji zakończyć do ... /termin/. Do czasu rozpoczęcia operacji osiągnąć współczynnik gotowości technicznej sprzętu do działań: samochody - ...., instalacje - ....

Ewakuację i remont sprzętu technicznego zapewnić ..... /siły i środki/.

9. Ochronę i obronę tyłów brygady zapewnić ..... /siły i środki/. Do prowadzenia rozpoznania skażeń na drogach marszu i w rejonie rozmieszczenia tyłów brygady wydzielić drużynę rozpoznania skażeń z krsk. Tyły brygady powiadamiać o skażeniu terenu środkami promieniotwórczymi, środkami trującymi i zakażeniami biologicznymi w sieci radiowej dowódcy brygady chemicznej sygnałami .....

10. Jeńców wojennych ewakuować ..... /dokąd, czym transportem/.

11. Gotowość tyłów ..... /termin/.

12. TSD brygady chemicznej od ..... /termin/ w rejonie ....., kierunek przesunięcia .....

Meldunki przedstawiać ..... /terminy i sposób/.

SZEF SŁUŻB TECHNICZNYCH
Z-CA DOWÓDCY BRYGADY CHEMICZNEJ

KWATERMISTRZ
ZASTĘPCA DOWÓDCY ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....

DOWÓDCA
... BRYGADY CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Rozkaz bojowy brygady chemicznej
na przeprowadzenie zabiegów specjalnych
całością sił

T A J N E

Egz.nr ...

ROZKAZ BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ....., SD .....
/miejsce, współrzędne/, ... /godz., data/

Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. W pasie działania ... A prowadzą działania obronno-
opóźniające siły ..... oraz część sił .....
Rubież styczności wojsk ..... /miejscowości, współrzędne/
W godzinach ..... /czas, data/ nieprzyjaciel wykonał na
wojska ... A szereg ..... /rodzaj/ uderzeń ją-
drowych oraz uderzenia chemiczne stosując ŚT typu .....
W wyniku naziemnych uderzeń jądrowych skażone zostały .....
/ZT, oddziały/ oraz .....
Na skutek uderzeń chemicznych skażony został .....
oraz odcinek drogi o długości ..... km w rejonie .....

2. ... A od godzin rannych ..... /data/ prowadzi opera-
cję /zaczepną, obronną/, wykonując główne uderzenie w kierunku
..... /miejscowości, współrzędne/ i pomocnicze ..
..... /miejscowości, współrzędne/. W zadaniu bliż-
szym rozbija zasadnicze siły ..... i część sił .....
forsuje rzekę ..... i w .... dniu operacji
opanowuje rubież ..... /miejscowości, współrzędne/;
w zadaniu dalszym rozbija podchodzące z głębi odwody nieprzyja-
ciela i w .... dniu operacji opanowuje rubież .....
zabezpieczając wejście do bitwy drugiego rzutu frontu /... A/.

Na prawo prowadzi operację ... A. Linia rozgraniczenia:
..... /miejscowości, współrzędne/, na lewo
rozwija operację ... A .....
linia rozgraniczenia:...../miejscowości, współ-
rzędne/.

3. ... BChem w godzinach ..... /czas, data/, pro-

wadzi całkowite zabiegi sanitarne i specjalne około ..... ludzi i około ..... jednostek sprzętu z ... DZ, ... DPanc i RBA w rejonach:

- RZS-1 ..... /miejscowości, współrzędne/;
  - RZS-2 ..... /miejscowości, współrzędne/;
- oraz odkażanie drogi skażonej ..... /rodzaj ŚT/ w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/.

Po wykonaniu zadania ześrodkowuje się w poprzednio zajmowanym rejonie i do godziny ..... /czas, data/ odtwarza gotowość bojową.

4. ROZKAZUJĘ:

- a/ 2 bzs /bez 4 kzs/ przeprowadzić zabiegi specjalne i sanitarne około ..... ludzi i około ..... jednostek sprzętu z ... pz, ... pcz i tyłów ... DZ w rejonie: ..... /miejscowości współrzędne/ rozwijając dwa kompanijne PZS w rejonach:

PZS-4: ..... /miejscowości, współrzędne/;

PZS-5: ..... /miejscowości, współrzędne/.

Droga marszu do rejonu PZS ..... /miejscowości, współrzędne/, punkt spotkania z przedstawicielem ... DZ ..... /miejsce, współrzędne/ godzinę ..... /czas, data/.

Gotowość do prowadzenia zabiegów ..... , czas zakończenia

..... . Siłami ... kzs przeprowadzić odkażanie drogi na odcinku ..... . Czas rozpoczęcia .....

czas zakończenia ..... . Droga marszu do rejonu wyjściowego ..... /miejscowości, współrzędne/. Po wykonaniu zadania ześrodkować się w poprzednio zajmowanym rejonie i przystąpić do odtwarzania gotowości bojowej.

SDO dowódcy 2 bzs ..... /miejscowości, współrzędne/ czynne od ..... /godzina, data/.

- b/ 3 bzs przeprowadzić zabiegi specjalne około ..... ludzi i około ..... jednostek sprzętu z ..... pz, SD ... DZ, pa, drt i dar w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/ rozwijając trzy kompanijne PZS przy drogach:

PZS-1 ..... /miejscowości, współrzędne/;

PZS-2 ..... /miejscowości, współrzędne/;

PZS-3 ..... /miejsowości, współrzędne/.
Droga marszu do rejonu rozwijania PZS .....
/miejsowości, współrzędne/. Punkt spotkania z przedstawi-
cielem ... DZ - skrzyżowanie dróg w m. .... /godz., data/.
Gotowość do zabiegów specjalnych ..... /godz./, czas za-
kończenia ..... /godz., data/. Po wykonaniu zadania ześrod-
kować się w poprzednio zajmowanym rejonie i przystąpić do
odtworzenia gotowości bojowej.
SDO dowódcy 3 bzs ..... /miejsowości, współrzędne/ czynne
od godziny ..... /godz., data/.

c/ 1 bzs z kou przeprowadzić zabiegi sanitarne i specjalne oko-
ło ..... ludzi i około ..... jednostek sprzętu oraz odka-
żanie umundurowania w rejonie ..... /miejsowości, współ-
rzędne/ rozwijając trzy kompanijne PZS i POU.

PZS-6 ..... /miejsowości, współrzędne/;

PZS-7 ..... /miejsowości, współrzędne/;

PZS-8 ..... /miejsowości, współrzędne/;

POU ..... /miejsowości, współrzędne/.

Punkt spotkania z przedstawicielem ... /pz, DZ/ stacja kole-
jowa ....., godzina .....

Gotowość do prowadzenia zabiegów ..... /godzina/, czas za-
kończenia /godzina, data/. Po wykonaniu zadania ześrodkować
się w rejonie ..... /miejsowości, współrzędne/ i przy-
stąpić do odtworzenia gotowości bojowej.

SDO dowódcy 1 bzs m. .... czynne od ..... /godz.,
data/.

d/ Bou /bez 1 kou/ rozwinąć POU w rejonie PZS-1, gdzie od godz.
... być w gotowości do prowadzenia odkażania umundurowania.
Droga marszu do rejonu ..... /miejsowości,
współrzędne/. Po wykonaniu zadania ześrodkować się w poprzed-
nio zajmowanym rejonie i przystąpić do odtworzenia gotowo-
ści bojowej.

e/ Bzo z dotychczas zajmowanego rejonu zabezpieczyć działanie
pododdziałów ... BChem.

5. SD ... BChem w rejonie ..... /miejscowości, współ-
rzędne/ czynne od ..... /godz., data/.

Meldunki przedstawiać:

- o użyciu przez nieprzyjaciela BMR;
- o rozpoczęciu i zakończeniu zabiegów specjalnych.

6. Zastępcy etatowi oraz dowódca 1 bzs.

SZEF SZTABU BChem

.....
/stopień, imię i nazwisko/

DOWÓDCA ... BRYGADY CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Rozkaz bojowy brygady chemicznej
dla kresk na rozwinięcie ROW

T A J N E

Egz.nr...

ROZKAZ BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
/miejscowości, współrzędne/ ... /godz., data/
Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. Rubież styczności bojowej wojsk znajduje się w odległości ... km w kierunku ..... . Po rozwinięciu posterunków w ROW będzie znajdowała się w odległości około ... km od najdalej na zachód wysuniętego posterunku. W wypadku przejścia do działań z użyciem BMR nieprzyjaciół prawdopodobnie wykona uderzenia bronią jądrową i chemiczną na rubieżach /w rejonach/ ..... /miejscowości, współrzędne/.

2. ... A przegrupowuje się do rejonu wyjściowego i w godzinach rannych ..... /dzień, miesiąc/ przechodzi do operacji zaczepnej w kierunku ..... /miejscowości, współrzędne/.

3. ... BChem ześrodkowana w rejonie /w rejonach/ ..... /miejscowości, współrzędne/ w gotowości do prowadzenia zabiegów specjalnych i sanitarnych oraz odkażania umundurowania.

4. Rozkazuję:

Kresk do godz. ... siłami ..... plutonów zorganizować ROW ..... /miejscowości, współrzędne/ z zadaniem:
a/ wykrywania i określania parametrów wybuchów jądrowych oraz rejonów uderzeń środkami trującymi;
b/ wykrywania skażeń na drogach /w rejonach/ ..... /miejscowości, współrzędne/.

5. SD ... BChem ..... /miejscowości, współrzędne/.
Stanowisko dowódczo-obszernacyjne krsk oraz odwód /plrsk/ rozmie-
ścić w rejonie .....; SOAS ... A rozmieszczona w rejo-
nie ..... /miejscowości, współrzędne/.

Do SOAS ... A zameldować o: rozwinięciu ROW; wykrytych
uderzeniach jądrowych, skażeniach i pożarach. Dane przekazywać
na częstotliwości ..... . Częstotliwość zapasowa ... .

6. Zastępcy: etatowi i dowódca 1 bzs.

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Rozkaz bojowy brygady chemicznej
dla batalionu zabiegów specjalnych

T A J N E

Egz.nr ...

ROZKAZ BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
/miejscowości, współrzędne/ ..... /godz., data/
Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. Nieprzyjaciel o godz. .... /godz., data/ wykonał na wojska ... A szereg naziemnych i powietrznych uderzeń jądrowych. W wyniku wykonania naziemnych uderzeń jądrowych na wschód od rzeki ..... powstała strefa skażeń promieniotwórczych o szerokości około ... km, w której znalazły się ... pz, ... pcz, ... dar, dappanc ze składu ... DZ.

2. ... A przegrupowuje się do rejonu wyjściowego ..... /miejscowości, współrzędne/. W godzinach rannych ..... /dzień, miesiąc/ przechodzi do operacji zaczepnej wykonując uderzenie w kierunku ..... /miejscowości, współrzędne/.

3. ... BChem prowadzi całkowite zabiegi specjalne i sanitarne oddziałów ... DZ.

4. Rozkazuję:

... bzs - OChem-2 przegrupować się po drodze ..... /miejscowości, współrzędne/ do rejonu zabiegów specjalnych ... /miejscowości, współrzędne/ i przeprowadzić całkowite zabiegi specjalne w ... pz, ... pcz, ... dar i ... dappanc ze składu ... DZ.

Zabiegom specjalnym i sanitarnym podlega około ... ludzi i około ... jednostek obliczeniowych sprzętu. Gotowość do prowadzenia zabiegów specjalnych ..... /godz., dzień/. Po wykonaniu zadania ześrodkować się w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/ i odtworzyć gotowość bojową.

5. SD brygady rozmieszczone w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/. Meldunki przedstawiać: o gotowości do prowadzenia zabiegów; o rozpoczęciu i zakończeniu zabiegów; o użyciu przez nieprzyjaciela broni masowego rażenia.

6. Zastępcy etatowi i dowódca 2 bzs.

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Załącznik nr 43

Rozkaz bojowy brygady chemicznej
dla batalionu odkażania umundurowania

T A J N E

Egz.nr...

ROZKAZ BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
/miejscowości, współrzędne/ ..... /godz., data/
Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. Związki taktyczne ... KA prowadzą działania zaczepne. Na skutek poniesionych strat, braku bliższych odwodów i zdecydowanego oporu wojsk ... A natarcie nieprzyjaciela słabnie. O godz. ... na oddziały i pododdziały ... DZ, ześrodkowanej w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/ lotnictwo nieprzyjaciela wykonało, przy użyciu przyrządów wylewczych, uderzenie środkami trującymi typu Vx. W wyniku uderzenia oddziały i pododdziały ... DZ zostały skażone w 30-50% i poniosły 10-15% strat.

2. ... A pod osłonę wojsk radzieckich i NRD przegrupowuje się do rejonu wyjściowego do operacji zaczepnej na zachodnim brzegu rzeki .....

3. ... BChem /bez 1 bzs, 4 bou, krek/ - odwód wojsk chemicznych nr 1 przegrupowuje się do rejonu ..... /miejscowości, współrzędne/ w gotowości do likwidacji skażeń na korzyść związków taktycznych pierwszego rzutu, ABROT, artylerii i odwodów specjalnych.

Bzio rozwija się w rejonie ..... od godziny .... dnia ...

1 bzs - odwód wojsk chemicznych nr 2 prowadzi zabiegi specjalne i sanitarne skażonych oddziałów i pododdziałów ... DZ w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/.

4. Rozkazuję:

4 bou przeprowadzić odkażanie umundurowania i oporządzenie orientacyjnie w ilości ... kpl. letniego umundurowania i ... kpl. odzieży ochronnej w ... DZ rozwijając dwa zespoły punktów odkażania umundurowania w rejonach:

nr 1 ..... /miejscowości, współrzędne/;
nr 2 ..... /miejscowości, współrzędne/.
Droga marszu do rejonu odkażania ..... /miejscowości,
współrzędne/. Gotowość do prowadzenia odkażania umundurowania
..... /godzina, dzień/. Po wykonaniu zadania ześrodkować
się w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/.
Dowóz skażonego umundurowania z PZUS nr 1 ..... /miejscow-
wości, współrzędne/ i PZUS nr 2 ..... /miejscowos-
ci, współrzędne/ transportem bou. Odkażone umundurowanie prze-
kazać do ... Polowego Składu Umundurowania w rejonie .....
/miejscowości, współrzędne/, odkażoną odzież ochronną do .....
Polowego Składu Chemicznego armii.

5. SD brygady rozmieszczone w rejonie .....
/miejscowości, współrzędne/.

Meldunki przedstawiać o:

- osiągnięciu gotowości do prowadzenia odkażania;
- zakończeniu odkażania;
- zajęciu rejonu ześrodkowania.

6. Zastępcy etatowi i dowódca 1 bzs.

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Rozkaz bojowy dla odwodu chemicznego
podporządkowanego związkowi taktycznemu

T A J N E

Egz.nr ...

ROZKAZ BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
/miejscowości, współrzędne/, ... /godz., data/
Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. W pasie działania ... A prowadzą działania obronno-opóźniające siły ..... oraz część sił ..... . Rubież styczności wojsk ..... /miejscowości, współrzędne/. Prawdopodobnie w ciągu najbliższych godzin nieprzyjaciół przejdzie do działań z użyciem broni masowego rażenia.

2. ... A od godzin ... /data/ prowadzi operację zaczepną wykonując główne uderzenie w kierunku ..... /miejscowości, współrzędne/ i pomocnicze w kierunku ..... /miejscowości, współrzędne/.

... DZ działa na pomocniczym kierunku działania armii.

3. ... BChem /bez 1 bzs, krsk/ - odwód wojsk chemicznych nr 1 przegrupowuje się do rejonu ..... /miejscowości, współrzędne/ w gotowości do likwidacji skażeń w związkach taktycznych pierwszego rzutu działających na głównym kierunku, w związkach taktycznych drugiego rzutu, odwodach specjalnych i tyłach armii.

4. Rozkazuję:

1 bzs - odwód chemiczny nr 2 zameldować się w rejonie ...
..... /miejscowości, współrzędne/ do dyspozycji dowódcy ...
DZ i pozostawać w jego podporządkowaniu do ..... /godz., data/,
w gotowości do prowadzenia zabiegów specjalnych i sanitarnych.
SD dywizji ..... /miejsce, rejon/. Marsz do rejonu ześ-
rodkowania wykonać po drodze ..... /miejscowości, współ-
rzędne/. Rejon osiągnąć o ..... /godz., data/. Łączność z
brygadą utrzymywać na częstotliwości ..... . Sprzęt
i materiały chemiczne dostarczane będą siłami bzo na zapotrze-
bowanie. Po wykonaniu zadania ześrodkować się w rejonie .....
/miejscowości, współrzędne/.

5. SD brygady rozmieszczone w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/. Meldunki składać: o wejściu w podporządkowanie dowódcy ... DZ; o rozpoczęciu i zakończeniu zabiegów; terminowe o godz. 20.00 wg stanu na 18.00.

6. Zastępcy etatowi i dowódca 1 bzs.

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Zarządzenie wstępne brygady chemicznej

T A J N E

Egz.nr ...

ZARZĄDZENIE WSTĘPNE ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
..... /miejscowości, współrzędne/, .../godz., data/
Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

DOWÓDCA ... bzs:

... BChem otrzymała zadanie bojowe przegrupować się w kierunku zachodnim, na odległość ..... km, do rejonu wyjściowego ... A. Gotowość do wymarszu z rejonu ześrodkowania ..... /godz., data/.

Dowódca brygady r o z k a z a ł:

1. Zakończyć zajęcia szkoleniowe i obsługę techniczną sprzętu. Pojazdy i środki techniczne, które nie mogą być na - prawione do czasu osiągnięcia gotowości bojowej przekazać do magazynów garnizonowych w m. .... /nazwa miejscowości/.

2. Zapasy środków materiałowych uzupełnić do pełnych norm. Kolumny pododdziałów wyciągnąć w kierunku ..... /miejscowości, współrzędne/.

3. O godz. .... na SDO batalionu przybędzie przedstawi- wiciel sztabu brygady i przekaze zadanie bojowe.

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Meldunek terminowy brygady chemicznej
dla szefa wojsk chemicznych armii

~~.....~~
Egz.nr...

SZEF WOJSK CHEMICZNYCH ... ARMII

MELDUNEK BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
/miejscowości, współrzędne/ ..... /godz., data/

Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. W okresie minionej doby nieprzyjaciel wykonał uderze-
nia ..... /rodzaj/ na ..... /pododdziały/ ... brygady.
Straty w ludziach: zabitych ...; rannych ...., zaginionych ... .

Straty w sprzęcie: samochodów transportowych .....
instalacji IRS .....; UG .....; BU .....; DDA ...
.....; AGW .....; BRDM .....; ZP-800 .....

Średni stan napromienienia w poszczególnych pododdziałach:
1 bzs ..... r; 2 bzs ..... r; 3 bzs ..... r;
krsk ..... r; bou ..... r; bzo ..... r.

2. W ciągu minionej doby pododdziały brygady wykonywały
następujące zadania:

- wykonywały marsz na odległość ... km, do rejonu/ów/ .....
..... /miejscowości, współrzędne/;
- prowadzili rozpoznanie skażeń w rejonie .....
/miejscowości, współrzędne/;
- przeprowadzili zabiegi sanitarne ..... ludzi;
- przeprowadzili zabiegi specjalne ..... samochodów; .....
czołgów; ... dział; ... rakiet; ... jednostek innego sprzętu;
- odkażili ... kpl. umundurowania ..... /rodzaj/ i ..... kpl.
odzieży ochronnej.

3. Pododdziały brygady znajdują się w rejonie .....
/miejscowości, współrzędne/ i działają na korzyść .....

4. Stan zapasów w brygadzie: PChW-40 ..... jn, SF-6 ... jn;
amunicji ..... jo; paliwa ..... jn; żywności ..... rdz.

5. Prośby .....

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

.....
/stopień, imię i nazwisko/

Meldunek doraźny brygady chemicznej
dla szefa wojsk chemicznych armii

T A J N E

Egz.nr ...

MELDUNEK BOJOWY ... BRYGADY CHEMICZNEJ nr ..., SD .....
/miejsce, współrzędne/ ..... /godz., data/
Mapa ..... /skala/, wydanie 19.. rok

1. O godz. .... /godz., data/ nieprzyjaciel wykonał na-
ziemne uderzenie jądrowe na kolumnę ..... /nazwa podod-
działu/ w rejonie ..... /miejscowości, współrzędne/.
Straty w toku ustalania. Skazone zostały ..... /nazwy pod-
oddziałów/.

2. Do rejonu porażenia skierowano grupę ratunkowo-ewakua-
cyjną -/GRE/brygady. W rejonie ..... /miejscowości, współ-
rzędne/ ..... bzs /nazwa pododdziału/ rozwija PZS. Planowany
czas prowadzenia zabiegów od ... do ... .

3. Proszę o udzielenie pomocy medycznej i technicznej ze
szczebla armii w likwidacji skutków uderzenia jądrowego.

SZEF SZTABU ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

DOWÓDCA ... BRYGADY
CHEMICZNEJ

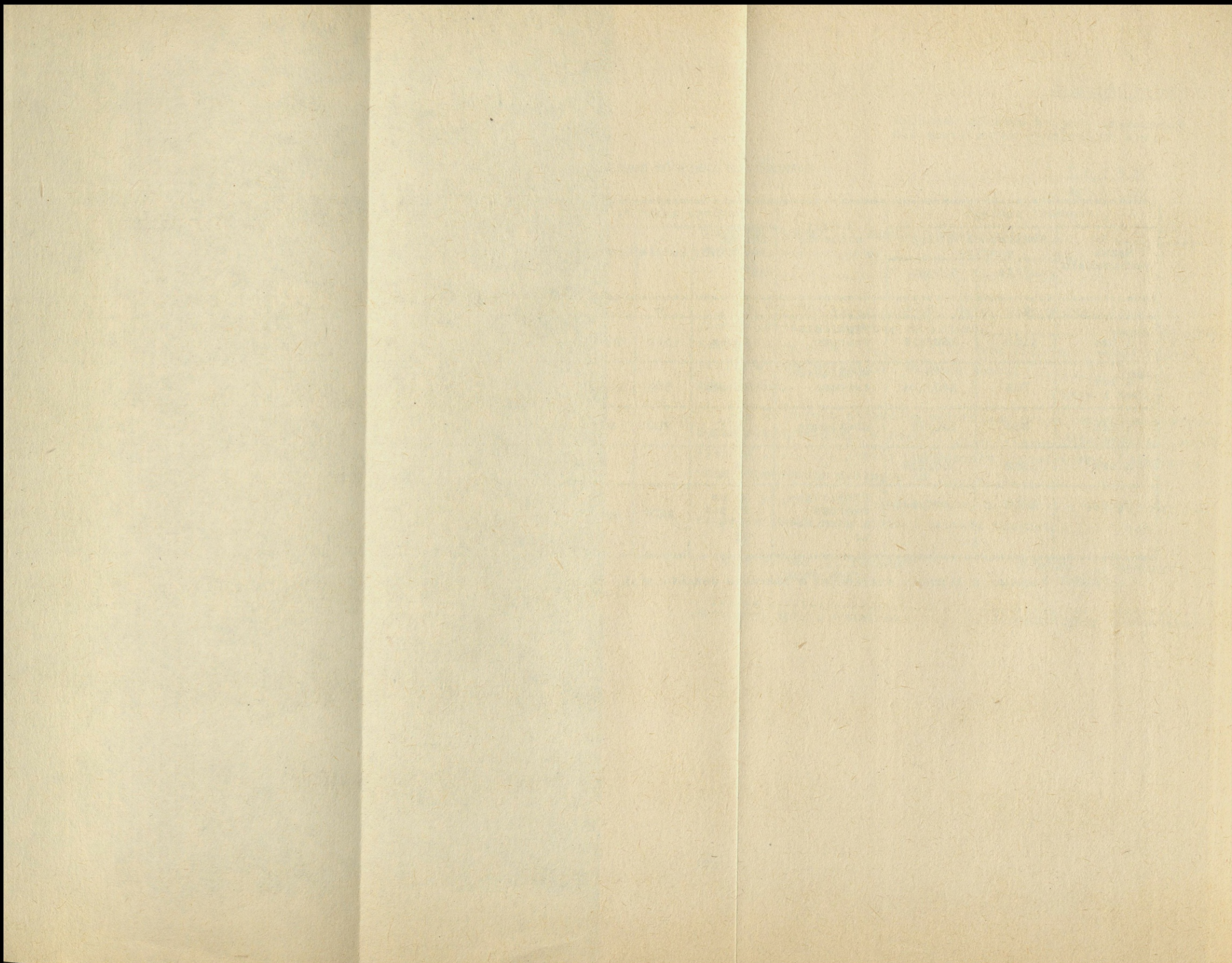
.....
/stopień, imię i nazwisko/

.....
/stopień, imię i nazwisko/

HARMONOGRAM ZABIEGÓW SPECJALNYCH I SANITARNYCH

Prowadzi zabiegi			Rodzaj skażenia	Podlega zabiegom			Rozliczenie czasu					Uwagi		
Nazwa pododdziału	Możliwości w ciągu godziny			Obiekt /oddział, ZT/	Ludzie	Sprzęt	Czas pracy iacetylacji w godzinach		Współczynnik zwiększenia czasu	Czas zabiegów w godz.			Początek zabiegów	Koniec zabiegów
	Ludzie	Sprzęt	zab.san.				zab.spec.	zab.san.		zab.spec.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 bze	1152	360/216	Promieniotwórcze	23 pz	1500	200	1,5	0,5	1,5	2,0	0,9	10.00	12.00	
2 bze /bez 5 kzs/	768	240/144	Promieniotwórcze	25 pcz	500	120	0,7	0,5	1,5	1,0	0,75	10.30	11.30	
5 kzs	384	120/72	Chemiczne	Tyły 17 DZ	200	90	0,5	1,25	1,5	0,75	2,0	10.00	12.00	
3 bze	1152	360/216	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ogółem	3456	1080/648	Promieniotwórcze i chemiczne	23 pz 25 pcz tyły DZ	2200	410						10.00	12.00	Orwad

UWAGA: w liczniku możliwości w zakresie dezaktywacji, w mianowniku w zakresie odkażania

Załącznik nr 49

POUFNE
Egz.nr ....

ZAPOTRZEBOWANIE NA SPRZĘT I MATERIAŁY CHEMICZNE
DLA ... BRYGADY CHEMICZNEJ

Lp.	Nazwa sprzętu /materiału/	Jm.	Należy się na: pokrycie ta- bel naležno- ści i utwo- rzenie zapa- sów rucho- mych	Razem	Termin i miejsce dostawy	Odbiorca	Uwagi

SZEF SZUŻB TECHNICZNYCH-ZASTĘPCA DOWÓDCY

.....
/stopień, imię i nazwisko/

DOWÓDCA ... BRYGADY CHEMICZNEJ

.....
/stopień, imię i nazwisko/

ROZKAZ BOJOWY BATALIONU ZABIEGÓW SPECJALNYCH

1. Nieprzyjaciel wykonał zmasowane uderzenie /jądrowe, chemiczne, biologiczne/ na ..... /oddział, ZT/, obiekt itp./ w rejonie ..... Ślad skażeń promieniotwórczych /kierunek rozprzestrzeniania się par /aerozolu/ ŚT /biologicznych/ od rubieży /rejonu/ ..... w kierunku ..... na głębokość ..... km. Lotnictwo nieprzyjaciela działa grupami po ... samolotów w obszarze .....

W rejonie /nach/ działają grupy rozpoznawczo-dywersyjne /roz - proszony desant powietrzny, pododdziały rozbitych ZT itp./.

2. ... A prowadzi operację zaczepną /obronną/. Rubież styczności bojowej wojsk .....

... BChem prowadzi rozpoznanie skażeń w obszarze /na kierunkach/ ..... oraz likwidację skażeń w rejonie ..... na korzyść ..... dźwizji /oddziałów armijnych/.

3. ... bzs otrzymał zadanie przeprowadzić całkowite zabiegi specjalne /odkazywanie, dezaktywację, dezynfekcję/ ..... ZT /oddziału/ skażonych ..... /rodzaj skażenia/ orientacyjnie w ilości ..... j.obl. i ..... ludzi.

Podejścia czołem kolumn skażonych wojsk z kierunku ..... /po drogach/ do rejonu rozwijanych PZS o ..... godz.

Zdecydowałem: zabiegi prowadzić całym batalionem /jaką częścią/ rozwijając ..... /ilość/ PZS. Batalion przegrupować do rejonu prowadzenia zabiegów specjalnych po drodze .....

/miejscowości, współrzędne/. Ugrupowanie marszowe batalionu:

1 kzs, 2 kzs, sztab i pododdziały zabezpieczenia, 3 kzs.

Prędkość marszu ... km/h.

Gotowość batalionu do zabiegów godz. ... .

R o z k a z u j ę :

4. 1 kzs jako szpica ubezpieczyć batalion od czoła. Wykonać marsz po drodze ..... i rozwinąć PZS /dwa PZS/ w rejonie ..... o pojemności .....

Linie wyjściową ..... przekroczyć o godzinie .....
Gotowość PZS do prowadzenia zabiegów specjalnych o godz. ....
Orientacyjna ilość sprzętu i ludzi do zabiegów ..... j.obl.
i ... żołnierzy /batalionów, pułków itp./.

2 kzs /3 kzs/ - siły główne batalionu maszerować po dro-
dze ..... . Rozwinąć PZS w rejonie .....
o pojemności ..... j.obl. i ... żołnierzy. Linie wyjściową..
..... przekroczyć o godz. .... . Gotowość PZS
do prowadzenia zabiegów o godz. .... . Orientacyjna ilość
sprzętu i ludzi do zabiegów ..... j.obl. i ... żołnierzy.

W rejonach PZS zorganizować punkty zbiórki skażonego umun-
durowania i oporządzenia.

Pozostałe pododdziały batalionu - sekcja techniczna, plu-
ton sanitarny i transportowo-gospodarczy maszerować za sztabem
po drodze ..... do rejonu ..... . Do godziny .....
rozwinąć:

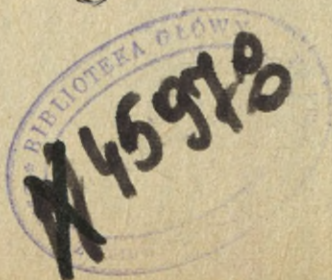
- a/ sekcja techniczna - warsztaty napraw pojazdów mechanicznych,
instalacji specjalnych i środków ochrony przed skażeniami;
- b/ pluton transportowo-gospodarczy - tyły batalionu;
- c/ pluton medyczny - bpm.

5. SDO ... bzs w rejonie ..... czynne od ..... /godz./
w czasie marszu za 1 kzs.

Meldunki przedstawiać:

- a/ doraźne: o przekroczeniu linii wyjściowej, osiągnięciu na -
kazanego rejonu, osiągnięciu gotowości do prowadzenia zabie-
gów specjalnych, rozpoczęciu i zakończeniu zabiegów, uderze-
niach BMR i lotnictwa nieprzyjaciela;
- b/ terminowe: codziennie o godz. ... z sytuacji na godz. .... .

6. Zastępcy etatowi i dca ... kzs.

3 skłice

MAPA ROBOCZA DOWÓDCY BRYGADY CHEMICZNEJ

Załącznik 30
"BRZOZA"
"JAWOR"

Egz nr.....

Czas zajęcia rejonu

1 bzs	18.00	27.6
Sztab BChem	18.10	27.6
3 bzs	18.20	27.6
bou	18.30	27.6
bzo	18.40	27.6

Czas przekroczenia punktu wyjściowego

1 bzs	15.00	27.6
Sztab BChem	15.10	27.6
3 bzs	15.20	27.6
bou	15.30	27.6
bzo	15.40	27.6

Czas zajęcia rejonu

1 bzs	21.30	26.6
Sztab BChem	21.40	26.6
3 bzs	21.50	26.6
bou	22.00	26.6
bzo	22.10	26.6

Czas przekroczenia punktu wyjściowego

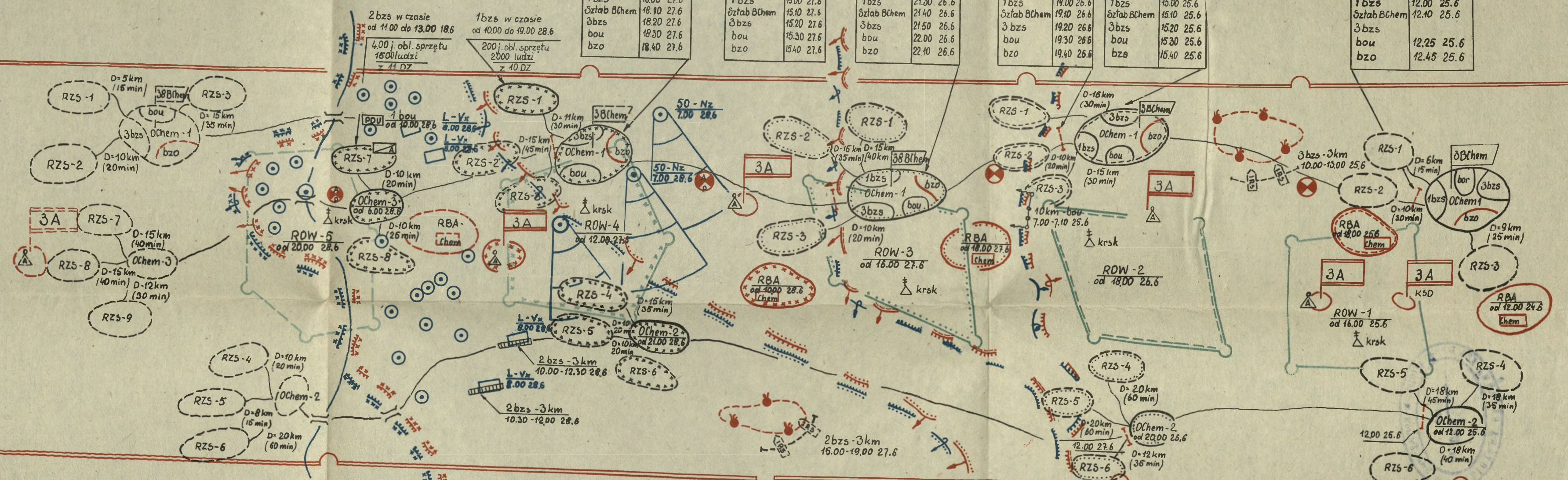
1 bzs	19.00	26.6
Sztab BChem	19.10	26.6
3 bzs	19.20	26.6
bou	19.30	26.6
bzo	19.40	26.6

Czas zajęcia rejonu

1 bzs	15.00	25.6
Sztab BChem	15.10	25.6
3 bzs	15.20	25.6
bou	15.30	25.6
bzo	15.40	25.6

Czas przekroczenia punktu wyjściowego

1 bzs	12.00	25.6
Sztab BChem	12.10	25.6
3 bzs	12.25	25.6
bou	12.45	25.6
bzo	12.45	25.6

LEGENDA:
 --- sytuacja na 8.00 25.6
 --- " " 18.00 26.6
 --- " " 12.00 27.6
 --- " " 12.00 28.6

WYKONANO 50 EGZ
 Egz. 1-50 Bibl. Nauk. OZS
 wyk. p.łk. NOWAK
 wys. R5 dn. 6.I.1980r.
 Druk ASG WP nr PF 2752/w/w

KOD TERENU

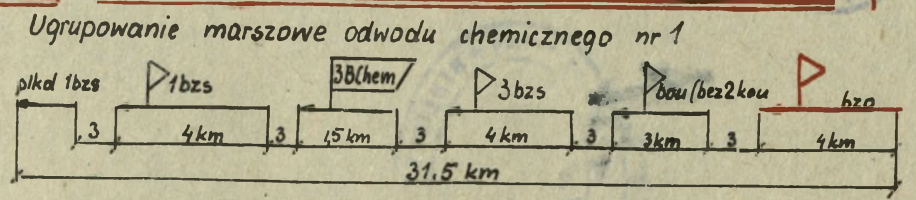
Obiekt	Oznaczenie
Miejscowość	JODEA
Szosa	FLORET
Droga polna	CIECIWA
Rzeka	DUKTA
Jezioro	CHUSTKA
Bagno	MURAWA
Wzgórze	MALWA
Kanał	WIDMO
Sad	RUINA
Las	RYDZ
Tor kolejowy	PTAK
Stacja kolej.	BUDA
Fabryka	KREDA
Pojed. zabudow.	JAWA
Skrzyżow. dróg	FUGA

KRYPTONIMY STACJI

Wyszczególnienie	Kryptonim	Adres radiowy
SD Armii	GÓRA	2222
KSD Armii	POTRAWA	1111
ZSD Armii	BUKIET	3333
SOAS SD Armii	EGIDA	0101
SOAS KSD Armii	BRAMA	0202
SD BChem	JUWENTUS	4444
1 bzs	KONUS	5555
2 bzs	KOGUT	6666
3 bzs	STACJA	0333
bou	AKACJA	0466
bzo	ANTARA	2345
bzo	TONA	8657
krak	WALENCJA	2987

SYGNAŁY ROZPOZNAWCZE OSÓB FUNKCYJNYCH

Wyszczególnienie	kryptonim
Dowódca	600
Szef Sztabu	700
Zca ds politycznych	300
Kwatermistrz	400
Zca ds/s technicznych	360
Szef oddziału operacyjnego	390
Szef oddziału rozpoznawczego	220
Szef wojsk Chemicznych	100
Kierownik SOAS	101
Szef wojsk inżynieryjnych	720
Szef wojsk łączności	350

Warunki meteorologiczne

10.00 28.6	20.00 27.6	10.00 26.6	10.00 25.6
tp=15 tg=12 konwekcja	tp=14 tg=12 konwekcja	tp=14 tg=10 konwekcja	tp=12 tg=11 konwekcja

MAPA ROBOCZA DOWÓDCY BATALIONU ZABIEGÓW SPECJALNYCH

Załącznik 51

5pz

Egz. Nr.....

Zabiegi specjalne 12.07
13.00-17.00 25.6
3000 ludzi
620 j. obl. sprzętu
2300 kompl. umund.

Zabiegi specjalne 10.07
6.30-16.30 27.6
920 j. obl. sprzętu
2150 kompl. umund.
2480 ludzi

Rejon ześrodkowania
batalionu po wyko-
naniu zadania

Rejon odtwarzania gotowości
bojowej bzs po przeprowadzeniu
odkazania drogi (od 20.00 25.6)

Rejon odtwarzania gotowości
bojowej bzs
19.00 24.6-3.30 25.6

1kzs 16.00 25.6
2kzs 16.05 25.6
Sztab 16.40 25.6
kou 16.45 25.6
3kzs 16.20 25.6
Tyły 16.25 25.6

1kzs 4.00 26.6
2kzs 4.05 26.6
Sztab 4.10 26.6
kou 4.15 26.6
3kzs 4.20 26.6
Tyły 4.25 26.6

1kzs 18.00 26.6
2kzs 18.05 26.6
Sztab 18.10 26.6
kou 18.15 26.6
3kzs 18.20 26.6
Tyły 18.25 26.6

1kzs - 4.45
2kzs - 4.50
Sztab - 4.55
kou - 4.58
3kzs - 5.03
Tyły - 5.08

KOD TERENU

droga	PAJĄK
rzeka	TOR
las	GWIAZDA
miejsowość	GUZIK
wzniesienie	GONT
jeziro	ŁĄCZKA
zabudowanie	PIASEK

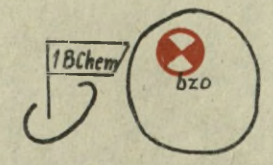
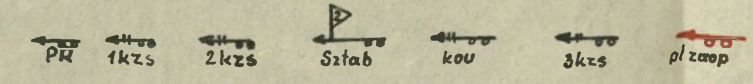
KRYPTONIMY STACJI

SD 1BChem	PARNIK
KSD 1BChem	KOCIOŁ
1 bzs	ZBIORNIK
2 bzs	KLIN
3 bzs	RUFA
bzo	PARASOL

LEGENDA

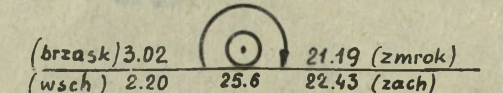
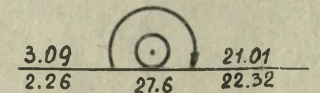
- 4.00 24.6
- 8.00 25.6
- 18.00 26.6

UGRUPOWANIE MARSZOWE 2 bzs

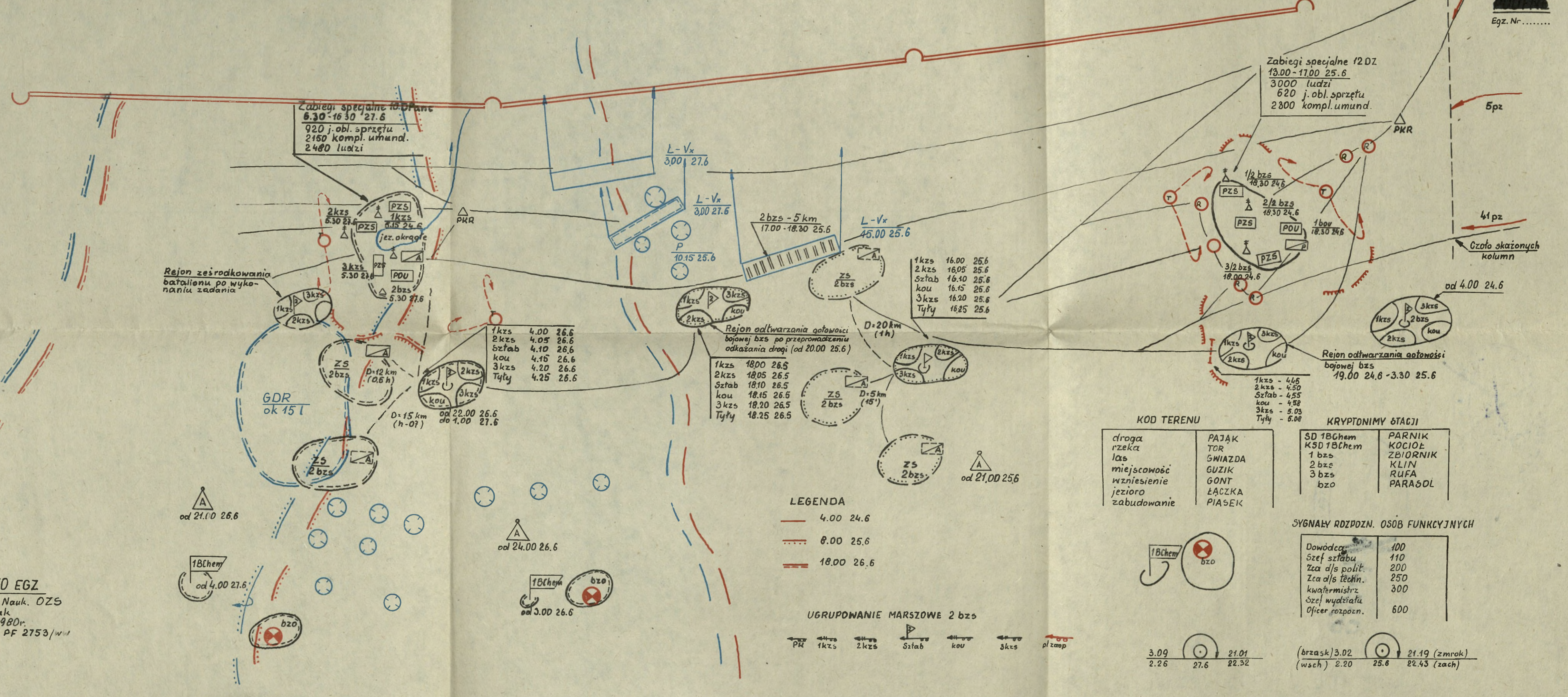

SYGNAŁY RDZPDZN. OSÓB FUNKCYJNYCH

Dowódca	100
Szef sztabu	110
Zca d/s polit.	200
Zca d/s techn.	250
kwaterymistrz	300
Szef wydziału	400
Oficer rozpozn.	600

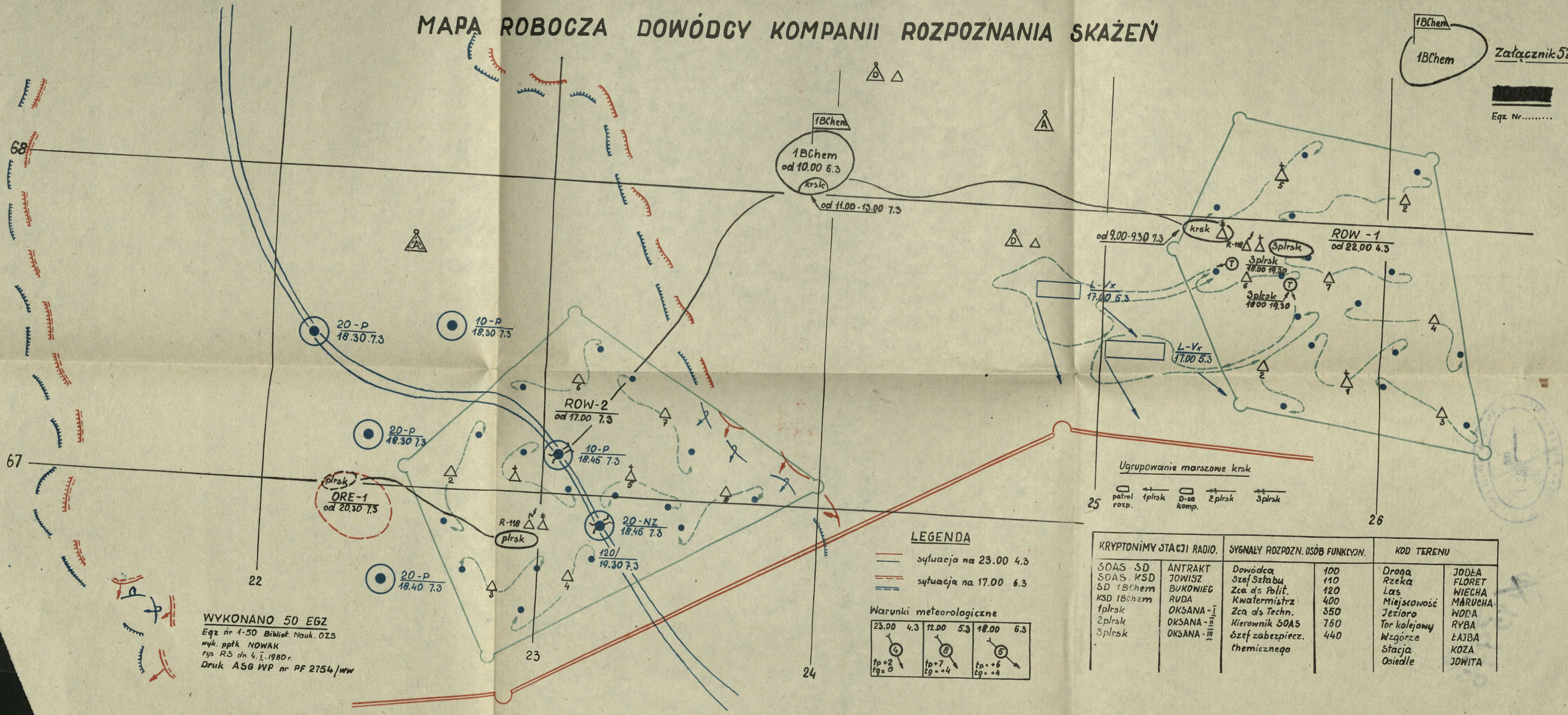
WYKONANO 50 EGZ
Egz 1-50 Bibliot. Nauk. OZS
wyk pptk Nowak
rys. RS dn. 9. I. 1980r.
Druk ASG WP nr PF 2753/w/w

MAPA ROBOCZA DOWÓDCY KOMPANII ROZPOZNANIA SKAŻEŃ

1BChem
1BChem
Załącznik 52

Eqz Nr.....

WYKONANO 50 EGZ
Eqz nr 4-50 Bibliot. Nauk. OZS
wyk. pptk NOWAK
rys RS dn 4. I. 1980 r.
Druk ASB WP nr PF 2754/ww

LEGENDA

- sytuacja na 23.00 4.3
- sytuacja na 17.00 6.3

Warunki meteorologiczne

23.00 4.3	12.00 5.3	18.00 6.3
tp +2 tg 0	tp +7 tg -4	tp +6 tg -4

Ugrupowanie marszowe krsk

- patrol rozp.
- 1plrsk
- D-ca komp.
- 2plrsk
- 3plrsk

KRYPTONIMY STACJI RADIO.	SYGNAŁY ROZPOZN. OSÓB FUNKCYJN.	KOD TERENU
SOAS SD	ANTRAKT	100
SOAS KSD	JOWISZ	110
SD 1BChem	BUKOWIEC	120
KSD 1BChem	RUDA	400
1plrsk	OKSANA - I	350
2plrsk	OKSANA - II	760
3plrsk	OKSANA - III	440
	Dowódca	100
	Szef Sztabu	110
	Zca ds Polit.	120
	Kwatermistrz	400
	Zca ds Techn.	350
	Kierownik SOAS	760
	Szef zabezpiecz. chemicznego	440
	Druga	JODEA
	Rzeka	FLORET
	Las	WIECHA
	Miejscowość	MARUCHA
	Jezioro	WODA
	Tor kolejowy	RYBA
	Wzgórze	ŁAJBA
	Stacja	KOZA
	Osiedle	JDWITA